

Top 10+

Capodopere ale literaturii de pretutindeni
într-o colecție a celor mai îndrăgite bestselleruri.

© 2013, 2015 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: Eugeniu Barău, *Împărțirea moștenirii comuniste* (detaliu)

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

CESEREANU, RUXANDRA

Un singur cer deasupra lor / Ruxandra Cesereanu. – Ed.
a 2-a, rev. și adăug. – Iași: Polirom, 2015

ISBN print: 978-973-46-5273-0

ISBN ePub: 978-973-46-3506-1

ISBN PDF: 978-973-46-3507-8

821.135.1-31

Printed in ROMANIA

RUXANDRA CESEREANU

Un singur cer deasupra lor

roman

Ediția a II-a revăzută și adăugită

POLIROM
2015

RUXANDRA CESEREANU este poetă, prozatoare, eseistă. Este, de asemenea, profesor la Catedra de literatură comparată a Facultății de Litere din Cluj. Face parte din stafful Phantasma, Centrul de Cercetare a Imaginarului, de la Cluj, în cadrul căruia susține ateliere de scenariu de film și de scriere creativă în poezie și proză. Dintre volumele de poezie și proză ale scriitoarei publicate până acum amintim: *Zona vie* (poeme, 1993); *Oceanul Schizoidian* (poeme, 1998, 2006); *Kore-Persefona* (poeme, 2004); *Coma* (poeme, 2008); *Purgatoriile* (proză scurtă, 1997); *Tricephalos* (roman, 2002); *Nebulon* (proză scurtă, 2005); *Nașterea dorințelor lichide* (proză scurtă, 2007); *Angelus* (roman, 2010); *California (pe Someș)* (poeme, 2014). La Editura Polirom a mai publicat: *Decembrie '89. Deconstrucția unei revoluții* (2004, 2009); *Gulagul în conștiința românească. Memorialistica și literatura închisorilor și lagărelor comuniste* (2005); *Năravuri românești. Texte de atitudine* (2007); *Panopticum. Eseu despre tortură în secolul XX* (2014).

Romanul *Un singur cer deasupra lor* a fost distins cu Premiul Uniunii Scriitorilor din România, filiala Cluj, și nominalizat la Premiile Ziarului de Iași.

Poveste

Când veni timpul să se ivească lumea, Dumnezeu îi spuse Diavolului că el îl va face pe om, iar Diavolului îi ceru să facă Pământul. Dar Diavolul se înciudă că nu fu lăsat să-l facă el pe om, de aceea puse la cale să-l fure pe om de la Dumnezeu, dacă nu în timpul vieții, atunci după moarte. Așa că el îi ispiti pe oameni cu tot felul de poftes și păcate, încât după moarte toți să ajungă la el în iad.

Văzând că și aceia buni sunt furați de Diavol, fără deosebire de cei foarte păcătoși, Dumnezeu hotărî să îl trimită pe Pământ pe Iisus ca să facă dreptate, iar cei buni să nu mai fie lăsați să cadă. Iisus se născu și coborî într-adevăr pe Pământ, la oarecare vreme, după ce lumea fu într-atât de îmbolnăvită de păcate, încât doar Fiul lui Dumnezeu ar mai fi putut-o vindeca.

Diavolul nu fu defel mulțumit de coborârea lui Iisus din ceruri, fiindcă, așa, în iadul lui nu ar mai fi ajuns decât sufletele celor răi. Or, Diavolul le-ar fi poftit și pe cele ale nevinovaților, ca să-i arunce și să-i țină în genune pe toți, fie ei păcătoși sau nu.

Aflând de venirea lui Iisus, după ce trecuse destulă vreme de la facerea lumii, Diavolul săpă o groapă ascunsă unde puse la cale să-l arunce pe Fiul lui Dumnezeu. La coborârea lui Iisus, Diavolul încercă așadar să-l prindă și să-l lege, dar în groapa ascunsă pe care o

săpase doar el singur ajunse, fiindcă acolo îl închise Dumnezeu, care știa că Diavolul o să-i facă necazuri. Dumnezeu îl pândise pe Diavol și cunoștea săpătura ascunsă făcută de acesta.

Câtă vreme Diavolul stătu închis în groapă și se zbătu ca în clește, Iisus deschise porțile iadului și îngădui să iasă și să fugă de acolo toate sufletele, până când iadul se goli și nu mai rămase nimic în el. Căci sufletele o luară la sănătoasa din locul acela, fricoase că, dacă nu se grăbesc, ar putea fi împunse, ciuntite ori fărâmițate dacă ar mai fi rămas fie și numai o clipită acolo.

Iată-te acum închis aici, ca să te sature de rău, spuse Dumnezeu către Diavolul aruncat în groapă. Ce dreptate e asta să judeci singur lumea și omul?, îi strigă atunci Diavolul din groapa pe care chiar el o săpase și în care fusese aruncat. Dacă amândoi am fost la începutul lumii, tot așa ar trebui să fim și când judecăm sufletele oamenilor după felul în care ei au trăit, fiindcă amândoi avem măsurătoare pentru asta. Dar Dumnezeu nu-i răspunse atunci, ci mai târziu.

În groapa în care fu aruncat, Diavolul nu-și găsi locul de ciudă că e prins și nu poate face nimic până când Dumnezeu nu hotărăște să-l scoată de acolo. Așa că până la urmă, de voie, de nevoie, se puse să aștepte, fiindcă altceva nu mai era de făcut decât să zăbovească. Iar Dumnezeu, după o vreme, îl scoase într-adevăr din groapă și îi spuse: N-ai grijă, că iadul o să se umple iar și n-o să te mai plângi defel, într-atât vei fi de mulțumit. Înainte de sfârșitul lumii îți voi da răgaz o jumătate de veac să stăpânești singur, dar până atunci învață să aștepți și nu te mai grăbi, îi zise Dumnezeu.

Iar apoi, când sosi sorocul, aproape de sfârșitul lumii, Dumnezeu își ținu făgăduiala și dădu lumea pe mâna Diavolului o jumătate de veac, timp în care el, Dumnezeu, se ținu deoparte de toți și de toate.

Lucreția

Când se întorseseră acasă din război și din refugiu găsiseră satul plin de buruieni și de șobolani; buruienile ajunseseră până la streășină, iar șobolanii urcaseră și în copaci, atâția erau. Oamenii nu plângeau însă, ci râdeau de șobolanii ăia: satul nu mai era ocupat de nemți sau ruși, ci de șobolani. În primele zile nici nu puteai să dormi, ci nedormit trăiai, că altfel te lichidau șobolanii, care viermuiau în turme. Cele câteva păsări de curte pe care le aduseseră cei reveniți din refugiu a fost musai să fie tăiate și gătite, căci, altfel, le-ar fi ros șobolanii cu pene cu tot, nici nu le mai păsa ăloră de pene, mâncau tot ce apucau. Dar și țăranii au fost vicleni, că până la urmă au făcut curse din saci, cu grăunțe de porumb primprejur, și așa i-au prins pe cei mai mulți, că veneau tot în turmă la sac, așa că oamenii îi prindeau, le dădeau cu săpăliga în cap, apoi le dădeau foc, ca să nu infecteze satul.

Lucreția era și ea printre fetele tinere care pregăteau sacii de prins șobolani și dacă se mira de ceva, era numai de cum zbierau animalele alea mici, răgeau ca porcii aproape, grohăiau când erau prinși în capcană și când erau arși, dacă nu muriseră încă de la loviturile de săpăligă. Dar până la urmă i-au stârpit pe toți și locuitorii au izbutit să se reazeze pe la casele lor, chiar dacă multă vreme în zidurile odăilor tot a mai mirosit a șobolan.

Pe vremea aceea lumea nu le prea avea cu politica, dar curând o parte din ei au fost siliți să nu stea cu mâinile în sân și să facă totuși ceva. Lucreția a început să priceapă una-alta numai după ce s-a măritat și doar fiindcă s-a măritat cu pădurarul. În gospodăria socrului ei erau multe vaci cu lapte și câțiva cai: treaba Lucreției prin gospodărie era să plimbe caii, iar lucrul acesta îi plăcea, întrucât caii erau catifelati și tăcuți. Pentru vaci aveau o slugă care se îndeletnicea cu mulsul lor. Apoi Lucreția mai făcea ceva: gospodăria avea o afumătoare mare pentru pești, că veneau mulți oaspeți în casa socrului, oaspeți de la oraș, avocați și doctori, fiindcă satul se afla în preajma unei peșteri cu dragoni, cu lumânări uriașe de sare. Cum o seamă dintre aceștia înnoptau, uneori, în casa socrului, Lucreția era cea care străjuia afumătura și avea grijă de pești, să fie afumați așa cum trebuie, ca să iasă gustoși.

Iar avocații și doctorii vorbeau câte-n lună și-n stele despre mersul vremurilor, despre mersul cerurilor, al regelui, al guvernelor, al politicii. Lucreția pricepuse un singur lucru: că nu era bine la trai cu tovarășii. Bărbatul ei, pădurarul, o lămurea când și când, dar deja vedea și ea prin sat: dacă tovarășii ar fi știut de camera lor îndesată cu brânză, lapte și smântână, în care zăceau roți de caș și butoaie cu unt și smântână, nu ar fi fost bine defel. Deja oamenii ăia se porniseră să fure pământul, să ia boii și vacile, să dea în cap oamenilor. Începuse un soi de prăpăd.

Așa că, într-o seară, când tovarășii în haine de piele și cu băști negre pe cap îl ridicară din casă pe bătrân, Lucreția pricepu ce era de priceput: trebuia să fugă undeva și unde altundeva să fugă decât în munți. Trebuia să fugă cu pădurarul. Odată plecați în bejenie însă,

pădurarul nu mai era așa sigur pe picioarele lui și pe pământul de sub ele, așa că Lucreția îi spunea să nu se teamă și că odată intrat în horă, trebuie să joace. Îi mai spunea că vor trece vara, toamna, iarna și primăvara. Și comuniștii vor cădea. Nu mai era mult, nu mai era mult deloc. Dacă ea ar fi rămas acasă, bărbatul ei pădurar ar fi venit noaptea în sat după muierea lui și atunci l-ar fi prins, l-ar fi bătut și l-ar fi silit să spună. Nimeni nu putea socoti cât ar fi rezistat nemijlocit la chinuri. Așa și Lucreția. Știa că ar fi vorbit până la urmă, așa că era mai bine să plece în munți, fiindcă erau liberi.

Bărbații ceilalți însă nu au vrut-o cu ei, s-au lăsat greu. Ce să facă o muiere în munți? Și încă una așa tânără? Dar până la urmă și-a găsit ea ce să facă: era cu armele, le curăța, și tot ea căra aparatul radio unde ascultau veștile despre lumea din afara și dinăuntrul sârmei ghimpate. Îl poreclise pe aparatul ăla de radio chiar Vin Americanii! La aparatul ăla ascultasera tot felul, ascultasera chiar și veștile despre moartea lui Stalin și se veseliseră, fără să știe că o făcuseră în zadar. Lucreția credea fără cusur în faptul că americanii vor veni cu zecile de mii și vor căsăpi rusnaci cu nemiluita. Dar asta e o altă istorie. Lucreția știa, fiindcă învățase de la pădurar cum să desfacă o armă, să o curețe, să o ungă, să bage cartușul pe țevă. Carabina era poreclită America, pușca de vânatoare era Europa, iar pistolului îi zicea România. Toate erau arme moștenite din război.

Uneori, când erau sătui de mizerie și de fugit de colo-colo prin munți, le trecea prin minte să treacă granița, să fugă și mai tare, ca la o întrecere de sport, să treacă prin Iugoslavia. Umblau mai mult noaptea, ca liliicii și bufnițele. Erau obosiți și descurajați și nu mai

credeau că se poate schimba ceva. Trupul lor se învățase să doarmă în colibele din crengi și verdeată, fără pereți laterali, fiindcă se fereau doar de ploaie: pe jos nu era nimic decât pământ. Alteori dormeau doar sub copaci cu crengi lăsate în jos. Dormeau și se despărteau, și iar dormeau, și iar se depărteau. Nu puteau sta mereu în grup, erau prea mulți și riscau să fie prinși. Nu puteai să o iei la goană și ceilalți să nu știe, trebuia să spui unde te duci, când vii, ce vei face când te întorci. Nu puteai să pleci ca din casa ta, să ieși pe ușă, să încui, iar când vii să descui și să intri. Așa a făcut Lucreția o dată, la o stână, și s-a speriat de-a binelea: ea credea că animalele ieșite-n cale erau câini, dar erau lupi. Doar de urs a știut de la început că-i urs, deși nu mai văzuse până atunci decât vulpi.

Când se despărteau de iarnă era exact pe dos: nu spuneau pe unde umblă și ce au făcut și nimeni nu întreba, tocmai ca să nu știe prea multe. Pentru ca, dacă s-ar fi întâmplat ca unul să fie prins, să nu-l părăscă și pe celălalt. Că dacă îi chinuiau securiștii ăia, mai știi ce se întâmpla și ce-ar fi putut ieși din ei? Puteau să le facă orice și să îi silească să vorbească. Pe când dacă nu știai ce să le spui, nu avea ce cuvânt să-ți scape, nu aveai ce să părăști, puteau și să te omoare că nu aveai ce să spui.

Era să o pățească rău de tot, odată, când au tras cu gloanțe securiștii după ea, auzind-o foșnind ascunsă în grădină. Lucreția fugise, ca să ajungă-n pădure, și era toată luminată de la cartușe. Iar când a ajuns la marginea pădurii s-a uitat la rochia de pe ea, fiindcă nu fusese zdrențuită de nici un glonte. Rochia ei arăta ca o lampă mare, din acelea care se găseau în holul căminului cultural. I se muiaseră picioarele, deși nu știa dacă îi fusese frică sau nu.

Decât să te lași prins de securiști, ca să te bată de să te înnegrească, mai bine să te-mpuște sau, dacă nu te-mpușcau ei, să te-mpuști singur. Noroc cu pădurea, că era încăpătoare și crengile de brad le puteai folosi la tot felul.

Nu puteai să stai în picioare în colibă și era greu atunci când ninge, că ninge uneori în straturi de câțiva metri și atunci se făcea bocnă în colibă. Răbdaseră și de frig, dar nu degeraseră, pentru că nu puteai degera decât dacă adormeau ud sau dacă ai fi căzut undeva, într-o băltoacă, fără să te mai poți mișca. Uneori trăiau doar cât să nu moară, își împărțeau mâncarea și fierbeau cât puteau, într-un ceaun, fasole și cartofi. Foc nu puteau face decât fără fum, altfel i-ar fi găsit, fiindcă securiștii se urcau în vârful brazilor ca să zărească de unde iese fum. Dacă lemnele erau bine uscate, nu făceau fum. Dar ei, fugarii, jar pofteau, că doar acela ținea căldura.

Dormeau pe pământ și nu mai simțeau frigul, fiindcă aveau haine de lână, chiar și vara, ba chiar bunde ciobănești. Uneori îi mai dureau măselele de atâtea lipsuri, alteori, oasele. Iar timpul trecea greu. Dar nu totdeauna aveau o colibă: alteori era doar o gaură în pământ, căreia îi spuneau catacomba. Bărbații citiseră odinioară în cărți despre catacombe și încercaseră să sape locuri de fereală. În catacomba din pădure nu se putea sta decât în picioare, trei oameni de-abia încăpeau. O săpaseră cu o cazma și o căptușiseră cu lemne groase, și, ca să nu intre apă, pusaseră cetină de brad deasupra. Nu era frig acolo, dar picioarele înțepeneau de la prea mult stat la verticală. Când păraseau catacomba și se îndreptau spre alte locuri din pădure, lăsau acolo, în adăpost, hainele, oalele și alte lucruri.

Când nu răbdau de foame și aveau oarecari rezerve de mâncare țineau pâinea agățată în copaci. Toată mâncarea o țineau prin copaci, să nu ajungă furnicile și alte insecte la ea. Dădeau și de vaci prin pădure, pe care le mulgeau, așa că aveau uneori și lapte. Vara adunau ciuperci, gălbiori și bureți, pe care le frigeau. Mai culegeau zmeură și afine, doar cât să mănânce, că nu aveau unde să le țină. De vânat au făcut-o rar, vreo două căprioare de au omorât cu gloanțe în toți anii ăia, când rămăseseră străini în pădure, fără nimic de rumegat. Mai pescuiau și păstrăvi, dar numai când izvoarele erau mici și izolate, fără pericolul de a fi păzite. Iar atunci când nu mai aveau ce mânca și era iarnă grea, s-au hrănit și doar cu pâine uscată, sare și apă. Dar nici atunci nu mâncau ca jivinele, ci tot omeneste, că aveau farfurii de tablă și linguri. Iar când se mutau, lăsau oalele și celelalte prin scorburi.

Apoi a venit năpasta, așa cum vin năpastele. Șeful grupului și-a pus capăt zilelor după o vreme de bejenie, fiindcă prea multă lume suferea din pricina lui și nimeni nu mai voia să-l adăpostească în satele de sub munte, de frica securiștilor. Era poreclit Bătrânul. El simțise că nimic nu avea să se schimbe, că americanii nu o să vină, așa că nu mai suferea viața pe munte pentru nimic. Nevasta îi murise de supărare, copiii erau unii pe la orfeline, alții în închisoare, alții cu el în munți, toată lumea fusese arestată și bătută. Oamenii îndurau pentru el și nu spuneau, dar Bătrânului i se strepeziseră deja dinții de la necazurile celorlalți. Securiștii îi luau pe oameni, îi băteau, le dădeau drumul, apoi iar îi luau și îi băteau. Țăranii aveau pe spate și pe picioare spițe și dungi de la cizmele bătăușilor.

Așa că până la urmă Bătrânul s-a împușcat, dar și-a chemat un martor, o femeie din sat, care să se ducă după securiști și să facă în așa fel încât ăia să-l găsească. Și să nu mai bată pe nimeni dacă Bătrânul s-a împușcat. Bătrânul îi ceruse femeii să-i aducă de mâncare niște mămăligă și de băut câțiva litri de apă, că atâta apă bea omul când vrea să se omoare. Lucreția știuse că Bătrânul nu mai avea credință: odată îl văzuse cu lacrimile șiroaie în pumni și cu pielea umezită la încheietura mâinii. Bătrânul își pierduse pe veci nădejdea, săracul. Apoi, după ce Bătrânul s-a împușcat, au umblat cu toții de colo-colo: mâncau și dormeau și se spălau în fugă, când găseau un izvor ferit. Alergau de pe un munte pe altul, parcă erau capre cu lupii după ele. Stricau colibele înjghebate, fiindcă nu puteau nici rămâne într-un singur loc, nici lăsa urme. Dar mereu se întorceau pe unde mai trecuseră și atunci fereau coliba de ochi străini și lăsau semn pentru ei înșiși, ca să știe dacă securiștii au trecut sau nu pîmprejur.

Apoi, într-o vară, au auzit cum cineva care îi luase drept alții îi întreabă din frunziș: Unde-s ceilalți? Lucreția își astupă gura, dar pădurea răspunse către vocea aceea care era a unui soldat neștiutor: Pe-aici. Ar fi putut să tragă atunci în soldații ăia tineri care-i căutau să-i prindă, însă i-au lăsat în mămăliga ei de viață. Rostul fugarilor nu era să stea pe marginea drumului și să omoare oameni, nici măcar comuniști proști și soldați și mai proști. Ce voiau ei era să-i păcălească, ca să fie lăsați în pace, să nu-i mai caute.

Se crăpa de ziuă și se pregăteau să treacă râul și atunci, cum-necum, ăia i-au încercuit și au strigat Stai!, dar fugarii nu s-au lăsat, ci au luat-o la goană spre pădure, fugind mîncînd

pământul. Atunci au murit doi dintre ei, Lucreția i-a văzut întinși pe iarbă, unul era împușcat în burtă, altul, în cap. Iar ea, Lucreția, nu-și mai auzea nici suflarea măcar. Și nu o mai auzea nici pe a pădurarului. O lăsaseră și picioarele de spaimă, că doar era femeie. Securistii îi încercuiseră, dar se temeau se intre în pădure, așa că stăteau la poalele stâncii, unde știau că se găseau fugarii. Lucreția îi vedea de sus cum mâncau conserve și frigeau slănină. Iar ei, fugarii, sus pe stâncă, ce să mănânce? Coajă de molid și măcriș, dacă aveau noroc. Numai apă era berechet. Coaja de molid avea miezul moale, era ca o ciupercă ori ca o pâine închipuită. Lucreția mănca și ea coajă de molid, cot la cot cu ceilalți și cu pădurarul. Nu era vreme de mofturi.

În restul zilei se uita la soldații ăia tineri: unii aveau chiar o poză de-a ei, ca să o recunoască dacă o prind. Acolo, sus, încercuiți, fugarii dormeau cu rândul, fiindcă toți deodată nu puteau dormi, erau slăbiți de foame și de griji, niciodată nu mai fuseseră înconjurați astfel. Foc nu puteau face, noroc că era vară și aveau apă câtă poșteau. Dar când securistii s-au pornit să tot strângă cercul, au trebuit și fugarii să caute altceva: și au găsit o peșteră care arăta ca o gaură în pământ, înăuntru era o scobitură cât să încapă vreo câțiva oameni lipiți unii de alții ca peștii uscați. Acolo s-au dus fugarii și au stat lipiți, coborând în peșteră pe un copac. Vii nu aveau să fie prinși. Dacă există Dumnezeu, vor scăpa. Lucreția șoptea chiar ea către pădurar asta.

Au stat lipiți, unii pe burtă, alții, în genunchi. S-a coborât atunci un soldat, dar acesta a strigat în sus, către șefi, că nu se aude și nu se vede nimic. Poate că nu avea cum să audă,

că toți își țineau suflarea, dar de văzut avea cum să se vadă, că se zăreau fugarii lipiți între ei ca peștii uscați, așa cum chiar ei se așezaseră. Dar soldatul a zis către șefi că nu-i nimeni acolo. Pricepuse că dacă îi părăște pe cei din peșteră, moare și el, nu scapă nimeni. I s-a poruncit atunci să descarce mitraliera în botul peșterii și el a ascultat imediat ordinul de sus, dar a făcut-o trăgând în pământ. Lucreția a priceput în ziua aceea că Dumnezeu era viu. Puterea Aceea îi ținuse și altă dată în viață, nu degeaba citeau ei Biblia în colibă și se rugau: se trăgeau mai la o parte și se rugau să le dea Dumnezeu putere să nu fie slăbănogi. Că Dumnezeu îi puna pe oameni când voia el la încercare. Dacă atunci când ți-e bine îl iubești pe Dumnezeu, atunci și când ți-e rău e musai să-l iubești. Fiindcă așa-i viața.

După ce soldatul care trăsesese în peșteră a plecat, iar șefii s-au îndepărtat și ei, după ce trupele s-au dus, crezând că fugarii au scăpat din încercuire și i-au păcălit pe soldați, abia atunci au ieșit și ei, rămașii, din peșteră. Nemâncați de multă vreme, nu mai știau nici de ei, cu genunchii moi, cu oboseala și foamea în spinare și în burtă. S-au dus mai mult rătăcind, au mâncat ce-au apucat de prin pădure. Au avut noroc că securiștii nu veniseră cu câinii, fiindcă ăștia i-ar fi dibuit, i-ar fi adulmecat și i-ar fi sfârtecat. Dar oricum nu i-ar fi prins vii. La o adică, se-mpușcau singuri acolo în peșteră. Și mai împușcau de bună seamă și câțiva soldați din ăia tineri.

Până la urmă, de prins tot i-au prins, dar peste un an sau doi, și i-au prins doar fiindcă au fost trădați: femeia aceea din sat, cumnata unuia dintre fugari, atât fusese de târnuită pe jos și cu părul smuls în șuvițe, că spusese

ce era de pârât și ce voiau securiștii. Așa că atunci când s-au întors să își ia hainele lăsate în șură, Lucreția a simțit imediat mirosul de conservă și a știut că pe acolo trecuseră soldați. Dar n-a mai apucat să-i zică nimic pădurarului, fiindcă a simțit o lovitură grea în cap, apoi s-a prăbușit ca lemnul. Iar când și-a venit în simțiri, pădurarul era lângă ea, leșinat, cu o gaură în creștet de puteai băga degetul. Chiar și așa, răniți cum erau, le-au pus cătușe.

A fost ultima dată când l-a mai văzut pe pădurar. Nici în anchetă, nici la proces nu a mai aflat vreo vorbă despre omul ei. Că murise era limpede, dar de ce nu voiau să-i spună, nu era limpede. Și atunci Lucreția s-a gândit la cum posteau ea și pădurarul în bejenie. Țineau câte-o zi de post negru în fiecare săptămână: începeau cu luna, pe urmă în săptămâna următoare era marțea, apoi în altă săptămână era miercurea și tot așa. În zilele acelea posteau aspru, fiindcă așa era credința lor. De fapt, în munți mai mult postiseră decât mâncaseră. Se gândea ea la toate astea în închiisoare, hotărâtă să nu mai mănânce nimic. Îi era foame deja, dar trebuia să afle ce pățise pădurarul. Mort era: dar unde murise și unde fusese îngropat? Asta voia să afle.

Ținea lacrimile ciorchine pe dinăuntru, nu le-ar fi lăsat să cadă nici moartă. Pe fișa ei de prigonită, ofițerul de serviciu scrisese: „țărancă de statură mijlocie, păr castaniu, ochi căprui, nas drept, buze pline, pomeți cărnoși, isteată”. Și atunci își aminti ea de șobolanii ăia găsiți după război, că umpluseră tot satul ca o boală: cum se lăfăiau ei prin case, cum roseseră tot, cum furaseră și mâncaseră până și găinile cu pene cu tot. Apoi cum le veniseră oamenii de hac șobolanilor. Se gândea la toate astea. Ea avea

să trăiască. Acum nu mai voia să mănânce nimic, ca să afle ce s-a întâmplat cu bărbatul ei pădurar. Dar, altfel, avea să trăiască, știa asta, și să răzbească. Avea să iasă din închisoare. Simțea lucrul ăsta. *Când sfîrșește soarele, ești acasă!*

Tinu

Tinu se trezi în zori cu pofta să-și bată câinele. Îl mâncau palmele și avea chef, nu știa nici el de ce, să își bată câinele, pe Murgu. Da, câinele ăsta frumos și puternic nu avea nume de câine, ci de cal, mai exact avea numele calului pe care Tinu îl iubise pe când era copil. Murgu, care murise de bătrânețe, după ce fusese armăsar fălos și după ce însoțise toată copilăria urâtă și betegită a lui Tinu. Orfanul Tinu, crescut de un unchi bețiv și de o mătușă ologă, care îl boscorodea toată ziua în casa aceea pitică dintr-un sat de munte.

Murgu al doilea era un câine-lup sănătos, cu ochii arzători, cu limba vânoasă, cu dinții perfecți. Ca stăpânul lui. Erau amândoi bruni foc. Tinu își iubea câinele pentru sănătatea lui animalică, pentru salturile lui peste obstacole, pentru cum știa să adulmece. Era un câine perfect, mai folositor ca oamenii. Îl luase de pui, după ce terminase școala de Securitate și după ce lucrase acolo cu animale antrenate să adulmece dușmanii poporului. Pentru că se simțea mai bine printre câini decât printre oameni. Dacă s-ar fi putut, ar fi trăit printre cai și câini, dar așa ceva nu era îngăduit, ar fi fost împotriva firii. Dacă ar fi aflat de dragostea lui din copilărie pentru calul Murgu, tovarășii din trupele de Securitate ar fi râs de el. Așa că Tinu se îndepărtase de ei: nici nu s-a însurat, fiindcă femeile erau prea periculoase, nu te

puteai nicicum încrede în ele, dar nici nu a rămas în lumea bărbaților. L-a luat drept însoțitor de viață, deocamdată, pe Murgu al doilea, câine deștept, antrenat de stăpânul lui, știutor a toate.

Câinelui îi povestea tot, pentru câine avea o cămăruță, mai exact un hol unde îl lăsa să doarmă, că era aproape om câinele ăsta și ar fi fost păcat să se poarte cu el de parcă ar fi fost doar animal. Și uite că acum îi venea, nu știa de ce, să îl bată. Simțea cum îl mănâncă palmele, de parcă ar fi fost urzicat. Îl lovi pe Murgu cu bastonul de câteva ori, fără să știe de ce. Nu pricepea: doar câinele era singurul lui prieten, singurul cu care vorbea. El îl crescuse, el îi fusese tată. Îi era aproape un fiu sau frate câinele ăsta. Îl lovi în rafale, un minut, apoi se opri. Ceva nu era în regulă. Câinele nu stătu nici el în loc: tocmai fiindcă nu pricepea de ce stăpânul îl bate, încercă să îl muște, iar una din mușcăături îl atinse pe Tinu ca o arzătură de bici pe mână. Tinu îl mai lovi cu sete de câteva ori, apoi bătaia încetă.

Câinele îl privea abătut și întrebător. Tinu îi dădu să mănânce: Murgu hăpăi carnea, dar nu se atinse de oase. Tinu obișnuia să îl hrănească mai degrabă ca pe un om decât ca pe un câine. După aceea Tinu mângâie câinele, iar Murgu simți că legătura dintre el și stăpân era ca de obicei. Pe la ora șase dimineața ieșiră amândoi din casă și o luară spre cazarmă: Murgu nu avea de unde să știe, fiindcă era totuși câine, dar Tinu știa prea bine că în dimineața aceea aveau să pornească în munți, după bandiți. Îi spusese căpitanului că își va lua câinele cu el, iar căpitanul încuviințase mulțumit. Un câine-lup în plus nu strica niciodată, mai ales unul de elită, care fusese antrenat. Dar Tinu îl ținu pe Murgu alături,

nelăsându-l cu ceilalți câini. În camion, Murgu stătu liniștit lângă stăpânul lui, fără să se lase mângâiat de ceilalți soldați. Călătoriră așa vreo cinci ore, până în munți, un șir de patru camioane cu câte treizeci de soldați, ca să-i prindă pe bandiți.

Lui Tinu îi plăcea aventura asta, să vâneze dușmani ai poporului, fiindcă se simțea puternic și tânăr. Căpitanul îi prelucrase pe subordonații săi câteva zile și le precizase că era vorba să prindă câțiva bărbați și o femeie care rățăceau cu arme prin munți. Trebuiau prinși vii, dar, la o adică, puteau fi și împușcați în luptă. Nu era niciun bai dacă erau împușcați. Studiaseră hărțile muntelui și se împărțiseră pe grupe de căutători, după ce ajunseseră la locul de tabără și după ce mâncaseră din conserve. Fiecare soldat din trupele de Securitate avea poze cam șterse cu bărbații și cu femeia aceea, cu bandiții, adică. Bărbații erau niște țărani obișnuiți, ca și Tinu, femeia, la fel. Și totuși, Tinu se mira în sinea lui de femeia aceea. Ce căuta ea pe munte? Era sănătoasă la minte? Ce făcea ea cu oamenii ăia? Era țiiitoarea lor? Nu, căpitanul le spusese limpede că femeia era măritată cu unul din bandiți, cu un pădurar. Tinu se uita mereu la fotografia ei, ba chiar i-o arăta și lui Murgu, de parcă și câinele ar fi trebuit să o știe de-o viață. Femeia aceea arăta ca o femeie obișnuită.

Erau bandiți, li se spusese de sute de ori acest lucru. Fugarii aceia erau tâlhari și voiau să răstoarne orânduirea. Tinu rumega în minte frazele de propagandă care le fuseseră spuse tuturor, apoi își aminti de ceea ce îi făcuse lui Murgu dis-de-dimineată. Oare de ce își lovise câinele? De ce? Ar fi vrut să priceapă. Ceilalți soldați povesteau despre tot felul, despre cum era acasă, ce făceau rubedeniile lor, unii aveau

iubite, frați, surori, doar Tinu nu avea pe nimeni decât pe Murgu. Și mai avea, ca bază sufletească, Partidul. Acesta îi dăduse șansa să ajungă în trupele de Securitate. Pentru el, a fi în trupele de Securitate era ceva puternic și strălucitor. Însemna, printre altele, puterea de a ucide. Era teribil: puteai să ucizi oameni și nu erai pedepsit, dacă ucideai oamenii pe care ți-i arăta cu degetul Securitatea. Tinu pricepuse astfel ce era puterea.

Devenise foarte atent la marșul camuflat prin pădure, întrucât își dorea să captureze un bandit. Știa că astfel s-ar fi făcut remarcat. Nu voia neapărat să îl împuște pe bandit, nu avea niciun rost, dar ținea morțiș să captureze unul dintre dușmanii ăia ai poporului. Sau poate să o prindă chiar pe femeie. Țăranca aceea șatenă, așa și-așa, o femeie simplă. Căpitanul îi sfătuisese să fie prudenți, bandiții aveau arme, acesta îi prevenise să nu se lase amăgiți, să fie ochi și urechi. Mergeau în cercuri concentrice prin pădure, strângând lațul în jurul bandiților. Sugrumându-i. Tinu se simțea bărbat. Era bărbătește să lupți astfel împotriva unor tâlhari. Fumau din mers, scuiپau din mers și chiar urinau din mers. Asta era viața de soldat. Nu mai vorbea nimeni. Au scotocit așa prin pădure câteva ore, fără să dea de ceva. Nicio urmă. Bandiții scăpaseră. Deși căpitanului i se spusese, prin agenții de legătură din apropierea satelor unde se aflau, că bandiții fuseseră văzuți în zonă. Nimic, nicio urmă.

Au rămas atunci la marginea pădurii, lângă un podeț, așezați pe mantale, și au stat acolo mult și bine, când un soldat a auzit o foșnitură în partea cealaltă a apei. Și atunci au văzut niște arătări mișcătoare, bărboase, trecând în fugă. Tinu a oșhit imediat, fiindcă se antrenase de multă vreme pentru hăituiala asta, și a

început să tragă după una din arătări. Scrâșnea din dinți și își dorea să îl fi nimerit pe banditul acela care ar fi fost trofeul lui. Era la vânătoare, fiindcă asta și era viața, o vânătoare. Ba chiar i se păru că aude un scâncet de om lovit de glonț și atunci presimți că îl nimerise pe unul dintre fugari. Traseră cu toții mult și bine, fără să se urnească din locul acela, de lângă râu. Trăseseră sute de gloanțe, de zbârnăiseră aerul și frunzele. Apoi, după vreo zece minute, se opriră. Dacă o nimerise pe femeie? Nu ar fi vrut asta, ci ar fi dorit ca cel atins de gloanțele lui să fie bărbat. Cu femeia nu avea nimic. Lupta lui era cu bărbații.

După ce se opriră din rafale, fiindcă armele erau golite și fumegau ca în război, stătură liniștiți încă vreo zece minute, ca să se convingă că tâlharii muriseră sau o luaseră din loc. Apoi începură să scotocească. Tinu ajunsese în goană pe partea cealaltă și fu cel dintâi care găsi un cadavru. Era un om tânăr, pe care barba îl îmbătrânea. Tinu fu convins că el îl ucisese pe omul acela. Se simțea bărbat. Întoarse cu vârful bocancului cadavrul pe burtă, apoi iar pe spate, ca să îl privească pe toate părțile. Era trofeul lui. Ce bine că nu ucisese femeia! Nu ar fi avut chef de așa ceva. Dacă ar fi fost femeia, s-ar fi simțit vinovat. Dar bărbatul acela tânăr, năruit pe jos, împușcat și în burtă, și în cap, nu putea fi decât prada și trofeul lui. Unii dintre soldați se apropiară curioși, alții, încă neliniștiți ori chiar furioși, voiră să lovească trupul mortului. Dar Tinu nu îngădui acest lucru: bărbatul acela, banditul, era trofeul lui. Nu avea nimeni dreptul să îl atingă și să îi facă vreun rău. Era mort și era destul asta. Tinu îl împușcase, avea să fie lăudat de căpitan și, poate, chiar promovat.

Căpitanul îl lăudă, într-adevăr, pe Tinu. Însă cadavrul banditului nu putea rămâne așa, nu era încă al lui, ci trebuia expus în sat. Lui Tinu nu îi plăcu ideea, dar fu silit să o accepte. Tovarășul căpitan știa mai multe ca el. Dar după câteva zile în care ar fi fost expus la răscrucea satului, ca să îl vadă toată lumea, cadavrul banditului avea să fie trofeul lui, doar al lui. Nu știa ce avea să facă apoi cu el. Până atunci, oricum, mai avea vreme destulă să se gândească. Și atunci Tinu, fără să știe de ce, se gândi brusc la altceva: de ce își bătuse el câinele dis-de-dimineată? De ce îl lovise pe Murgu?

Driș

Prima imagine de care Driș își aducea aminte, după ce securiștii bătuseră furios în ușă strigând Deschideți! Deschideți!, gonindu-i apoi la gară ca să-i încarce în vagoanele pentru strămutare, fusese goliciunea acelui spațiu lipsit de sfințenie, unde i se făcuse o foame și o sete grozave: vagonul acela cu metalul sfârâind de încinsătură, care făcea să i se strepezească dinții, vagonul acela cu miros de cuvă, ca un incubator pentru puii de om goniți la Mama Dracului, printre ciulini, în țara nimănui. Așa era alintat Driș printre ai lui, fiind cel mai mic și mai blonziu dintre cei șapte frați.

Preoteasa, maica lui și a celorlalți șase, nu știa ce să facă de neputință: copiii chiorăiau de foame și sete ca niște animăluțe jilave, jigărite și pângărite. Cine și ce fel de Dumnezeu mai era și Ăla care îi trimitea cu trenul la Dracu'? Julieta preoteasa nici nu mai putea respira ca lumea, tremura ca varga de groază că puii de om vor muri pe drum. Iar tatăl, preotul, era și el la Mama Dracului, la închi-soare. Așa că preoteasa și cei șapte omuleți trebuiau să iasă la liman cumva, singuri-singurei. Driș își aminti apoi de cei doi frați mai mari, unul avea șapte ani, celălalt, zece, care coborâseră în fugă din tren să caute o fântână. Trenul se urnise înainte de vreme și atunci Julieta preoteasa și ceilalți omuleți rămași în vagon începuseră o tânguială de

iepuri sugrumați, de plântuțe smulse, ioi-iei-iei, apoi totul se sfârși printr-o târguială scâncită cu paznicii, întrucât trenul încetini și cei doi băieți izbutiră să sară înapoi în vagon, chiar dacă fără nicio picătură de apă. Despre vagonul acela de marfă, în care marfa era omenească, Driș nu își amintea mai mult. Buzele îi crăpaseră de sete, iar în stomac avea un melc uscat.

Odată ajunși la Mama Dracului – așa avea el să-i dea porecla tărâmului aceluia îndepărtat –, Driș și ceilalți șase frați, plus Julieta au fost purtați de milițieni într-un bordei. Numai că adăpostul nu avea acoperiș. Nici nu ajunseseră bine acolo că ploaia izbucni ca un făcut: copiii se ascunseră sub singurul mobilier care exista în odaie, dacă odaie era, și nu un grajd pentru oameni care nu erau nici cai, nici boi, nici oi, nici păsări de casă. Era o masă uzată sub care omuleții se ascunseră în zadar de potop. Până la urmă ieșiseră oricum uzi de sub ea și rămaseră stană de piatră, doar ca să fie udați până la piele. Driș auzise de potop în poveștile fraților săi mai mari. Nu știa ce înseamnă cuvântul acela periculos, dar auzise de potop. Julieta preoteasa le spuse copiilor însă altceva: că ploaia cu pricina e botezul Dracului și că omuleții se află acum tocmai pe pământul Dracului, deci să se păzească bine de tot. Driș și-l închipuia pe Dracu' exact ca pe un milițian sau securist dintre cei care-i goniseră la tren. Nu era nevoie de un Drac mai special, nu era nevoie nici măcar să aibă coadă. Nu era nevoie să aibă cornițe și nici să fie negru.

Oamenii din satul acela de bordeie o ajutară pe preoteasa Julieta și pe omuleții cei șapte să pună un acoperiș de stuf deasupra bordeiului: erau ca într-o cutie, cu un capac mișcător. De altfel, la cel dintâi vânt de stepă, acoperișul o luă la goană printre ciulini, mâncând pământul. Era ca și cum pălăria domnului primar

s-ar fi rostogolit de pe cap și ar fi mers nu pe picioarele ei, ci pe picioarele vântului care țiuia. Driș se uitase la acoperișul zburător, gândindu-se dacă nu ar fi putut face un avion sau un elicopter din el, în așa fel încât să fugă pentru totdeauna de acolo. Fratele lui, Feri, care avea zece ani, mototolea uneori ziare în formă de avion, spunându-i lui Driș că ar fi putut zbura cu ele. Driș nu se mira defel: Feri nu era tatăl cel mare al tuturor, dar era un prichindel care îl putea înlocui într-o câțva pe acel preot mândru aruncat în închisoare.

Apoi Feri mai făcea și altceva: confecționa săgeți din bețe de alun și un arc pe măsură, întrucât cu aceste arme avea de gând să pornească bătălia împotriva milițienilor și a securiștilor. Uneori își aranja cei șase frați mai mici în șir indian și le ordona să pornească la bătălie. Dar ce-ar fi putut omuleții să facă? Să arunce cu pietre în ferestrele milițienilor? Altădată Feri furase carbid de la depozitul din sat și confecționase ceva urât mirositor într-un borcan gol de fasole. Le spusese fraților lui că-i o bombă și că are de gând să o arunce pe hornul casei milițianului care o supraveghea pe Julieta. Pentru Driș, bomba aceea semăna cu mânia lui Dumnezeu. Sau cel puțin așa și-l închipuia el pe Dumnezeu, ca pe o bombă. Voia să-l privească pe Dumnezeu-bombă direct în față, cu ochii lui albaștri. Dar bomba de carbid a lui Feri explodă chiar pe chipul lui, crescându-i, din fericire, doar nasul, dar lăsându-l cu ochii sănătoși. De atunci, Driș nu mai vru să și-l închipuie pe Dumnezeu ca pe o bombă, atâta vreme cât Feri fusese rănit. Dumnezeu trebuia să fie altfel.

Într-o iarnă îl și văzu, de altfel, cocoțat pe acoperișul bordeiului, ninsese zile și nopți, iar

bordeiele fuseseră blocate și astupate: copiii ieșiseră prin acoperiș, în timp ce oamenii mari săpau tunele de zăpadă prin care să se poată ajunge la uși și la ferestre. Și ieșind pe sus, Driș zări un bătrân cu barbă alburie, slăbănog și îmbrăcat în zdrențe. Îl zăriră numai el și Feri. Bătrânul nu le spuse nimic. Dar stătea acolo de parcă ar fi fost locul lui de baștină sau locul lui de veci și se uita curios la cei doi băieți. Și atunci Driș și Feri îl recunoscuseră pe Dumnezeu. Care nu era, nu putea fi o bombă. În zilele următoare, când alergară ca apucații prin tunelele de zăpadă, încercară să-l găsească din nou pe bătrân și, de data asta, să-l facă să vorbească, să-l silească. Dar bătrânul se topise ca zăpada primăvara.

Zilele trecură și omuleții cei șapte nu se plictiseau în Bărăgan. În primul rând descoperiseră pianul doamnei Mimi, care răsuna cu clapele lui ca de jucărie, umplând de sunete bordeiele și satul acela de săraci și zdrențăroși inimoși. Pianul putea fi și el un instrument zburător, de ce nu? Putea fi un vrăjitor sosit de peste mări și zări sau un hocus-pocus. Iar doamna Mimi era stăpâna și păzitoarea lui. Nenea Bimbo, un domn glumeț și circar, îl învăță apoi pe Driș cum să asculte o vioară: ținându-și inima lipită de inima instrumentului. Dar vioara nu are inimă, îl preveni Feri destul de bănuitor pe fratele său. Ba da, are, zise nenea Bimbo, dar este o inimă ascunsă, ba chiar invizibilă. Feri nu vru să creadă nici-cum, dar Driș îl crezu pe cuvânt pe nenea Bimbo. Pianul și vioara, împreună, acolo, la Mama Dracului, printre bordeie, erau niște continente exotice, Africa, America, Antarctica. Știa de la geografie lucruri din astea.

Seara, omuleții se mirau de femeile acelea mai mari decât Julieta, care aveau, fiecare,

ceva pe creștet sau pe chip: doamna Maria, soția unui vestit mareșal, și doamna Lilica, soția unui vestit legionar. Ce erau aceia legionari nu prea știa Driș, dar învățase și cuvântul acesta. Una purta pe față un voal gros, negru, care i se bălângănea ca o limbă de ceas pe chip. Cealaltă purta o pălărie cu flori și avea o grădină veselă și colorată în fața bordeiului, pe care femeile din sat o porecliseră Pti Versai. Cele două femei păreau scoase dintr-o carte de desenat. Și cum omuleții nu aveau așa ceva pe acolo, cărțile erau vii și umblătoare pe picioarele lor. Mai era apoi domnul acela care saluta ceremonios pe toată lumea și care umbla nesmintit în costum alb, cu papion la gât, cu baston și cu pălărie elegantă. Parcă era din filmul *Casablanca*, așa se spunea.

Apoi, într-o zi, nenea Bimbo îi chemă de urgență de la joaca lor cu ciulinii: pe râu plutea un șlep uriaș, plin de ocași. Julieta preoteasa sună și ea adunarea piticilor: dacă tatăl celor șapte omuleți era totuși pe șlep? Îi adună pe prichindei, lipiți de gleznele ei, ca niște moluște, și începu să facă semne cu baticul către șlep. Milițienii o lăsară în pace, iar deținuții se zgăiră la ea ca la o stea căzătoare, dar nu îndrăzniră să îi răspundă la semne. Un milițian îi făcu o fotografie pentru albumul lui personal: poate că și el avea acasă, pe undeva, o familie, o nevastă și mai mulți copii. Julieta făcu semne către șlep, până când brațele îi amortiră și omuleții o traseră de rochie să plece de acolo, căci se înserase. Șlepul dispăruse de parcă ar fi fost înghițit de negură. Și atunci Driș se gândi din nou că, poate, Dumnezeu era totuși o bombă. Sau dacă nu era, Dumnezeu ar fi trebuit să fie o bombă și să explodeze cumva, undeva, cândva. Și să-i facă praf pe toți, diavoli și îngeri la un loc.

Pantiușa

Își luase numele Gheorghe Pintilie, fiindcă trebuia să sune românește, dar toți cei din jur îi spuneau Pantiușa. Îl alintau astfel de la Pantelimon, un sfânt despre care nu prea avea habar, dar despre care aflase că făcuse oarecari minuni, cel puțin așa îi spusese maică-sa odinioară. Maică-sa, bisericoasa, care îi dăduse să mănânce mult terci de hrișcă, fiindcă hrișca era sănătoasă la ficat, așa se zicea. Și ce folos că maică-sa fusese bisericoasă! Mai mari minuni ca Sovietele nu existau. Mutat în țară străină, Pantiușa trebuia să îi facă pe cei de aici să priceapă ce și cum despre împărtășania comunistă. Îi plăcea numele lui adevărat, Bodnarenco, dar ca să fie acceptat de băștinași trebuise să se lepede de el, să-și trimită numele la naiba. Bodnarenco suna ca un tractor nou-nouț ori, și mai bine, ca un buldozer. Așa că renunțase la Bodnarenco și totodată la Pantelimon.

Grișa cel Nou, fost Pantiușa, făcuse el și altele în viață: își aducea aminte cum îi dăduse cu ranga în cap lui Foriș, deși individul cu pricina era șef comunist, cum îi simțise între degete carnea moale ca de femeie parcă, nu de bărbat, cum se înfuriase că Foriș încercase să reziste la ranga lui și atunci îl hăcuise, îl terminase ca pe o oaie. Apoi cum o învinețise pe bătrâna lui Foriș, îi legase un bolovan de picioare bătrânei și o aruncase în apă să se înece, tot o oaie și ea, să nu-i mai vadă mutra

umflată de la bătaie. Nici pomeneală de vreun oftat ori regret, nu făcuse altceva decât ce îi ceruse Partidul. Să faci moarte de om nu era așa o catastrofă: în viață trebuie să faci și moarte de om. Iar el nu simțise nimic atunci: nu simțise că omoară pe cineva cu ranga ori cu bolovanul, ci doar că face un lucru necesar și adevărat împotriva acelei cărni care era moale și scârboasă. Fiul și maică-sa, niște cărnuri moi și blege. Așa că nu avea vise urâte.

Pantiușa zis acum Grișa cel Nou trăia bine și considera că i se cuvine să trăiască astfel până la adânci bătrâneți, doar servise Partidul, ca un ostaș pe viață, ca un salahor. Se simțea puternic și admirat, ba chiar invidiat și îi plăcea să se simtă așa. Își umfla pieptul, mirosind gelozia celorlalți și frica lor. Iar acum, în dimineața asta glorioasă, se pregătea să le vorbească tovarășilor: să fii în Securitate era o onoare și o diplomă, ba chiar o coroană. Trebuiau să muncească disciplinat, cu râvnă, și să se folosească vulpește de toate instrumentele. Iar el, Pantiușa, voia să le vorbească tocmai despre instrumente. Ce fel de unelte? Oameni, fiște, materie omenească, doar nu dumnezeiască. Numai și numai carne, precum aceea pe care o hăcuise. Nu-i folosea la nimic scârba de Sfânt Pantelimon! Oameni, gândaci, viermi, șobolani, doar oameni.

Pantiușa făcu o gargară sănătoasă, ca să evite orice răgușeală în timpul discursului. Trebuia să-i lase cu gura căscată. Voia să fie aplaudat, voia să fie puternic, să-i dea gata. Bodnarenco buldozerul și tractorul. Bodnarenco forțosul, boxerul, mână-grea. Nevasta îi pusese pe scaun o cravată cu panseluțe și o cămașă cu dungi. Precum și costumul său simplu de comunist, apoi servieta burduhănoasă, cu discursul și alte documente de mare șef. Mașina

și șoferul îl așteptau în fața casei. Nimeni nu știa că Grișa cel Nou se simțea apărat de cravata lui cu panseluțe. Tavarișu' Pintilie, îi spuse șoferul, care era și el rusnac, arată trăsnet, tavarișu' va rupe gura adunării. Pantiușa zâmbi atotștiutor.

În amfiteatru, cadrele de conducere ale Securității se strânseseră ca ciupercile după ploaie, cu mutrele grave și gânditoare, chiar dacă rânjete și ghionturi tot se mai zăreau ici, colo, doar de-abia se sculaseră tavarișii din paturile călduțe de acasă. Tavarișii,ăștia erau tavarișii. Cărnuri și ei, deși Grișa ar fi vrut să fie doar creiere. Printre ei și ministrul Teohari. Gângania gângăniilor pe lângă Pantiușa. Davai, Pantiușa, dă-i gata, pune-i cu botul pe labe. Davai. Să te țină minte. Tu ești Șefu', degeaba stă bățos Teohari cu medalia pe piept. Nici Dej, barosanul, nu are ce să-ți facă, nu are cum să-ți reziste cu toată funcția lui de mahăr. Tu ești cel mai strașnic din țara asta nenorocită. Harașo.

Când își auzi numele strigat, Grișa o porni cu pieptul bombat spre podium și își potrive microfonul la înălțimea gurii sale. Cravata lui cu panseluțe îi ajunsese în dreptul burții și se mișcase ca o limbă de ceas. Harașo. Tavariși, de ce să n-o spunem pe șleau, Securitatea este organul care izbește, așa că trebuie să lovim fără milă, fiindcă noi dacă avem legea, trebuie să dăm lovituri, să nu ne oprim. Aici Pantiușa își aduse aminte de ranga cu care îl căsăpise pe Foriș și simți, ca și atunci, satisfacție în fața acelei moliciuni măcelărite. Aparatul nostru a fost la început tânăr, dar acum a crescut și a devenit un instrument tare în mâna Partidului, plin de mânie împotriva dușmanului și devotat clasei muncitoare. Fără ură de clasă nu s-ar fi putut munci la crearea unui astfel de aparat sănătos.

Pantiușa își bombă pieptul ca un scut, iar cravata cu panseluțe se mișcă voioasă. De aceea, trebuie să ne întărim, să putem da lovituri dușmanului, poate chiar întreit, pentru că nu putem spune că s-a terminat lupta dacă am vorbit de lovituri puternice date dușmanului, pentru că dușmanul abia acum este turbat. Încă mai avem o serie de slăbiciuni de care trebuie să ne debarasăm, pe care trebuie să le scoatem cu fierul roșu din organismul nostru. Aici, Pantiușa respiră adânc și privi spre sală: tavișii stăteau ca niște saci de cartofi în beci. Teohari îl urmărea și își nota ceva din când în când, ca un șarpe de stepă. Dej, barosanul, avea fața uscată, seacă. Harașo, să ia aminte tavișul ministru și tavișul conducător. Davai.

Trebuie să scoatem tot ce este străin de organele noastre, fiindcă organele are sarcini mari, trebuie să scoatem tot ce este putregai. Să scoatem tot ce e putregai chiar și din noi. Aici simți oarecare murmur și șopoteală în sală, tavișii stăteau ca pe ace. Ai naibii cartofi, oamenii ăștia! Cărnuri blege. Nu urmăresc să facem Securitate în Securitate, îi lămuri Pantiușa, dar e nevoie de mai multă disciplină. Partidul a hotărât să facem colonii de muncă și detașamente pentru dușmanii poporului, pentru că așa este just, noi pe cineva trebuie să băgăm, n-o să rămână goale coloniile astea! Pantiușa se opri puțin și respiră cu sârg. Își închipui mutrele deținuților ca pe niște viermi albi, cărători de roabe pline ochi cu pământ.

De-abia acum urma partea cea mai vie din discurs, la care toată ziua și noaptea să gândească. Taviși, știu cu toții că fiecare meseriaș, fiecare doctor, orice om are o sculă și de scula lui se îngrijește. Însă la Securitate care este scula noastră? I se păru că aude niște râsete ori icnături și pe dată se posomorî, dar

apoi privi câteva din panseluțele de pe cravata care îl încuraja ca o soacră grijulie și își veni în fire. Atunci glasul lui căpătă sonoritate de bariton. Am spus că avem și noi o sculă. Dacă frizerul are brici, dacă strungarul are strung, am spus că ce avem noi sunt informatorii, să știm cum să muncim, să vedem cu cine avem de-a face. Așa cum muncitorul are grijă de scula lui, așa avem și noi de informatori, și noi trebuie să avem grijă de scula noastră mult mai mult. La frizer este sculă moartă, la strungar la fel, la noi este sculă vie, trebuie să-i dăm mai multă atenție. Privi în sală: oamenii-cartofi erau cu gura până la urechi, deși nu se auzea nici un hohot. Râdeau pe muțește. Idioții! Carne omenească, doar carne. Râdeau fără zgomot, cu gurile parcă tăiate cu briceagul. Totuși, mutrele lor erau cât se poate de atente. De ce nu le plăcea chestia cu scula? Harașo, lasă că le vine Pantiușa de hac. Lasă că-i seacă Pantiușa, îi pune cu botul pe labe și pe ăștia.

Noi, Securitatea, trecu iar la atac vorbitorul, suntem organ viu. Tot organul nostru este creier curat, nu avem niciun os, nimic. Noi suntem creier și așa trebuie gândit. Noi suntem creier de sus până jos. Pantiușa respiră ușurat când rosti ultimele cuvinte, dar privi puțin încurcat în sală, așteptând ceva. Cravata cu panseluțe îl salvă din nou, ca o soacră desăvârșită, întrucât cravata se mișcă voioasă, presimțind triumful. Sala era deja în picioare și aplauda. Cartofii scandau bravo, ura. Cartofii umani din beci. Teohari aplauda și el cu foc. Dej îl privea fix, dar admirativ. Securitatea-creier, asta convenea tuturor. De parcă ar fi fost ridicați la rangul de viceregi ai Partidului. Creier curat, fără os. Pantiușa își închipui un creier uriaș plutind deasupra patriei, indiferent care patrie. Dar un creier muncitoresc,

robust, nu un creier de intelectual. Ghenial, tavişul Pintilie, îi spuse Teohari. Mai-marele Dej îşi arată dinţii laţi, aprobator, şi îi făcuse mulţumit cu ochiul. Maladeţ. Pantiuşa îşi spuse că e timpul să îşi reia discursul.

Trebuie să facem mai bine şi mai repede, adică să punem ordine, nu ştim nici azi cine a fost arestat, care e situaţia, fiindcă la început s-a lucrat fără metodă. Să ducem o acţiune ofensivă, nu să stăm cu mâinile încrucişate. A început să ne mănânce rugina birocratismului. Aparatul nostru nu poate fi mâncat. Obiectivul nostru principal este lichidarea duşmanului sub toate formele şi aspectele lui. Pantiuşa se gândi la precizia acestui cuvânt inspirat: a lichida în loc de a suprima, a ucide, a omori. A lichida: vedea multe soiuri de lichide şi roind la picioarele lui şi se simţea hrănit de aceste lichide felurite, mai ales că era vorba de un sânge omenesc care îşi pierduse culoarea obişnuită şi se îngălbenise ori chiar se învinetise, dacă nu cumva se înverzise.

Ţin să reamintesc tavişilor, a intra în Securitate, a fi investit cu puterea de a urmări, a ancheta, de a trimite în judecată oameni, de a aresta sunt lucruri straşnice. Cine ne încredinţează acest drept? Partidul nostru ni l-a dat. Pentru ce? Pentru ca să ne îndreptăm împotriva duşmanului de clasă. Lucrul acesta cere multă gândire şi adâncire. În acea clipă a discursului, creierul uriaş închipuit cu oarecare vreme înainte pluti deasupra patriei, în mintea lui Pantiuşa, dar el ştia deja că panselele de pe cravată erau de acord şi îl sprijineau înzecit.

Partidul ne-a încredinţat un drept pe care trebuie să ştim să-l mânuim cu abilitate. Este ca un ascuţiş, cu acest drept jucăm ca pe un vârf de ascuţiş. Care cere hotărâre în execuţie,

fără șovăială. Lovituri crâncene împotriva dușmanului. Să-l lovim așa ca să nu se mai ridice în viața lui. Ranga pentru capul lui Foriș fusese perfectă, își șopti Pantiușa. Simplă și perfectă. Noi n-am venit singuri, pe noi ne-a trimis Partidul și când ne-a trimis ne-a verificat. Își aduse brusc aminte de mâinile lui în carnea lui Foriș, strângând și afundându-se. Avusese atunci o senzație plăcută, de taur puternic. Acum, gata, obosise puțin, îl strângea întru câțva cureaua peste burtă, dar își încheiasă cum trebuia discursul. Uralele căzuseră din nou asupra-i ca un batic de-al maică-sii, bisericoasa și credincioasa în pârdașnicul de Sfânt Pantelimon, ptu!

Noul Grișa era mulțumit: privi încă o dată spre Teohari și spre Dej, amândoi îi zâmbeau cu subînțeles. Maladeț. Era cel mai tare, el, Pantiușa Buldozerul. Cât despre oamenii-cartofi, important era să știe să se folosească de scule. Și atunci lui Grișa cel nou, fost Pantelimon, i se făcu brusc poftă de un terci de hrișcă. Sănătate curată la ficat. Cravata cu panseluțe i se udase emoționată pe piept, de transpirație. Dar gargara de dimineață îi prinsese tare bine lui Pantiușa. Maladeț.

Maica Arsenia

În icoana pe care o zărise când era copiliță, Maica Domnului era împodobită ca o împărăteasă, chiar dacă pe cap avea o broboadă, iar rochia era dintr-o față de masă cusută cu o draperie. Dar coroana de pe creștetul ei zicea tot, fiindcă avea solzi lucioși ca de pește-oglină, iar mânecile erau cochete și răsfățate. Pe vremea aceea Lica era copiliță, însă pricepuse câte ceva: în partea dreaptă, Maica Domnului avea un înger care-i dădea ei, fetiței, o panglică lucioasă cu noduri mici și mari. Fecioara prindea panglica cu mâinile și desfăcea fiecare nod, întinzându-i panglica netedă unui alt înger din stânga. Lica simțea totuși că lipsea ceva din icoană. Mai târziu, când ea ajunsese să poarte numele Maica Arsenia, rugăciunea sa era o copie a icoanei de odinioară: Preasfântă Marie, Împărăteasa cerului, Maica Îndurării, Stăpâna mea, care desfăci nodurile vieții mele, pregătește-mi inima pentru sărbătoare și împlinire!

Cu mult înainte să găsească rugăciunea asta, Lica hălăduia prin lanul de porumb de lângă casă, când a zărit lumina sfichiuitoare ce a căzut pe știuleți și a ars însemnând locul acela, cu glasul subțirel, dar aspru, care i-a poruncit să ridice o mănăstire închinată Adormirii Fecioarei. Maica ei a doua ce avea să fie cea dintâi. Preamiloasa Stăpână. Lica se rugă apoi unui copac înnegrit, simțind focul mocnit care o umplea. Fata n-avea școală multă, ci

numai credință cu sacul, dar a fost de-ajuns, fiindcă Paracliserul Visarion a crezut-o. Nu era paracliser, însă așa îi era porecla. Pe muntele Athos se găsea o biserică la fel, toată lumea știa asta, chiar dacă acolo slujeau numai bărbați. De aceea, Paracliserul știa că bisericuța din lanul de porumb trebuia să semene cu aceea din îndepărtările Athosului. Apoi fetișcanele, vreo opt la număr, căci fetișcane erau, niciuna nu avea mai mult de șaisprezece ani, iar mezina avea chiar treisprezece, au crescut și au trăit trei ierni într-un bordei săpat în pământ, arzând cărămidă, pregătind var și șoptind mereu rugăciuni. Era cea dintâi bucată din mănăstire ieșită dintr-un bordei. Mănăstirea cea mare s-a ridicat cu încetul, aducând mai degrabă cu o boltă ieșită din țărână.

La șaptesprezece ani de la focul din lan care îi poruncise Licăi ce să facă, fosta fetișcană ajunsă Maica Arsenia proroci sfârșitul lumii și își luă pe cap să ducă și în spinare așijderi povara de a fi alungată din mănăstirea ei, dimpreună cu surorile ciute, oițe, căprițe. Dogoarea din lanul de porumb, de odinioară, pe care o simțise pe mâini, în gât, pe frunte și în inimă o alina cu toată fierbințeala ei uscată. Cine făcuse focul acela dinăuntru ei? Lica era o văzătoare, deși maimarii râdeau de ea cu îngăduință și cu îndeajuns dispreț, așa cum numai știutorilor din capul bisericii le era dat. Acum venise sfârșitul lui martie de la mai bine de jumătatea veacului, când douăzeci de camioane se năpustiseră asupra fetelor și femeilor, ca să le surghiunească. Pe Tronul Ceresc, atunci când ajunsese la ea sfârșitul lumii printr-o vedenie, Arsenia zărise un abur rece și o goli-ciune uriașă cu pielea asudată și urât mirositoare. Le povestise albinuțelor despre asta și despre plânsul cel ascuns și nevăzut din

biserică. Erau trei sute optsprezece albinuțe în stup.

Arsenia și celelalte călugărițe se înduraseră odinioară de cei patru mii de prizonieri ruși, din lagărul de lângă sat, pentru care cântaseră de Înviere, deși comandantul lagărului le zisese că prizonierii erau necredincioși. Mai târziu îi ascunsese pe cei trei soldați nemți pripășiți din greșeală pe acolo, după război. Mereu se îndurase de unii și alții și mereu îl avusese alături, ca învățător și frate mai mare, pe apostolul Filip, cel care ucisese șarpele păgân și care mai apoi fusese răstignit cu capul în jos. Un norișor alb o însoțise cândva la școală pe Lica, atunci când o ardea gheața în tălpile golașe. Apoi o văzuse pe Stăpâna Cerului ca pe o văduvă, înaltă și subțire, cu broboadă. Pe vremea aceea, mănăstirea se găsea într-o chilioară. Acum Arsenia semăna chiar ea cu o văduvă, asemenea Stăpânei din Văzduh, doar că era din carne și sânge, iar nu din slavă. Dacă albinuțele vor fi cu toate alungate, răzvrătirea nu va fi fost de niciun folos, cu mănăstirea pustie. Maica Arsenia își pricepu îndoiala și ceea ce urma să vină, fiindcă obrăznicia cu țel sfânt îi fusese, uneori, înțelepciune, dar acum nu mai știa nici ea. Iar camioanele sosiseră cu paznicii lor cu tot, huruind de se zguduiseră zidurile mănăstirii și grădina.

Episcopul Antip ședea în mașină cu mâinile pe burtă. Femeia asta răzvrătită și mincinoasă care ajunsese stareță! Ce pacoste pe capul sfintei biserici! Antip își molfăia gingiile și, din când în când, își scărpină vârful bărbiei, printre vârtejurile de păr ale bărbii. Stareța avea nevoie de o mamă de bătaie, indiferent de unde ar fi venit bătaia asta. Colonelul de Securitate Aranici știa ce înseamnă disciplina în munca de arestare, iar locotenent-colonelul Zambeti

era obișnuit să răcnească atunci când sechestra oițe de-ale Domnului. Antip se simțea stânjenit de luarea cu asalt a mănăstirii. Mama lor de tâmpite și idioate! Ar fi băut acum un vin roșu și sec de Tecuci, ar fi luat o gustărică, fiindcă burta îi ghiorțăia. Ghiorțăielile erau deocamdată înăbușite, dar nu mai putea să le țină ascunse multă vreme. Foamea intra în el pas cu pas fiindcă îi era frică. Nu de Aranici îi era teamă și nici de favoriții stufoși ai colonelului, pieptănați cu atenție și îngrijiți ca niște păsări de curte, ci de cureaua de la pantaloni a lui Zambeti se temea. Era nouă-nouță, sclipea, cu catarama rece și greoaie. Era o curea care crăpa pielea, dacă ar fi fost folosită la lovit. Favoriții colonelului erau sălbatici și aprigi, pe când cureaua lui Zambeti era fără viață. De la cureaua aceea moartă i se trăgea lui Antip frica.

Era noapte, camioanele semănau cu niște rechini, măcar că doar episcopul de Buzău vedea sub acest chip acele camioane. Femeile purtau uniforme de călugărițe, deși li se interzisese să mai fie rugătoare în mănăstire, pentru că nu mai făceau parte din nicio obște, ci fuseseră alungate. Episcopul se gândea deja la un șir întreg de pantaloni pe care fostele călugărițe le-ar fi purtat pe șantierele patriei. Vedea deja pantalonii aceia bărbătești, îmbrăcați de femei, apoi atârnați la uscat pe o frânghie.

Colonelului Aranici nu îi era somn, fiindcă era obișnuit cu raidurile nocturne, nu degeaba se simțea ca o bufniță, cu favoriții lui bogați și căniți. Iar bufnițele se descurcă perfect noaptea. Aranici se uita la femeile acelea înghesuite și urgisite în camioane ca la niște trofee, deși, pe de altă parte, trebușoara nu era tocmai bărbătească. Pe niște femei le bați ori te

drăgostești cu ele. Le alungi doar după aceea, fiindcă nu are rost să le mai faci altceva. Dar cu femeile acestea era altfel, fiindcă ele nu voiau să fie femei ca oricare, cu bărbat și copii. Iar de ibovnice nu erau potrivite. Aranici se uita la ele, trăgându-se de favoriți, în timp ce soldații le înghesuiau cu puștile și le ocărau. La urma urmei, erau niște văcuțe, și nu neapărat niște oițe. Călugărițele o să fie interogate, dezbrăcate cu de-a sila de rasă, dar asta și meritau. De ce nu voiau să facă niscaiva copii și să aibă bărbați ca tot omul? Colonelul simți brusc un miros de săpun de rufe, fiindcă femeile acelea speriate, deși curajoase, puteau fi adulmecate. Un miros aparte ieșea din ele, de săpun de rufe. Motorul de la camioane făcea un zgomot obositor, duduind fără oprire, da, asta era iadul convenit pentru zănatice și nepri-copsite. Aranici ar fi trebuit să simtă miros de urină, dar călugărițele, deși erau înfricate îndeajuns, nu se scăpaseră pe ele. Colonelul nu catadicsi nici măcar să mai înjure.

Zambeti vedea deja, dinainte să se întâmple, vânătăile și rănille femeilor anchetate. Ele aveau oricum o rană între picioare, ca toate muierile, așa încât alte răni nu aveau de ce să prisosească. Zambeti se simțea zvelt, iar bocancii lui tropăiau dornici de orice fel de activitate sportivă. Ar fi lovit într-o ușă, într-o minge sau într-un trup. Nu avea să le smotocească el pe prăpăditele alea de călugărițe, doar se găseau destui bătauși să o facă. Dar el avea să privească pe săturate. Fiecare lovitură la tălpi, fiecare bucătică de păr târnut, răsucit pe degetele anchetatorilor. Iar cuvântul acela, da, cuvântul acela scris cu literă mare și rostit cu supușenie nu mai avea să fie pronunțat niciodată de ele, de muieri. Dinții lor smulși, la o adică, ar fi apărat nespusul acela. Zambeti nu

voia să se ajungă chiar atât de departe, deși își închipuia deja cum vor fi plesnite muierile alea peste gură până le-ar fi dat sângele, dar fără niciun dinte smuls. Ce să mai faci și cu dinții după aceea, unde să-i arunci? Nimeni nu are nevoie de ei. Gurile fără dinți pleoscăie ca niște băltoace.

Glasul lui Zambeti semăna cu o mâncărimă pe piele, îți tot venea să îl scarpini și să-l faci să se înroșească. Chiar și cu unghiile înnegrite să-l scarpini, ca să nu te mai mănânce glasul acela cu fire omenească putrezită. Locotenent-colonelul zicea că femeilor ăloră după care veniseră le-ar fi stat mai bine într-un hambar, ca niște văcuțe. Dar ca niște văcuțe nemulse, lăsate să plesnească. Eventual te uiți prin chepeng la ele și atâta tot. Ori le mai atingi, din greșală, firește, cu acea curea vestită și încataramată. Mormane de cuvinte însă le poți spune cu orice fel de glas, mai ales cu unul care aducea a mâncărimă.

Antip, episcopul de Buzău, începu să se plesnească tot mai des peste burtă, care, acum, chiorăia de-a binelea. Veșmintele episcopale îl rotunjeau ca pe un burduf, mai să plesnească, de ai fi zis că Antip era un ou de struț mărit artificial. Pe Cel de Sus îl poți sluji întotdeauna în mai multe feluri, și în felul ăsta, și în celălalt. Nu se mai încumeta să îi spună Dumnezeu. Antip bâzâia în el însuși și plescăia cu limba în gol. Camioanele erau acum umplute ochi, burdușite de femei și rase călugărești târâte pe jos, prăfuite ori rupte de smuciturile soldaților. Un vaiet ușor, aproape ca un cor de albine, zvonea din mașinile acoperite cu prelate, dar nimeni nu țipa dintre muieri, niciuna nu urla și nu cerea milă. Ptiu, își scuipă în sân Antip, femeile sunt mai îndurătoare decât bărbații, orice-ai zice, ele nu se satură de stat în genunchi.

Zambeti se gândea cum ar fi fost ca el singur să le tundă pe toate femeile astea strânse laolaltă, asudate și măcar pe jumătate speriate. Cu o foarfecă mare și iscusit tăietoare de păr. Auzea scrâșnetul acelei foarfeci închipuie și vedea prin aer bucățile de păr, ca niște franjuri atârând de nicăieri și apoi acoperind podeaua ori pământul. Apoi, cu aceeași foarfecă bine ascuțită, le-ar fi tăiat rasele de călugărițe, fiindcă muierile astea aveau o datorie de plătit față de patrie și partid. Nu era cu putință să crezi într-un bărbos bătrân cu lațe și bale, aflat la naiba în praznic în cer, doar așa, de florile mărului! Muierile trebuiau să plătească până când patria și partidul vor fi mulțumiți, patria ca o mumă, iar partidul ca un uncheș de treabă; datoria aceea va fi măsurată în ani, zile, ceasuri, cum altfel?

Călugărițele mai aveau niscaiva mătăanii înfășurate pe degete, deocamdată soldații nu izbutiseră să le separe de ustensilele alea de rugăciune decât dacă le-ar fi tăiat degetele. Dar cu niște călugărițe ciunge nu ai ce face la tribunal. Poți să le plesnești peste bot, poți chiar să le tai părul dacă te mulțumește închipuirea asta, dar nu poți să le hăcuiești degetele. Nicăieri nu se auzise de așa ceva, apoi Antip buzoianul nici nu ar fi îngăduit un asemenea lucru, fiindcă ordinul era clar: muierile puteau fi lovite și smotocite ca niște mâțe, dar nu schilodite. Nimeni n-avea nevoie de urlete în noapte, prin satele unde țăranii auzeau tot și cleveau mai departe. Oricât zgomot ar fi făcut motoarele camioanelor descurcărețe.

Maica Arsenia se gândea la răzvrătirea ei și la grădina mănăstirii, dar nu zvâcnea defel la chip ori cu trupul, ca oamenii aceia căpătuiți de necredincioși să nu-i priceapă zbuciumul. Cepele, și morcovii, și cartofii aveau să rămână

în paragină, fără săpăturile îndemânatice ale suratelor, iar narcisele, și trandafirii, și lalelele, așijderea. Fosta chilioară de odinioară – care acum era acea mândră biserică ivită din bordei – strălucea aburită din pricina nopții și a lunii. Oițele o priveau pe păstorita lor, cele care mai puteau face asta și care se găseau pe aproape, leorcăind pe muțește. Unde era rugăciunea ei de întărire? Atunci îngerul cu panglica plină de noduri mici și mari i se arată și îi spuse, deși doar maica Arsenia îl auzi: *Deschide gura și mănâncă pâinea aceasta, ca să te întărești, fiindcă vei face multe răni la genunchi.*

Leontin

Leontin se culcă devreme, știind că a doua zi avea mult de lucru la hârțogărie. Încă de acum câteva zile, organele, mai exact tovarășul prim-secretar al județului, îl chemase la el și îi spusese bătându-l pe umăr: Leontin dragă, ești tânăr și ai vigoare, sunt ani grei pentru patrie, cu atâția dușmani interni cocoloșiți te miri unde. Concentrează-ți energia, pentru că vreau să participi decisiv la înfierarea dușmanilor poporului, mă bazez pe nervul tău de ziarist și pe verbul tău activ. Partidul așteaptă multe de la tine, ca de la un cadru vigilent. Pentru că viitorul e în tine. Noi, bătrânii, ne pregătim deja urmașii combativi, iar tu ești unul dintre aceștia.

Apoi tovul prim-secretar îi dădu un dosar de vreo câteva zeci de pagini, pe care scria N. Mărgineanu, profesor de psihologie, spion american, extrem de periculos. Ocupă-te de individul ăsta, îi mai zise, a fost profesor la Cluj și e judecat acum într-un proces de răsunet, cu alți mahări din regimul trecut. Ocupă-te de el și termină-l, taie-i capul, știi tu cum, cu verbul tău incisiv, fiindcă individul ăsta face mult rău Partidului, și asta numai pentru că mai are suflare. Dar, îndrăzni să spună Leontin, noi nu suntem la Cluj, trăim în altă parte a țării, de ce nu fac cei de la Cluj ceea ce e de făcut? Dați-mi să scriu împotriva unui dușman de aici, din zonă, nu despre un străin! Leontin

dragă, îi spuse tovul prim-secretar ceva mai ascuțit, tocmai asta-i buba, ar fi bine ca viermii ăștia să fie croiți cu biciul și de la distanță, de prin alte părți, nu doar de prin locurile lor de baștină. Haide, mă bazez pe tine, nu stăm la discuții, Mărgineanu trebuie ras, am primit poruncă de sus, de la cadrele superioare.

Leontin nu mai zise nimic, luă dosarul acasă și îl cercetă câteva zile, frază cu frază, cuvânt cu cuvânt. Mărgineanu ăsta fusese profesor de psihologie și studiasse inclusiv în America. Era limpede că nu făcuse mare brânză împotriva patriei și nu era infractor, așa cum îl înfățișau organele. Era un pârlit de profesor universitar, dar care, ce-i drept, putea influența masele. Fiindcă Mărgineanu ăsta avea charismă. Leontin nu era naiv, pricepuse imediat ce trebuia să facă: o înfierare pe cinste la adresa profului ăstuia, nenorocitul. Firește că avea să-i iasă o înfierare în toată regula, Leontin nu ținea la scrupule. Slujba era slujbă, iar Leontin nu avea chef să pătească vreun pocinog.

Ai lui erau țărani, dar taică-su nu fusese chiabur, ci țăran sărac, așa că nu o luase pe cocoasă. Leontin avea origini sănătoase. Facultate nu făcuse, deși învățase carte pe rupte: învățătorul din sat îi convinsese pe ai lui să facă eforturi să îl trimită pe băiat la oraș, la internat, la liceu. Așa că avea douăsprezece clase făcute brici, ca veșnic premiant, și citise la viața lui binișor prin biblioteci tot ce îi căzuse prin mâini. Își cumpăraseră chiar el destule cărți, unele interzise astăzi.

Deci Mărgineanu era profesor universitar. Și praful avea să se aleagă de el. În procesul în care era judecat era singura figură odioasă de intelectual care trebuia să o încaseze. Deja în ziarul *Scântea* apăruse un articol scris de pionul de serviciu al cotidianului, care îi belise

pe cei arestați și judecați, făcându-i ploșnițe și hiene în slujba imperialismului, apoi sabotori, lachei și slugoi, epave, pleavă, putregai. Așa se vorbea în vremurile de-acum, așa era moda. Leontin știa însă că de la el Partidul aștepta ceva mai mult: adică un spectacol. O înfierare unică. Scotoci deci pe îndelete în dosarul profesorului Mărgineanu. De cărțile lui nu avea cum să se lege, fiindcă Leontin n-avea habar de psihologie științifică. Nici de familie, fiindcă și Mărgineanu era fiu de țărani. Frate-su fusese, ce-i drept, împușcat ca bandit în munți, dar asta nu îi folosea lui Leontin la mare lucru. El trebuia să se concentreze strict pe figura profesorului.

Era ceva ciudat la mijloc: pe de o parte, Leontin simțea că i-ar fi plăcut ca Mărgineanu ăsta să-i fi fost și lui profesor, dacă ar fi făcut facultatea, pe de altă parte, îl cuprinsese o furie împotriva profesorului care stârnise așa, tam-nisam, ura Partidului împotriva-i. De ce naiba nu stătuse în banca lui? Ce dracu' făcuse? Dar nu mai era vreme de vorbe în van, așa că Leontin se puse la lucru.

Primul text pe care îl redactă suna pompos și îl nemulțumi. Leontin se inspirase din articolele de ziar care spumegau împotriva lui Iuliu Maniu și a clanului Brătianu, a țărăniștilor și liberalilor decretati dușmani supremi ai neamului. Moarte trădătorilor! Cei ce sug sângele și vloga poporului încă nu au fost dați cu toții în vileag. Există încă gangsteri și borfași, potlogari și canalii, lepădături și șnapani ascunși prin colțuri ori chiar prin universități. Așa-ziși profesori universitari care tâlhăresc mințile tinere, care jecmănesc suflete curate, mercenari plecați ai reacțiunii, argați zeloși ai Vestului, farisei ai democrației și gheșeftari istorici, misiți fără patrie. În lături cu atâta

netrebnicie! Satrapi camuflați, fiare ale omenirii care rânjesc atunci când sunt încolțite și care bălesc într-o cloacă murdară, infectând patria ca otrăvitori ai studențimii. Buruieni veninoase și lături care sunt dispuse să facă orice pentru un blid de linte sau un sac de aur. Autorii morali ai dezastrelor țării, dirijate cu voluptate neroniană și tenacitate diabolică. În jurul lor fâlfâie crime și dăre de sânge, fiindcă aceste făpturi s-au descompus ca puroaie față de care poporul simte nemărginită scârbă și dezgust. Paiațe și cioclii, zbârcituri pe care nu mai există urmele gândirii și nici credința în idei, aceștia sunt niște foști oameni care nu mai au ce căuta printre noi. Ei sunt expresia carnală a dezagregării materiei vii. Cuvintele lor sunt pârâituri și pocnitori, găunoșenia lor este cameleonică. Jos labelle de pe patrie! Vipere turbate, năpârci și limbrici cu baston și lornion, oamenii muncii voiesc să fiți striviți pe vecie!

Leontin reciti textul: nu era rău, dar nici grozav nu era. Grandilocvent, prea grandilocvent. Apocaliptic. Își notă pe o fițuică separată verbele agresive pe care le putea folosi împotriva dușmanilor poporului, era o chestie pe care orice ziarist care se respectă o avea la îndemână. Deci: a demasca, a încolți, a înfiera, a izgoni, a deratiza, a lovi, a izbi, a smulge (colți și gheare), a stârpi, a sfărâma, a zdrobi, a strivi, a curma, a anihila, a nimici, a lichida. Niciodată, știa asta, nu trebuiau folosite verbele a ucide și a extermina. Era bine școlit Leontin. Cândva ar putea ajunge prozator. Când toții îl vor lăsa în pace, când nu va mai fi în solda Partidului. Dar era cu vârf și îndesat. Nu avea încotro. Iar acum trebuia să-l termine pe profesorul ăsta. Și încă nici nu îi pomenise numele în text, fir-ar să fie.

Leontin mai încercă o dată. Patria riscă să fie dezonorată de creaturi decadente care încă bântuie prin universități. Cine sunt aceste ciurperci slinoase și odioase? Viruși retrograzi care cultivă descompunerea formelor artistice, becisnici cu viermăraie pe dinăuntru, bălăciți în sordid și hidos, șacali ai imperialismului și cotoi călugăriți peste noapte care colcăie în beznă, prin cotloane. Mulți dintre aceștia sunt niște parveniți ai condeiului care au abdicat de la cuvintele revoluționare, înveșmântându-se în balele unor jivine monstruoase. Învățătura lor e bordel pestilențial și leprozerie care produce o măloasă contagiune. De aceea, ei trebuie eradicați și stârpiți! Fiindcă sunt vânduți ai fărădelegii încă din pânțele mamei lor, sunt rebuturi, scursuri, trompete ale anarhiei, camarilă interlopă, creieri scăldați de declasare, sforari dubioși, salbă de infractori bizantini. Fardul parazit este ceea ce i-a ascuns până acum! Dar convulsia lor infecțioasă, enclava de gunoi au fost date le iveală până la urmă. Să-i veștejim pe acești bălăcitori în vorbe care alcătuiesc un muzeu uman arierat, să-i vidanjam și mai ales să tăiem capul fiarei setoase de sânge, distrugere, foc și moarte, al bestiei care a prădat zi și noapte. Cuibul turpitudinii și-a dat arama pe față. Să nu ne mai închinăm în fața acestor cărturari cu frunțile închiriate diavolului, aflați sub hlamida unui spirit mefistofelic.

Leontin se opri și începu să râdă de unul singur. Masele nu aveau să priceapă un asemenea text, de bună seamă. Nici tovul prim-secretar. Poate doar profesorul Mărgineanu. Prea multe neologisme. O abundență de neologisme. Și aceeași retorică apocaliptică, fir-ar să fie. Nu era credibil. Sau era? Nu mai știa nici el. Dar atunci îi veni pe nepusă masă o

altă idee, drept care o porni degrabă la uzina de rulmenți din oraș. Făcuse niscaiva reportaje aici și se împrietenise cu câțiva muncitori, cu patru din ei, mai exact. Nandra Andron, Vitez Samoilă, Ilca Petru și Macra Iosif. Îi căută, îi găsi și le ceru ajutorul.

Măi, băieți, cum ați zice voi să fie judecat un dușman al poporului, dacă vi s-ar cere părerea? Muncitorii erau tineri, nu știau nici să scrie prea bine, dar știau de dușmanii poporului de la ședințele de înfierare ce deveniseră o obișnuință și în uzina lor. Cei patru se scărpinară în cap. Adică cum? întrebare ei. Să spunem noi cum să fie pedepsit cineva? Da, preciză Leontin. Dacă ați fi judecători, ce-ați zice? Dar dușmanii ăștia trebe omorâți? mai întrebare fâtații. Nu neapărat, preciză iar Leontin, doar în caz de forță majoră. Păi, dacă îs dușmani, atunci să fie chinuiți, să nu moară oricum. Adică? îi trase de limbă Leontin. Să fie trași pe roată, să li se scoată ochii, să li se smulgă unghiile, să fie schingiuiți așa cum trebe. Leontin rămase perplex. Păi, de ce? zise el. De ce să fie chinuiți chiar așa? Dacă-s dușmanii poporului, apoi cum să nu fie schingiuiți!? E musai, așa trebe, răspunse Macra Iosif, așa era și în vechime cu răsculații.

Leontin îi mai ascultă puțin, apoi plecă obosit, ca din pușcă. Poate că muncitorii ăștia aveau dreptate. Nu de discursuri intelectuale avea nevoie primul secretar, ci de cuvinte simple. Ajuns acasă, Leontin rupse hârtiile scrise pretențios până atunci și redactă un text concis, însoțit de așa-zise telegrame ale oamenilor muncii. În telegrame se cerea tragerea pe roată a lui Mărgineanu, scoaterea ochilor și smulgera unghiilor. Telegrama era semnată de patru tineri muncitori: Nandra Andron, Vitez Samoilă, Ilca Petru și Macra Iosif. Era anul 1948.

Hambu

Nimeni nu știa exact, nici chiar el, cum de porecla lui, care nu venea de la ceva anume, rămăsese Hambu, deși unii bârfeau că venea de la a îmbuca. Hambu nu însemna nimic, dar aducea cu o jucărie proastă, vânturată în sus și-n jos până se desfăcea din balamale. Alții spuneau că de fapt îl chema Bumbu. Oricum, nu mai are importanță nici cât negru sub unghie, fiindcă nu vreun nume avea să-l facă de neuitat, ci un anumit lucru pe care îl făcuse. O tăietură, de fapt. O tăietură de cap. Capul altui om, al altui bărbat.

Hambu se prinsese de viața Aureliei mai mult dintr-o hârjoană de bărbat stătut. Se agățase de ea, după ce femeia rămăsese cu gospodăria pe cap, fiindcă bărbatul ei fugise în munți, de unul singur și ca un urs de peșteră, ca să nu-l prindă comuniștii. Bărbatul Aureliei, Marcu-l chema, fugise după ce îl palmuise pe activistul care venise în sat și, rășchirat în costumul lui de conțopist, îi făcuse pe țărani dobitoci și tâmpiți că nu-s în stare să priceapă cauza comunismului. Marcu se ridicase viclean de leneș de pe scaun și, în tihnă, se dusesse la activist și îl palmuise țărănește, cinstit, ca pe un dobitoc. Tu crezi că vorbești cu niște proști, îi zisese mai apoi activistului cu mutră opărită, fără să vezi prostovăneala din capul tău. Ăla înghițise în sec atunci, dar mai apoi pusese potera de securiști pe

urmele lui Marcu, iar acesta luase calea pădurii, fiindcă nu avea încotro.

Era deja de mai bine de un an fugit, când Hambu se lipise de Aurelia, rămasă femeie cu un copil, un țăngău de doi ani. Muiere dăruită de Dumnezeu cu trup rotund și chip arătos, care nici ea nu se prea înghesuia să rămână fără bărbat, doar așa, fiindcă Marcu fusese nechibzuit și pe degeaba curajos. La urma urmei s-ar fi putut trăi și cu ăștia, comuniștii, și cu venirea lor, nu era răul chiar așa năpastă, zicea și credea ea. La început strâmbase din nas în fața lui Hambu, care era mai mic decât dânsa la statură și cârn, ca un pitic turtit, de numai a bărbat nu arăta. Avea și picioarele puțin scâlâmbe. ăsta nu prea are cum să fie om, își zicea Aurelia. Dar apoi Hambu o năpădi săptămâni la rând cu vorbele, până când ea se obișnuie cu el și într-un târziu îl primi în pat, în locul lui Marcu.

Hambu era mulțumit, fiindcă femeia lui, care era și a lui Marcu, se dovedea iubăreată și harnică în casă, iar la ciorbe se pricepea mai bine ca o bucătăreasă de restaurant. Mai ales ciorba de potroace îi plăcea lui Hambu. Apoi se gândi el o vreme și hotărî că n-ar fi fost nepotrivit să și-o ia de nevastă pe Aurelia, chiar dacă trebuia să-l ia în păstrare și pe țăncul lui Marcu. Așa încât îi zise ce-avea de zis femeii și o mângâie ca pe-o iapă, ușurel, pe coamă. Dar Aurelia se arată aspră și îl luă pe nepregătite: eu am bărbat, doar că-i fugit de-acasă, îi zise ea, așa că nu mă pot mărita de două ori. Dacă Marcu ar fi mort, alta ar fi trebuit, dar dacă-i viu, chiar dacă trăiesc cu altul, tot el mi-e bărbat. Adică tu vrei ca Marcu să moară? o întreabă Hambu. Femeia îl privi cu punctișoare negre în ochi. Nu vreau să moară, dar știu că poate nu se va întoarce acasă viu.

Hambu tăcu mîlc, dar mai târziu se duse la şeful puterii şi îi făgădui că o să-l ajute să-l prindă pe Marcu. Cum ar fi făcut asta nu era greu de ghicit: Hambu era ajutor de pădurar, aşa că ştia cărările şi sălaşurile pe unde ar fi putut umbla Marcu şi pe unde s-ar fi oprit din fuga lui. Faci asta din dragoste pentru o femeie proastă? îl întrebă şeful puterii. Fac asta pentru mine, zise Hambu. Tot un drac, rânji şeful.

Lucrurile se amestecară şi mai tare din pricină că burta Aureliei începu să crească uşurel, ca un câmp cu verze. Femeia pricepu şi ea că trebuia să aleagă între cei doi bărbaţi, fugitul şi nou-venitul, fără să dea cu zarul, fiindcă nu avea cum. Se răbdă să nu aleagă, ca să primească un semn cumva. Iar semnul veni în pofida a ceea ce nu ar fi vrut ea să se întâmple. Hambu cel scund şi cărn ştia prea bine cum să se strecoare prin păduri, cum să alerge, cum să fugărească un om, cum să-l prindă. Dar nu avea de gând să îl prindă chiar el în laţ pe Marcu, fiindcă nu se făcea, mai ales că poftea la femeia celui vînat, aşa că îi tocmi pe securiştii şi îi ajută pe hăitaşi să o facă. Marcu fu împuşcat în cap, aşa cum i se potrivea unui duşman al poporului. Dar mai întâi, după ce îl prinseră, îl legară, apoi se răcoriră bătându-l cu patul puştii, apoi îl împuşcară aşa cum ştiau să facă de obicei: ca pe un câine. Îl lăsară să putrezească la marginea pârauului unde îl prinseseră spălându-se.

Seara, Hambu nu îi zise o vorbă Aureliei, dar o cotropi vinovat toată noaptea, ca un copil pedepsit care se catără pe o jivină al cărei uger e plin. Femeia îi îngădui, fără să ştie nici ea de ce, să o caute şi să o năpădească mai mult decât de obicei. Apoi, dimineaţa, Hambu îi spuse că Marcu e mort şi lucrurile-s sfârşite. În cea dintâi clipă, Aurelia amuţi, apoi scoase

un urlet de vacă spintecată, apoi tăcu iar pentru mai multe ceasuri, petrecute singură în șură. Hambu o lăsă într-ale ei, doar era muiere văduvă de-acum, avea dreptul să bocească atât cât poftea. La prânz însă, Aurelia veni la el cu chipul descărcat de lacrimi și îi zise că nu se vor lua unul cu altul, ca bărbat și femeie, până când nu primește zălog că Marcu e mort. Zic să mă crezi pe cuvânt, o sfătui Hambu, fiindcă l-au împușcat lângă pârau. De unde știi asta? îl întreabă femeia. Eram cu ei, zise Hambu. Nu-i cum vrei tu, ci cum vreau eu, adăugă femeia mânioasă dintr-odată, vreau sămn că e mort. Hambu o privi ca pe-un zid: muierea asta sau era proastă, sau făcea pe proasta, de vicleană ce era.

Bărbatul cărn nu-i mai vorbi până seara, ci stătu pe prispă și ascuți lama toporului din casă. Apoi, înainte de miezul nopții, o luă din loc. Aurelia nu-i vorbi nici ea, ci stătu obosită și cu obrajii supti lângă tâncul ei. Dimineata, Hambu intră și o trezi înainte de vreme, chemând-o afară, iar acolo îi arătă un sac umflat. Să fie atunci cum vrei tu, îi zise el, făcând semn cu capul spre sac. Femeia apucă sacul mai mult moartă decât vie și înăuntru găsi atât ceea ce dorea, cât și ceea ce nu dorea: capul tăiat al lui Marcu. De-acum era gata. În burta ei se găsea plodul lui Hambu, un alt tânc și o altă gură de hrănit. Marcu era mort de tot.

Aurelia plânse încetșor, la început ca o vițică necoaptă, mai târziu ca o bocitoare care își știe rostul. Apoi luă capul mortului și îl duse lângă fântână, aici îl spălă, apoi îi limpezi ochii și pielea cu miere și oloi, iar în gură îi puse boabe de orez amestecate cu tămâie. Apoi îl înfășură într-un prosop de in, învelindu-l cu grijă, ca pe un ou de struț din cele ce se găseau atârnând în biserică. Apoi îi susură la urechi,

chiar dacă mortul nu o auzea. Îi cântă capului aceluia ca unui cap de sfânt din cei tăiați în picturile din biserică. În curtea casei se găsea un tufiș de liliac, iar ochii Aureliei scrutară locul acela ca uliul la pânda găinilor. Știa ce avea de făcut. Îl puse pe Hambu să sape degrabă o groapă adâncă sub tufiș, înainte ca țâncul să se trezească. Iar Hambu nu stătu pe gânduri, ci săpă. Săpă nesătul și înfricoșat de-abia acum, fiindcă era vinovat ca pustia. Aurelia sărută ca o văduvă ce era capul învelit în prosop, făcu semnul crucii, apoi îi dădu drumul în groparniță. Dar nu mai picură nicio lacrimă, fiindcă lucrurile erau sfârșite. Hambu acoperi groapa la loc și o căptuși deasupra cu tufa de liliac. Poate că florile acelea mov aveau să miroasă a om, cândva.

*
* *

La șase luni după ce lui Marcu, mort, i se tăiasse capul spre a fi adus ca semn nevastei sale ce poftea să-și înceapă o a doua viață, Aurelia născu o fetiță și își luă al doilea bărbat, pe Hambu. Cârnel nu avea să uite niciodată săpătura făcută sub tufa de liliac și lucrul din os și carne care fusese îngropat acolo. Iar când în serile lungi de iarnă din anii ce aveau să vină și să treacă valvârtej se țuicărea prea tare și începea să spună vrute și nevrute, întotdeauna bolborosea ceva despre un cap de bărbat îngropat undeva în preajma casei.

Cei doi copii, băiatul și fetița, între care era o despărțanie de trei ani, crescură laolaltă ca frate și soră, fără să simtă vreodată nenorocul de a fi născuți din doi tați: băiatul se obișnuie cu felul de a fi al lui Hambu, iar cârnul, mereu vinovat de ceea ce numai el și Aurelia știau,

se purtă cu fiul celui alt bărbat de parcă ar fi fost al lui. Băiatul știa că omul cel cârn și scund nu era tatăl lui, dar cum pe bărbatul care îi fusese tată nu și-l aducea aminte, iar în casă nu era nicio poză a celui care murise nu se știe cum, când și unde, îl primi pe cel de-al doilea tată ca pe un unchi sau ca pe un bunic mai tânăr. Se mira doar atunci când, bețivănit, Hambu vorbea de unul singur cam așa: Stau în capul oaselor și mă uit la tine, în jurul meu e încă duhoarea ta veche de mort, capul tău e un burduf, Marcu, să-mi dea Dumnezeu sănătate că ți l-am tăiat și i l-am adus lui nevastă-ta și a mea, nu te holba la mine așa, că bătăile inimii nu se mai întetesc și nu-mi mai vine să-mi aprind zece țigări deodată și nici să beau o găleată de apă, cu ce a mai rămas din tine nu știu ce s-a făcut, doar capul ți l-am pus în sac și-n rest am vrut să ți se șteargă urma de pe fața pământului.

Pe Aurelia nu a auzit-o niciunul din copii vreodată vorbind aiurea, dar nici nu era cum să fie auzită, fiindcă Aurelia nu vorbea despre Marcu, ea doar îl visa în zorii zilei o dată pe an. Și îl visa așa: Marcu stătea cu spatele la râu și era tot făcut din apă, se scurgea ca un turn de apă și roind cu bucăți de carne omească, Aurelia îi vedea ochii plutind în râu, și gura, și dinții, apoi urechile, nările și gâtul crestat ca un guler de domnișoară, apoi o femeie care era chiar ea îi pune la loc ochii și dinții, urechile, nările, gâtul, i le cosea cu apă din râu și la sfârșit lega tot într-o năframă, strângea năframa la piept, o lega ca pe un pui de om, apoi o desfăcea, iar capul lui Marcu era acolo ca un cap proaspăt tăiat de sfânt. Asta visa Aurelia o dată pe an, devreme, în zorii zilei, când nici ceața, nici roua încă nu se făcuseră simțite decât prin miros, și nu prin văz.

Hambu și Aurelia muriră pe rând când le-a venit sorocul să moară, fără să apuce ori să voiască să le spună copiilor lor, care crescură și ei, cu neveste, bărbați și alți copii făcuți de ei, fără să le spună, să le șoptească, să le strige de capul îngropat cândva sub tufa de liliac. Casa se adăugise la rându-i cu alte odăi, cu o prispă mai mare, cu mai multe bucătării și cămări. De locuit locuiau cu toții acolo, băiatul și fetița de odinioară, fiecare cu legiuitii săi. Liliacul se făcuse stufos, crescând și el ca tot lucrul viu.

Apoi, într-o dimineață, fără să știe ori să priceapă de ce, poate fiindcă visaseră amândoi același cap de sfânt tăiat, fratele și sora se apucară, parcă înțeleși, să sape sub tufa de liliac. Nimic nu vorbiră, nici nu se priviră, ci doar se apucară de săpat, de parcă ar fi fost la săpat cartofi și li s-ar fi poruncit să facă așa. Nu săpară îndelungat, fiindcă prosopul de in, neputrezit, se ivi curând, învelind un guguloi sau un bolovan. Dar când desfăcură prosopul, guguloiul era chiar capul de om pe care ei amândoi, fratele și sora, îl visaseră. Tigva se păstrase curată, cu pielea smeadă, fiindcă fusese limpezită cu miere și oloi, iar gura mortului mirosea a tămâie. Țsta-i tatăl nostru adevărat, zise fratele. Tatăl nostru din ceruri, zise sora. Așa era.

Alexandru

Alexandru prinsese groază de Marchiz, așa era poreclit Țurcanu, patronul reeducărilor din închisoarea Pitești, pe care până și gardienii îl respectau, închinându-i-se și salutându-l cu dom' șef, deși ar fi trebuit să-i spună tov. șef, pentru că Marchizul se convertise, trecând de la legionari la comuniști. Ce mi-erău unii, ce mi-erău ceilalți? Aproape aceeași brânză în burduf de câine, deși nu cu aceeași sărătură la gust. De ce Marchiz? De la Marchizul de Sade, franțuzul cu imaginație bolnavă, ale cărui cărți erau citite în ascuns. Până și securiștii de la Centru, care veneau în inspecție, tot Marchiz îi spuneau, deși habar n-aveau ei de Sade și Țurcanu ar fi trebuit să fie un deținut politic ca oricare.

Îl instruiseră special, era omul lor, așa că se făleau cu acest produs, după cum avea să iasă la iveală. Omul cu buză de iepure-șobolan, cum i se spunea lui Nicolski, agentul sovietic care îl instruiseră pe Marchiz, era satisfăcut de homunculul său impetuos. Nicolski voia să facă din Țurcanu o mașinărie performantă, supraomenească. Mintea de evreu rus a lui Nicolski clocea ouă infernale. Dacă ar fi putut, l-ar fi plasat pe Țurcanu în mărime naturală într-un borcan cu formol, la păstrat în vecii vecilor, în subsolurile glorioase și ambițioase ale NKVD-ului.

Se zvonea că Marchizul ținea sub cheie un dosar de sute de pagini în care fișa schingiuirile la care erau supuși deținuții, notându-și felul în care victimele rezistau sau nu la maltratări. Hoiturile cugetătoare ale studenților, căci majoritatea prinșilor și victimelor erau studenți, se aflau în fălcile iadului, care clefăiau pe rupte. Marchizul era satisfăcut de laboratorul său experimental, unde făpturile puteau fi preschimbate în inversul a ceea ce erau. Era un triumf, o cucerire revoluționară, nu-i așa, un apogeu și, la urma urmei, chiar un orgasm. Nu prea existau, pentru victime, decât două căi: lașitatea de rahat și eroismul sublim, prin moarte în chinuri. Dar Marchizul nu îl îngăduia pe cel din urmă, avea alergie la astfel de prostioare. Marchizul canibal se hrănea doar cu lașitatea de rahat a celorlalți. Obediența victimelor schingiuite făcea din el un carnivor încrâncenat.

Toate lucrurile astea forfoteau și plesneau în capul lui Alexandru, care știa că el însuși era un cobai: un rest de om inteligent, poate chiar chipeș, care încă nu ajunsese o zdreanță și o cârpă, dar pe care Marchizul voia să experimenteze, așa cum deja o făcuse pe alții, până îi adusese la stadiul de piele și os. Marchizul arăta ca un înger căzut și voia să obțină, în eprubetă, niște mutanți. Acestea erau jucăriile lui preferate, ale păpușarului. De ucis pe Dumnezeu îl uciseseră cu toții, nu-i vorbă, și victimele, și călăii, de voie ca de nevoie. Nu degeaba urla Marchizul din toți bojocii că el este singura evanghelie pe care o va scrie pe stârvurile studenților torturați. Dacă Hristos ar fi trecut prin mâinile mele, n-ar mai fi înviat, striga Marchizul cu spume la gură către cei chirciți în celulă.

Alexandru încasase și înghițise destule. Fusesse, ca toată lumea, la grămadă, bătut cu ciomege de echipa Marchizului sau cu picioarele de la paturi și cozile de mătură, i se smulsese părul din cap ori chiar mustața. Pentru asta folosiseră o chestie improvizată dintr-un nasture prins cu ață. Apoi i se striviseră degetele de la mâini și picioare, la ușă. Mâncase ca toată lumea batjocorită mămăligă în care fuseseră puși bulgări de sare, fără să primească mai apoi apă. Sau i se dăduseră lături fierbinți, fiind silit să le lingă în patru labe, ca porcii, și să își ardă gâttelejul. I se pusese și lui, precum altora, cărămizi pe piept, iar doi dintre schingiuitori se urcaseră pe el până îi rupseseră niște coaste. Alexandru știa că lucrurile nu se sfârșiseră și că mai urmau destule. Își mai făcea din când în când cruci cu limba în gură.

Așa că atunci când Marchizul intră ca un rege de carnaval în celulă, concentrat și grav, dar pișicher, pricepu pe loc că se pregătise ceva nou, ceva neștiut și monstruos. Gardienii priveau și ei de după vizetă, atenți și dornici să învețe de la Marchiz. Ia poftim la golirea stomacurilor de porcării, le porunci Marchizul deținuților, cu mutra lui fals îngrijorată, de parcă ar fi fost doctor. Stoarceți-vă mâțele puturoase! Luați-vă toți gamela și răhățiți-vă acuma, imediat, că și așa sunteți cu toții niște rahați cu ochi. Cum adică? Așa ar fi trebuit să sune interogația tuturor, dar nimeni nu rosti o vorbă. Ați auzit, gugustiucilor, produceți niscaiva rahat acum, în gamele, repejor, hai, ascultarea! Deținuții, erau opt în celulă, își luară gamelele, dar deocamdată nimeni nu își dădu pantalonii jos. Zeghea stătea pe ei ferfenițită ca vai și-amar.

Jos pantalonii, să vă văd cururile, le zise Marchizul. De-abia atunci începură să tremure toți opt, dându-și jos pantalonii. Sfială

și rușine nu se mai găseau de multă vreme, la câte văzuseră, duse erau pe pustii. În spatele Marchizului intrară atunci și aghiotanții săi, cu bâte, dar rămaseră în spatele șefului lor, așteptând. Ceilalți, în număr de opt, stăteau ca niște lumânări stinse. Acum căcarea, le porunci Marchizul. Să vedem ce rahat produceți pe ziua de azi. Hai, la treabă! Vreau să văd producția de rahat. Alexandru simți că îi fuge pământul de sub picioare și probabil exact la fel percepeau lucrurile și ceilalți. Până la urmă, unii defecară de voie ca de nevoie, alții urinară tot așa, dar fără să scoată mare scofală din ei, fiindcă nu prea aveau ce produce la ce și cât mâncau în închisoare. Marchizul însuși inspectă să vadă ce avea fiecare în gamelă, după ce oamenii își traseră tăcuți și înfricoșați pantalonii pe ei.

Mda, comentă nemulțumit Marchizul, producția nu este deloc satisfăcătoare, dar nu-i nimic, ne putem descurca și așa. Și acum, zise el cu un glas ascuțit, fiecare își mănâncă produsul evacuat. Executareaaaa, strigă el, accentuând pe ultima literă și lungind-o cu aciditate. Alexandru îl privi năucit, apoi îi privi pe ceilalți șapte care rămăseseră și ei cu ochii pironiți la Marchiz. Dacă ar fi aprins atunci cineva un chibrit în celulă, probabil că toată închisoarea ar fi sfârșit. Tăcerea căzuse peste ei ca un lințoliu ponosit, pe care Marchizul intenționa oricum să îl rupă. N-ați auzit ce am spus, strigă el cu gura rea, fiecare să-și mănânce rahatul. Executareaaaa! Dar nici de data asta nimeni nu făcu niciun gest. Și atunci, ca în haită, oamenii Marchizului se repeziră cu bâtele la ei, tăbăcindu-i. Nu dură decât cinci minute, că trupurile fuseseră învinețite, iar capetele sparte, însoțite de gemetele și horcăiturile celor loviți. Bătăușii le înfundară apoi pe gâtlej

rahatul din gamelă. Sau mai degrabă îi mânjiră pe față, mai cu seamă în jurul gurii, cu excremente, deși agresorii înșiși erau îngrețosați atât de ceea ce făceau, cât și de materia fecală în sine, pe care fuseseră siliți să o apuce cu mâinile. Ei, zise Marchizul, acum să vedem cum veți consuma singuri ceea ce ați produs. În caz că a mai rămas ceva.

Alexandru nu mai vedea decât cu un singur ochi, celălalt era închis, cu arcada plesnită. Totuși, izbuti să întrevadă cum unul din ceilalți șapte, deși era bătut rău, se apucă frenetic să-și mănânce rahatul din gamelă. Și-l înfunda bolnăvicios în gură, înfricoșat, fără să mai simtă nimic. Era limpede că înnebunise. Un al doilea deținut începu și el să mănânce aproape inert, cu gesturi lente, din ceea ce avea în gamelă. Acesta nu înnebunise, ci doar devenise ascultător. Un al treilea vomă și se înecă în vomă, până când unul din bătauși îi dădu ghionturi zdrene peste spate. Al patrulea aruncă resturi de rahat în Marchiz: acesta, obrăznicătura, fu luat urgent la pumni de bătauși și dus din celulă, Alexandru nu avea să îl mai vadă niciodată, probabil că urmau să îl cășăpească și Marchizul însuși să îl lichideze, după ce reprezentăția excrementială din celula lor s-ar fi încheiat.

De ceilalți, Alexandru nu își mai aminti nimic, dacă mâncară sau nu rahatul din gamelă, întrucât Marchizul se repezi brusc la el, îl luă de gulerul zeghei și îl târî spre hârdăul cu fecale și urină, pe care îl foloseau cei din celulă și care nu era golit decât o dată la trei zile. Și, ajuns aici, Marchizul făcu gestul pe care Alexandru îl presimțise cu câteva secunde înainte, anume, îl trase de păr și îi scufundă creștetul în butoi. Alexandru mai auzi doar cum Marchizul râde, spunându-le celorlalți că

el, noul evanghelizator, are dreptul suprem să boteze deținuții direct în latrină. Alexandru mai percepu o vreme râsetele, apoi nu mai auzi nimic, fiindcă leșină, în ciuda zbaterilor sale și a mâinilor care i se agitau spasmodic în aer. Când se trezi, zăcea pe una din saltelele infecte din celulă, impregnată de sânge și excremente muced. Un deținut stătea aplecat asupra sa: când îl văzu că deschide ochii îi făcu semn să nu scoată o vorbă. Și atunci Alexandru auzi glasul Marchizului, mai spurcat și mai grav ca niciodată. Eu vă sunt evanghelizatorul, guguștiucilor, zicea Marchizul. O să intrăm cu toții acum în Ierusalim, să îl primim pe Mântuitor.

Alexandru se ridică în capul oaselor și îl zări pe Marchiz dirijând un spectacol dement: unul din deținuți era în patru labe, i se prinsese de dos un fel de coadă de măgar făcută dintr-un furtun găurit, în timp ce deasupra lui era cocoțat un alt deținut în loc de Hristos, înveșmântat într-o cămașă mânjită cu excremente. Ceilalți deținuți și însuși Marchizul își bălângăneau gamelele, aducându-i prinoase celui suit pe zisul măgar. Să fie Duminica Floriilor? se chestionă Alexandru în gând. Marchizul prelungi scena aceasta vreo oră, apoi îi puse pe deținuți să meargă până seara în genunchi, purtând pe cap niște coroane ca de spini, făcute din sârmă ghimpată, doar se găsea destulă împrejurul închisorii. E Duminica Floriilor sau e Săptămâna Patimilor? Sau e Învierea? Alexandru nu mai știa.

La miezul nopții, Marchizul descinse brusc în celulă, cu o droaie de cutii de conserve în care ardea sulf. Aghiotanții săi strigau în delir: Hristos s-a masturbat. Deținuții fură siliți să răspundă așijderea, Adevărat s-a masturbat, după ce gealații îi tăbăciră din nou cu bâtele. Alexandru o încasă și el, deși zăcea neputincios

în pat, așa că bălmăji, fără să vrea, ca un robot, ceea ce bolboroseau înspăimântați ceilalți! *Anus mundi*, își zise el cu mintea și trupul chinuite de demonii vizibili, suntem în *Anus mundi*, și ochii i se umeziră pentru întâia dată de la începutul schingiuirilor. Nu plângea pentru sine, ci pentru lume și pentru ce ajunsese aceasta la jumătatea unui secol blestemat. Oare sufletul său se coborâse cu de-a sila în Tartarul cu rahat și vomă? În vremea aceasta, Marchizul dirija mai departe spectacolul său preferat, de păpușar cu vocație.

Padre Basilio

Bunicul meu ardelean, preotul Vasile, greco-catolicul, a murit în exil la Roma în 1983 și pe niciunul din familie nu ne-au îngăduit mai-marii să mergem la înmormântare, ca nu cumva să stârnim vreun bucluc. Ioan Paul al II-lea era deja papă înscăunat și îl cunoscuse pe bunicul meu ardelean. Părinții mei au ajuns la mormânt în 1991, după căderea comunismului. Nevrednica de mine a ajuns doar mult mai târziu, în 2005, datorită unui amic înalt și roșcovan, cu mutră de englez, care bănuise că mormântul bunicului ar putea fi găsit, dacă voi căuta cu migală. Padre Basilio, cum îi spuneau călugărițele la Roma, s-a scris singur pe sine, așa încât rostul meu este doar de scrib cuminte și fidel. Iată-l deci aici pe padre Basilio, dar și pe cei care nu l-au vrut și, nevrându-l, l-au acuzat și l-au prigonit.

BIROUL RAIONAL A SECURITATII STATULUI LUDUS

F I S E P E R S O N A L A

Numele si Prenumele: CESAREAN VASILE

Data nasterii: 15 februarie 1899

Locul nasterii: satul Năsal Raionul Beclean Regiunea
Rodna

Numele Parintilor: Grigore si Ana

Casatorit cu Veturia. Copii: Domitian si Maria

Originea sociala: Chiabur

Categoria sociala: Chiabur

Situatia Militara: Satisfacuta Ctg. 1921 Gradul Slt. La
Reg. 84 Inf.

Profesiunea: Preot Gr.Cat nerevenit rezistent. In prezent
se ocupa si cu agricultura

Ultimul domiciliu: Comuna Budesti Raionul Ludus
Regiunea Mures

ANTECEDENTE POLITICE

Susnumitul pana in 1940 a fost membru in P.N.L. Brateanu.
Dupa 23 August 1944 membru in P.N.T. Maniu in cadrul
caruia a dus o activitate propagandistica. In prezent nu
este incadrat in nici o organizatie democratica.

ACTIVITATEA PREZENTA

Dupa unificarea religiei Ortodoxe cu ce-a Gr. Cat sus-
numitul nu a revenit si si-a dat demisia din preotime
indeplinind aceasta misiune in mod clandestin, incepind
din anul 1949 cand in fiecare luna odata facea slujbe,
cununii clandestine.

*

* *

DECLARATIE

Subsemnatul LEGIAN IOAN fiul lui Toader si Nastasia,
nascut in anul 1930 in com. Copru Raionul Ludus Regiu-
nea Mures, dau urmatoarea declaratie asupra preotului
CISEREAN VASILE din com Budesti Raionul Ludus.

Sunt suluga la acest preot din anul 1944 la acest
preot unde am facut serviciul pentru imbracaminte si
bani, dupa care nu mi-a dat bani. Acest CISEREAN VASILE
a fost preot Greco-Catolic in comuna Copru iar dupa
reforma rligiei nu a fost de acor cu religia ortodoxa si
nu a vrut sa treaca la ortodoxi si mai bine a ramas in
afara biserici. Dupa ce acest preot s'a facut reforma
religiei a cautat oameni pe care ia influentat casa
duca ura inpotriva religiei ortodoxe si sa bage fel de

fel zgomote in masele largi de oameni, chiar si pe mine m'a impiedica sa particip la sedintele organizatiei de baza de tineret, spunindu-mi in mai multe rinduri ca aceasta organizatie nu va mai trai mult si tot biserica va ramina mai puternica, dar nu cea ortodoxa ci cea greco-catolica. Pe mine ca servitor ma pune sa fac de paza afara si sa nu vie cineva peste el in casa, cand facea slujbe cu alti oameni din sat. A inceput sa tina slujbe mai tare pe linie de religie greco-catolica de prin anul 1949. Cazuri concrete pe care le mai tin bine minte sunt in ziua de 30 aprilie 1951, cand a adunat la casa lui circa 25 de oameni mai vrastnici si a facut slujba, oameni aducandu-i prescure si parca si oua rosi. Pe mine m'a pus la post de panda cu binoclu pe afara, me-a spusca, atunci cand vad vedea pe cineva care sa indreapta spre casa lui sa-l anunt ca sa aibe timp sa se scunda cu oameni cu tot. Acest preot a antrenat pe oameni din sat si dimprejur de veneau Duminica denoapte ca sa nu fie vazuti d nimeni, iar la plecare eseau numai cate unul singur, iar ceilalti nu eseau pana nu s-a indepartat acei care a esit. Chiar in fie care Dumineca dupa Pasti a tinut slujba in casa la el. Iar inainte de Pasti acest preot lucra cu doi calugari, nu stiu cum ii chema stiu ca sunt frati. Pe langa slujba pe care le facea saptamanal, a mai spovedit peste 40 de persoane, care veneau noaptea la el, tot odata sa si cuminecau. A mai avut si cazuri de cununie la el in casa. A mai influentat lumea de veneau la el ca la biserica si iaduceau prescure. Are asupra lui haine bisericesci si patrafirul luat de la biserica din Copru. Mai a facut multe slujbe pentru morti, care mureau si erau oameni de ii inmormanta cu preot ortodox numai de forma si in acela-si timp cand il inmormantau el facea slujba acasa la el pe legea Greco-Catolica. Dupa toate acestea vazute de mine eu cred ca acest bandit de preot a adus numai greutate regimului de azi.

Aceasta i-mi este declaratia si semnez cu mana me-a proprie. Legian Ioan

Budesti 15 mai 1951

*
* *

Completare din partea ofiterului de serviciu lt. D.A.

În locuința numitului Cesarean V. atunci când slujește se află o cruce, prescuri, rozariu, iar preotul are vesmânt cu cruce. Cantorul care-l asista cântă din obișnuita doamnă îndură-te spre noi. Pe masă în fața geamului se găsesc un sfesnic cu o lumanare care arde, 3 sticle diferite cu vin, cărți de liturghie, un pahar de circa 250 de grame în forma potirului, plin cu pâine și vin (adică cuminecatura).

Pentru conformitate, semnatura descifrabilă lt. D.A.

*
* *

Oficiul Parohial Ortodox
Către Oficiul Protopopiatului Ortodox Român Luduș
Prea Cucernice Părinte Protopop.

Vă aducem la cunoștință cazul preotului nerevenit Chesăreanu care nu m'ar putea fi tolerat nici o zi pentru gravitatea pe care o prezintă comportarea lui, atât pentru Biserică, cât și pentru Stat. Acest preot s'ar retras dela Parohia Copru la moșia sa care se află pe teritoriul Com. Budești, respective în parohia noastră. Din acest moment, acest individ întreținând legături pe ascuns cu alți vânzători de neam și biserică a subminat activitatea canonică și legală și a atras la sine pe credincioșii parohiei ducând o acțiune lașă și dușmănoasă împotriva tuturor acelor care conștiinți de importanța unirii noastre bisericești s'ar reîntors la Biserica Ortodoxă rupând legătura cu Biserica Catolică, sprijinitoare a politicii occidentale. Moșia sa destul de mare i-a permis să fie lejer și să lucreze cu efect. Deși în ultima vreme a avut impozite grele, totuși le-a suportat fără să se îngrijoreze, căci

activitatea sa de preot credincios al unei puteri streine de popor și țara noastră îi aducea pe lângă altele și remarcabile venituri... Credincioșii parohiei și-au părăsit preotul și Biserica după sfatul și îndemnul Părintelui Chesăreanu și vineau în grămadă la Pr. Chesăreanu, care se dă drept erou al Bisericii Catolice, al vremurilor și obiceiurilor pe care Statul nostru se străuie să le ingroape, ca peste aceste ruine să ridice un stat nou, o dreptate nouă. Și ținând aprinse, desigur, în inimele oamenilor naivi speranțe periculoase Bisericii noastre Ortodoxe și R.P.R. A fost în afară de preot și paroh al parohiei Copru și președinte al unui cult anti creștin și antiromânesc: Cultul inimi lui Isus, despre care și cei mai simpli în materie de credință știu că își are originea la Roma. Acesta sa gândit să scoată să inventeze acest cult exploatator al sentimentelor patetice religioase, spre a ține și mai mult legați de Roma prin această societate pe creștinii satelor de pe întreg pământul. Având așadar reșlații vechi, pr. Chesăreanu n'a renunțat la trecutul său ci a rămas mai departe în ilegalitate să slugiască interesele dușmanilor Bisericii noastre Ortodoxe și și Statului nostru, înșelând și strângând în jurul său pe cetățenii naivi existenți ai satelor vecine. Cetățenii vin în număr foarte mare să participe la slujbile și să soarbă cu prostească sete cuvintele viclene, spuse în șoaptă, de Pr. Chesăreanu, care a compromis Biserica și preoția făcând leturghii în camera în care doarme. Organele de conducere ale Sfatului Popular Budești știu despre toate acestea. Va rog întrebați la Raion. Dacă Raionul autorizează cu dela sine putere un preot ca acesta și camuflează asemenea fapte periculoase pentru Stat și Biserică, atunci eu plec. Dacă Raionul Luduș nu are nevoie de preoți Ortodoxi devotați țării noastre, să-mi comunice aceasta. Zadarnic voi rosti eu cuvinte sincere despre iubirea de acesta când are cine să șoptească altfel pe ascuns. Statul ne plătește ca să n-l putem ajuta? Atunci bine face că admite un preot care să slujească necontrolat și cu ușile incuiate. Va trebui însă să încunoștințez pe larg de aceasta Patriarhia Ortodoxă

Română și Ministerul, dacă în maximum două săptămâni nu va fi corectat acest stângism această anomalie. Vă rugăm a lua măsuri pentru închiderea acestei sata-nic locaș de slujbe clandestine.

Paroh Pînculescu

*
* *

„Verba volant... scripta manent“

ONORAT TRIBUNAL REGIONAL,

Subsemnatul Cesăreanu Vasile, domiciliat în com Budești, Rai. Sărmaș, Reg. Cluj, în cauza Dos. No. 2-1958, privind sentința nr. 99 pronunțată de Tribunalul Raional Sărmaș, în ședința publică din 25 ianuarie 1956, contra căreia am declarat recurs în termen legat, cu profund respect depun următorul

MEMORIU

Sunt unul dintre preoții greco-catolici nu puțini la număr, cari nu au trecut la religia ortodoxă – cu prilejul unificării bisericilor în toamna anului 1948. Nu au trecut pentru că era liber să treacă cine vrea și cine nu vrea să nu treacă, dar mai virtuos nu am trecut pentru că aveam, precum am și astăzi deplină convingere în adevărul religiei mele, care e credința catolică. În contra convingerii mele nu am lucrat niciodată și nici de acum încolo nu voi lucra. O convingere – mai cu seamă dacă ai meditat pentru ea multă vreme – nu se poate schimba de pe o zi pe alta – peste noapte, – ci după lungi studii și multe și mari frământări interne. Iar cei care au schimbat-o atât de subit, înseamnă că nu au avut-o niciodată. Iar dacă au schimbat-o din motive de frică sau de ordin utilitarist, ce valoare morală mai pot avea aceia ca oameni, sau cât se poate conta pe conștiința lor în noua postură în care se află? Mulțumită lui Dumnezeu

și darului său sfânt care m-a ajutat am rămas pe temelia credinții mele în fond catolică în forma greco-catolică, și după ce cultul nu credința – ci cultul – greco-catolic a fost desființat, în fapt prin desființarea erarhiei greco-catolice, în drept prin Decretul apărut pe vremea aceea, eu care nu mai aveam biserică de legea mea, am înțeles să-mi împlinesc obligațiile către Dumnezeu, cari purced din calitatea mea de creștin și de preot, – în casa mea proprie, – atât pentru mine cât și pentru familia mea care – firește – nu a trecut nici ea. Cu un an înainte de unificare am ieșit la pensie pe bază de boală. Pensionarea nu suspendă nici darul preoției ca atare și nici dreptul de a servi în mod privat în casa ta nelimitat. De atunci am început a mă ruga acasă. Rugăciunea mea de toate zilele este facerea sfintei slujbe, afară de cazul când nu sunt acasă sau sunt bolnav. Aceasta am făcut-o. Sfânta slujbă. Pentru mine și familia mea. Este cunoscut că cu ocazia unificării bisericilor în 1948 o parte însemnată din credincioșii greco-catolici nu au trecut nici ei. Dintre aceștia apoi o parte i-au căutat pe preoții cari nu au trecut, iar altă parte stau și nu se duc nicăieri, – la biserica ortodoxă fiindcă nu cred în ortodoxie, la preoții netrecuți fiindcă se tem. Unii dintre credincioși de aceștia făcând caz și uz de libertatea de credință consacrată prin lege au venit la mine mai cu seamă în Duminici și sărbători știind că fac slujbă pentru mine și familia mea în casa mea. Eu nu i-am chemat niciodată, dar nici nu i-am respins, ci la cerere le-am administrat sfintele taine ale mărturisirii și comunicării. Acesta-mi este tot păcatul. Ca să nu lungesc prea mult cuvîntul și pentru a intra „în media res” pentru cel are dorește mai multe amănunte, rog să citească declarația mea sinceră de la dosar. Pe baza acestor fapte, făcute conștient de art. 84 al Constituției Republicii Populare Romîne, apoi la denunțul făcut de părintele ortodox local Pînculescu din ură și dușmănie personală, Procuratura sesizîndu-se au întocmit dosar, iar Tribunalul Raional Sărmaș desbătîndu-l m-a condamnat la un an și 6 luni închisoare corecțională.

Sentința pronunțată de Tribunalul Rai. Sărmaș este defectuoasă:

1. Ea susține fără să fi dovedit acest lucru – pe bază de pură afirmație – că sunt preot caterisit, cumcă am fost caterisit încă din anul 1947. Această afirmație nedovedită e de cea mai mare importanță, fiindcă este pîrghia pe care stă întreg eșafodajul acestui proces. Nodul Gordian s-au punctul principal pe care se reazămă toată cauza. Ce înseamnă cuvîntul caterisire? De ce sunt eu caterisit? Cine m-a caterisit și mai cu seamă cine a avut dreptul să mă caterisească? Iată cîteva întrebări cari reclamă răspuns, și nu numai răspuns ci dovezi, – cu atît mai vîrtos, – că pentru inculpat ajunge intru afirmarea nevinovăției sale simpla negațiune, însă pentru acuzare sunt necesare dovezi. Eu susțin că nu sunt caterisit, și sfidez pe oricine să dovedească contrariul. Dreptul de a caterisi il are superiorul erarhic bisericesc in speță Episcopul pentru eparhia sa, iar pentru toată lumea catolică și in ultima instanță Papa. Să se dovedească că eu am fost caterisit de episcopul meu de odinioară, pe care astăzi nu-l mai am, sau de șeful său spiritual a toată lumea catolică, Papa, și pentru ce vină? Iar dacă nu se poate face acest lucru – și de sigur că nu se poate –, atunci sentința e neintemeiată și nici in drept și nici in fapt nu se incadrează în prevederile art. 256 alin, ultim, pentru că nu intrunește elementele constitutive ale delictului.

2. Se zice mai departe atît în sentință cît și în rechizitor, că o cameră dela locuința mea am folosit-o de biserică inscenînd un altar. Adevărul e că în locuința mea care încă nu e terminată cum trebuie și nu va fi niciodată, am o singură cameră in care locuiesc, mînînc, beau, fumezu, respective se fumează căci eu nu fumez, dorm, primesc oaspeți, etc. Intrun colț al acestei camere este o masă, pe ea două vase de flori, o cruce, un port-lumînare, iar deasupra pe perete o icoană a Maicii

Domnului. La noi acesta se numește colțul creștin, dar nici de cum altar, Aci fac eu sfînta slujbă, în civil curat, așa cum mă vedeți, căci ornate bisericești nu am.

3. Recunoașterea inculpatului. Înainte de a mă explica în cauza recunoașterii vreau să știu dacă cetățenii Republicii Populare Romîne, ori care, indiferent ce credință profesează, este liber a-și exercita credința sa, ori cînd, ori unde, și ori cum? Dacă da, atunci nu sunt într-u nimic vinovați creștinii care nu au trecut la ortodoxie atunci cînd vin la mine, și nu sunt vinovat nici eu cînd mă rog împreună cu ei, și nici atunci cînd le împlinesc cererile lor compatibile cu darul preoției mele, chiar dacă ar fi să fie botez sau cununie. Dacă nu sunt liber nici eu nici ei a ne ruga cum vrem, cînd vrem, și unde vrem atunci nu mai e libertate. Recunoașterea faptei înseamnă dovadă de bună credință și sinceritate. Sub raport juridic mai înseamnă vinovăție, infracțiune. Am recunoscut-o desigur, contrar tuturor cari m-au sfătuit să nu recunosc nimic. Am recunoscut-o din motivul că am avut și am convingerea că nu-i o faptă rea nici în sine, nici în consecințele ei. Decînd e faptă rea a te ruga în casa ta lui Dumnezeu singur sau cu alții împreună? Unde este oprit a da cuiva un lucru material sau spiritual dacă-ți vine la casă și ți-l cere? Decît că o interpretare răuvoitoare și tendențioasă se poate da chiar și celei mai bune fapte, și vocabularul e destul de bogat ca să-l poți descrie și pe deavolul în cele mai frumoase culori. Vă asigur că dacă făceam o faptă rea nu nizuiam să nu fie cunoscută și dacă eram surprins făptuind-o totuș o negam. Faptele recunoscute le-am făcut la lumina zilei, nu m-am camuflat niciodată, nu m-am ascuns, fiindcă n-am avut ce ascunde, dar nu mai în casa mea și niciodată în afara casei mele. Dar care preot greco catolic netrecut nu face slujbe? În virtutea darului preoției toți au datoria de a face, cu vreme sau fără vreme. Ei însă fac mai camuflat, mai pe ascuns. De ce? dacă n-au nici ei ce ascunde? Poate pentru că nu au prea mare încredere în eficacitatea practică a art. 84 din Constituția Republicii Populare

Romîne? Eu continui însă a crede că acolo unde se face atîta caz de libertatea credinței prin radio, prin presă, în intruniri publice, la toate răsîpîntiile, trebuie să și fie în fapt libertate de credință, căci altfel ar fi să ne înșelăm pe noi înșine și să mai înșelăm și pe alții.

4. Gravitatea pedepsei este disproporționată cu fapta. Sunt nevoit a sta aci pentru ca să îndur rigurile temniții acordate mie cu multă generozitate pentru lucruri de nimic, mie, care nu am greșit toată viața mea nici unui pui de găină, și nici prin gînd nu mi-a trecut că la bătrînețe va da peste mine marele noroc, de a fi constituit de mărturisitor a lui Dumnezeu pe pămînt. Da, sunt român, dar mai presus de toate sunt internațional. Acest internaționalism al meu mîneacă din cuvîntul Domnului de la Matei Cap. 23, vers. 8-9 „Părinte să nu vă numiți vouă pe pămînt, căci unul este părintele vostru cel din ceruri, iar voi toți sunteți frați, învățători să nu vă numiți vouă pe pămînt căci unul este Domnul și învățătorul vostru Hristos, iar voi toți sunteți frați”.

Pe baza celor de mai sus Onor. Tribunal Regional va judeca dacă este cazul admiterii sau respingerii recursului meu, și dați-mi voie să fac uz de cuvîntul unui om cuminte, mare filosof al veacului XVIII, care zice: „Trebuie mai ales ca delictul să poată fi demonstrat nu ca o teoremă de geometrie, ci așa cum se demonstrează un fapt, și dacă există o mie de probabilități că acuzatul e vinovat și una singură că el e nevinovat, această singură probabilitate trebuie să aibă precădere. Aceasta o zice Voltaire în dicționarul filosofic la capit. crimă și delict”.

ONORAT TRIBUNAL REGIONAL,

Am fost aproape 30 de ani un preot anonim, necunoscut de nimeni, într-un sat după spatele lui Dumnezeu, și am dorit să-mi sfîrșesc zilele slujind lui Dumnezeu în credința în care m-am născut și am îmbătrînit. Ci nu sunt lăsat în pace. Interesul D. Voastre mă scoate din anonimat și-mi dă o importanță pe care nu

o am, nu o merit, și nici măcar nu o rîvnesc, deoarece mă tem că asta ar putea să fie plata mea. Ci eu altă plată urmăresc, cum am mai spus-o, și mă apăr în fața acuzatorilor mei cum știu și cum pot. Apărarea mea nu va întruni elementele unei pledoarii întocmită și susținută după toate regulile juridice, dar este totuși sinceră și poate va fi și curioasă, interesantă și nu lipsită de originalitate. Am fost solicitat de prieteni să-mi angajez un avocat bun, ca să pot scăpa sau măcar să mi se reducă pedeapsa. Nu. Pe de o parte fiindcă nu am bani, iar pe de altă parte fiindcă nu vreau numai decît și necondiționat să scap sau să mi se reducă pedeapsa. O apreciere justă asupra mea poate face Onor. Tribunal și fără concursul unor terțe persoane. De altfel, „Advocatum habemus apud Patrem”, și pentru Acela mă constitui eu mărturie înaintea oamenilor ca și el să pledeze pentru mine înaintea Tatălui său celui din ceruri. Acolo, nu aici. Acest avocat al meu este: Domnul nostru Isus Christos, adevăratul nostru Dumnezeu, de o ființă cu Tatăl și cu Duhul sfînt. Dumnezeu și a acelor cari nu-l vor. El este lumina minții mele, iubirea care mă înflăcărează, forța care mă ajută, și curajul care mă susține, și nu-i pot mulțumi în deajuns că a îngăduit să vină peste mine marele noroc de a mă constitui jertfă vie, sfîntă a sfînteii sale credințe catolice. Mă rog să fiu crezut, că nu sunt nici bigot nici habotnic ceea ce e totuna. A fi habotnic înseamnă a nu ști nici cui crezi, nici ce crezi. Eu din potrivă, știu ce cred și știu cui cred. Sunt însă fanaticul credinței mele, pentru că ceea ce știu apoi cred cu încăpăținare. Fanatismul meu nu este un fanatism intolerant, brutal, orgolios și răzbunător de odinioară, care a pricinuit atîta rău instituției ineseși și progresul ei în general. Al meu este inocent și inofensiv, și mîneacă de la Isus Christos și stă numai în dîrzenia cu care apăr cauza sfîntă în conformitate cu îndatoririle mele de creștin și de preot. Iar dacă lumii de azi i se pare a fi aceasta o nebunie, apoi măcar este o nebunie bimilenară, o nebunie a Sfîntului Pavel, și atîtor alți sfînți martiri, și atîtor alți bărbați mari învățați. Cu toții au fost nebuni crezînd

în Dumnezeuirea lui Isus Christos, și eu nimic, neînsemnatul, pigmeul în asemănare cu ei, mă alătur bucurios nebuliei lor, lăsînd pe alții să fie dacă pot și dacă vreau „înțelepți într’u Hristos”, numai să fie într-adevăr. Atît conștiința mea cît și conștiința publică nefalsificată și nealterată imi spune că nu am făcut rău. Deci n-am de ce să mă căiesc. Din potrivă, am temeiuri pentru care să cer respingerea recursului meu. Mă rog să binevoiți a-mi respinge recursul și a aproba sentința instanței de fond, sau dacă credeți necesar să binevoiți a o majora. Iată de ce: 1. Pentru că în temniță i-mi vād mai asigurată mîntuirea ca afară. Afară sunt multe pericole de cādere, în temniță sunt neasemănat mai puține. 2. Pentru că prin întemnițare voi scăpa de calvarul ce mi s-a făcut de un timp încoace sub paravanul libertății de credință. Pe de alta parte nu voi mai fi un cui în coasta părintelui Pîculescu – după cum crede D-sa – din pricina că pentru cîtiva credincioși cari niciodată nu i-au aparținut ca religie –, nuși poate realiza un salariu lunar, pe care-l crede. De aceea mă rog să mi se respingă recursul.

Se va zice: atunci de ce a trebuit să faci atîta vorbă în zadar, odată ce se putea obține definitivarea condamnării prin nedeclararea recursului, sau neprezentarea la desbaterea lui. Așa este, Onor. instanța va crede în zadar. Eu însă nu cred că au fost în zadar spuse. Mai întîi de toate am vrut să-mi răcoresc sufletul spunînd pe șleau tot adevărul, cu toate că știu că adevărul doare și dreptatea umblă de multe ori cu capul spart. A doua oară am vrut să mai treacă vremea și să ies din iarnă. Acum s-a făcut primăvară și chiar vară, vremea s-a încălzit, pot intra în temniță, iar pînă la iarnă am vreme să mă adaptez condițiilor sociale și climaterice ale temniței. Aceasta este.

Budești, la 1.VI. 1956

Cu
deosebită stimă,
Cesăreanu Vasile

Iubite Părinte Teofil,

Sînt vreo două luni de cînd v-am făcut o vizită de dragoste. Abia acum am auzit o veste care m-a impresionat adînc și m-a deprimat. Anume că ați trecut la ortodoxie și încă pentru un preț infam. Apoi mi-am adus aminte ce mi-a spus o dată un vrednic confrate de fericită pomenire: că aveți gînduri de apostasie încă de atunci în 1948, cînd s-a produs nenorocirea. Dacă este așa, pentru-ce nu ați trecut atunci? Pentru ce a trebuit să treacă peste 20 de ani, în care v-ați încărcat de vrednicii pe linia credinței adevărate, ca prin o singură faptă – atît de detestabilă – să pierdeți dintr-o dată vrednicia atîtor ani și încă la sfîrșit de leat, cînd sînteți în pragul trecerii la veșnicie? Vă dați seama desigur că afară de păcatul personal al apostasiei, greu, mai presus de orice îndoială, și care nu poate fi dezlegat sub nici o formă decît prin lepădarea lui și prin întoarcere – de altfel aceasta fiind condiția sine qua non a iertării oricărui păcat greu, mai există și o a doua răutate a lui – sminteala. Pentru-că Sf. Voastră nu ați fost un nimenea, ca mine bunăoară. Ați fost un stîlp în biserică, văzut de mulți și încă de departe și cu atît mai gravă e acum sminteala Sf. Voastre. Ortodoxia desigur se poate felicita că a prins un „pește mare” dar noi și mulți ca noi deplîngem pierderea unui suflet. „Eu sînt Calea, Adevărul și Viața”, cuvinte spuse atît de plastic de către Domnul și Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos care nu suferă nici o altă falsă interpretare. Toate cele de mai sus le-am așternut pe hîrtie în lumina credinței și mînat de credință. Din păcate progresul științei și tehnicii v-a derutat și smintit pe mulți credincioși și pe destui preoți ai vremurilor noastre. Dacă acesta ar fi un motiv care v-a îndemnat la apostasia credinței m-ar îndurera nespus de mult. Și ar însemna că prin

cele de mai sus nu am făcut altceva decît am bătut apa în piuă. Și totuși scrisul meu nu va fi zadarnic. Pentru că ori va fi pentru Sf. Voastră ori împotriva Sf. Voastre (nu în mod material ci spiritual) cînd D-zeu va judeca lumea. Părinte, cu toată detestarea faptei Sf. Voastre, eu mă rog pentru Sf. Voastră. Mă rog ca pentru bunul meu protopop și vicar de cîndva. Mă rog ca pentru iubitul frate în Hristos de cîndva. Mă rog pentru revenirea cît mai grabnică din staulul din care ați sărit. Mă rog ca *Adevărul* pierdut dar regăsit – să vă dea *Viața și Calea*.

Cu aceste considerații, sînt al Sf. Voastre mai mic întru Domnul, Părinte Cesăreanu Vasile.

Budești, 25 ianuarie 1971

P.S. Cînd am fost la Sfinția Voastră mi-ați spus că: „Prin moartea episcopului Hossu ați încetat de a mai avea episcop”. Trebuia neapărat să vă alegeți alt episcop nelegiuit și cu prețul defecțiunii de la credință?

*
* *

Către Departamentul de Securitate

Onor Domnule Comandant

Rîndurile de față vi le adresează un bun român credincios ortodox, de pe lîngă Cîmpia Ardealului, care aflînduse întrun voiage prin locurile natale ale lui G. Coșbuc, a aflat cu adîncă mîhnire cum un anume Cesărean Vasile de prin aceste locuri fost preot unit își permite să expedieze diferite scrisori de amenințare la unele înalte fețe bisericești ale bisericii noastre ortodoxe. Se presupune că aceste acțiuni periculoase ale amintitului preot sînt acum cunoscute și condamnate dar ce facem (faceți) cu cei care încă se dau la aceste acte și care nu sînt băgați în samă de către cei în drept.

Vă dați seama că din ce motive nu pot să-mi dau numele meu dar vă rog să aveți încredere și asigurarea că cele scrise sînt adevărate și nu vorbe goale și pleacă din inima unui om cinstit și dornic de liniște în biserica ortodoxă și român curat.

Cu deosebită stimă
ss. indescifrabilă

*
* *

STRICT SECRET

Către Inspectoratul de Securitate al Județului Bistrița-Năsăud

Vă facem cunoscut prin prezenta că numitul CESĂREAN VASILE trebuie să fie lucrat activ de organele noastre, întrucît acesta este predispus la întreprinderea unor acțiuni ostile în scopul influențării și altor preoți greco-catolici, reveniți la ortodoxie, pentru a rupe legăturile cu biserica ortodoxă.

Este posibil ca preocupările preotului Cesărean Vasile pe această linie să fie urmarea unor indicații din exterior, de către varii emisari ai Vaticanului.

Bistrița, 21 februarie 1971

Șeful
Serviciului
Lt. Col. Derscanu Gh.

*
* *

Notă informativă

Sursa informează următoarele:

Într-una din zilele trecute, sursa venind dela Budești Fînațe spre casă, a intrat pe la numitul Cesărean Vasile, rugîndu-l pe acesta să-i vîndă niște ouă, întrucît are găini de rasă.

Cu această ocazie sursa l-a găsit pe numitul Cesărean Vasile stînd în casă împreună cu femeia care-l îngrijește.

Întrucît acesta nu era binedispus și a spus sursei că nu are ouă bune deoarece i-a dispărut cocoșul, nu a mai extins discuția cu el, întrebîndu-l doar de sănătate, la care acesta a răspuns că de data asta se simte mai bine și a mulțumit sursei pentru întrebare.

Întrucît era și femeia respectivă de față, sursa nu l-a provocat pe acesta la discuții politice s-au de altă natură, observînd că acesta nu este prea bine dispus.

În ziua următoare sursa a întîlnit pe femeia care-l îngrijește pe Cesăreanu și-a întrebato ce face pe la Budești? Aceasta a spus că a trimis-o părintele să caute ceva sămînță de usturoi s-o pună în pămînt, deoarece a lui a înghețat. Sursa a spus acesteia să-i spună la numitul Cesăreanu să vină la sursă pentru a-i da usturoi.

Budești la 22 03 1973

S.S. Nociran Ioan

*
* *

Notă informativă

După ce a fost cunoscut public că femeia care ședea la preotul nerevenit Vasile Cesărean este gravidă, lumea din sat a început să-l condamne pe preot. Unii încă îi mai iau apărarea zicînd că e o calomnie și aducînd argumente biologice. Preotul este slab și bătrîn, dar intenționează să o dea în judecată pe femeia gravidă, pentru insultă. Din discuții cu oamenii din sat, reiese că preotul și-a pierdut prestigiul și nu mai are influență asupra oamenilor. Femeia a fost instruită de către organele noastre să răspîndească în continuare informația că preotul este cel care a lăsat-o gravidă. Preotul duce o viață grea, fiind suferind. Lucrează singur grădina pe care

o are, cultivînd usturoiul. Intenționează să emigreze legal în America, pentru a-și trăi ultimii ani de viață într-o mănăstire.

3 aprilie 1975

sursa Sărmășan Radu

*
* *

Bunicul meu nu a mai ajuns niciodată în America. S-a oprit la Roma și acolo a rămas, într-o mănăstire de la marginea metropolei, înconjurată de iarbă înaltă și smochini. Înainte cu un an să moară, s-a întors în țară ca să mai vadă locurile unde trăise atîta vreme și a așteptat mult în gară, pe un geamantan ros, să-l găsim. Apoi, mai târziu, după ce s-a reîntors la Roma, a murit singur, la spital, în bătrînul și imperialul oraș unde mergeau odinioară, la studii, tinerii teologi greco-catolici ardeleni, așa cum fusese și el cîndva.

Iubiții

Căldura trupurilor lor tinere era ca o ploaie de primăvară, așa semi-dezbrăcați cum erau. Ea își ridicase tricoul și se lipise cu pieptul înțepător de pieptul lui plat, rostogolindu-se și mișcând din coada de păr ca un căluț de mare. Miroseau amândoi a gutui, în timp ce se desfăceau la blugi, nasture metalic după nasture, fără rușine, cu goliciunea împărtășită. Blugii îi cumpăraseră de la polonezele venite la Marea Neagră, care aduceau marfă din Occident. Coapsele ei erau zvelte și proaspete, carnea stătea ca pe un pom înflorit, iar dreptunghiul sârmos din mijloc era moale exact ca un cuib. Băiatul se grăbi să îi sărute genunchii și să urce spre cuibul acela.

Acasă, la bloc, nu aveau cum și unde să facă dragoste, așa că pădurea, seara, fusese singurul loc de împrumut, ca să nu fie zăriți și auziți. Afară nu se încălzise de-ajuns, prin urmare nimeni altcineva nu se mai găsea prin preajmă, nici măcar pentru ceea ce făceau ei și ar fi putut și alții să facă, din dragoste ori măcar de poftă. Puseseră pe jos o saltea dezumflată de cauciuc, care arăta aproape ca o piele de om. O luase el din garajul părinților. Iar deasupra acestei piei cauciucate mai puseseră o pătură în carouri, așa cum se fabricau și erau la modă în vremea aceea.

Fata stătea încă așezată pe genunchi, cu tricoul rulat la gât ca un colier de pânză. Blugii

ei desfăcuți lăsau să se întrezărească pubisul mic, ca un colăcel, în vreme ce băiatul îi atingea pas cu pas fiecare bucătică de piele, de parcă ar fi vrut să se sature pentru zile întregi. Sfârcurile ei erau ca niște sâmburi de cireșe, amărui puțin la gust, în vreme ce sexul lui se deșteptase la o viață atât de intensă încât ar fi distrus orice fel de zid între el și dulce-amăruia sa pradă. Da, afară, în lumea reală, era comunism, părinții lor erau membri de partid, mai mult în silă, dar aici, doar ei doi, slavă domnului, erau singuri, numai ei și trupurile lor, și prima lor încercare de a face dragoste.

Respirația lor avea un miez liniștit, fiindcă trupurile se desfăceau firesc, lăsându-se atinse pe îndelete, deși era încă frig pe saltea și pe pătură, iar aerul întunecat îi făcea să pară niște făpturi creole ajunse cine știe cum în această parte de lume. Fiecare din ei atinse cu mâna adâncitura ori ridicătura celuilalt și rămase acolo o vreme. Era o atingere de curiozitate, dar și de plăcere, tocmai pentru potriveala celor două corpuri care încă nu se cunoșteau. Apoi mâinile se duseră spre spinare, fiindcă fiecare voia să atingă oasele celuilalt, înșirate ca niște mărgele, în creștere ori descreștere. Apoi veniră la rând șoldurile, iar coapsele lor cele patru ieșiră definitiv din blugi. Nu mai era nimic moale, totul se preschimbase într-o materie corporală suplă, oarecum agresivă, cu suprafețele sensibile, ca un pat de ace.

Băiatul își așternu întreaga palmă sub pubisul ei, ca o batistă, iar fata îi mângâie sexul, lipindu-l de unul din șolduri, ca să îl țină legat de ea, aproape, să-l simtă și cu oasele. Apoi pieptul ei, cu cele două ridicături umplute de viață ascuțită, începu să îl atace ritualic, iar el se lăsă asaltat, în timp ce mâna lui rămăsese prinsă în tăietura ei, deschizând-o tot mai mult,

folie cu folie. Stăteau amândoi cu ochii larg deschiși, ca să se iubească și cu ochii, nu doar cu mâinile, buzele și pielea. Bieții lor părinți făceau totul pe ascuns, ca să nu se audă nimic, nicio atingere, cu lumina stinsă, pe tăcute, să nu audă vecinii, prin pereți, să nu-i audă copiii, să nu vadă nimeni, să nu-i simtă nimeni, până când ei înșiși ajunseseră să nu mai simtă nimic, ci să facă totul mecanic. Sărmani părinți care nu mai știau să facă dragoste sau care se temeau să facă dragoste, ca nu cumva femeia să rămână însărcinată.

Gura fetei era uleioasă, răsfirându-și în chip dorit uleiul în gura lui, gâturile se alungiseră și se încolăciseră ca niște coapse dublate. Ceva convulsiv și iute se revărsa în ei amândoi, o patimă în devălmășie, o durere surdă și dulce în zona inghinală. Se lipiseră aproape să se suprapună, încât niciun fir de păr nu ar mai fi încăput, apoi mișcarea aceea știută din povești ori din cărți începu să se consume, dând buzna peste ei, deversându-le plăcerea în cantități intensificate până când strigară amândoi, bucuroși, mișcându-se vijelios, consistent. Strigătul lor era împlinit și vorace. Se petrecuse între ei o plăcere despre care știau, dar care doar acum se îmbogățise cu senzațiile lor acute de oameni tineri, cu prospețimea unei vigori pe care un cuplu matur nu o mai poate avea, fiindcă doar la foarte tinerețe trupurile sunt uimitoare în dăruirea lor nerușinată, în atingerile încălcătoare de folosințe trupesti.

Nefiind la mijloc nicio obișnuință, căci actul lor de dragoste se petrecuse pentru întâia dată, nimic nu era interzis. Firișorul de sânge al fetei curse sfios și împlinit în același timp, fiindcă, sub umbrela acestei atingeri, fata devenise femeie, iar băiatul devenise bărbat. Lucrurile se legau mai ales fiindcă făcuseră dragoste

departe de apartamentele oficiale ale părinților lor, departe de cartierele de blocuri comuniste, în pădure, seara, fără niciun suflet de om în apropiere. Nici măcar vreun zgomot de animal nu era, se auzeau doar trupurile lor atinse unul de celălalt și plăcerea cea nouă, prelungită ca un șnur ombilical între ei. O plăcere care avea să crească mereu de acum înainte, să îi înconjoare cu piciorușele ei lascive, să îi facă să alcătuiască acel animal cu două spinări despre care se tot zvonise că se ivește când o femeie și un bărbat fac dragoste.

Dar vremurile în care trăiau unde rămăseseră? Cum aveau ei să se strecoare prin lumea de-acum cu noua lor plăcere care, poate, i-ar fi mâniat pe ceilalți, părinți, profesori, cunoscuți? La naiba cu vremurile. Dragoste și atât. Plăcere. Ei doi. Singuri.

Dănuț

Uite, pun ceasul ăsta mare să te scoale la șase ca să vii să stai la coadă în locul meu, fiindcă eu trebuie să plec la fabrică. Până pe la opt sigur ajungi să iei zahăr, ulei, unt, ouă, lapte și ce mai e. Apoi le aduci pe toate acasă și te duci la școală. Dănuț dădu din cap, îi era somn, era zece seara, își făcuse cu chiu, cu vai temele pe a doua zi, trebuia să învețe tabla înmulțirii pe de rost și le cam bolmojea, iar tati nu avusese vreme să-l asculte și să-l ajute, fiindcă se întorsese acasă târziu de la fabrica de mobilă unde lucra cu normă aproape dublă, ca să câștige în plus. Iar acum se ivise treaba asta numită coadă, stat la coadă și așteptat la coadă ca să cumperi zahăr, ulei, unt, ouă, lapte. Băiatul își frecă ochii, tati își țuguie buzele și îl îmbrățișă, apoi se duse să se uite la televizor, deși nu era nimic de văzut, decât să ascuți coruri tovărășești.

Să nu uiți cheia de la casă, să o ții la gât, să n-o scoți de la gât, ai priceput? îi mai zise tati. Daaa, mormăi Dănuț și adormi cât ai zice pește. De visat o visă ca de obicei pe mami, cum stătea ca o mireasă în sicriu, în patul ăla de lemn golaș, și cum fugise apoi cu sicriu cu tot de acasă. Tati îi povestise mai apoi că mami era în călătorie și că o să se întoarcă din străinătate, dar peste mulți ani, cu tot felul de jucării și cadouri.

De ce nu ne trimite mami din străinătate zahăr, ulei, unt, ouă, lapte, îl întrebase Dănuț cu o zi înainte pe tati. Nu are cum, fiindcă s-ar strica toate până ar ajunge aici. Ar călători prea mult. Apoi sticlele de ulei și lapte s-ar putea sparge pe drum, iar untul s-ar topi. Ouăle s-ar sparge și ele. De ce nu trimite mami scrisori de acolo unde e ea acum? mai întrebase Dănuț. Nu are cum, repetă tati cu un glas special, fiindcă de venit nu poate încă veni acasă și se teme că tu ai vrea să te duci după ea. Numai că ea nu te poate încă primi acolo. Nu aș avea nevoie, dacă aș sta cu mami, de nimic. Aș mânca toată ziua numai pâine. Nici jucării nu i-aș cere. Era un dialog obișnuit între ei doi, tati și Dănuț, deja îl avuseseră de nu știu câte ori. Tati știa că băiatul nu se va opri să-l tot întrebe despre mami. Mai știa că Dănuț știe adevărul, că mami e moartă, dar că nu vrea să recunoască. Așa că era bine, o vreme, să-l lase așa.

Să nu scoți cheia de la gât în ruptul capului, auzi Dănuț, în vis, glasul lui tati. N-o să o scot, zise el. Apoi, dimineăta, ceasul sună ca un câpiat, Dănuț se sperie mai întâi, dar apoi își aduse aminte de tot programul pe care i-l făcuse tati. Se duse să se spele pe față și pe dinți, pe mâini, pe gât și la subsuori. Se îmbracă în uniforma de școală și la bucătărie găsi o felie mare de pâine neagră, unsă cu miere, și un ceai de mentă. Asta mânca întotdeauna dimineăta. Luă cheia de la casă din hol, care era în mijlocul unei scrumiere nefolosite, și-o atârână de gât și ieși pe ușă, trântind-o, așa cum fusese învățat.

Alimentara unde trebuia să se ducă să stea la coadă nu era departe, doar la cinci minute de blocul lor, așa că era norocos. Dar afară era tare întuneric și urât, fiindcă era încă vreme

de iarnă, cu frig și mocirlă de la zăpada topită. Nu era singur, deși becurile de pe stradă erau chioare, totuși, mai treceau alți oameni care, ori mergeau fiecare la slujba lor, ori se grăbeau și ei la coadă să înlocuiască pe cineva. Ba și câțiva școlari mai măricei văzu Dănuț. Dar nimeni nu zicea o vorbă, era liniște din aia când n-ai dormit destul, ți-e frig și somn și nu știi unde să te duci. Nu merse mult, că și văzu coada de oameni tăcuți: unii din ei ședeau pe scăunele, alții săreau de pe un picior pe altul, ca să se încălzească. Tati îl zări imediat, deja căuta îngrijorat cu privirea spre drumul dintre blocuri ori la ceasul de pe mână.

Ți-e somn? îl întrebă în loc de salut și-l îmbrățișă ca să-l încălzească. Puțin, dar o să-mi treacă, zise Dănuț. Cred că în vreo oră jumate o să ajungem la rând, uite, la șapte se deschide alimentara, iar noi suntem pe la mijlocul cozii. O să ajungi sigur și la școală, fără să întârzii. Dănuț știa că tati venise să stea la coadă de pe la patru dimineața, iar acum trebuia să plece fiindcă la fabrică i se verifica prezența la ora șapte când intra în tură. Se puse la rând în locul lui, după ce acesta mai schimbă două vorbe cu cei din jur.

E băiatul meu, Dănuț, vă rog aveți grijă, dacă se poate, să ajungă în față. Eu trebuie să fiu la fabrică la ora șapte, când se deschide. Omul din spate, era o femeie la vreo patruzeci de ani, mormăi, la fel cel din față, era tot o femeie, mai bătrână, care mormăi și ea. Du-te liniștit, domle, nu are ce să se întâmple, băiatul o să ajungă în față și o să cumpere ce-i de cumpărat, că doar nu suntem la nebuni aici, de aia ținem rândul și stăm la coadă, ca să știm care, unde, ce și cum ajungem în față. Du-te, nu mai sta, nu-i nicio scofală.

Așa că tati plecă. Dănuț se așează la locul stabilit, era frig, era ceață și oamenii din jurul lui, care păreau că stau ghemuiți și ciuciți, semănau cu niște mogâldete. Apărat de cele două femei, Dănuț era între niște zone calde din care mai răzbea, când și când, prin răsuflări, o boare omenească. Îi venea să adoarmă la loc, de-a-mpicioarele, dar frigul îi tăia orice poftă și-l trezea aproape cu zgâlțâituri. Ieși la un moment dat din rând și văzu că mai erau și alți copii la coadă, nu mulți, vreo cinci-șase, lăsați, tot așa, zălog de părinții lor.

Astăzi urma la școală să fie ascultați din tabla înmulțirii, așa că Danuț începu să calculeze în gând și să învețe pe de rost. Se poticnea mai ales la șase ori șapte, șapte ori opt, nouă ori șapte, nouă ori opt, habar nu avea de ce. Șase ori șapte egal patrușunu, nuuu, patrușdoi, șapte ori opt egal cincizeșase, daaa, nouă ori șapte egal șazeșunu, nuuu, șazeștrei, nouă ori opt egal șazeșunu, nuuu, șaptesdoi. Și o lua de la capăt. Își atingea cheia de la gât din când în când, fiindcă își închipuia că mami i-o dăduse ca să nu o piardă niciodată. Tati era doar păstrătorul ei de noapte, dar cea care îi dăduse cheia de fapt era mami. Cu ea la gât putea oricând să intre în casă, chiar și atunci când tati nu era acolo. Mami nu mai era oricum acolo.

La început ținuse cheia de la casă în pumni, dar după ce o pierduse și se necăjiseră și el, și tati din pricina asta, cheia îi fusese agățată la gât, pe un șnur gros, ca să nu se rupă. Îl cam rosesese gâtul la început, dar apoi se obișnuise. Șase ori șapte egal patrușdoi, nouă ori șapte egal șazeștrei, nouă ori opt egal șaptesdoi. Dacă era singur acasă și i se făcea frică începea uneori să o caute pe mami prin dulapuri. Iar altă dată chiar stătea ghemuit în șifonier,

fiindcă se simțea ca în cuib. Stătea cuminte acolo, deși nu găsisese vreo intrare secretă, pentru că simțea ori știa că avea să-i folosească, poate, cândva, la o casă ascunsă tocmai cheia de la gât. Era bine în șifonier, printre haine, și pături, și perne, și plăpumi. Acolo se găsea și rochia albă de mireasă a lui mami, pusă într-o pungă.

Uneori îi venea să sară de pe balconul lor pe balconul vecinilor, dar se temea. Vecinii nu aveau copii, iar el nu era pisică și nu avea nouă vieți, așa îi spusese tati. Îi mai plăcea și în liftul blocului, era tot ca în cuib. Tati lăsase la început cheia sub preș, sub ștergătorul de picioare, dar lumea vorbea că se înmulțiseră hoții și hoțomăniile și nu era bine să rămână cheia la îndemâna oricui, chiar dacă nimeni nu ar fi avut ce fura din casa lor.

Uite că se deschide în sfârșit alimentara, zise femeia din fața lui Dănuț. Li s-o fi făcut milă de noi cum stăm în frig. Li s-o făcut pe dracu' milă, zise femeia din spatele lui Dănuț, strângând din umeri și frecându-și mâinile prin niște mănuși croșetate din lână groasă. Oamenii începură să se agite, să sară parcă și mai tare de pe un picior pe altul. Nu vă înghe-suiți, nu săriți ca lăcustele, strigă vânzătorul de la alimentară, bondoc, scund și cu chelie, când deschise ușa. O să apucați toți câte ceva, zise el după ce își innădi jocul și mai strâns în jurul trupului. Brrrr...

Dar lumea se arată mâniată și mogâldețele începură să dea din gură și din mâini. Cum adică o să apucăm toți ceva? Voi credeți că stăm aici pe degeaba? Ca idioții? N-aveți rușine, mânca-v-ar pomana să vă mânânce! Popor de nesimțiți și slugi, vai de capul nostru și al vostru, cum o să ne îngropăm unii pe alții, pe cartele, bonuri și stat la cozi! Auzi la mine

aicea, strigă vânzătorul, nu mai vorbiți aiureli. Cine mai zice ceva nu primește nimic, e limpede? Dacă vreți să primiți una-alta și să mergeți cu plasa plină acasă, tăceți din gură. Și cine tace o să primească ceva în plus. Am primit de la depozit și câteva kilograme de mandarine. Limpede?

Lumea începu să se agite și mai tare și să-și dea coate. Mandarineeeee, se duse vorba repejor de la cei din față până în a doua jumătate a cozii de vreo trei sute de oameni, dar cine știe ce-s alea mandarine, dacă nimeni n-a văzut pân-acuma și n-a mâncat așa ceva. Vânzătorul pricepu imediat ce se întâmplă așa că se hotărî să le explice înfrigaților și nedormiților care stăteau la coadă. Mandarină e o portocală mai pitică și mai dulce. Are multă vitamina C, e bună pentru răceală. Iar mandarinele pe care le-am primit noi acum sunt coapte, nu trebuie lăsate să se mai coacă. Așa că aveți noroc.

Îți bați joc de noi, se înfurie un bătrânel fonfăit. Râzi de noi ca un porc. Fiindcă ai putere, știi că tu hotărăști cât zahăr, ulei, și unt, și ouă, și lapte să ne dai. Și acum ne păcălești și cu mandarinele astea! Ia te uită la el, pe cine faci tu porc? zise bondocul strigând enervat către mulțime, căci bătrânelul se ascunsese deja ca să nu fie zărit. Nu v-am spus că o să primiți toți de toate dacă sunteți cuminți? Fiți liniștiți, stați cuminți la coadă, așteptați să vă vină rândul și o să primiți. Iar cadou de la mine, pe bani, firește, mandarineee, preciză el, lungind cuvântul. Câte-o mandarină pentru toată lumea. Gata, hai să-ncepem vânzarea, pregătiți cu toții bonurile ca să meargă mai repede.

Dănuț nu știa ce e aceea mandarină, dar îi plăcea cum sună cuvântul acela vânturat de omul bondoc și chel. Portocală mâncase de

vreo două ori, feliile erau transparente și acrișoare și-l arseseră parcă pe cerul gurii. Portocalele pe care le mâncase el nu erau prea coapte, dar nici nu conta că nu erau coapte. Coadă înainta greoi, oamenii scosese ră fiecare bonurile la îndemână, toți erau grăbiți, aveau slujbe, școală, treburi. Iar frigul le tăia se limbile, așa că nu prea vorbeau, ici-colo câte unul mai glăsuia una-alta despre coada de la alimentară, despre vremuri, frig, slugăreală și prostime. Dănuț nu înțelegea, el oricum repeta în gând tabla înmulțirii, mai ales șase ori șapte, nouă ori șapte, nouă ori opt.

Se luminase de ziuă binișor când Dănuț ajunsese la intrarea în alimentară. Avea mâinile ca scoase din frigider când întinse bonurile, iar vânzătoarele, căci erau două femei în spațele cărora se afla bondocul, le apucară, le verificară, scriseră într-un caiet câte bonuri sunt și pentru ce. Apoi femeile îi dădură pe rând două kilograme de zahăr, un litru jumătate de ulei, doi litri de lapte, zece ouă și o tablă de unt. Iar la sfârșit, după ce Dănuț, ajutat de cele două femei care erau grăbite și voiau să scape de oameni și de coadă, puse atent produsele în plasele de rafie pe care le avea de la tati, una din ele îi întinse zâmbitoare o mandarină, așteptând banii în schimb. Numai că Dănuț avea la el doar bonurile pe care tati i le dăduse pentru alimentele repartizate pe cartelă. Deși mandarina nu era scumpă, nu avea niciun ban la el, doar bonurile și cheia de la casă.

Dacă n-are bani, nu poate primi mandarina, zise vânzătorul bondoc. N-avem ce face, au mai fost cazuri așa, nu putem călca legea și da pe datorie. Hai să-i dăm totuși mandarina, zise împăciuitoare una din vânzătoare. Nu se poate, e exemplu prost pentru ceilalți.

N-avem ce face. Plătim noi mandarina, ziseră deodată cele două vânzătoare de parcă s-ar fi înțeles. Treaba voastră, cedă până la urmă bondocul. De-atâta milă n-o să se facă gaură în cer, mai zise el.

Dănuț luă mandarina și mulțumi. Spune-le părinților tăi că ai rămas dator la alimentară, îi zise una din femei. Și când mai vii să stai la coadă, mai încolo, adu niște bani în plus cu tine, să ai. Da, zise Dănuț, o să le spun și o să vă plătesc mandarina.

Apoi se rupse dintre oamenii strânși la coadă, se eliberă din mulțime, avu grijă de plase să nu se rupă, să nu se spargă pungile cu lapte ori ouăle și o luă spre casă. Cheia i se bălăngănea ascultătoare la gât. Deschise ușa, se duse la bucătărie, puse zahărul pe masă, iar restul în frigider. Mandarina rămăsese pe fundul uneia din plase. Dănuț o scoase și o privi. Numai că acum trebuia să fugă la școală, repede de tot. Era opt fără un sfert. După școală avea să cerceteze mandarina pe îndelete, era timp berechet. Și avea să i-o arate lui tati și să o mănânce amândoi. După ce o miroși șoricește, lăsă mandarina în mijlocul unui fotoliu, ca pe o regină, apoi trânti ușa de la intrare și fugi la școală.

Valeriu

Se trezi în acea dimineață cu gust sălciiu în gură și pricepu că trebuia să facă ceva. Că trebuia să strige în gura mare. Să protesteze, să vorbească, să rostească un soi de cuvinte periculoase atât pentru el, cât și pentru alții. Nu visase nimic special, nici un fel de dragon, nici întuneric, nici că fusese îngropat de viu, spaima lui de copil, nu visase nimic. Dar simțea că trebuie să protesteze, și nu oriunde, ci în piața publică. Se spală bine pe dinți, ca să fie strălucitor de curat în gură, cu dinți de cristal, bău o cafea improvizată din resturi, se îmbracă în singurul costum civilizat pe care îl avea, costumul lui de fost mire odinioară, restul erau doar blugi deteriorați, tricouri, pulovere de profesor de liceu. Fumă îndelung câteva stropșite și biete țigări pentru proletariat și intelectuali la un loc, o mazăgă comună de creiere spălate.

Se uită trist la biblioteca lui de cărți prețioase, strânse ani de zile cu încetinitorul, cărți jerpelite de atâta citit și rumegat idei, într-o țară în care ăsta era singurul lucru pe care îl mai puteai face ca să te simți pe sfert izbăvit. Iar el citise cât o uzină întreagă de profesori și elevi la un loc. Un mamut de cărți. Și la ce-i folosise? Era tot singur, neîubit și mortificat. Firește, cărțile îi ținuseră puțin de cald în frigul progresiv care năpădisese țara ajunsă cu toate cuțitele la os. Îi fuseseră prietene, iubite,

surori, mame și mătuși. Dar și tați, unchi, frați, verișori, prieteni, iubiți. Ehe! Și totuși, la ce bun să zgândărești întruna materia cenușie pe asemenea chestiuni? Du-te în piața publică și vorbește, hai, du-te. Își lăsa ochelarii acasă, pentru că știa că îl vor lovi și îi vor sparge ochelarii dacă îi va avea la el. Și o porni leneș-nervos spre piața publică.

Îi era frică, dar nu avea încotro. Trebuia să strige în gura mare. Mai întâi se lipi de statuia din centrul orașului, ca și cum ar fi așteptat pe cineva. Și de fapt chiar aștepta pe cineva: pe el însuși. Era o statuie a lui Lenin vorbind mulțimilor. He, he, își spuse în gând Valeriu, taman aici e locul să strig în gura mare, lângă statuia asta desuetă și osificată, din bronz masiv. Bronzul era metalul revoluționarilor. Tovarășul Lenin îl privea încruntat ca pe un școlar neascultător, așa că Valeriu râse pișicher, deși era bărbat matur, chiar foarte matur, bărbat în toată firea, cu slujbă, chiar dacă fără familie. Mic de statură, cu ochii ironici și curioși, semăna cu un spiriduș. Dar acum îi era totuși frică. Rahat pe băț. Curajul e tot o formă de frică, doar că alungată cu disperare. Așa că încercă să strige pentru întâia oară, dar din gură nu ieși mai nimic, decât puțină salivă și un firisor sonor, de-abia perceptibil. Nimeni nu întoarse capul. Surzii cu surzii și muții cu muții, își spuse el. Dar eu nu sunt nici surd, nici mut. Tuși stingher, ca la o repetiție nereușită cu un dirijor ursuz.

A doua oară strigă, spre uimirea lui, exact și audibil, mirându-se cât de limpede pronunțase, ca să audă toată lumea, Jos comunismul! Iar a treia oară strigă calm și aproape înțelept, deși era evident că numai așa ceva nu era, strigă deci Jos Dictatorul! Nici măcar nu rostise acel nume prețios și infam. Mașina Miliției

sau a Securității, naiba să-i știe, apăru imediat, teleghidată, ca și cum glasul lui ar fi apăsător pe un buton, iar hăndrălăii dinăuntru, mirosind a briantină, îl înșfăcăară. Dar Valeriu știa dinainte ce avea să urmeze. Nu se miră de loviturile cu săculeți de nisip pe care le primi în ficat și la testicule, nici de șfichiuiturile peste urechi, nici de țipetele stridente ale bătaușilor care îi spuneau chestii previzibile: Bă, piticanie, te-a apucat curaju' să te revolți în piața mare!? 'Tu-ți mama ta de bandit! 'Telectualule de doi bani, ratatule, scursură, drojdia societății!

Era într-un totu previzibil, se gândise de sute de ori la ceea ce aveau să îi scuie indivizii ăia bine hrăniți. Patriotii de mucava și tablă. Încasă în tăcere toate loviturile, gândindu-se că este la un meci de box, atâta doar că se află, cu sau fără voia lui, pe ring și că momentul de knockout se amână la nesfârșit. Securiștii încercară să-l tragă de limbă, dar Valeriu nu avea de gând să vorbească, întrucât nu avea ce să spună mai mult decât Jos Dictatorul și Jos comunismul. Îl bătură cât îl bătură, vânturându-l de pereți și stâlcindu-l ca pe o carne pentru grătar, tăbăcindu-l bine de tot până îi găuriră în părți pielea, de parcă ar fi jupuit-o. Dar de omorât nu aveau de gând să-l omoare. Apoi unul mai bătrân și cu dinții îngălbeniți de la prea mult fumat exclamă obosit de-a binelea în fața lui: bă, tu ești țăcănit, 'tu-te-n cur, te trimitem la mititica cu zurgălăi pe cap, la nebuni, bă, că noi n-avem ce face cu tine. Telectualu' lu pește, la zărghiți cu tine! Chestia asta a fost singura care l-a speriat pe Valeriu, dar tăcu mîlc.

Îl mai ținură în arest, în beciurile Securității, până rănilor de pe față și de pe corp i se vindecă cât de cât, apoi îl transportară la spitalul

de psihiatrie dintr-un orașel de munte, în apropiere. Inima lui Valeriu era cât un purice, ehei, avea nevoie de multă înțelepciune de acum înainte. Medicul de gardă nu voi să-l interneze, dar locotenentul de securitate care îl însoțea pe presupusul nebun și anti-social îi spuse că așa sună ordinul, iar medicul se supuse fără să mai crâcnească. Totuși, nu mai avem locuri speciale, zise el, cu jumătate de gură. Bagă-l la grămadă, îl sfătui locotenentul grăbit foc. Dă-l în mă-sa, bagă-l cu ăilalți smintiți, nu e marfă de preț, ci plevușcă, un jnapan, o rablă, un nenorocit de profesor. Doi sanitari cu mutre de Rambo în mizerie îl luară pe Valeriu de umeri și îl aruncară într-un fel de depozit cu oameni relativ vii, dacă nu cumva pe jumătate morți. Dar de-aici începe deja o altă poveste.

Bărbații și femeile de acolo, mai mult în zdrențe decât îmbrăcați, cu dungi de jeg și salivă abundentă, cu părul vâlvoi, spălați când și când, la comun, cu un furtun de pompier, lălăiau și bâiguiau. Nu era greu de ghicit, Valeriu pricepu imediat, că pompaseră în ei medicamente cu tona și îi țineau anume în halul ăsta. Oare erau, ca el, indivizi care, la un moment dat, simțiseră nevoia să meargă în piața publică și să strige împotriva a ceva sau cuiva? Dar nu, majoritatea erau oameni cu mințile rătăcite cu de la sine putere, alienați pur și simplu. De la tot felul de lucruri cumplite pe lumea asta. Unii bărbați mergeau toată ziua în pas de defilare, alții făceau roaba, femeile stăteau mai mult chircite prin colțuri sau, cel mult, încercau să se cațere pe pereți. Oamenii aceia își făceau nevoile pe ei. Când deveneau prea nervoși, apăreau niște salahori ori spălători care puneau furtunul pe ei. Injecții primeau o dată pe zi, de la niște bărbați musculoși.

Valeriu și încă alții ca el, nu mulți, ale căror minți nu păreau încă rătăcite, erau scoși în mod special și umflați cu medicamente de asistente. Femeile acelea îmbrăcate în halate scrobite și cu părul strâns în coc, astfel încât părul lor să nu se agațe de ceva, strecurau meticulos în pumni câte cinci pastile în fiecare dimineață, urmărind atente cum fiecare bolnav le înghite rând pe rând. Supravegheau lucrul acesta după mișcarea ritmică a mărului lui Adam. Cu cât mărul se mișca mai spasmodic, cu atât era mai sănătos, iar vigilența gardiențelor slăbea, fiindcă era satisfăcută. Femeile îi puneau apoi pe rebeli să deschidă larg gurile, se zgâiau acolo ca într-un hău, după care spuneau „liber“. Da, „liber“. Încă de a doua zi, Valeriu învăța cum să ascundă pastilele sub limbă și cum să le zdrobească sub tălpi.

Maestru al disimulării se dovedi a fi un bărbat năltărog, cu figură de baschetbalist, care spunea că se numește Voicu. Și tu ai strigat Jos? îl chestionă el pe Valeriu? Jos ce? Jos. Măcar erau doi de același fel. Și amândoi aveau numele cu litera V. Medicilor nu avea niciun rost să le explici ceva: orice ar fi spus, ei fredonau cu aplomb – asta nu se poate. Și basta. Valeriu și Voicu se supuneau ritualurilor zilnice, fără nazuri, pentru că erau supraviețuitori. V1 și V2, particule elementare într-un azil psihiatric cu nebuni și falși nebuni. Infirmerii îi plesneau, uneori, cu o biciușcă, pe alienații care nu se supuneau ordinelor. Așa că cei doi V preferau să facă pe supușii. Arta simulacrului era ceva nou.

Valeriu pricepu pentru întâia dată că iubițele și delicioasele lui cărți puteau totuși folosi la ceva întru totul aparte. Uneori nu izbutea să țină pastilele sub limbă, ele se topeau chiar acolo și, firește, îi făceau rău. Atunci își simțea

creierul franjuri, zob. Ciobit la cap și între coaste și în el însuși ciobit foarte. Macerat de chimicale înțepăcioase. Dar apoi își aminti de un călugăr din Nordul țării, un sfințisor sau cam așa ceva, Cleopa îl chema, care citise singur, cu oile și caprele, ca păstor, din cărți, și singur învățase ce e de învățat din cărți, fără alt ajutor. Mulți ani tăcuse și nu scosese o vorbă călugărul acela, dar când se apucase mai târziu să vorbească, apoi vorbea ca un profet, dovedindu-i pe ceilalți călugări și întrecându-i. Poate că e vremea să fiu și eu asemenea lui Cleopa și să mă sfătuiesc cu cărțile din cap, pe îndelete, dacă tot nu am ce face altceva, își zise în gând Valeriu.

Numai că V2, adică Voicu, îi spuse într-o zi: la naiba, hai să strigăm și aici Jos! Jos orice! Valeriu acceptă, tocmai fiindcă nu mai folosea la ceva. De fapt, niciodată nu folosise la nimic. De-abia aici se făcea să ai curaj nebun, dacă tot erau nebuni. Așa că în acea încăpere mizeră, cu făpturi însalivate, fiecare într-un cocon de sine, cei doi V începură să strige Jos. Lesne de închipuit, infirmierii îi luară imediat dintre ceilalți și îi izolară într-o cameră albă, fără nici o fereastră. Apoi îi despărțiră tot în câte-o cameră complet albă. Valeriu pricepu imediat: într-o asemenea odaie risca să orbească. De Voicu nu mai avea să audă vreodată, poate fiindcă Voicu, încăpățânat și pișicher, continuase să strige Jos. Chiar dacă striga Jos împotriva nimănui.

Valeriu își imagină în zilele ce aveau să vină că Voicu înghițise, poate, cu de-a sila, prea multe medicamente. Femeile acelea care aveau părul prins în coc tăbărâseră cu siguranță pe V2. Știa, în schimb, că în niciun caz nu îl biciuiseră ca pe ceilalți alienați. Nici nu îl mai bătuseră ca la Securitate. Și, sub influența

unor injecții cu efect rapid, i se păru că femeile-gardience, cu halatele lor cu tot, fâlfâiau ca niște berze, cocoțându-se pe acoperișul spitalului, de unde se aruncau pe saltele bufante, chicotind ca niște ștregărițe. Eu sunt profesorul de limba și literatura română, iar ele sunt elevele mele. Nota 4 la purtare.

I se păru că femeile aveau uniforme cu șorțuri și picățele, inclusiv cordeluță pentru păr. Sau o cravată de pionier la gât. Și începu să le învețe ce este predicatul, subiectul și complementul. Le învăță apoi să recite din Eminescu, Coșbuc și Goga. Apoi le învăță să scrie, pentru că erau analfabete. Apoi le învăță să pronunțe cuvintele, pentru că erau peltice. Le învăță inclusiv să cânte în cor. He, he, he. Începu să se lovească peste față și să se ciupească de obraji, de burtă, să se tragă de degete. Odaia era albă, dar el nu orbise încă. Să-ncerce să fie precum Cleopa era o soluție. Poate mai erau și altele.

Valeriu, dragul meu, ești singur pe lume, trezește-te! Propriul lui drag, că al altcuiva nu avea al cui să fie. Valeriu pricepu atunci că nu va mai striga Jos și că era un supraviețuitor cu oarecare talent. Cea mai bună artă a disimulării era arta mășcăriciului. Luă pe rând figurile de mășcărici despre care citise în cărțile de acasă. La Shakespeare erau destui. Da, asta era singura lui șansă. Cândva, știa sigur, avea să scape de aici. Cărțile, tot ele, erau rudele lui de sânge și carne.

Madam Zlătescu

Madam Zlătescu ajunsese în Valea Jiului prin anii cincizeci, după ce cunoscuse la cinematograf un inginer de mine pe care îl plăcu la prima vedere. Era deja fată bătrână, avea 35 de ani, dar, cu un tată care pierise la Canal, fiindcă fusese amic cu Iuliu Maniu, și cu o mamă bolnavă de tuberculoză, care zăcea la pat, nu avusese pretendenți serioși până atunci, deși era o femeie cu ochi mari, nas drept și buze cărnoase. Iar corpul ei era și el rotunjour cât trebuie. Bărbații n-o prea curtau, ci se fereau de ea, avea trecutul pătat fiindcă tatăl ei fusese țărănist, bani defel, căci rămăsese fără un sfânt după venirea comuniștilor, iar maică-sa agoniza la pat. Ileana Cazimir era numele ei de fată. Studiase matematica, însă, din pricina tatălui trimis la pușcărie, apoi mort la Canal, nu i se îngăduise să fie profesoară, drept care căutase altceva de făcut. În cele din urmă ajunsese cu chiu, cu vai vânzătoare la Magazinul de jucării din centrul capitalei, ajutată de o verișoară contabilă care de-abia își găsisese și ea slujba aceea. Din casa veche de pe șoseaua Kiseleff, care avea cinci odăi, Ileana fusese mutată cu maică-sa într-o cămăruță dintr-un bloc de la periferia Bucureștiului, supraviețuind de pe-o zi pe alta. Apoi, în 1953, mergând la cinematograf să vadă *Anna Karenina*, în regia unei femei, Tatiana Lukașevici, îl cunoscuse, prin

vară-sa, pe inginerul Zlătescu. Acesta era de aceeași vârstă cu ea, făcuse și el câțiva ani de pușcărie politică și își căuta o nevastă. O nevastă potrivită, firește. Inginerul îi căzu cu tronc Ilenei, deși n-ar fi avut de ce la prima vedere: era retractil, nu vorbea mult și nu ținea să aibă relații sociale ori să fie simpatic. O plăcu, la rândul lui, pe Ileana de la început, iar căsnicia care se înfiripă în timpul record de o săptămână pe asta avea să se sprijine: pe bună înțelegere și amicitie și pe alergie la comunism, de care însă nu aveau cum să scape. Inginerul Zlătescu fusese mulțumit să fie angajat, după închisoare, prin pilele unui muncitor cu care copilărise și care era acum mare și tare sindicalist, la minele din Valea Jiului.

La 35 de ani, cât avea, Ileana nu mai putea să iubească pățimaș, iar inginerul Zlătescu voia, la rândul-i, mai degrabă o viață cu o femeie de treabă, de care să nu fie trădat. Îl trădase una, odinioară, în tinerețe, când făcuse pușcărie, și îi fusese de ajuns. Cuplul se mutase în Valea Jiului, la Lupeni, luând-o și pe doamna Cazimir, mama Ilenei, și înghesuindu-se tustrei în singura odaie de viețuit a unei garsoniere primite de inginerul Zlătescu de la Întreprinderea minieră din zonă. Într-o jumătate de an însă, doamna Cazimir muri, tuberculoza o dădu gata, așa că Ileana o transportă în capitală cu un camion deschis pentru care plăti plocon și o înmormântă în cavoul familiei. Pe acesta comuniștii nu izbutiseră să-l confişte și să-l naționalizeze, rămăsese nedemolat. Măcar cimitirele erau în picioare, cu cavouri cu tot, fără să fie invadate de noul regim.

Apoi, Ileana trăi în pace cu inginerul Zlătescu, ca doi prieteni la cataramă, discreți și retrași, soți din când în când, fără iubire romantică,

dar și fără indiferență. Inginerul ajunsese să-i fie Ilenei cel mai bun prieten de-o viață, adică timp de douăzeci de ani, căci, în 1973, acesta pieri într-un accident, pe când inspecta o galerie hârbuită, alături de un tehnician și un reprezentant al sindicatelor miniere. Muriră toți trei și fură îngropați cu onoruri în zonă.

Ileana era deja cunoscută pe vremea aceea ca Madam Zlătescu, așa i se spunea, fiindcă toată lumea știa că era cucoană venită din capitală. Trăia în aceeași garsonieră de la început, îi ajungea pensia de văduvă după inginerul pierit la datorie pentru cât mânca și se îmbrăca și pentru alte lucruri. Se gândise o vreme să se întoarcă la București, mai ales că vremurile se mai schimbaseră puțin, nu mai era ca în anii cincizeci, dar mai apoi se răzgândise și rămăsese în Lupeni. Hotărârea ei a depins de familia care trăia în vecinătate, pe palier, în garsoniera geamănă cu a sa: Panfil, miner la aproape treizeci de ani, nevastă-sa Mona și Tudor, fiul lor de un an. Familia Panfil Șandru. Panfil era aproape toată ziua în mină, lucra în schimbul cel mai greu, Mona lucra și ea la cantina minelor, care avea regim non-stop, așa că Tudor rămânea mai ales în grija lui Madam Zlătescu. Firește că între cei doi, Ileana și Tudor, se înfiripă, de-a lungul câtorva ani, o legătură ca între copii, mai ales că Madam Zlătescu, la cei 55 de ani ai ei, după moartea inginerului își redescoperise pofta de joacă și se hâțâna cu Tudor prin casă în fel și chip, mai gătindu-i și câte-un cozonac ori pricomigdale, mai povestindu-i despre Bucureștii de altădată, despre casa ei de pe Kiseleff, plimbări și ceaiuri dansante dinainte de venirea la putere a comuniștilor. Copilul nu pricepea mare lucru, dar se obișnuise să o asculte pe doamna pieptănată atent, îmbrăcată în capot înflorat de

obicei, care, din când în când, se juca la fel de aprig ca o mătă și cu care alerga prin casă și pe-afară. După moartea inginerului ei, în 1973, Madam Zlătescu își reconstruise viața de om matur prin grija pentru copilul vecinilor, care îi ținea loc de nepot, fiu și prieten de joacă și de povești. Așa stăteau lucrurile în vara lui 1977, când la minele din Lupeni se întâmplă ceva.

La începutul lui august, Panfil se întoarse acasă mai devreme decât de obicei, la fel și nevastă-sa, Mona, iar Madam Zlătescu află despre ce era vorba. Cred că o să iasă cu bucluc, le vesti Panfil pe cele două femei, după ce copilul fu trimis la culcare, iar ei se adunară în bucătărie, strânși unii într-alții, lângă oala și tigaia lăsate de izbeliște. Oamenii vor să între în grevă, deși nu s-a mai auzit de așa ceva. Toată lumea-i supărată că vor să ne facă să lucrăm pe brânci mai mult decât ar trebui, fiindcă au sporit anii până la pensie. Ne-am strâns pe grupuri și ne-am dus la șefii de sectoare să le zicem una-alta, darăștia ne-au repezit că suntem derbedei. Câțiva s-au și luat la hartă și la bătaie. Să nu te bagi în chestia asta, îi zise Mona, auzi? Cum să nu mă amestec? Sunt deja băgat până-n gât, i-am zis chiar eu câteva de la obraz șefului de sector. Ce credeți, Madam Zlătescu, de toată povestea asta? E cu cântec, răspunse Ileana. O să iasă război în toată regula. Minerii ceilalți ce cred? Nimeni nu mai are chef să moară cu zile, zise Panfil. Așa că am așternut niște proteste și revendicări pe hârtie, iar mâine o să vină un grangur trimis de Ceaușescu. Mă îndoiesc că o să fie de partea voastră, adăugă Ileana, apoi îi lăsă zgribuliți pe cei doi Șandru în garsoniera lor și se duse într-a ei.

A doua zi, Madam Zlătescu stătu ca pe ghimpi, pentru că știa că nu va fi bine defel pentru Panfil și ai lui. Îl scoase pe Tudor la aer, prin parcul negricios din orașel, pregăti niște pricomigdale, pe care le arse din neatenție, apoi îi povesti copilului, iar și iar, despre Bucureștii vechi. Amurgise, iar Panfil ajunsese și el cătrănit acasă. O să ne taie salariile. Azi a venit grangurul din capitală, dar nu ne-am înțeles cu el, așa că i-am zis să vină Ceaușescu aici și basta, să discute direct cu noi. Pe seară, când veneam spre casă, am zărit soldați în zonă și la marginea minelor. De ce te-ai băgat în chestia asta?! îi strigă Mona. De ce naiba te-ai băgat? Vrei să rămână Tudor fără tată? Taci, îi întoarse vorba Panfil, nu te mai agita atât, acum e prea târziu. Om vedea ce va fi mâine. Ceaușescu o să vină și o să plece, iar voi o s-o încurcați după plecarea lui, indiferent ce ați vorbit cu el, zise atunci Ileana, aflată alături de cei doi în bucătărie. Cam câți sunteți? Câți mineri au ieșit la grevă? Mulți de tot, dar nu știu exact, zise Panfil.

În ziua următoare, Madam Zlătescu rămase cu Mona, căci nevasta lui Panfil nu vru să meargă la lucru la cantină, de frică să nu se întâmple ceva rău pe-acasă. Povestiră amândouă, apoi Mona izbucni brusc în plâns, iar Ileana îi spuse copilului că pe mama o dor burta și capul. O luă pe Mona în brațe și începu să o mângâie pe păr. Tudor le privi curios pe amândouă. Seara, când Panfil veni acasă, era oarecum vânăt. La început am strigat „Ceaușescu și minerii”, povesti el, deși se vedea că murea de frică, acolo între noi. Avea cu el niște vânjoși care îl apărau de parcă ar fi fost amenințat de gândaci. I-am citit lista cu revendicări, unul Constantin a făcut-o, eu nu-l știam, dar îl știau alții. Apoi Ceaușescu, alb ca

varul, a dat din cap și a vorbit vreo câteva ore, fără să zică nimic de fapt. Spre sfârșit am auzit huiduieli și fluierături din spate și până la urmă am deslușit cu urechile mele cum se striga „Jos Ceașescu!”. Șeful cel mare a-ncremenit la început, apoi s-a zburlit și ne-a zis să ne liniștim. În cele din urmă a plecat cu vânoșii după el. Era multă miliție și armată în afara minelor. Și tu ce-ai făcut? întrebă Mona. Am strigat și eu, așa era normal. Dacă șeful nu pricepe nimic, apoi să lase pe altul în locul lui. Prostuleeee! țipă atunci Mona, lungind ultima literă. Prostuleeee, ne bagi pe toți în groapă! Dar Panfil nu îi dădu atenție. S-a strigat și „Jos burghezia proletară!”. A strigat mai întâi un inginer, apoi și alții i-au ținut isonul, adăugă Panfil. Madam Zlătescu îl privi intrigată și chiar puțin amuzată, deși nu era nimic de râs. „Jos burghezia proletară”? întrebă ea apăsât. Da, răspunse Panfil, chiar așa.

Zilele și nopțile următoare s-au derulat cu repeziciune, fiindcă altfel nici nu s-ar fi putut. Mai întâi că, după ce a plecat într-o dimineață, ca de obicei, Panfil nu a mai ajuns acasă destulă vreme, iar cele două femei au priceput imediat de ce. Mona a lăsat-o pe Madam Zlătescu împreună cu Tudor și a luat-o pe drumul obișnuit al minerilor, iar acolo a dat de alte neveste ale căror bărbați nu mai ajunseseră nici ei pe la casele lor. I-au pozat ca să știe cine sunt și i-au dus la Miliție să-i înregistreze, i-a zis una dintre neveste. Șefii de sectoare au fost chemați să-i recunoască, a zis alta. Apoi vocile femeiești s-au amestecat între ele, într-o pastă sonoră cu accente ușor țipate ori, dimpotrivă, cenușii, obosite. Sunt câteva sute de arestați. Pe cei care nu-s majori, pe flăcăi, i-au trimis acasă, le-au cărăbănit pumni în spinare. Pe ăia mai bătrâni i-au dat deja

afară din Partid, cu un șut în cur. Pe cei între 20 și 40 de ani o să-i judece, după ce îi toacă mărunț o vreme, ca să se sature. Mona amuțise fiindcă bănuise dinainte ce-o să afle. Poate bagă câțiva și la balamuc, mai zise o altă femeie, numai să nu-i cotonogască de tot.

Nevasta lui Panfil se întoarse acasă, iar Ileana o luă în brațe și o ținu astfel o vreme, cu Tudor între ele. Stăteau toți trei ca într-un cuib artificial. Nu mai avea niciun rost să se ferească de copil, fiindcă el pricepuse deja că se întâmplase ceva rău, văzând că taică-său nu mai ajunge acasă. Unde-i tata? o chestionase el pe maică-sa. Mona nu scoase nicio vorbă. La spital, îi răspunse atunci Ileana, îl dor burta și capul, e internat în spital, dar o să-i treacă și o să vină înapoi.

Ileana stătea mereu la bucătărie cu Mona, așteptând cu tresăriri nervoase să primească vești despre cel dispărut. De mâncat mâncau doar cât să nu îl lase pe copil flămând, fiindcă altfel nu le venea să facă nimic, ci doar să fie țepene ca manechinele. De fapt, orașelul stătea ca pe ace de la paralizia nevestelor, surorilor, fiicelor care-și așteptau bărbații acasă. Era un sunet surd în aer, un zvon de plânsoare rămas în gâtlee și neajuns la suprafață. Apoi, în a treia sau a patra seară de absență, înainte de miezul nopții, cele două femei auziră o dubă venind în viteză și pândiră de după perdele, deschizând pe furiș geamul de la bucătărie care dădea chiar deasupra intrării în bloc.

Derbedeule, îi zise un bărbat bine clădit lui Panfil, lovindu-l cu palma peste cap, după ce îl coborî din dubă. Să spui bogdaproste că nu ți-am rupt oasele, moașă-ta pe gheață! Vezi-ți de familie, nu mai fă gură! Să nu scoți o vorbă, auzi! Nici în somn să nu mormăi! Vezi să nu

mai ajungi pe la noi, ca să nu-ți putrezească oasele în loc străin.

Panfil se clătina ca mahmur și tremura. Apoi duba se duse ca glonțul. Ileana și Mona coborâră degrabă, știind că Panfil fusese bătut măr. Bărbatul era totuși pe picioarele lui, dar le făcu semn să nu-l atingă. Mirosea urât, a sudoare, vomă și urină, avea hainele mlăștinoase parcă. Buza de jos îi era plesnită, o pleopă pocnită și înnegrită, avea o sprânceană răzuită cumva, cămașa îi era sfâșiată, iar pe spate avea dungi de la bastoanele de cauciuc. Măinile îi atârnau blegite. Mona începu să plângă scâncit, ca să nu-l trezească pe Tudor, iar Ileana pricepu că anchetatorii îi strânseseră lui Panfil degetele în ușa. Și o făcuseră de mai multe ori, în reprize, căci arătau ferfeniță, ca niște macaroane umflate, cu fâșii însângerate.

Dură câțeva vreme până când scoaseră hainele lipite de Panfil, le aruncară de tot, fiindcă nu mai erau bune de nimic, îl spălară, îi dădură să mănânce o supă și niște cartofi piure, ceva ușor. Știau și ele că nu ar fi putut mânca mult deodată. Măinile i le ținură, cu degetele răsfirate, într-un lighean cu ceai de mușetel, aproape o oră, până când degetele dădură semne că ar putea la o adică să se dezumfle. Apoi, după câteva ceasuri de mușenie, Panfil le spuse ceva șoptit. Nu știu ce va fi mai departe, ne-au bătut de ne-au smintit pe câțiva. Și cred că încă nu e gata, mai este. Ne-au pus să semnăm niște declarații că am uneltit împotriva conducătorului. Apoi s-au răzgândit și ne-au pus să semnăm că am tulburat liniștea și ordinea publică. Ce ți-au făcut exact? îl chestionă Ileana. Tot felul de treburi, nu vreau să vorbesc despre asta. O grămadă de porcării. Nu am fost singurul care a încasat-o,

erau destui alții acolo, mai mult de o sută, cred. Ne-au ținut ca pe porci și ne-au vorbit tot așa. Dar nu a murit nimeni, deși ne-au spart în bătaie. Niște ciomăgari și haidamaci, nu știu decât să bată ca la tobă și să toace alți oameni.

Mâine ar trebui să plecați de-aici, îi sfătui Ileana. Copilul să meargă la bunici o vreme. Care bunici? zise Mona. Ai mei locuiesc ca vai de ei, într-un sat ponosit din Moldova, iar Panfil n-o mai are decât pe maică-sa, care se opinteste singură cu o grădină de zarzavaturi, o livadă și o vacă. Frate-su e la București, lucrează la o uzină, dar nu cred că ar vrea să audă ce se întâmplă pe-aici. Atunci rămânem noi, femeile, cu Tudor acasă, iar Panfil să plece un timp la maică-sa, îi sfătui Ileana. Vorbim mâine, le opri brusc bărbatul din griji. De-abia mai stau pe picioare și vreau să am mintea limpede în caz că e să se mai întâmple vreun necaz. M-au ținut vreo cincizeci de ceasuri fără somn, lipit de pereți și tăbăcit în bătaie. Cine te-a anchetat? întrebă cu jumătate de gură Ileana. Și unii, și alții, zise Panfil, frecându-și mâinile ușor. Macaroanele schingiuite părură că se ating între ele ceva mai vioi. Să încercăm să ațipim și vedem în zori ce va fi, zise Ileana, luând-o târșăit spre garsoniera ei. Bărbatul și femeia o priviră încetoșat, dar cu ochii alungiți de recunoștință. De-abia acum, după atâta vreme de când se știau, Ileana observă că amândoi aveau gene de căpriori.

Madam Zlătescu nu avea cum să doarmă, toată ziua băuse cafele peste cafele, ca o crâșmăreasă, ca să reziste în fața așteptării. Își făcea rost de cafea adevărată, nu nechezol cu năut, printr-o pilă de la magazinul alimentar, văduva tehnicianului care murise odată cu omul ei, în mina hârbuită pe care o inspectaseră

în urmă cu patru ani. Ileana se așează pe pat, dar rămase îmbrăcată, moțâind totuși ca o pasăre bătrână, cu ochii deschiși. Pe la trei dimineața se auziră niște roți frânând brutal în fața blocului. Ileana trase perdeaua de la bucătărie și pândi, curioasă și neliniștită. Din dubă ieșiră câțiva bărbați masivi care traseră după ei o femeie scundă, cu un copil mic în brațe și un bărbat care o însoțea îndeaproape, cu pași grăbiți și ascultători. Urcară cu toții, iar Ileana nu trebui să ghicească unde anume veneau, fiindcă știa deja. Soneria de la garsoniera alăturată nu se mai auzi defel, deoarece grupul de invadatori aproape că smulse ușa din țățâni. Prin pereți se auziră în schimb scâncete și pași în fugă, apoi niște trânteli, bocăneli și cuvinte răstite, apoi iar scâncete și tropote, trânteli și tot așa. Ușa de la garsoniera gemănă fu așezată la loc, iar pe gura blocului ieșiră, goniți și supravegheați, Panfil, Mona și Tudor. Părinții îl fereau pe copil între ei de împinsăturile haidamacilor. Ileana își mușcă buzele. Hăituiții și hăituitorii se încâlciră în dubă, cu de-a sila, valvârtej, apoi mașina o luă din loc tot în viteză, așa cum venise, și dispăru.

Madam Zlătescu nu se lăsă cu una, cu două, deși inima ei bătea să se spargă. Mâine-dimineață merg la Miliție, ba chiar și la Securitate, merg să aflu unde i-au dus, se gândi ea cu hotărâre. Mie oricum nu mai au ce să-mi facă. Rămase așezată pe unul din scaunele de la bucătărie, cu fața în palme, și așa o găsi dimineața. La ora opt, Ileana sună la ușa garsonierei gemene. Sună mult și bine. După câteva minute ieși un bărbat tânăr, necunoscut, îmbrăcat în haine mototolite, care o privi oarecum mahmur, dar sigur pe el și pregătit pentru confruntare. Din spatele lui se auzeau un scâncet de copil mic și o voce de femeie care se silea să-l liniștească.

Unde e familia Șandru? îi zise Ileana repezit, printre dinți. Care familie Șandru, cucoană? Nu există nimeni cu numele ăsta, iar noi locuim aici de ani de zile. Ce naiba, Madam Zlătescu, ai dormit prost sau ce? o chestionă la rândul lui bărbatul, privind-o de parcă ar fi cunoscut-o de când lumea. Ileana făcu ochii mari. De-abia atunci își dădu seama că pe ușă fusese lipită o carte de vizită, din plastic alb, pe care scria cu litere negre, simplu și clar ca lumina zilei: Familia Stamate.

Anda

Nu era frumoasă, dar nici urâtă nu era, știa asta: era așa și așa. O evreicuță cu nas destul de borcănat, buze groase, ochi de catifea. Doar trupul era bine făcut, copt, cu pieptul ca un ciorchine abundent de strugure, cu fesele pline și moi, cu mijlocul încă subțire, deși înconjurat de forme umplute cu ciocolată fondantă, parcă. Deșteaptă era, într-adevăr, toată lumea recunoștea lucrul acesta, dar deșteptăciunea era pusă tot pe seama evreității sale fățișe. Toți evreii sunt deștepți, așa era obiceiul să se spună. Așa că se chestiona adesea cu ironie: de ce naiba se născuse ea în țara asta? Apoi, de la o vreme, a început să bănuiască: se născuse tocmai în această țară doar ca să îl întâlnească pe Gabriel.

Inteligența nu o împiedicase să se îndrăgostească prostește de Gabriel, pe care mai întâi îl cucerise cu pieptul ei ca un ciorchine de strugure. Ajungea doar să miște pieptul acela uriaș, care ar fi putut hrăni vreo trei adolescenți nesățioși, vreo trei cățeluși pofticioși. Ajungea doar să miște masa aceea uriașă de carne, încă fragedă, agilă, elastică și atât de îmbietoare. Înțelesese astfel că forța ei senzuală zace în piept, în grămezile acelea rotunde, perfect desenate, ca niște grădini suspendate ale Semiramidei, chicotea fiindcă îi plăcea metafora aceasta legată de o posibilă strămoasă. Își unduia corpul într-un chip anume, în felul

animalului care sugerează poziția în patru labe. Nu știa de unde avea asemenea instincte în ea, de parcă în sângele ei s-ar fi aflat distilate toate evreicele voluptuoase din Vechiul Testament. Nu degeaba fusese pusă, acasă, să citească din Cartea Sfântă ani la rândul, știa pe de rost ce se întâmplă acolo. Era evreică în matriarhatul ei previzibil și mătăhălos, în carnalitatea ei tactică, aici și cum.

Datorită corpului perfect la prima tinerețe și pieptului ei masiv și statornic izbutise să îl seducă pe Gabriel: proaspătul bărbat vibra în fața ei ca în fața unei zeițe voluptuoase a roadelor. Fără să știe cum și de unde, ea, Anda, îl învăța pe Gabriel tot soiul de strategii erotice leneșe și tihnite. Îl lăsa să se simtă suprem și în același timp minuscul în ea, dar lucrurile nu se încheiau astfel: pur și simplu zăceau în trupul lor comun, pe îndelete, iar Gabriel o privea cu o recunoștință de cățeluș bine hrănit. Erau senini în erotismul acesta cuminte, relaxat, fără grabă, fără vreo viteză anume. Se plimbau prin cartierele odinioară aristocratice ale Bucureștiului, apoi plonjau acasă la Gabriel, în camera lui somnoroasă de holtei neglijent, unde Anda aranja patul, pernele, cearceaful, plapuma, unde Anda dichisea odaia cât să o facă mai somnoroasă și molipsitoare.

Apoi începea caruselul acelor trupuri care se învăteau molatic și unde ea era dirijorul, scenograful și regizorul. Gabriel era doar cățelușul ei, dar era cățelușul adorat, singurul ei cățeluș. Trupul ei îl fermeca și îl răsfăța, îl făcea să adoarmă legănat în visuri bărbătești ancestrale în care tinerii războinici erau inițiați de mari preotese în mantii de mătase roșie, cu eșarfe galbene. Opulența Andei îi satisfăcea reveriile unui matriarhat senzual. Gabriel era vrăjit până în creier: nu o iubea pe Anda, dar

era supusul ei loial și complet. Era servitorul pieptului ei masiv. Iar caruselul acesta, vârtejul static, pasiv, ondulat putea dura la infinit. Față de tot ce se întâmpla afară, aiurea, corpul languros al Andei provoca o uitare ataraxică bine-venită. Corpul Andei era paradisul răsucit în forme de femeie, de evreică lascivă și răbdătoare.

Terminaseră liceul, acum erau amândoi studenți, Anda studia la Conservator: luase lecții de pian de când avea trei ani, fiindcă așa dorise tatăl ei, așa încât mătura suav ori brutal, după poftă, pe clapele organismului aceleia muzical. Gabriel era la Arte Plastice, fiindcă picta din adolescență în stilul fățiș al lui van Gogh și, printr-un noroc orb, fusese luat sub pulpana unui pictor faimos, care îl protejase și îl ajutase să intre la facultate. Amândoi găsiseră în muzică și pictură o altă formă de istețime voluptuoasă, care îi satisfăcea. Dar cel mai satisfăcător tot amorul carnal era. În timp ce trupul și mintea Andei vibrau la sunete, Gabriel era fascinat și orbit de culori, pe care le simțea intrându-i în pori și săpând în el tunele.

Mama Andei nu vedea cu ochi buni legătura fiicei sale cu băiatul acela subțiratic, osos, și o prevenea adesea pe Anda să nu se încreadă în bărbații slăbănogi, dar mai ales să nu se încreadă în bărbații români și pe deasupra slăbănogi. Așa a fost și tatăl tău, spunea matura evreică, de asta căsnicia noastră s-a dus pe apa sâmbetei. L-am luat de român get-beget, l-am cucerit cu trupul meu bucățică cu bucățică, iar după ce te-am născut, la câțiva ani, el a dat ortul popii și m-a lăsat singură cu tine. Pe mine, o evreică solidă și trainică, în România. Iar eu nu am fost capabilă să îl înșel și să mă recăsătoresc, ci i-am fost fidelă acestui mort care ne-a părăsit și ne-a lăsat orfane. Mama

Andei nu ținea acest discurs în zadar: știa ea ce știa și ce voia. Voia să își ia fata din țara asta de baștină și să plece în Israel. Statul comunist român își vindea acum cetățenii evrei pentru bani frumoși, ca pe niște animale sălbatice pentru circ. Mama Andei avea însă și un atu: fratele ei se afla deja în Israel, așa încât Țara Făgăduinței nu era chiar de neatins. Munți, văi, râuri, grote, oi, capre.

Dar Anda nu voia să plece din România: trupul ei era definitiv legat, așa simțea, de trupul lui Gabriel, de pofta cățelușului ei. Din nou munți, văi, râuri, grote, oi, capre. Evreitatea ei conținea atâta torpoare senină, iar lăcomia lui Gabriel era atât de acută, încât doar ea putea să o satisfacă, doar ea putea fi marea preoteasă pentru cățelușul bărbat. Noi suntem, de fapt, România și Israel, spunea Anda uneori, provocându-l pe Gabriel la langoari decisive. Tu ești român, eu sunt evreică, iar ceea ce ne leagă este această carne fericită, fiindcă știm să o facem fericită. Gabriel nu reacționa la cuvintele ei: evreicuța lui nu era neapărat frumoasă, dar era deșteaptă și apetisantă. Era un cuib de femeie tânără și disponibilă, de mamă-șerpoaică, de maestru senzual. Anda era Estera și Rașela și Sara și tot așa. Șirul era infinit, iar Anda putea fi toate acele femei la un loc, plus ea însăși. Anda era plapuma lui de carne, și perna lui de somn, și cearceaful lui de bumbac, și odaia lui de bărbat-învățăcel. Anda era destule lucruri: probabil că nu era femeia vieții lui, dar nici nu era necesar să fie așa ceva. Trăiește-ți clipa cu această femeie aptă să primească în pântecul și în faldurile ei un lacom. Iar el, o știa, era insațiabil. Acolo, înăuntru, doar acolo se simțea apărât, ascuns și egal cu sine.

Ei, dar paradisul nu durează niciodată o veșnicie, ci e doar fragmentar; paradisul e doar o iluzie optică și tactilă. Așa că Anda își dădu seama la un moment dat că este nici mai mult, nici mai puțin decât însărcinată. Lucrul acesta o luase pe nepusă masă: preoteasa era însărcinată, România și Israelul concepuseră un pui de om, un ceva, un cineva care forfotea acolo, înăuntru, deocamdată amorf. Gabriel reacționează cu gelozie: nu voia ca acel copil nedorit să îi ia locul, să stea acolo, înăuntru. Ce căuta acest uzurpator, acest impostor în pântecul Andei? Furia lui Gabriel a fost devastatoare pentru Anda. România nu voia să facă un copil cu Israelul. Gabriel îi ceru pe loc să facă avort. Nu mai era cățeluș, ci dur și nemulțumit. Glasul lui era ascuțit, tăios, rece. Anda nu știa nici ea ce să facă.

Un avort oficial nu era posibil, într-un spital, din pricina legilor lui Ceașcă: acestuia i se năzărise de mai bine de zece ani să silească toate femeile din România să fete ca niște vaci oricât de mulți plozi, care să sporească numărul de creiere spălate ale patriei. Femeile erau, de aceea, niște elefăntese triumfătoare și mame-eroine, atunci când nășteau plozi unul după altul, la repezeală. La spital nu se putea duce, deși cunoștea un medic sau doi care fuseseră prieteni cu tatăl ei. Cu maică-sa, Anda nu avea chef să vorbească, pentru că s-ar fi năpustit cu reproșuri și plânsete. Așa că stătea în cumpană: copilul acesta fusese totuși făcut din dragoste ori, poate, mai mult din poftă, dar chiar și așa era un copil care ar fi avut dreptul să trăiască. Dar, firește, decât să-l piardă definitiv pe Gabriel, decât să vadă cum plăcerile lor se duc la naiba-n praznic, Anda era dispusă să facă avort.

Își întrebă în taină colegile de la Conser-
vator: una dintre ele avortase de curând, tot
clandestin, ca să nu nască vreun decretel, adică
un copil nedorit, dar scos totuși la suprafață,
pentru că așa porunciseră Ceașcă și decretul
pe care îl dăduse tovarășul secretar general
al patriei socialiste. Era cât pe ce să aibă
încurcături cu Miliția, dar scăpase totuși la
mustață, cum se spune, fără să fie arestată,
deși fusese interogată. Aceasta îi dădu adresa
unei moașe țigănci care locuia la periferia
Bucureștiului. Anda îi ceru lui Gabriel să facă
rost de bani și cu asta basta.

În ziua cu pricina, ea nu îi îngădui lui Gabriel
să vină cu ea în acel loc, de fapt nici el nu
dorea așa ceva, căci nu voia să vadă mogâl-
deța moartă scoasă din pântecul ei. Nu voia
să vadă nimic. Nu voia să știe nimic. Nu voia
să audă nimic. Tot ce dorea era doar ca pân-
tecul evreicuței sale să fie iar disponibil pentru
el, pentru cățeluș. În același timp se gândea
la durerile acelea despre care se zvonea că sunt
oribile, despre care se mai zvonea că un bărbat
nu le poate pricepe întru totul, pentru că ar
muri dacă ar fi în locul unei femei. Se gândea
și la faptul că poate Anda nu îl va ierta nicio-
dată pentru ceea ce face acum. Așa că Gabriel
rămase închis în odaia lui, ca un sinistat.

Anda luă taxiul ca să ajungă în acea zonă
de periferie a Bucureștiului: taximetristul o
privi cu tâlc, pricepând ce făcea prin acele
locuri domnișoara elegantă și parfumată. Se
înțelese cu taximetristul să vină să o ia peste
trei ore și să nu se mire dacă se ține cu greu
pe picioare. Șoferul, un bărbat la cincizeci de
ani, o privi mâhnit. Păcat de dumneavoastră,
domnișoară, îi spuse el. Bineînțeles că am să
vin, adăugă taximetristul.

Anda intră în casa țigăncii, era o casă părăginită și chircită, dar nu neapărat murdară. Era doar săracăcioasă și simplă, cu lucruri vechi ori de minimă folosință. Femeia, o bătrână de vreo șaptezeci de ani, o luă imediat în primire. Deja avea pregătite bucăți sfâșiate de cearceaf, spirt, apă cu oțet și muștar, un lighean, prosoape și tot așa. Mai avea la îndemână rachiu și eter. Anda îi dădu banii de la început, apoi se dezbracă și se întinse pe o masă de lemn pusă în mijlocul camerei și aranjată ca o masă de operație. Bătrâna mai făcu ceva înainte să înceapă: dădu drumul la tranzistor, unde cânta romanețe Gică Petrescu. Tranzistorul făcea să duduie podeaua și pereții.

Apoi cotrobăiala pe dinăuntru și durerea înțepătoare începură. *Sărută-mă cu sărutările gurii tale, căci dezmierdările tale sunt mai plăcute decât vinul. Miresmele tale îmbălsămează și dulce mireasmă revărsată este numele tău, de aceea fecioarele te iubesc.* Bătrâna îi pusese în gură o batistă pe care Anda o mușca precum o lupoaică rănită. *Ia-mă cu tine! Ia-mă cu tine! Regele m-a dus în odăile sale. Întru tine tresălta-vom și veseli vom fi foarte! Iar dezmierdările tale mai mult decât vinul le vom slăvi. Cei ce te iubesc te iubesc cu tot dreptul.*

Bătrâna o atingea ușor peste gură atunci când urletele Andei izbuteau să se strecoare pe lângă colțurile batistei. *Oacheșă sunt, dar frumoasă, fiice din Ierusalim, precum sunt corțurile Chedarului, precum sunt covoarele lui Solomon! Nu vă uitați la mine că sunt oacheșă, fiindcă soarele m-a înnegrit. Fiii mamei mele s-au mâniat pe mine și m-au pus să păzesc viile, dar via mea nu am păzit-o.*

Gică Petrescu glăsuia desuet, mai degrabă behăia, făcea parte deja din peisajul României comuniste în anul de falsă grație 1978. *Spune*

tu, cel drag sufletului meu, unde duci oile la păscut, unde le odihnești la miezul zilei, ca să nu umblu rătăcind? Dacă nu știi unde, tu cea mai frumoasă dintre femei, ține-te de urmele oilor și paște iezii tăi, pe lângă colibele ciobanilor.

Anda simțea că se fărâmița și ciobea în patru, cinci, șase, șapte și tot așa, oh, s-ar fi alinat puțin dacă ar fi izbutit să ragă ca o vacă, da, exact ca o vacă, să scoată acel urlet animalic, nu de om, ci de jivină. Numai că ea era încă om. Mi te închipui și te-asemăn, iubita mea, cu o mână înhămată la carul lui Faraon. Dulci sunt obrăjii tăi, alătura de cercei, și din stratul de mărgele curat iese gâtul tău! Făuri-voi pentru tine lăntuțe aurite și colane de argint.

Țiganca bătrână boscorodea ceva, era nemulțumită, acolo în pântecul Andei lucrurile nu mergeau grozav. Pe când regele se ospăta, mireasma mea de nard își răspândea mirosul. Ca o pungă de smirnă este iubitul meu cel care odihnește între sâni. Iubitul este ciorchinele cu bun miros de camfor, din viile de la Enghedi. Țiganca scormoni cât scormoni și scoase la suprafață un pumn de carne roșie-vineție, fără suflet. Cât ești de frumoasă, draga mea, cât de frumoasă ești! Porumbițe-s ochii tăi! Cât de frumos ești tu, o, prea iubitul meu! Și cât de proaspătă este coliba noastră de frunzari! Cedrii vii sunt grinzile casei noastre și pereții ei sunt chiparoși.

Anda leșină de durerea aceea ca un răget de vacă; era aproape fericită că leșinul o putea scuti puțin de sfârtecăre, de cotrobăială, de scotocire. Când se trezi din leșin, bătrâna o sfârșise de spălat și îi pusese între coapse fașe groase de bumbac ca să absoarbă sângele care mugea ca o vacă afară din ea. Sângele plodului ei. Sângele ei și al lui Gabriel. Sunt narcisul din

câmpie, crinul din vâlcele sunt. Precum este crinul între spini, așa este între fecioare draga mea. Precum este mărul între copacii din pădure, așa este iubitul meu. La umbra lui am stat cu dor și rodul lui e dulce în cerul gurii mele.

Bătrâna o fricționă pe frunte și la încheieturile mâinilor, apoi o îmbracă, astfel că Anda arăta ca o păpușă semi-decapitată atunci când taximetristul intră după ea. *El m-a dus în casa de ospaț și flamura cu care m-a-nvelit a fost iubirea. Dați-mi struguri ca să prind putere și să mă învioresc, căci sunt bolnavă de iubirea lui. Petreacă-și brațul stâng pe după capul meu și cu cel drept să mă cuprindă strâns!*

Taximetristul o sprijini și o purtă încet la mașină, apoi o duse fără nicio vorbă la casa lui Gabriel. Aici, Anda leșină nu de durere, ci de piereală, atunci când îl zări pe iubitul ei. *O, fiice din Ierusalim, juru-vă pe cerboaițele și pe gazelele câmpiei, nu treziți, nu o sculați pe draga mea, până ce nu-i va fi voia! Apoi dormi cu de-a sila, ca să prindă puteri. Dar ochii nu voia să-i deschidă, ca să nu-l vadă pe Gabriel.*

Până la urmă, neștiind ce să facă, dar înțelegând că nu e bine defel, bărbatul fugi și o aduse pe mama Andei. Matura evreică zdravănă la trup chemă un taxi și o luă pentru totdeauna pe fiica ei de acolo. *Aud glasul celui ce-mi este drag! Iată-l că vine, trecând din munte-n munte, sărind peste coline. Iubitul meu este asemeni iedului sălbatec, asemeni este puiului de ciută. Iată că se strecoară pe după zidul nostru, se uită pe fereastră, pân-dește prin zăbrele.*

Peste câteva luni, cele două femei zburau cu un avion Tarom scârțâind spre Israel, fiindcă erau așteptate la Ierusalim. Țara Făgăduinței le primea în pântecul ei gras. *Alesul meu vorbește și rostește către mine: Scoală, iubita mea,*

frumoasa mea, și vino după mine. Privește, iarna a trecut, ploile au conținut și nu mai sunt. Florile s-arată-n câmpie, vremea tăiatului viei a sosit și glasul turturelei se aude pe hotar. Smochinul odrăslește și via înflorită mireasma și-o revarsă. Scoală-te, draga mea, o, prea frumoasa mea, și vino după mine.

Anda se gândi destulă vreme după aceea la Gabriel, atât la cățelușul ei pofticios de odinioară, cât și la bărbatul căruia i se încaseră genele atunci când ea refuzase să îl mai vadă și să își ia rămas-bun de la el, după ce se hotărâse să emigreze în Israel. Ce să faci cu un bărbat care nu știe că te iubește și care e gelos pe un plod mort!? Ce să faci cu el? *Porumbița mea, cu cuib în crăpături de stâncă și-n pereți prăpăstioși adăpostită, arată-mi chipul tău și glasul tău mă lasă să-l ascult, căci glasul tău e dulce și fața ta e frumoasă!* Ce să faci cu bărbatul pe care îl iubești, dar care nu știe că te iubește? Ce să faci cu bărbatul pe care l-ai crescut pentru tine? Doar să îl părăsești, numai asta se poate face. Pe el și pe acel plod oricum lepădat în groapa de gunoi a unei țigănci bătrâne. *Prindeți-ne vulpile, puii de vulpe care ne strică viile, atunci când viile noastre sunt în floare!*

După unsprezece ani, Anda tocmai avea un concert de pian la Ierusalim, când în fosta ei țară se petrecu ceva, avu loc un soi de avort precum cel pe care îl făcuse ea cu atâta sfârșeală odinioară, într-o țară unde plozii trebuiau lepădați și uciși dacă nu erau doriți și iubiți. Revoluția din decembrie îi aduse aminte de România: iar când văzu gaura din steag, înțelese că ea însăși, cea de odinioară, fusese o gaură în steag. Își aminti de Gabriel. Pe străzile Bucureștiului, bărbați tineri și maturi pieureau la nimereală, pentru ceva ce se chema libertate.

Se gândi la Gabriel cu o sfârșeală în stomac, din care pricină câteva zile nu izbuti să cânte la pian. Poate că și Gabriel murise printre bărbatii aceia. Sau poate că trăia. *Al meu este alesul meu și-a lui sunt eu. Iubitul meu își paște mieii printre crini. Până nu cade umbra cea de seară, vino, iubitul meu, vino săltând ca o gazelă, ca un pui de ciută, peste munții Beterului! O dureau mâinile, o durea ceva, un lucrșor bine zăvorât în creier.*

În ziare scria că românii cred că Bucureștiul va fi de-acum un Nou Ierusalim. Anda începu să râdă isteric. Țara în care își lepădase plodul. Iar aici, țara în care devenise pianistă faimoasă. Unde se căsătorise cu un evreu ca și ea, un om mai bătrân decât ea cu vreo zece ani, bun și răbdător. Și unde nu avea copii, pentru că nu mai voia așa ceva. Noul Ierusalim și Ierusalimul. *Căutat-am noaptea în așternutul meu, căutatu-l-am pe acela după care inima mea tânjește, căutatu-l-am, însă nu l-am aflat. Și m-am trezit atunci și am cutreierat cetatea, ulițele și răspântiile largi, și am căutat pe acela după care inima mea tânjește, l-am căutat, însă n-am dat de el.*

Johann

Die Eingeweide der Patriarchen werden von den Arbeitslosen gerecht însemna *Patriarhii au intestinele greblate de șomeri*, ăsta era primul vers pe care Johann îl gândise ca să înceapă. Îl scrisese într-o crâșmă, pe marginea ziarului *Scânteia*, și uitase mai apoi ziarul acolo, cu vers cu tot, chiar dacă îl avea oricum în cap. Sau, poate, nu era un vers, ci o frază din ceva pe cale de a fi început. Ori poate era o tâmpenie și atâta tot.

Trecuseră câteva zile și nu apucase să mai scrie, nu îi venise în minte ori nu simțise nevoia, nu mai știa nici el. Își vedea de conțopeala lui, în biroul de proiectări, unde lucra la registratură. Practic, toată ziua îndosaria proiecte, trimise spre aprobare, pe care mai apoi le îndosaria dacă erau respinse. Între timp, vecinul de sus îl inundase ca de obicei, vecinul ăla cu mutră de struț, lungan, cu trăsături aspre și bețivan pe deasupra, care striga noaptea prin pereți că face ce vrea. Iar Johann îi striga tot prin pereți să fluiera la Partid și să mai tacă din gură. Două seri îl inundase la rând, așa că Johann chemă instalatorii. Deși la vecinul cel bețiv erau problemele supărătoare care cauzau inundațiile, totuși Johann voia să verifice și instalațiile din locuința lui, ca să nu fie vreo neînțelegere. Căutase în cartea de telefon, nu găsisese nimic, până la urmă se dusesse la administrator și îl rugase să îi dea un număr de telefon unde să

sune și să cheme oamenii să îi repare stricăciunile de la sistemul de canalizare. Îi chemase, prin urmare, ca să știe o treabă: că n-o să mai aibă de-a face cu bețivanul de sus.

Nimeni nu aflate, nici măcar ai lui, că depusese cerere de emigrare în Germania. Nici prietenii, nici sora lui geamănă, Ingebord. Mda, Johann, șvab din Banat, depusese cerere de emigrare în străinătate. Se întorsese acasă în grabă, ca să fie pregătit când vin instalatorii, numai că, numai că, da, se întâmplă că îi găsi pe instalatori instalați la el în garsonieră. Erau doi vlăjgani în salopete, cu mănuși de cauciuc și genți burdușite cu tuburi, șuruburi și clești-papagal.

Cum ați intrat? îi întrebă el de cum îi zări, dar oamenii meștereau deja ceva la bucătărie, iar la baie se vedea că meșteriseră cu puțină vreme în urmă. Ne grăbeam, a zis cel mai bătrân dintre instalatori, scuzându-se. De aici mai avem de mers în câteva locuri, astăzi. Am văzut că nu ați ajuns acasă și am deschis noi ușa cu un șperaclu. Dar așa ceva nu e îngăduit, îi răspunse Johann și îi privi chiorăș pe cei doi. Unde s-a mai văzut să intre cineva într-o casă când stăpânul de drept nu e acolo? Domle, mata vrei să-ți reparăm sau nu treburile stricate? îl chestionă vârstnicul ceva mai agitat. Dacă da, asta e. Am intrat și basta, cum am putut. Că doar ne pricepem să intrăm oriunde de atâta vreme de când lucrăm la chestii din astea.

Dumneavoastră nu sunteți instalatori, îi recunosc atunci Johann. I-auzi la dumnealui, îi zise cel mai vârstnic celui mai tânăr, care încă lucra aplecat sub chiuvetă. Cică nu suntem instalatori. Dar ce suntem, măi, Friț? Când auzi cum fu numit, Johann pricepu pe dată cu cine avea de-a face. Știu cine sunteți,

recunosc el. Nu mă puteţi prosti. Păi, dacă ştii aşa de bine, ia spune, îl provocă vârstnicul. Că doar n-o să stăm până la sfântul aşteaptă! Instalatorul mai tânăr se ridică de sub chiuvetă şi îl privi în faţă pe Johann, dar nu scoase o vorbă. Doar îl privi cu o intensitate rea.

Spune, măi, Friţ, că doar de-aia te-ai născut, ca să faci cerere de emigraţiune şi să te cari de aici, iar acolo, în Germania, să spui vrute şi nevrute despre ţara ta, fără să-ţi fie ruşine. Ce vorbe-s astea, zise Johann, şi ce aveţi cu mine? Dacă sunt cetăţean liber, înseamnă că am dreptul să plec unde vreau. Dacă sunt lăsat. Fiindcă dacă nu sunt lăsat, nu am cum să plec. Să pleci, Friţ, pleacă, domle, cine te opreşte, te opreşte cineva? Pleacă, dacă ai paşaport valabil, du-te-n mă-ta să te duci!

Numele meu e Johann Ziegler! Hai, bă, Friţ. Dacă spun că te cheamă Friţ, apoi aşa te cheamă. Cine naiba crezi tu că poate să-ţi pronunţe numele ăsta pocit? Te pot boteza din nou şi răsboteza. Pot orice. Nu prea cred, îl înfruntă Johann, şi atunci tânărul care tăcuse până în clipa aceea se ridică de sub chiuvetă şi îi trase una în falcă. Ba da, te putem boteza cum vrem noi, se auzi glasul mai tânărului instalator. Iar dacă spunem că eşti Friţ, atunci eşti Friţ şi basta. Lasă-l mă, că e gingaş şi se fărâmiţează uşor, ia-l cu binişorul, îl sfătui vârstnicul pe cel mai tânăr. Nu-l fă knockout din prima! Johann îşi masă falca lovită, fiindcă gura îi amortise de la lovitură.

Şi zi aşa, porumbelule, reluă vârstnicul, adică lucrurile stau cam aşa, după vorbuliţele mătăluţă: *Patriarhii au intestinele greblate de someri!* Păi, ce-i asta? Te joci, domle, cu astfel de cuvinte de neînţeles pentru prostime. Patriarhi, mda, zău, e prea de tot. Porumbelule, vrei să emigrezi ca să scrii despre patriarhi şi

șomeri? Și cine-s patriarhii, băi? Cine-s? Tovarășii care ne conduc? Despre ei vorbești tu, așa, fără respect? Și șomeri unde vezi în țara asta, că nu există nicăieri, toată lumea muncește, toată lumea e încadrată în câmpul muncii. Nu mai există șomeri, băi, Friț, s-au dus vremurile alea. Tu n-ai citit despre țărani și muncitori? N-ai învățat la școală despre ei?

Johann privea mâinile așa-zișilor instalatori, erau late și pregătite să bată, erau antrenate chiar pentru bătaie. Porumbelule, ar trebui să te lăsăm baltă și să nu-ți reparăm conductele, să fii inundat cu casă cu tot, dacă tot vrei să te cari în Germania, zise tânărul. Să ajungi acolo înot. Sau să te îneci. Frițulache, îl completea vârstnicul pe celălalt, tocmai la nemți, domle, la dușmanii noștri și ai rușilor vrei să te duci? Alt loc n-ai găsit? La dușmanii de moarte și de clasă vrei să fugi?

Nu fug, zise încăpățânat Johann. Am făcut cerere legală să plec din țară. Dacă aș fi vrut să fug, aș fi tocmnit călăuză să mă ducă peste graniță. Care călăuză, bre? Ce crezi tu, Friț, că sunt călăuze pe drumul mare și le tocmești una-două și nu ți se întâmplă nimic? Păi, călăuzele astea te pot duce nu peste graniță, ci la moarte, ca nimica. Dacă ești cu străinii, apoi asta pățești. Poate că sunt oricum străin în țara mea, și atunci ce mai contează? zise Johann. Ba contează, Frițulache, dacă nu vrei să o maiiei încă o dată în bot. Atâta vreme cât o ții una-ntruna cu patriarhii, șomerii, bla-bla-bla, poți să o pățești oricând. Cine să te lase să pleci, dacă nu vrei să pleci oricum, ci cu scui-pături și borâtură ca un animal?

Ce scui-pături, ce tot vorbești? îl întrerupse Johann. N-am scuipat pe nimeni. Ce-i porcăria asta care se întâm... Lasă, că nu suntem tâmpiți, nu fă pe deșteptu', îl întrerupse vârstnicul.

Porcărie, zici? Nu-i nicio porcărie, ci muncă de investigație. Am priceput imediat cum stă treaba cu patriarhii și celelalte chestii. Șomeri, care-vasăzică, altceva mai bun n-ai găsit. Porumbelule călător, vai de capu' tău! Vrei să te facem fripturică? Ia zi!

Îl întrebă degeaba, și nu fiindcă Johann nu ar fi vrut să adauge ceva ori să răspundă, ci fiindcă tânărul în salopetă îl apucă de gât și îl ridică pe Johann, lipindu-l de unul din pereții bucătăriei de parcă l-ar fi atârnat de o spânzurătoare, după care, cu cealaltă mână, mai exact cu pumnul, îl lovi în fălci de mai multe ori, ca un boxer. Lovea îndesat și la țintă, concentrat ca la antrenament. Dă-i un upercut să te țină minte, îi indică vârstnicul celui care lovea ca un boxer. Să nu mai pălăvrăgească atâta și să nu mai scrie chestii nepatriotice.

În cele din urmă boxerul îl aruncă pe podea, după ce-l făcuse zob aproape. Johann își simțea gura inundată de sângele pe care ar fi putut să-l scuipe ori să-l înghită. Nu făcu nici una, nici alta, ci rămase cu sângele în gură, ca o bășică.

Frițulache, dacă te întreabă cineva ce ai pățit, zici că te-au bătut hoții, nu vardistii, să fie limpede, da? Că te-au furat pe stradă, noaptea, când te întorceai bețivănit de la crâșma unde te-a pus naiba să scrii chestia aia cu patriarhi și șomeri. Uite, îți luăm și buletinul, ca să declari la Miliție că ți l-au furat derbedeii. Fără el nu ai cum să te cari în Germania, că se cuvine să îl predai mai întâi ca să te lase cineva să pleci peste hotare. Zic că-i mai bine totuși aici, acasă, domle, ce să faci tu la nemțălăi?! Aia-s toți grași de la câtă bere beau și de la câtă varză și cârnați halesc, nici nu mai știu Friții ce e aia ordine și disciplină, totu-i vraște pe-acolo. Stai și tu acasă, porumbelule!

Cu ce ți-o fi luat mințile Germania, țară de rahat pe băț, nu alta!

Nici nu sfârși vârstnicul de zis bine toate astea, că se și repezi, ca o coțofană, și îi scoase lui Johann buletinul din buzunarul de la piept. Colega, ai reparat instalațiile? adăugă el apoi către boxer. Să nu se zică după aceea că nu ne-am făcut treaba pentru care am fost chemați. Datoria-i datorie. Am reparat tot, că nu-mi place să las nimic nereparat, deși ăsta ar fi meritat să-l înecăm ca pe un șoarece, moașă-sa pe gheață!

Adică să-i greblăm intestinele omului, domle, da' ai imaginație nu glumă! Păcat că nu putem sta la taclale mai mult, se scuză vârstnicul către Johann, acum amuțit, cu gura pocnită și fața umflată. Da' mai avem destulă treabă și în altă parte. Alesgute, parcă așa se zice pe nemțește, dacă nu mă-nșel. Aufviderzen.

Onac

Securistul pusese ochii de vreun an de zile pe Onac: învățătorul ăsta în floarea vârstei, căsătorit și tată a doi gemeni era tocmai potrivit pentru ce voiau Organele. Să-l facă să toarne. Era mediocru și nemulțumit de cum trăia; nu era chipeș și ar fi vrut mai multe de la viață. Securistul avea ochiul format, așa că pricepu imediat că Onac va turna. Trebuia doar să știe cum să-l ia, cu frumușelul și totodată cu urâțelul. Adevărat că Onac nu avea vicii majore: nu era nici bețiv, nici muieratic, nici cartofor. Dar punctul slab devenise fățiș de multă vreme: Onac era orgolios și voia să răzbească. Poate nu chiar cu orice preț, dar voia să răzbească și să devină vizibil printre contemporanii săi.

Bărbatul zâmbi în barbă când formulă cu buzele, fără să rostească, termenul contemporani. Onac nu era un lingău exagerat: trufia nu îi îngăduia să fie un lingău scârbos, ci eventual unul cu scrupule, un taciturn, cum s-ar zice. De aceea, Securistul trebuia să meșterească o formulă prin care să-l prindă în plasă. Prin gemeni, prin nevastă sau prin fluturarea sentimentului patriotic. Da, probabil ultima chestie trebuia să fie punctul de atac. Ești patriot, atunci ești vrednic, drept care devii informator, întru bunul mers al patriei. Onac nu era prost și părea să fie destul de citit, dar trufia îl făcea vulnerabil. Las' pe mine, își

zise Securistul. Las' că-l fac eu să se dea pe brazdă.

Era o zi ca oricare când Onac o porni spre școală, voios că avea să treacă la buchisirea Abecedarului. Îi plăcea să lucreze cu copiii. Poate că nu era iubit ca la carte de ei, dar cel puțin țâncii îl respectau și se temeau de el, într-un fel admirativ. Era singurul om mare de care se temeau cu respect, mai mult chiar decât de părinții lor. Anul acesta îi fusese dată pe mână o clasă nouă, începătoare, așa încât Onac se simțea puternic și important în funcția de formator și călăuză. Era sever și pretențios și voia să scoată untul din ei, să îl țină minte și când vor fi mari. Nu practica asprimea fizică, întrucât avea repulsie față de așa ceva, doar se duseseră vremurile nuielilor și ale statului în genunchi, dar era sever cu notele și cu cerințele față de elevii săi, de musai ca de nevoie.

Nevastă-sa era și ea învățătoare, acolo se și cunoscuseră de fapt, odinioară, în locul unde buchisiseră amândoi: era o femeie de treabă, nici frumoasă, nici urâtă, treacă-meargă. Onac și-ar fi dorit ca ea să fie mai arătoasă, dar era bine și așa, dat fiind că nici el nu era prea chipeș. De gemeni era mulțumit, băieți își dorise dintotdeauna, deși n-ar fi stricat nici o fată. Iar gemenii ascultau de el, cel puțin fiindcă erau încă mititei. Cu socrii se-nțelegea binișor, n-avea probleme. Cât despre părinți, ai lui muriseră, era orfan, iar frați și surori nu avea. Doar niște unchi și mătuși cu care însă nu mai avea de multă vreme nici un fel de tovărășie, fără să se fi întâmplat ceva anume. Pur și simplu viața îi despărțise. Lui Onac îi plăcea să fie învățător, deși și-ar fi dorit mult mai mult să facă facultatea și să ajungă profesor acolo. Era captivat de geografie și de călătorii și știa pe

de rost poveștile marilor navigatori. Nici istoria nu îi era indiferentă și nici zoologia, dar tot geografia era pasiunea lui de când lumea.

Astăzi însă, pe drumul spre școală, el nu se gândi nici la geografie, nici la călătorii, ci la o nouă metodă prin care să ușureze învățarea alfabetului. Îi vorbise și directoarei școlii despre această posibilă metodă, înrudită cu metoda Morse, dar directoarea nu fusese receptivă. Acasă, nevastă-sa îl sfătuisese și ea să o lase baltă, fiindcă era prea complicat. Dar Onac nu voia să renunțe. Nimeni nu îl înțelegea, de fapt, trăia printre străini. Și în sărăcie aproape lucie. Când orele începură și văzu ochii copiilor sclipind curioși, Onac însuși renunță la noua sa metodă și predă alfabetul tot după procedura veche. Îl apucase, fără să știe de ce, lehamitea. La urma urmei, de ce să facă el ceva în plus față de ceilalți, în țara asta în care mai nimeni nu catadicsea să facă oarece, deși toți se prefăceau că fac ceva? Copiii buchisiră toată ziua la primele trei litere, A, B și C, iar, la sfârșitul zilei, Onac se dovedi a fi destul de mulțumit de ei.

După-amiaza se duse la ședința de partid, unde, ca de obicei, aveau să se discute lucruri banale, despre Tovarășul Ceaușescu în sus și în jos, nimic nou sub soare, iar el, Onac, avea să dormiteze discret, în spate. Ședința a fost într-adevăr astfel, una ca oricare, numai că Onac nu dormită. Lângă el se așezase Aștilean, profesorul de geografie, care citea de zor, pe genunchi, camuflat, o carte despre ultimele expediții pe Amazon. Ți-o dau și ție, după ce o termin, îi spuse acesta lui Onac, cunoscând pasiunea învățătorului. Mai am una despre Antarctica, ultimul răcnet. Cărțile erau în engleză, dar Onac știa cât de cât limba asta, în orice caz, putea să citească. De unde le ai?

il chestionă el pe Aștilean. De la frate-meu, frontieristul, fugit în America, îi zise colegul. Fratele ăsta fusese cam aventurier, trecuse granița clandestin pe la iugoslavi, ajunsese apoi într-un lagăr din Germania, stătuse cât stătuse acolo și apoi obținuse dreptul de emigrare în America. Ia te uită, exclamă Onac. Da, zise profesorul de geografie. Iar acum îmi trimite, din când în când, blugi și hanorace, sprayuri, și săpunuri, și cafea, și ce nu se găsește pe la noi, și cărți din astea pe care i le cer eu. Mi-a trimis și-un casetofon pentru copii, ai mei sunt în faza de adolescență, așa că a fost o zarvă pe cinste acasă. Vasăzică așa. Și nu vrei să te duci în vizită la el? îl mai întreabă Onac cu jumătate de gură, fiindcă era ceva ce nu se întreba de fapt. Da' cine mă lasă, râse profesorul de geografie. Nu mă lasă nici dracu', mai adăugă el. Așa că nu mă duc. Mai vorbiră una-alta, pe șest, ca să nu tulbure ședința, apoi, când aceasta se încheie cu bla-bla-urile de rigoare, fiecare o luă pe la casa lui.

Nu și Onac, fiindcă afară îl aștepta Securistul. Tovarășul Onac, îi zise acesta, vreau să stau puțin de vorbă cu dumneavoastră, dacă nu vă deranjează. Apoi, în chip neașteptat, îl bătu pe umăr de parcă ar fi fost colegi de bancă. Vă conduc spre casă, preciză Securistul. Onac îl privi uimit la început, apoi pricepu. Desigur, răspunse el, deși nu știu ce doriți de la mine. Veți afla, zise Securistul, că doar nu e grabă. Într-adevăr, Securistul își desfășură planul cu bătaie țintită: îl învălui pe Onac mai întâi în laude nu foarte exagerate, apoi în oarecari reproșuri. Apoi atinse punctul slab: de ce era Onac doar învățător și nu mai mult de atât? Avea acasă două guri de hrănit, că doar nici el, nici nevasta nu câștigau salarii de mahări.

Și locuiau într-un apartament confort redus, de două camere nenorocite.

Apoi ce fel de patriot era Onac? Ce vreți să spuneți? îl chestionă, la rândul lui, Onac pe Securist. Da. Ce fel de tovarăș și patriot sunteți dumneavoastră, îl împunse Securistul, bătând șaua să priceapă iapa. Unul ca oricare, răspunse Onac. Nu există patriot ca oricare, i-o tăie Securistul. Patriotul este sau nu este. Și ca să fie, patriotul acționează, făptuiește. Dar Onac nu era prost: câți patrioți din țara asta acționează? îi zise el Securistului. Destui, mulțiori, aprobă acesta, dar dumneavoastră nu sunteți deocamdată printre aceștia. Mulți alții nu sunt nici ei printre aceștia, răspunse Onac. Securistul tăcu: până la urmă nu era chiar așa ușor pe cât crezuse cu Onac ăsta. Nu era un peștișor.

Da, nu toată lumea de la noi e patrioată, reluă Securistul planul său de convingere: unii sunt, dar nu vor să arate că sunt. Vasăzică așa, îi răspunse Onac, credeam că vremurile definițiilor patriotice s-au dus. Ei, iată, că nu s-au dus, îl bruscă pentru întâia dată Securistul. Hai să nu ne mai jucăm, tovarășul Onac. Vreți să fiți patriot sau nu? Ce înseamnă să fii patriot? i-o întoarse învățătorul. Lasă, tovarășul Onac, n-avem nevoie acum de cuvinte mari și grele, și nici de poezii. Eu te-am întrebat dacă vrei să fii patriot în mod concret. Pentru întâia dată Securistul îl tutuise, ceea ce arăta că se schimbase ceva în atitudinea lui. Vrei sau nu? Onac nu-i răspunse.

Și atunci Securistul îl înghesui cu altă treabă, lăsând moartă chestiunea cu patriotismul: începu să îi expună învățătorului tot soiul de avantaje, de la leafă, la călătorii în străinătate și alte cele. Onac ciuli urechile. Securistul îi vorbi și despre eventuala mutare

într-un apartament confort sporit, cu trei camere, dacă nu și mai mult, într-o casă. Onac își închipui gemenii jucându-se în grădină și pe nevastă-sa întinzând rufele în curte la uscat. Apoi mai vorbiră cât vorbiră și în cele din urmă se despărțiră. Niciunul nu era mulțumit: Securistul nu îl convinsese din prima, iar Onac nu refuzase categoric, ci o scăldase. Cât despre patriotism, era așa, o găselniță pentru cretini. Ce patriotism, care patriotism? Amândoi știau că era un cuvânt gol, fără vreo acoperire.

Onac nu îi spuse nevastei nimic, dar toată noaptea se foi în pat, ca o șopârlă rănită la sold. De ce va fi pus Securistul ăla ochii tocmai pe el? Ce făcuse de îl atrăsese ca magnetul pe Securist? A doua zi nu se întâmplă nimic, învățătorul își ținu orele normal la școală, iar Securistul nu veni să îl aștepte. Trecu o săptămână, apoi Securistul reapăru. Îl așteptă cu exact același discurs, ca o moară stricată, dar ceva mai agresiv, mai tensionat. Onac răspunse și el ceva mai iritat. Apoi se despărțiră iar. Tot nu cedase. Trecură câteva săptămâni fără să se întâmple nimic semnificativ, în afara tovarășului Ceaușescu, singurul personaj care apărea pe postul național de televiziune. Apoi Securistul se ivi din nou. De data aceasta își schimbase radical discursul. Îl sâcăia pe Onac cu statutul umil al acestuia, de învățător. Îl tachina că este neputincios și zadarnic de inteligent. Onac își propuse să nu răspundă la provocări.

Sedințele de partid se desfășurau la școală, ca de obicei, așa că în tot acest timp învățătorul ajunsese să citească cele două cărți despre Amazon și Antarctica, pe care i le împrumutase colegul Aștilean. Securistul devenise tot mai cicălit, ba chiar arțăgos ca un birjar, deși mai păstra umbra politetii. Ești omul nostru,

dar încă nu știi sau nu vrei să accepți, i-o trânti el, la un moment dat, lui Onac. Ai toate calitățile de care avem nevoie și pe care ne sprijinim. Și Securistul îl laudă pentru inteligență, hărnicie, dăruire, severitate, devoțiune față de muncă. Totuși, se despărțiră iar, fără niciun rezultat. Dar era limpede că Securistul nu va renunța, fiindcă era vorba, deja, și de orgoliul lui. Acasă, nevasta lui Onac simțea ea ceva, dar nu pricepea.

Într-o zi, Onac îi lovi cam aspru pe gemenii care spărseseră, din greșeală, niște pahare, în timp ce se jucau. La școală aproape că terminase de predat întregul alfabet, așa că era mulțumit. Copiii scriau frumos și citeț. Apoi se întâmplă ceva care îl luă prin surprindere inclusiv pe Onac: într-o noapte se trezi din somn, cam buimac, bău o cafea, apoi se duse la bucătărie cu o foaie de hârtie și un pix în mâini. Subsemnatul, scrise el, Onac, învățător, declar că am aflat de la profesorul de geografie Aștilean că acesta are un frate frontierist care a emigrat în America, după ce a trecut clandestin granița prin Iugoslavia și a stat o vreme într-un lagăr din Germania. Acest frate aventurier este o dovadă de nepatriotism din partea profesorului Aștilean ș.a.m.d.

Securistul apărui după câteva săptămâni, vreme în care hârtia scrisă de Onac zăcu îndoită în patru, în buletinul lui de identitate. Când Securistul îl așteptă după ore, învățătorul îi întinse pe muțește foaia pe care scrisese ce scrisese. Mda, spusese aprobator Securistul, după ce citi, e un început, dar nu-i de-ajuns. Ceea ce așteptăm noi de la dumneavoastră, tovarășe Onac, sunt lucruri mult mai mari! Avem sarcini importante și de maximă urgență, pentru binele patriei. Onac observă atunci că

Securistul renunțase să îl mai tutuiască și revenise la politețea inițială.

Peste trei luni Onac își semna foile de observație, colectate de organele de Securitate, cu noul său nume: Zugravu. Nu știa de ce primise tocmai acest nume de împrumut: nu fusese zugrav și nu picta, nu îi plăcuseră niciodată acuarelele.

Șoșescu

Ceaușescu, numai că el însuși își pronunța numele Șoșescu, se trezi dis-de-dimineată și se privi în oglinda din baie: era un bărbat matur, în vigoare, era stăpânul unei țări și nu trebuia să își iasă din pepeni. Fiindcă era Mosio Lio Prezido, așa îi spuneau franțujii, iar lui îi plăcea. Îl distra grozav. Șoșescu ori mai degrabă Șoșesco suna parcă și mai franțuzește. Indiferent ce ar fi guitat scriitoriiăștia pe care avea să îi scuture azi, el nu trebuia să își iasă din pepeni. Își clăti gura cu apă moscată și pronunță întru câțva bâlbâit: Mo-Mosio Lio Prezi-zido.

Oglinda era frățânele său adevărat, cu oglinda se sfătuia în toate cele. Apoi, după oglindă, cu Coana Leana. Îi și spuse consoartei degrabă: astăzi trebuie să strâng șurubul cu paraziții, astăzi mă-ntâlnesc cu ei. Nu mai merge așa cum vor ei: trebuie să scrie în pas cu vremurile revoluționare, pentru mase. Nicule, îi zise Coana Leana atentă, lasă-i, dragă, de ce vrei să te bagi în troaca cu lături? Dacă-s paraziți, nu discuta cu ei, poruncește-le și-atât. Mosio Lio Prezido avea însă chef să îi sfredească pe paraziți și să le spună câteva între patru ochi.

După ce mănăcă ou moale și jambon, îl și chemă pe logopedul State, ca să lucreze cu el la pronunție. Înainte își privi limba: era viguroasă, chiar dacă puțin încărcată. Oare de la

ce? De la somnul prost, de la vreo mâncare strică? Exclus. Ar fi avut chef de o partidă de zaruri cu unul din tovarășii de luptă de odinioară, dar uite domle că nu era vreme de asta.

Nicule, pentru marxism-leninism trebuie să te bați, vezi că scriitorii ăștia te lucrează bine și vor să te mănânce pe pâine, îi zise coșarta. Nimeni nu mai scrie așa cum a scris Eminescu, o trânti pe nepusă masă Șoșescu. Coana Leana îl privi duioasă: vezi să nu te frigă la proțap, ăștia au limbarniță și putere de convingere, da', din fericire, nu-s uniți. Dacă vor să rămână nemuritori, scriitorii ăștia, atunci să se încadreze în epoca lor și să fie militanți, și atunci vor fi nemuritori, asta să le spui. Și mai trebuie să-i planifici: să scrie lucruri care să servească societatea și pentru toată lumea, pentru muncitori, țărani, femei. Ar trebui să te aplaude zgomotos pentru sfaturile astea, fiindcă ei sunt niște ciurucuri. Ar trebui să-ți mulțumească. Da, zise Șoșescu. Ar trebui. Nicule, neghiobii ăștia nici în vis nu și-au închipuit că se vor întâlni cu tine, așa că fă-i să simtă asta, mai zise Coana Leana. Șoșescu dădu din cap: Coana era nevastă de treabă.

Logopedul State sosise deja și îl aștepta cuminte: avea la el bagheta acustică. Cu ajutorul ei îi făcea semn lui Șoșescu să pronunțe literele și silabele mai tare sau mai slab, mai înalt sau mai jos. În sala unde repetau și făceau exercițiile de dicție, pereții erau acoperiți cu oglinzi, astfel încât Șoșescu să se poată privi oricând ar fi voit. De asemenea, sala era modernizată sonor, cu megafoane inserate în pereți, astfel încât Șoșescu să se audă cum pronunță, iar efectul să fie ca pe un stadion. De pe stadion se vorbea cel mai bine mulțimilor, dar pe scriitorii paraziți Mosio Lio Prezido nu putea

să îi aducă pe un stadion, nu se făcea. Nu întotdeauna șeful statului respecta indicațiile logopedului.

Ca de obicei, State era palid la față, fiindcă se temea de Tovarășul Președinte: în caz că Șoșescu s-ar fi înfuriat pe el, s-ar fi putut întâmpla orice. Mai întâi și-ar fi pierdut slujba; apoi și-ar fi pierdut casa; apoi l-ar fi trimis la mama dracului. Ce-i asta, mama dracului? Nici el nu știa, dar cu siguranță zdrachonii Tovarășului Președinte erau la curent cu astfel de măsuri. Apoi mai era și câinele Tovarășului, un câine-lup care asista întotdeauna la lecțiile de dicție luate de acesta. State nu pricepea ce tot căuta câinele acolo, că doar animalul ăla nu avea ce să înțeleagă din ceea ce se petrecea. Dar, de fiecare dată, câinele era prezent și îl privea topit de dragoste pe Tovarășul Președinte atunci când vocea acestuia se auzea răspândită la maximum prin megafoanele care filtrau pereții. Era un câine-spectator, poate, devenit câine de pază extremă.

State îl salută umil pe Ceaușescu, dar apoi își reveni: la urma urmei, el era cel care îl învăța pe șeful Statului cum să vorbească mulțimilor și să le convingă. El era învățătorul, da, chiar așa, învățătorul Tovarășului Președinte. El cunoștea cel mai bine bâlbele Tovului Principal. Și tot el i le corecta cu atenție și migală. Tovarășe Secretar General, îl întreabă State pe cel dintâi om al țării, cât timp avem la dispoziție? O oră și ceva, zise Ceaușescu, apoi plec la întâlnirea cu scriitorii, așa că lucrurile trebuie să meargă strună, sper că s-a înțeles. 'Nțeles, să trăiți, atunci să ne grăbim, fiindcă n-avem mult timp la dispoziție. Lasă, State, îl potoli Președintele, scriitorilor ăstora nu le strică să mă aștepte măcar un ceas: dacă întârziu, nu e chiar așa grav. Dar trebui să fiu pregătit.

Pentru că, dacă te duci la pădure, găsești și ciuperci bune, și ciuperci proaste, fiindcă după ploaie apar de toate, dar în societatea noastră trebuie să selectăm cu atenție, că și ciupercile când te duci în pădure să le culegi, pe cele care-s otrăvitoare le dai la o parte, nu le culegi. State nu se miră: de oarecare vreme deja știa că șeful Statului adora să vorbească în parabole. Ca Iisus Hristos, își spuse el, admirativ, în gând.

Se așezară pe două fotolii apropiate, apoi Tovarășul Secretar General scoase din mapă niște foi tipărite în format mare, mult mai mare decât formatul obișnuit. Era ciudat că șeful Statului nu se bâlbâia în particular, ci doar în fața mulțimilor, așa încât State doar pentru astfel de discursuri către diferite segmente din popor trebuia să îl ajute. Între ai săi nu era bâlbâit. Dar acum, de parcă și-ar fi închipuit că este deja pe un stadion în fața poporului, Tovarășul Președinte scăpă degrabă o bâlbă.

Eu aștept mult de la scriitori, pentru patria noastră, dar văd că ei se lasă așteptați. Tovarășe Ceaușescu, vă rog să pronunțați ferm și cu ton înalt silaba *pa* de la patrie. Patrie, zise de data asta corect Președintele țării. Luați exemplul de la pa-pașop-șoptiști. Cataclop-pașop, exclamă State în gând. Exemplu, Tovarășe Președinte, cu *x*, nu cu *gz*. Pașoptiști vine de la 1848. Lasă, mă, State, că știu și io istorie, îl apăsă Ceaușescu pe umăr pe învățătorul său. Pașoptiștii au scris pentru iepoca lor și au scris bine, așa că și la o sută de ani, și la două sute de ani vor fi ținuți mi-minte. Epocă, nu iepocă. Minte. Vă rog să pronunțați cu atenție: min-te. Minte, zise Ceaușescu.

Știu că printre scriitorii de astăzi sunt unii care zic chiar și despre E-E-Emi-ne-nescu ce alea sunt poezii? Tovarășe Președinte, pronunțați

dintr-o bucată cuvântul: Eminescu. Eminescu, zise Ceașescu. Dar eu aş fi mulțumit dacă poeții de astăzi ar mai scrie ca Eminescu. Bravo, îl aprobă State, ați pronunțat perfect. State, nu e nevoie să fii slugă. Avem nevoie de o literatură militantă, nu de tot felul de lucruri care nu se po-potrivesc. Dintr-o bucată, vă rog, îl somă State. Potrivesc. E adevărat că fiecare poate să scrie ce vrea, dar noi vom promova numai ceea ce vom co-consi-dera că servește patriei. E un verb important: a considera. A considera, zise Tovarășul Președinte și se privi intens în oglindă.

Scriitorul trebuie să fie ca un inginer: dacă îi spunem inginerului că ar fi bine să dea o mașină perfecționată, care să corespundă cerințelor ac-actuale, atunci cu atât mai mult trebuie să le precizăm celor chemați că prin scrisul lor, prin arta lor, au datoria să co-con-tribue la satisfacerea unor cerințe ale socialismului. Încă două cuvinte esențiale, preciză State: actual și a contribui. Îmi plac și mie cuvintele astea două, recunosc Președintele Țării și pronunță obedient, dornic să silabisească perfect – actual, a contribui. Literatura e ca natura: ca albinele și trântorii. Albinele harnice elimină trântorii leneși. Așa e și cu scriitorii: nu poate fi scriitor adevărat decât acela care corespunde unor idealuri. Ia te uită, își spuse State în gând, nu se mai bâlbâie, a intrat în priză.

Cineva s-ar putea întreba: atunci cum rămâne cu libertatea de creație? Rămâne bine: poate să scrie cine ce vrea, dar nu poate să publice cine ce vrea. Asta-i problema care se pune. Scriitorii ar trebui să fie ca minerii: minerii lucrează din greu, fac eforturi, dar până la urmă scot cărbunele la suprafață. Noi, organele de Partid, ne tot întrebăm cum va arăta țara noastră în anul 2000, cum va fi ea zugrăvită

de scriitori? Va ști, oare, scriitorul să scoată la suprafață cărbunele patriei din viitor, așa cum va arăta ea în anul 2000? Nu putem să scriem doar despre Romei și Juliete, că se satură lumea. Ptui, răsese în gând, cu mutra țeapănă, State. Trebuie să coborâm pe pământ, vorba lui Eminescu: „te coboară pe pământ, fii muritor ca mine“. E din *Luceafărul*, tovarăși scriitori, o știți și dumneavoastră.

Patria noastră e o grădină, iar în grădina aceasta sunt tot felul de flori, dar numai unele din ele contribuie la crearea unei atmosfere plăcute. Eu m-am ocupat, uneori, la viața mea, de grădinărit, de flori și de legume, dar când văd ceva care împiedică florile și legumele să crească și să se dezvolte, atunci scot buruienile și le tai. Ajuns în acest punct al discursului prezidențial, State rămase cu gura căscată.

Sigur, toți doriți să scrieți capodopere, numai că o capodoperă trebuie să fie pe măsura vremurilor ei. Iar vremurile de acum sunt revoluționare. Da, tovarăși, rețineți acest cuvânt: revoluționare. Mergeți prin uzine și pe ogoare, ca să vedeți ce se întâmplă în jur! Observați cum se toarnă oțelul! Trebuie să vă fac invitație specială pentru așa ceva? Mașina bună este cea care are frână bună, pentru că oricând poate surveni un accident. Da, tovarăși, ați putea fi șoferii vremurilor pe care le trăim, numai să aveți ambiția și tăria aceasta. Iar învățător la șoferit să vă fie Partidul, pentru că de aici vine adevărul.

Ce a fost în literatura care a fost scrisă până acum nu mai putem schimba. Important este ce veți scrie de acum înainte. Și, atenție, tovarăși: am fost țara cu cei mai mulți analfabeți și am ajuns să fim țara cu cei mai mulți alfabetizați. Dar țineți minte că dezvoltarea conștiinței umane nu a început cu scriitorul, iar

eu știu ce spun. Acum citesc mai puțin, pentru că n-am timp prea mult, dar chiar și așa știu că masele populare sunt cele care dau tonul pentru o cultură. Literatura nu înseamnă elite: nici Eminescu, mi se pare, nu a terminat liceul.

Dar să ne întoarcem la masele populare. Ele sunt viitorul și de ele depinde sănătatea unui popor. De aceea, nu trebuie să vă fie frică de realismul socialist: acesta este o necesitate, dacă vrem să avem literatură bună, care să contribuie la formarea omului nou. Omul nou, îl îngână silențios State. De aceea trebuie să înțelegem bine ce înseamnă materialismul dialectic și istoric, precum și filozofia revoluționară a clasei muncitoare, care va transforma lumea.

Dar problema cea mai importantă pe care o pun eu acum este următoarea: de pe ce poziție vor scrie scriitorii și pentru cine? Așa trebuie să ne punem întrebarea. Între libertatea unui om și cea a poporului meu, eu aleg libertatea poporului. Și acest lucru trebuie să fie clar pentru toată lumea. Cine este scriitor al poporului său trebuie să-l servească. Iar dumneavoastră, tovarăși, nu puteți face excepție de la regulă. Nu disprețuiți pe cei din fabrici și de pe ogoare, căci pentru aceștia trebuie să scrieți. Dacă nu scrieți pentru mase, atunci ce pretenții aveți ca să vi se asigure tiraj? De aceea este necesar să existe o ordine în a scrie și o ordine în a gândi.

Comunismul nu poate fi construit cu ajutorul confuziilor. Democrația din țara noastră nu înseamnă că fiecare poate să facă ce îl taie capul. Eminescu a scris așa în *Luceafărul* – „fii muritor ca mine“. Vreți să fiți scriitori, vreți să vă serviți patria? Coborâți jos, uniți-vă cu poporul. Și cu asta am terminat, tovarăși.

E tot vajnic și în putere Bătrânul, recunosc State. Tovarășul președinte avea aproape șai-zece de ani și era în deplinătatea funcției sale, așa încât cei de la Securitate îl porecliseră, cu respect, Bătrânul. Viclean și ambițios. Dat năibii, Bătrânul. Tovarășe Președinte, văd că nu au mai existat bâlbâieli, încât vă spun cinstit că ați făcut progrese decisive. Lasă, State, nu trebuie să fa-faci sluj, îl preveni Ceaușescu. Mă bâlbâi de la natură, dar mă bâlbâi și de atâtea treburi câte am pe cap.

Ar fi, poate, indicat să faceți gargară cu sare, seara, îl sfătui State. De ce? îl chestionă curios șeful Statului. Ca să vi se asprească pronunția, preciză logopedul. Să fie profund masculin felul în care vorbiți. Vasăzică așa, dragă State, vorbesc ca o mu-muiere? Nicidecum, Tovarășe Președinte, dar gargara ar întări siguranța corzilor vocale și ar slăbi bâlbâiala. Ceaușescu era gânditor și se privi iar în oglinzi.

Știi ce am uitat, State, să le spun scriitorilor în discursul ăsta pe care l-am citit cu tine aici? Am uitat să le spun că eu sunt vânător și noi pe vânători, când îi primim în asociația noastră, îi verificăm dacă știu să tragă, ca nu cumva să-și împuște vecinii. Așa-i și cu Partidul nostru: trebuie să tragem în adversarii partidului, fie ăștia scriitori sau nu, dar mai ales dacă sunt scriitori, fiindcă ăștia știu să scrie și să citească. Dar nici nu mă feresc să spun că, dacă o să găsim între scriitorii de acum un Eminescu, atunci nu o să-l tratăm cum a fost tratat Eminescu, nevoit să lucreze ca sufler. Numai că până acum nu au apărut mulți Eminești.

Tovarășe Președinte, îi spuse State cu jumătate de gură, veți fi aplaudat cu urale pentru acest discurs. Dar în minte se juca altfel logopedul State și jongla cu trei variante: cine este

Pentru? Împotrivă? Abțineri? Gata, îl anunță Ceaușescu, sunt pregătit, mă duc. Chestia cu asociația de vânători e tare de tot, al naibii Bătrânul, o coti logopedul de serviciu cu zâmbet fals și cu dinții strălucitori. Apoi ochii îi căzură pe câinele mut care îl privea fix pe Tovarășul Președinte. Ce-o fi în mintea câinelui prezidențial?

Ăștia se cred po-po-porul, da' po-po-porul sunt io, mai zise Mosio Lio Prezido, aflat în pragul ușii de ieșire din încăperea sonorizată la maximum. Mda, mormăi State în urma lui, am dat de d-d-d-dracu'.

Silvestru

Silvestru era poet doar în timpul liber și de plăcere, fiindcă în timpul neliber, la slujbă, și de neplăcere era cenzor. De fapt îi era indiferent ce slujbă avea, important era că putea să se întrețină și că, datorită banilor buni oferiți de slujba sa, putea să scrie ce poftea. Iar el scria poezii. Deși era cenzor și din astfel de pricini ceilalți poeți nu îl priveau cu ochi buni, iar criticii de specialitate așijderea, totuși identitatea lui artistică nu era repudiată, întrucât nu scria poezie comunistă, nici lături prolet-cultiste. Poezia lui era ruptă de lume și melancolică. Nu scria rău, cum s-ar zice, era apreciat, fără să fi fost elogiat în mod special, din pricină că era cenzor, dar și fiindcă nu rupea gura posibilibor cititori cu poezia lui.

Ce-i drept, munca lui era neplăcută, întrucât trebuia să taie și să taie la nesfârșit cuvinte și fraze care nu conveneau sau care erau ori puteau fi periculoase. De fapt nu era obligatoriu să fi și fost în realitate periculoase cuvintele acestea, era de-ajuns dacă exista suspiciunea că ar fi putut fi nocive. Iar el se cuvenea să fie un igienizator, un deratizator, un curățător. Așa încât căsăpea texte, fiind specializat în lectura revistelor de cultură: cei vizați erau, de aceea, confrății lui, de aici discordia oarecare și inconfortul pe care îl simțea în spatele vocilor celorlalți poeți și scriitori, atunci când el le întorcea spatele.

Nu avea încotro: Partidul făcuse destule pentru el și mai ales îi oferise o slujbă bine plătită, iar el trebuia să îl servească. La urma urmei, căsăpea doar cuvinte, nu și oameni, ca în vremurile mai vechi. Nu era puțin lucru, diferența o putea constata oricine, între oameni masacrați și cuvinte masacrate. Silvestru spunea răspicat prin cârciumi, când avea prilejul să se justifice, și mergea săptămânal prin astfel de locuri, la o poveste, fiindcă acolo lumea se ferea cât se ferea de el, dar până la urmă era îngăduit între ceilalți, după vreo două ture de vodci și țuici. El le spunea limpede ascultătorilor săi de ocazie, după multele lichide ingerate, că nu e securist, nici turnător, ci cenzor. Și că asta e o meserie ca oricare alta, în care cel puțin nu se făcea vărsare de sânge, ci doar eliminări de cuvinte.

Când tot în cârciumă unul sau altul dintre afumați îi arunca în față că e un mankurt, un creier spălat, cu reacții pavloviene, atunci Silvestru făcea o mutră acră, se înroșea și îi venea să se ia la harță. Tot ce fac este să tai cuvinte rele și să pun cuvinte bune, acceptabile, în loc, se apăra el. Nu ucid pe nimeni. Dar ce fel de cuvinte rele tai dumneata? îl cheștionau atunci certăreții și arțăgoșii. Silvestru nu le răspundea, dar știa exact ce cuvinte nu are voie să îngăduie să vadă lumina zilei. Era vorba despre sânge, ospiciu, crematoriu, avort, închi-soare, mutilare, puroi, putregai, rege și multe altele de acest fel. Desigur, acestea erau cuvinte tăiate din poezii mai ales, dar pe lângă ele mai existau cuvintele din articolele politice, iar față de aceste texte trebuia să aibă o atenție sporită. Aici nu putea să lase să-i scape niciun cuvînțel dubios, nimic, nimic, altfel o lua el pe cocoasă. Și nu avea de gând să i se întâmple așa ceva.

Cei din cârciumă îi spuseră la un moment dat ce poreclă de șnapan are, iar Silvestru se cam înnegri la față. I se spunea Măcelărică. Dacă i-ar fi spus Măcelarul ar fi sunat mai grav, dar mai ilustru, mai serios, Măcelărică suna însă a personaj grotesc din *Povestea lui Harap-Alb*, rudă cu Ochilă, Buzilă și Păsări-Lăți-Lungilă, o știa și el prea bine! Porecla asta îl sâcâia și îi pistona creierii puțințel. Când intra în cârciumă, îi vedea cum râd pe la spate și își dau coate. Toate astea poate că aveau să se ducă la naiba într-o zi, Silvestru știa ori spera că nu va fi cenzor pentru toată viața, ceva trebuia să se schimbe, cândva, cumva, undeva. El nu era mankurt, nu avea creierul topit și teleghidat, el nu era un sclav fără memorie, cu piele uscată de cămilă lipită de craniu ca o gheară, că doar știa și el ce e ăla mankurt, citise romanul tipului ăluia din URSS care inventase mankurtul și devenise celebru!

Se gândea muncit la chestiunea cu pricina, când, în biroul său oval, mic și oval, nu mare și oval ca la Casa Albă din Washington, îi fură aduse într-o mapă șpalturile la una dintre revistele de cultură din urbe, unde și el publica de mai multă vreme poezii, iar în numărul de acum chiar avea un poem nou, acceptat de redacție. Silvestru își căută imediat poezia, astfel încât să fie primul lucru pe care să-l citească, măcar atâta satisfacție să aibă. Era un poem bun, așa că se pregăti să-l parcurgă cu plăcere, în întregime. Dar spre finalul poemului se făcu foc și pară și se îngrozi. Nu îi veni să creadă că el era autorul acelor versuri.

Căci finalul poemului suna așa: „Eu cred că trupul pământului meu/ e o tăcere tumefiată în diminețile permeabile ale patriei./ Cuvântul ca un viol în zori“. Cum adică? Era

dezastruos de-a binelea. Trupul patriei care e o tăcere tumefiată. Tăcere bolnavă, adică lovită. Dar lovită de cine? De cei care îi vor răul. Disidenți, opozanți ș.a.m.d. Sau, de ce nu, inamici din afară, din Occident, spioni. Apoi patria care are dimineți permeabile. Cum adică permeabile? Silvestru nu mai pricepea el însuși de ce scrisese așa ceva. Diminețile permeabile sunt acelea în care se poate întâmpla orice, în care totul este posibil. Inclusiv un atentat sau o catastrofă. Permeabilitatea nu era o calitate, ci un viciu. În diminețile permeabile transparența este un defect, fiindcă lasă să treacă tot felul de lucruri pe care nu le mai filtrează. De ce folosisse el cuvântul ăsta – permeabile, ce naiba voise să spună?

Silvestru era consternat, nu se mai pricepea pe sine însuși, era rușinat de neatenția sa. Oho, era vinovat de-a binelea. Apoi, da, îi era și frică să mai citească, versul acela final, oribil: „Cuvântul ca un viol în zori“. Cu siguranță, avusese un acces de demență atunci când îl scrisese. Folosise ca un prostovan, ca un tembel, cuvântul viol. Era o brută, o maimuță. Cum putea fi pus acolo într-o poezie cuvântul viol? Doar dacă îl foloseai în chip agresiv și abuziv. Era el, Silvestru, un violator, fie și numai metaforic spus?

Vai de capul meu, își spuse cenzorul abătut, am să o iau pe cocoasă, am s-o încasez și pe bună dreptate. Sunt un cretin, un imbecil! E corect atunci când ți se zice că ești Măcelărică, tocmai asta ești, dar numai fiindcă faci tâmpenii, ca acum, își zise Silvestru. Ei, drăcie! Mai citi poezia o dată, apoi încă o dată, până i se făcu de-a dreptul greață. Tăcerea tumefiată și cuvântul viol îl scoteau din sărite. Și încă viol în zori! În loc ca ziua să înceapă glorios și magnific, el scrisese cum începe ea printr-un

act reprobabil, prin ceva abominabil, printr-un viol. Putea fi împotriva Partidului.

Și atunci, în liniștea falsă a micului său birou oval, Silvestru pricepu că, prin poemul cu pricina, violase tocmai ideea de poezie publicabilă, acceptabilă, în baremul decent al unui cenzor al vremurilor pe care le trăia. Trebuia, se cuvenea, era obligat să taie tot. Și cenzură, scriind apăsător cu un pix roșu. Tăie toată poezia și scrise cu majuscule deasupra: SE SCOATE! Da, el era autorul și tot el era cenzorul. Iar cel din urmă făcuse dreptate, fiindcă era mai avizat decât autorul. Care era tot el. Unul era vinovat, asta era autorul. Celălalt era un justițiar, asta era cenzorul.

Silvestru transpirase tot, cămașa îi era leoarcă, subsuorile îi miroseau greu, crezuse că a încurcat-o. Ce noroc că citise poemul cu atenție și ce bine că îi picase lui sub ochi, și nu altuia. La urma urmei, viața nu era chiar așa o catastrofă, se putea trăi și supraviețui în orice fel de condiții. După ce orele de slujbă se sfârșiră, Silvestru o zbughi în cârciumă, nu atât la o poveste cu confrății care ar fi acceptat, poate, să schimbe o vorbuliță cu el, cât măcar la vreo trei-patru vodci și țuici, astfel încât să se învețe minte să mai scrie porcării.

„Eu cred“, așa scrisese el în acel final înfricoșător. Auzi: „Eu cred“. Ba să nu mai crezi nimic, își spuse sieși Silvestru cu alt glas, de parcă ar fi fost ventriloc. Să nu mai crezi nimic și să taci, fiindcă ești un gândac și atâta tot. Gândacul Măcelărică, se hlizi el de unul singur, ca un măcărici.

Șoimuleții

*Suntem copii, de-acum vom fi Plini de uimire,
plini de iubire Cu ochii vă urmărim Știm de
pe-acum ce ne-așterneți la drum Nenumărate
flori și palate S-avem noi mâine aur și pâine Voi
sunteți niște niște eroooi Dar într-o zi și noooi
Noi în anul 2000 Când nu vom mai fi copii Vom
face ce-am văzut cândva Toate visele-ndrăznețe
În fapte le vom preschimba Vom fi meșteri iscu-
siți Să vă facem fericiți Pe voi părinții ce veți fi
La a doua tinerețe în 2000 Suntem copii însă
vom ști Să facem țara ca primăvara Și mâine
Vom reuși că vă suntem copii Urmând povața
Vom face viața Îndelungată și minunată Și-atuncea
niște eroooi Vom deveni și noooi ... La a doua
tinerețe în 2000 La la la la la la la la la la la
la la la la la la la la la la la la la la la la la
la la la la.*

Educatoarea privea bluzele portocalii, cu cravate roșii mici și scurte, dar bărbătești, ale copiilor. Și pantalonii ori fustițele lor albastre. Și mai ales căciulițele lor de piticoți. Albă-ca-Zăpada și piticuții. Mult mai mulți de șapte, zeci de mii de piticuți, de gărgărite cu piciorușe omenești agitate. Tablouri uriașe, la Muzeul Național, înfățișau șoimii patriei în jurul Tovarășului și Tovarășei. Oglindă, oglinjoară, cine-i cea mai frumoasă-n țară? Tovarășa. Și iată că acum venise rândul grupului de la Grădinița nr. 1 din București să ofere piticuții care se

lumea asta și aur negru, petrolul adică, deși despre el nu era vorba aici. Și când te gândești că piticii din basm lucrau în subterană, așa încât ar fi înțeles ca la carte trebușoara cu aurul. Apoi le explică felul în care se cuvenea să fie piticuții meșteri iscusiți ca să-și facă fericiți părinții: numai că înaintea părinților de acasă, se cuvenea să-i facă fericiți pe Tovarășa și Tovarășul.

Ei sunt mama și tata înainte de mama și tata de acasă? o întrebă un băiețel cu breton tuns perfect. Bravo, așa este, răspunse educatoarea. Ei sunt mama și tata pentru toată lumea de la noi. Ei sunt dintotdeauna și vor fi mereu. Adică nu mor niciodată? o întrebă același băiețel cu breton. Nu mor niciodată, răspunse puțin speriată educatoarea, ca nu cumva să o audă cineva că răspunde la astfel de întrebări despre Tovarășul și Tovarășa. Ei sunt ca Dumnezeu, adăugă băiețelul bucuros. Da, spuse speriată foc educatoarea. Nu mor niciodată. Piticuții trebuiau să îi facă fericiți pe mama și tata de acasă, dar mai întâi pe mama care era Tovarășa și pe tatăl care era Tovarășul. Albă-ca-Zăpada nu ar fi lingușit-o niciodată de Regina vitregă. Oglindă, oglinjoară, cine-i cea mai frumoasă-n țară? Tovarășa. Piticuții să fie iscusiți. Cum adică iscusiți? se chestionă educatoarea. Adică să se priceapă la orice, la tot. Care orice, care tot? Nu mai știa nici ea.

În bucătăria ei de la bloc, Cenușăreasa de învățătoare se tot gândea la ce să le spună copiilor la grădiniță. Doar în bucătărie se mai încălzea, de la gazul care ardea mereu, cu apă fiartă păstrată în oalele de pe aragaz. Măcar se găsea mazăre destulă pentru tocană. Și linte. Educatoarea nu avea acasă papuci de lemn, ci niște botoși de molton. Ea își ștergea mereu

măinile de șorț. Degetele îi erau asprite de la rufele spălate cu sodă caustică. Dar gândul îi stătea prins la țara ca primăvara. Numai că anul avea mai multe anotimpuri, așa că de ce nu și toamna, iarna, vara? Toamna și iarna erau interzise, dar poate că vara, cine știe, poate că vara ar fi putut fi strecurată în cântec la o adică. Toamna ploua mult și era frig în casă, iarna era cu îngheț tare și era și mai frig în casă. Dar primăvara pomii înfloreau, iar vara era cald și bine. Cu siguranță vara ar fi fost mai potrivită, dar vara nu rima cu țara pentru cei care inventaseră cântecelul. Doar primăvara rima.

Educatorea le spuse piticuților că primăvara natura se naște din nou, ca din ou. Nu pricepu de unde îi venise ideea cu oul. Noi stăm la coadă la ouă, și unt, și ulei, îi spuse atunci o fetiță. Păsările fac ouă. Și există destule păsări. Dar atunci de ce nu sunt ouă destule? Piticuții își înălțară ochii spre cer, dar tocmai atunci nu trecea nicio pasăre pe acolo. Pe cer nu se vedea nimic, din cer nu cădea nimic. Educatorea se gândi atunci nu la Albă-ca-Zăpada, ci la Scufița-Roșie. Trebuia să fie mai isteată ca Scufița-Roșie și să nu îi fie frică de întunericul din burta lupului. Se cuvenea să îl amăgească pe lup înainte ca animalul să o înghită. Și să nu se dezbrace în fața animalului sălbatic. Mai ales că bunicile nu mai erau ca odinioară, ci aveau oglinjoară, iar lupul era bătrân, foarte bătrân. Dar educatoarea nu avea cizmulite de lac, deși avea picior mic de chinezoaică. Și nu avea nici pelerină de fetiță din basme. Și nici capșon, chiar dacă avea o bască croșetată din mohair.

De obicei mânca tocană de mazăre și, uneori, supă de linte. Ce să spună ea cu exactitudine

Organizației nr. 1 de Șoimi ai Patriei din Republica Socialistă România? Se făcu că plouă și nu mai zise nimic de ouă. Nici de păsări, nici de cer. Nici de primăvară nu mai spuse nimic. De aur și pâine regreta acum că vorbise: dacă o pâra cineva dintre piticuți acasă? Din șoimii ei aveau să iasă pionierii și uteciștii de mâine, de bună seamă. Educatoarea se întoarse grabnic și sănătos la cuvintele care nu îi puneau probleme: eroi și noi, fiecare rostite lungit, cu trei o. Eroooi și noooi, toți suntem și vom fi niște eroi, chiar dacă nu vom mai fi neapărat noi. Cum adică vom fi eroi, dar nu vom mai fi noi? O luase gura pe dinainte, dar piticuții nu pricepură, spre norocul ei. Zăpada era gri, iar educatoarea nu avea scufiță roșie, dar șoimii patriei erau pregătiți pentru întâlnirea cu Tovarășul și Tovarăsa.

Peste vreo treizeci de ani, același cântecel de copii presupuși a se fi născut în și la locul potrivit avea să sune altfel, îngânat în ritm de hip-hop de Guess Who, adaptat la postcomunismul de consum al băștinașilor în stare de criză acută. Fostii și actualii copii erau acum născuți în și la locul foarte nepotrivit. Fără vreo Albă-ca-Zăpada de împrumut, fără vreo Scufiță-Roșie pentru vremurile de consum.

*Suntem copii, de-acum vom fi Plini de uimire,
plini de iubire Cu ochii vă urmărim Știm de
pe-acum ce ne-așterneți la drum Nenumărate
flori și palate S-avem noi mâine aur și pâine Voi
sunteți niște eroooi Dar într-o zi și noooi ... Nu
ne-am născut în locul potrivit Nu, nu, nu ne-am
născut în locul potrivit ...*

Noi n-am mai ajuns eroi, n-am fost nici iscusiti, n-am ajuns meșteri vestiți și n-am

mai făcut pe nimeni fericiți. Dar nici cei dinaintea noastră nu au ajuns și nu au fost. Noi în anul 2000, care a trecut de mult. Pâinea e galbenă acum, aurul și el. Dar noi nu. Unde sunt oglinjoara, căciula de mohair și condurul pierdut?

Roby

*Nights in white satin, never reaching the end,
Letters I've written, never meaning to send.
Beauty I'd always missed with these eyes before
Just what the truth is, I can't say anymore.
'Cos I love you, yes I love you, oh how I love you.*

Roby asculta lipit de radio *Nights in White Satin*, melodia trupei Moody Blues, știind întotdeauna urmarea, felul în care DJ-ul Cornel Chiriac, de la Radio Europa Liberă, avea să urnească, modulându-se el însuși ca un șarpe adormit, povestea dinăuntrul cântecului, înțesată de singurătate și melancolie. Roby se încovriga ca un fetus, atunci când asculta *Nights in White Satin*, și asta pentru că știa sigur că o dragoste supremă nu avea cum să funcționeze vreodată în niciun fel de lume, fiindcă nici frumusețea, nici adevărul nu existau în cantități industriale. Totuși, Roby îngâna ca un câine credincios cuvintele cântecului, mulțumit că engleza lui era curată, chiar suplă, și că măcar în timp ce cânta putea să nu fie un străin de tot. Străin de tot, știa el prea bine de ce.

Numele lui era Robert, un nume din alte părți, nu prea obișnuit în România. Dar de când era copil, apoi și după ce crescuse, i se spusese Roby. Cu ai lui nu se înțelegea, de altfel plecase de acasă imediat ce își găsisese slujba de reparator de radio și televizoare, întrucât câștiga așa și-așa, totuși de-ajuns cât să

își închirieze o garsonieră în București, ce-i drept, undeva într-un cartier mărginaș. Bani îi ajungeau la limită și pentru țigări și mâncare, mai ales pentru țigări, căci fuma sugând țigara ca un golan. Terminase Politehnica, dar nu făcuse mare brânză, avusese și vreo două iubite, dar cu niciuna nu stătuse laolaltă mai mult de jumătate de an, din motive de nepotrivelă de gusturi. Prieteni nu prea avea, decât așa, la o fumegăreală într-o cafenea, din când în când, sau la vreun film pe șest. Așa că era străin în țara lui. Și era, de fapt, străin de tot.

Când asculta *Nights in White Satin*, Roby se simțea dezlegat de toate relațiile sale cu lumea și cu lucrurile: scaunele, masa, dulapul, patul, tacâmurile, televizorul, aragazul, frigiderul, paharele, farfuriile, mama, tatăl, posibile iubite, eventuali prieteni. Numai de țigări și cafea nu se simțea dezlegat, deși știa că ar fi fost mai potrivit să bea ceai, acesta i se potrivea sufletește. Cu radioul avea o amicitie de băiat de mingi la tenis, dar cea mai bună relație o avea cu casetofonul său cumpărat din piața de vechituri, de la un tip care primise pașaport să plece în Vest și care își golise casa pe nimic, înainte de a pleca de tot. Roby avea vreo sută de casete pe care înregistrase clandestin, de la cine apucase, toate trupele grele de rock și pop care îi căzuseră în mână: Deep Purple și Led Zeppelin și Uriah Heep, Pink Floyd și The Doors, Queen, și Manfred Mann, și Jethro Tull, și Gentle Giant, și Jefferson Airplane, și Ten Years After, și The Who, și Rolling Stones, apoi Zappa, Santana, Hendrix, Joplin, Dylan. Iar pentru Moody Blues avea o slăbiciune de bărbat încă tânăr și singur, din pricina nopților de satin alb, deși recunoștea în adâncul lui că melodia era prea suavă și delicată, că ar fi avut nevoie de un aer mai dur, mai brutal, pe ici-colo. Ar fi trebuit să fie

o melodie zbuciumată, și nu dulce, deși dulceața ei era acrișoară.

Se încovriga deci ca un fetus când o auzea comentată la Radio Europa Liberă de Cornel Chiriac, cu glasul lui de bărbos pătruns pentru totdeauna de neliniște și iluminare. Cornel Chiriac fusese el însuși toboșar într-o trupă, cândva, așa că se pricepea. Iar emisiunea Metro-nom devenise un fel de Ierusalim băștinaș pentru împătimitii de rock și jazz, care fumau în draci ascultând muzicile de-aici. Dar ca *Nights in White Satin* nu era nimic, fiindcă pe nicio altă muzică nu îți venea să mori ca pe ea. Să mori de tot, definitiv, întrucât frumusețea și adevărul nu erau de găsit nicăieri, oricât ai fi scotocit după. Firește, era patetic să simți așa, dar astfel stăteau lucrurile și nu mai era nimic de făcut. Oamenii mai sunt încă și vor fi patetici, desueți, caraghioși, naivi. Penibili și romantici. Asta e.

*Nights in white satin, never reaching the end,
Letters I've written, never meaning to send.
Beauty I've always missed, with these eyes
before.*

*Just what the truth is, I can't say anymore.
'Cos I love you, yes I love you,
Oh how I love you, oh how I love you.
'Cos I love you, yes I love you,
Oh how I love you, oh how I love you.*

Roby nu rămăsese cu mâinile în sân: ca străin în țara lui și în lume oricum, hotărâse că trebuie să o șteargă de aici, să fugă văzând cu ochii. Știa cum se numea clandestinul cu păr vâlvoi, ascuns pe graniță, vânat de grăniceri și mai apoi de securiști, dacă era prins viu. Numele oricărui fugar care făcea lucrul acesta era acela de frontierist. Iar el, Roby,

robul Domnului și al nimănui, voia să fie frontierist și să treacă Dunărea înot.

Își confecționase o costumație ușoară, chiar dacă nu de scafandru, la urma urmei era vară în București, vară cu arșiță și cu duhurile gunoaielor lăsate la soare. Căinii și pisicile schelălăiau cu toții de căldură, cu blana scămoșită și împutită. Roby știa drumul pe de rost: avea să schimbe câteva autobuze până la Drobeta, iar de acolo, într-un sat pe care îl ochise și pe marginea căruia filase malul iugoslav, urma să se arunce în apele încăpătoare și să înoate cât îl țineau puterile. Fără ciocolată, fără vreo altă hrană, fără lichid, doar cu buletinul de identitate în gură și cu niște valută cât să-i ajungă de început. Studiase terenul în vara trecută, de când îi venise gândul. Adulmecase satul de graniță, îmbrăcat ca un om de-al locului. Își tunsese barba și părul ca să nu fie luat la ochi.

Așa că ascultă pentru ultima oară în țara lui, care poate avea să fie de-acum fosta lui țară, nopțile satinate de dragoste fără nicio șansă. Apoi ieși pe ușă, fără niciun bagaj, nici măcar o plasă de plastic ori o geantă de umăr, nimic. Glasul lui Cornel Chiriac îi rămase înțepenit în timpan ca o rotiță de ceas. Mai apoi drumul a fost cum a fost, cu praf și transpirație lipită de frunte, de piept și cu subsuorile learcă. Cu hurducături și oboseală gâfăită pe tăcute, de parc-ar fi fost un ocnaș. De fapt asta și era. Așa că atunci când, pe întunerice, după ce auzi ultima șalupă de supraveghere trecând de ascunzișul unde se afla, se strecură în apă ca într-un bazin uitat, el mormăi o singură dată doar atât: Roagă-te pentru mine păcătosul!

Zgomotul șalupei încă nu pierise când trupul lui clipoci ca un pește uman, fără coadă, fără solzi. Roby știa să înoate ca lumea, dar

acum nu era cazul să facă pe deșteptul. Trebuia să își ferească mușchii de epuizare și să uite de frică, să aibă grijă să nu-și muște limba, să nu-i clănțane dinții și mai ales să rămână adăpostit mereu la întuneric. Apa era răcoasă ca o baltă stătută, Dunărea se înfierbântase peste zi cu nămolurile ei cu tot și putea fi îndeajuns de periculoasă. Când ajunsese la mijlocul apei, Roby avu senzația că este atins de un alt pește uman. Nu se înșelă defel, numai că era un pește uman mort, mai exact, o ciozvărtă dintr-un pește uman: un picior sfârtecat de elicea șalupelor de supraveghere, un picior care odinioară avusese alt picior însoțitor, ba chiar și un trunchi, mâini, ochi, gură, nas, urechi. Și creier, minte, suflet. Iar acum din toate astea mai rămăsese doar un picior.

Roby se abținu cu greu să nu vomeze, noroc că nu mâncase prea mult, doar niște pâine prăjită cu salam. Dar greață i se făcu de-a binelea în fața acelei ciozvărte care îl atinsese blajin, ca pe-un frate. Era un picior de bărbat, de asta era sigur. Un picior de bărbat tânăr. Roby simți nevoia să înoate grăbit, să se avânte, dar piciorul parcă tot de el se ținea, ca o vietate a Dunării de momeala ei. Apoi, nu știu cum, șalupa de supraveghere se auzi în apropiere și Roby se scufundă cu buletin cu tot sub ape, știind că putea să reziste acolo vreo două minute și atât.

Înainte să se scufunde în abis mai auzi glasul de stăpân al unui grănicer, care icnea mulțumit la suprafață: Hă, hă, iote piciorul nenorocitului, atât a mai rămas din dobitocu' ăla care înota ieri de zor la sârbi, un picior de ciuntit, băga-l-aș undeva, în muma lui de prostalău! Iote, bre, piciorul idiotului cum plutește! Iote la el, neghiobul, nu se dă la fund, tot plutește, mânca-l-ar viermii și furnicile,

atât a mai rămas din el, o ciozvârtă fără cap și dește! Roby simți cum voma i se oprește în gât ca un gard de țiglă. Înotă totuși cuminte vreme de două minute, apoi ieși la suprafață, aproape de leșin, cu buletinul flendurit de umezeală, atârnându-i în gură ca o limbă de vită. Știa că dacă șalupa era prin preajmă, oamenii aveau să-l hăcuiască și pe el ca pe celălalt.

Aproape că ar mai fi rămas sub ape, ca să moară la o adică acolo, dar o curiozitate anume îl împinse să iasă la suprafață. Oare piciorul mortului necunoscut și sfârtecat mai era acolo? Iar piciorul era. Plutea ceva mai departe de el, dar putea fi încă zărit. Șalupa însă se dusesse într-ale ei, deși zgomotul motorului huruia ca în iad, pierind mult prea încet. Când privi spre malul iugoslav, Roby văzu că nu mai avea decât vreo cincizeci de metri. Zărea deja tufișurile împrejmuitoare, chiar și niște sălcii cu ramurile elastice, de parcă ar fi fost frânghii de întins rufe ori corzi de sărit la joaca fetițelor. Înotă cuminte, cu voma ducându-se tot mai jos, înapoi în stomac, fără să mai caute imaginea fotografiată a ciozvârtei plutitoare. Și, într-un sfârșit, ajunsese dincolo, pe malul celălalt.

Buletinul avea urma dinților lui, căci mușcase din el, fără să își dea seama, mușcase de frică și de greață la un loc. Nu mai era bun de nimic ca buletin, atâta doar că putea dovedi cine era Roby și de unde venea. Roby pe numele lui întreg Robert. Oho, venea din iad, firește. Acolo unde nu se găsea nici frumusețe, nici adevăr. Acolo unde un picior singuratic, rupt de restul trupului, încă mai putea dovedi că a fost cândva un om. Și poate că acel om iubise la viața lui, răsese și plânsese la viața lui. Poate că lui Roby ciozvârta aceea îi purtase noroc, îl ferise de deochi, ar fi zis babele din satul de pe Dunăre de unde el alunecase în

apă ca să ajungă dincolo. Ciozvârta îl apăraseră de oamenii din șalupa ucigașă și îi fusese scut.

Roagă-te pentru mine păcătosul! Împresurat încă de ape, șiroind ca un pește uman pe uscat, ghemuit într-un tufiș, Roby ațipi, pe întuneric, de spaimă și oboseală. Dimineața avea să vadă ce să facă mai departe.

*Breath deep
The gathering gloom
Watch lights fade
From every room
Bedsitter people
Look back and lament
Another day's useless
Energy spent
Impassioned lovers
Wrestle as one
Lonely man cries for love
And has none
New mother picks up
And suckles her son
Senior citizens
Wish they were young
Cold hearted orb
That rules the night
Removes the colours
From our sight
Red is gray and
Yellow white
But we decide
Which is right
And
Which is an illusion.*

Domnul Ionescu

Domnul Ionescu trăia de șaptezeci și unu de ani în casa aceea de pe Strada Bujorului numărul 5: aici se născuse și aici avea de gând să moară. Aici văzuse pentru întâia dată chipurile părinților săi, aici deprinsese de la tatăl său să fie ceasornicar, aici avusese, în odaia din față, cabinetul de reparat ceasuri, moștenindu-l din tată în fiu. Aici își adusese nevasta după ce se căsătorise, ah, ce frumoasă fusese Irina, ca o ciută mâncând struguri catifelați! Aici i se născuse singurul fiu care avea să moară într-un accident de aviație, aici o văzuse și pe nevastă-sa chinuindu-se și murind acum doi ani. Era singur cuc, doar el și casa, care îi devenise aproape o piele. Pe pereții din sufragerie se zăreau chipurile celor care trăiseră și locuiseră aici: părinții lui la ceasul căsătoriei, bunicii la întâlnirea cu regele Ferdinand, el și nevasta, apoi fiul care murise, toți erau pe pereți și doar de acolo îl mai puteau veghea, susurându-i cuvinte de mângâiere ori de șagă.

Tot în sufragerie avea o colecție de câteva sute de ceasuri de toate mărimile și de toate mărcile, pe unele le reparase, pe altele le achiziționase din piața de vechituri, ca să își sporească numărul exponatelor. Mereu cu ceasurile se întreținuse, ele îi fuseseră cele mai bune amice de povești și de trăit. Cu ele vorbea și acum, fiindcă nu mai avea cu cine. Adevărat că ieșea până la băcănie să mai cumpere una-alta

și mai schimba acolo o vorbă cu vecinii de pe stradă, dar de la o vreme înapoi nimeni nu mai voia să vorbească, ba chiar se și mutaseră cu toții, astfel încât doar domnul Ionescu rămăsese pe strada Bujorului. Rămăsese singur și aștepta potopul, tornada, taifunul, uraganul ori apocalipsa.

De două luni de când primise recipisa că trebuie să se mute din casă, întrucât aceasta va fi demolată, ca să se construiască un bulevard de proporții uriașe, adaptat la cerințele capitalei și ale tovarășului Ceaușescu, domnul Ionescu știa că va muri în cochilia lui de melc. Ce să facă el la bloc? Funcționarul de la primărie venise deja de mai multe ori să-l convingă să se mute, dar domnul Ionescu îi spusese de fiecare dată, politico: *Cher ami*, nu mă mut nici mort, aici m-am născut, aici voi pieri, și cu asta basta. N-aveți decât să veniți să mă demolați cu buldozerul, eu aici stau. Păi, asta se va și întâmpla, îl prevenise funcționarul de la primărie, temător și privind-l cu mirare pe bătrân. N-o să fie împiedicată construcția bulevardului din pricina unui bătrân nebun, care nu vrea să se mute! Exact, aprobă domnul Ionescu. *Cher ami*, este exact cum spui matală.

Apoi veni un securist tânăr, care încercă să îl ia la trei-păzește: Moșule, îi spusese tinerele tuns scurt și proaspăt ras, aproape până la sânge, dacă mori de buldozer, mori degeaba, nimeni nu te va plânge. Oricum nu mai are cine să mă plângă, îi dădu replica domnul Ionescu. Moșule, mai zise tinerele, dând dezaprobator din cap, dumneata vrei să-i instigi pe cei care ne vorbesc de rău în străinătate, asta vrei. Vrei să se spună că la noi în țară e vai și-amar. *Cher ami*, așa și este, matală ai spus-o. Așa că ce mai tura-vura? Nu mă mut.

Veni mai apoi și un securist bătrân, încercând să-l convingă, de la om la om, să nu facă pe nebunul: nu-i greu deloc ca Statul român să te bage la zdup sau la ospiciu. Să mă bage, zisese domnul Ionescu. Asta-i forma mea de protest: nu mă mut. Nu fac greva foamei, nu ies cu pancarte în stradă, nu strig lozinci împotriva Partidului – că doar și eu am fost membru, fir-ar să fie! –, nu-l bag undeva nici măcar pe Ceaușescu, dar să fie clar: NU MĂ MUT. Rămân aici, cu ceasurile mele cu tot.

Securiștii sosiră într-o zi cu niște brancardieri și o cămașă de forță, ca să îl bage pe domnul Ionescu în ea și să-l ducă la azil, dar aceștia, după ce stătură de vorbă cu bătrânul ceasornicar, refuzară să acționeze. Vrea să moară și nu se poate face nimic, trebuie lăsat în pace și în legea lui, le spuse securiștilor brancardierul cel mai vârstnic. Securiștii nu acceptară însă soluția asta, așa că îl luară ei pe sus pe domnul Ionescu și îl duseră la cel mai apropiat azil, silindu-l pe medicul de serviciu să îi facă formele de internare. Cum-necum însă, domnul Ionescu nu rămase mai mult de o zi acolo, pentru că o zbughi pur și simplu înapoi la casa lui de pe Bujorului numărul 5. Că îi convinsese pe medici să îi dea drumul, că profitase de neatenția și haosul din azil și evadase, nimeni nu știa.

Se întorsese acasă, cumpărându-și de pe traseu mai multe conserve de pește, mai multe pâini pe care le tăie felii, prăjind apoi feliile, niște murături. Mai avea acasă gemuri, bulion, biscuiți și mălai, ba chiar și niște cartofi și paste făinoase. Așa că până la venirea bulldozerului putea supraviețui liniștit, nu avea de ce să-și facă gânduri în privința mâncării. Apoi domnul Ionescu mai făcu ceva cu tâlc: se bariadă în sufragerie, închise obloanele, mută

mobila în dreptul ușilor și ferestrelor, astfel încât posibili agresori să nu mai poată intra. Păstră liberul acces doar spre baie, ca să își poată face în mod civilizat nevoile. Nu era cazul să moară în rahat, destul rahat era deja în toată România. Securiștii nu mai încercară să-l viziteze, și nici funcționarul de la primărie. Mai rămâneau cei cu buldozerul, muncitorii demolatori.

Apoi domnul Ionescu făcu ceva extrem de plăcut: se puse să își recapituleze viața, pe fragmente esențiale, parfumate, dar și pe secvențele mai dure din ceea ce îi fusese dat să trăiască. Nici chiar acestea nu erau de lepădat. Din când în când atingea ceasurile din colecție, întrucât fiecare exponat era legat de o anumită secvență din existența sa nu doar de ceasornicar, ci de fiu, bărbat, soț și tată. Își aminti de Bucureștiul de odinioară, cu crâșmele sale mici și îmbietoare, revăzu în minte țigăncile-florărese și lustragiii. Dar își aminti și de duminicile la Șosea, de plimbările cu bicicleta și trăsurile damelor de companie, de tangourile răsunând în vreun conac ascuns printre tufișurile de liliac și iasomie. Trecu în revistă cabaretele voioase și librăriile unde stătea pe îndelete să aleagă albume de tot felul, cu fluturi, timbre și, firește, cu ceasuri.

Oh, și cât mai adora el toaleta damelor dantelate, cu mânuși până la cot și pălării largi cât roata carului! Simți mirosul porumbului prăjit pe cărbune, în ulicioarele cu berării și cartofori de odinioară, și mai simți imbatabila aromă a țigărilor de foi, aduse din țări exotice și importate cu ajutorul corăbiilor olandeze care adăstau în portul Tomis, de unde armatorii le transportau cu trăsurile spre capitală. Domnul Ionescu nu lăsă nimic deoparte și își aminti tot: de Irina cea frumoasă și vie, de

băiatul lor, Matei, care murise tânăr, de toți și de toate. Apoi se opri. Toate acestea duraseră nu doar ceasuri, ci poate zile întregi. Era mulțumit, fiindcă își luase astfel rămas-bun de la lucruri și de la făpturi, așa cum se și cuvenea. Ce mai era de făcut? Ce-ar mai fi fost?

Dintr-un sertar scoase o poză dosită de multă vreme și îngălbenită, cu franjuri înnegriți pe margine. Era, de fapt, o carte poștală cu regele Mihai tânăr, o primise tatăl lui, semnată chiar de rege, odinioară, înainte de invazia rușilor în țară, la o paradă unde regele cel tânăr participase și mai apoi dăduse mâna cu oamenii aflați acolo. Ce-o mai fi făcând regele? se întrebă domnul Ionescu. Știa că regele trăiește în Elveția și e tatăl a cinci fete, parcă. Domnul Ionescu privi poza regelui Mihai la tinerețe, cu părul lins, dat pe spate ca o cască, și cu ochii bombați. Buzele regelui erau ca niște cireșe. Așeză poza regelui Mihai alături de celelalte fotografii de familie, puse la vedere. Era vremea să facă lucrul acesta. *O Captain! My Captain!* recită uitat și elegiac domnul Ionescu, atât pentru rege, cât și și pentru sine.

Apoi scotoci prin odaie și zări la marginea bibliotecii un cărțoi legat în piele, pe care îl înșfăcă. Era Biblia familiei, primită de tatăl său tocmai de la un călugăr din Nord, despre care se zvonea că fusese sfânt. Domnul Ionescu deschise la întâmplare, iar Biblia, uscată de ani, fâșâi ca un șarpe cu clopoței, oprindu-se tocmai la sfârșit, la Apocalipsa Teologului Ioan. Poate era un semn aici, poate nu, în tot cazul, domnul Ionescu se puse să citească de zor. Nu mai citise din Biblie de când era foarte tânăr. Citi, citi și tot citi și, în cele din urmă se gândi dacă nu cumva textul acesta suprem al Apocalipsei nu ar trebui înțeles ca o bătălie împotriva demenței! A demenței vremurilor, oamenilor,

lucrurilor. Ca o bătălie pe viață și pe moarte. Domnul Ionescu reciti și tot nu se sătură: avalanșa de cuvinte vehemente din Apocalipsă îi făcea bine, îl alina, mai ales că în avalanșa cu pricina erau captive și sancționate Fiara, Balaurul, Desfrânata cea Mare, Babilonul, Satana cu instrumentele și accesoriile sale.

Era frumoasă și tare Apocalipsa aceasta. La a nu știu câta recitare, de-abia atunci, observă într-un fel de mic extaz, la sfârșitul celui de-al doisprezecelea capitol, propoziția aceea altfel de neobservat, pe care Teologul o spunea umil despre sine: *Iar eu am stat pe nisipul mării*. Singura făptură care rămâne netulburată de spectacolul Apocalipsei este chiar profetul cel cuminte. Poate să fie taifunul morții, al răului ori al nebuniei, profetul stă liniștit pe malul mării: el nu stă oricum însă, ci ca un ecleziasat de viță nouă. Știe ce este răul până la capăt, știe că i-a prevenit pe ceilalți, știe care este soluția: mai departe nu-i rămâne decât să fie spectator al celor ce se petrec. *Iar eu am stat pe nisipul mării*.

Casa de pe Strada Bujorului numărul 5 se clătină mai întâi încetișor, ca o pasăre atinsă de furtună, apoi se prăbuși pe bucăți, prinzându-l și pe profetul cel cuminte în pânțele ei de moloz și dezastru. Nu s-a aflat niciodată dacă muncitorii veniți cu buldozerul știau sau nu că în casa de pe Bujorului numărul 5 încă se găsea și trăia un domn numit Ionescu, fost ceasornicar.

Săndița și Lilica

Erau acolo, în camera strâmtă și mânjită pe pereți cu fum, magiun și resturi de răhăței, vreo zece, dacă nu chiar mai mulți copii, aproape rași în cap, ca să nu facă păduchi. Ce-i drept, aveau unghiile tăiate, să nu se zgârie singuri, și, cel puțin dimineța, îngrijitoarele îi spălau pe față și pe mâini, cu de-a sila, dacă ei nu voiau. Uneori și seara îi spălau înainte de culcare, ștergându-i pe față cu o batistă sau o cârpă umezită și îmbibată cu detergent, apoi pe mâini, care mai totdeauna erau îmbâcsite de resturi de mâncare, fâșii uscate de cartofi, franjuri de ouă prăjite sau te miri ce altceva, mai ales magiun, căci se găseau multe borcane cu magiun la bucătărie și în cămară.

Magiunul era făcut toamna chiar acolo, la orfelinat, în niște cratițe late și burduhănoase, cu smalt maroniu, în care mai multe bucătărese învăteau pe rând o jumătate de zi. Prunele nu trebuiau cumpărate, fiindcă în curte se găseau câțiva pomi cocoșați de fructe. Bucătăreselor le ajungea și de niscaiva țuică, pentru duminicile în care vreuna din ele era de serviciu la orfelinat și se omenea de una singură ca să-și treacă de urât.

Copiii înghesuiți nu depășeau cinci ani niciunul, dar arătau de parcă ar fi avut vreo doi-trei ani, fiindcă se slăbănogiseră de la odaia neîngrijită și de la colcăiala laolaltă. Uneori erau scoși din cameră și duși în curtea orfelinatului,

la aer și la niște leagăne ruginite și aproape scoase din balamale, dar care totuși încă funcționau. Se dădeau în leagăne de parcă ar fi fost cadoul lor de iarnă. De Moș Nicolae, Moș Crăciun și Moș Gerilă știau toți; sau știuseră cândva.

Între toți copiii ăștia, gemenele, Sândița și Lilica, nu erau deosebite: capetele lor arătau tot rase, fața parcă tot mânjită de funingine, mâinile și picioarele, cumva îndoite fără să mai poată fi dezdoite. Dar măcar ele două semănau izbitor, aveau aceiași ochi și același nas, urechile erau puțin clăpăuge, iar gura ca o caisă, răsfrântă și plină. Nu puteai să le deosebești, iar ele erau voioase, căci niciuna din ele nu mai voia să fie ea, ci întotdeauna altcineva, cealaltă. Precum toți ceilalți pitici siliți să stea la orfelinat, nu se mai știa cum ajunseseră ele acolo: fie fuseseră părăsite în stradă, fie lăsate chiar la ușa orfelinatului, fie aduse de cine știe cine și băgate acolo cu forța, fiindcă părinții lor se despărțiseră sau vreunul murise, iar mama-tata nu răzbise singur cu grijile și banii de plătit.

Fetițele știau doar un lucru: că ele trebuiau să stea mereu împreună, să se țină de mână, să doarmă laolaltă, una în cealaltă, fiecare ținând-o pe rând pe cea dintâi din ele în brațe, cu mâinile pe burta surorii, ghemuite, încălzindu-se și hrănindu-se una pe alta așa. Chiar ele puteau fi acum mama și tata, deși rămăsese la fel de bine fetițele, surorile, cele născute împreună. Din lumea de afară nu le mai rămăsese mare lucru, decât un cântec. Dar cântecul ăla le izola de obiecte și oameni, deși paravanul era de mucava mai degrabă.

Eu povestesc aici despre Sândița și Lilica și despre cum le zăresc eu, prin geamul orfelinatului, de departe și totodată de aproape,

ciucite în camera cu ceilalți pitici legănători și cenușii. Eu povestesc la rece, fiindcă întotdeauna între mine și ele va fi un glasvand. Dar ele erau vii și călduțe, cu păr, unghii, gene și sprâncene, fără să semene cu niște păpuși și nici cu vreun porțelan ciobit. De aceea adevărat este să vorbească ele de-acum înainte, iar eu să stau deoparte și să le ascult.

Podlu de piatlă s-a dălâmat

A venit apa si l-a luat

Vom fațe altu pe lâu în zos

Altu mai tlainic si mai fumos

*Tu de țe nu esti buculoasă că a venit noaptea
Uite că a venit luna si acum o să dolmim Ba da
sunt buculoasă că a venit luna Vleau să vină si
soarele ca să ne zucăm afulă cu țeialți Oale
chial este un pod undleva Ai să fațem podu cu
mâna Să-l fațem aiți cu copilii Eu vleau să fațem
podlu numai noi două Ține-mă în blațe nu mă
lăsa Te țin si nu te las Apoi o să mă ții tu pe
mine în blațe Si podlu unde este Nu stiu nu stiu
Aici este Dacă luna cade atunți cade si soarele
Si nu mai este niți pod Dacă al fi un pod am
pleca Unde să plecăm Nu stiu dal am pleca
undeva Undeva peste un pod Dal vezi că luna
nu cade Si niți soarele nu cade El întâlzie meu
să vină Eu vleau cu luna nu cu soarele Nu fii
ploastă soarele nu e acasă tot timplu Luna e
acasă aploape meu Țe stii tu de unde stii Stiu
stiu fincă luna e plietenă bună chial dacă doalme
si ea Soarele doalme plea mult luna doalme cât
tlebuie Dacă am fațe un pod întle lună si soale
ce clezi că s-al tâmpla S-al zuca amândoi si
ne-al azuta să fudzim Ai să le spunem si țelolalți
Nu le spunem nimic Vlei să moală luna si soarele
Nu vleau dal nu stiu cum va fi podlu Atunți ai
să fațem alțeva Tu esti luna eu soarele Si ce cu
asta Fațem podlu cu mâinile si gata Asa va fi*

si pod întle lună si soale Si mai depalte cum
fudzim Nu fudzim fiincă atunți când fațem podlu
cu mâinile am fudzit Si dacă fudzim moale luna
si soalele Dacă nu fudzim nu moale nițiuu Si
noi tlăim si nu mai mulim Nu te cled Ba da ba
da Dal dacă luna si soalele ne aud acum Si țe
dacă ne aud Asa o să afle de pod si o vlea si ei
să-l fațem Si o să ne zucăm în patlu Si ți-o să
dzică țeilalți copili O să fie buculosi fiincă luna
si soalele vol fi aiți cu noi Nu cled țe spui tu minți
fiincă luna si soalele țunt meu sus pe cel Nu
fi ploastă de țe nu mă clezi Luna si soalele
coboală uneoli Si dacă coboală atunți putem să
volbim cu ei să se zoace si să fațem podlu Si
dîn țe o să fațem podlu Cum dîn țe Dîn tine si
dîn mine dîn lună si soale Nu cled fiincă stiu că
luna si soalele nu au căzut nițodată dîn cel
Meu doal acolo sus s-au zucat fiecale singul
pe lume Si ei stau la olfelinat De ațea le tlebuie
un pod Ai să dolmim acum Măine fațem podlu
si nu spunem nițicui.

Miliția română: rubrica Fapt Divers

Locotenentul Jipa fusese chemat de urgență de dispecerat într-un cartier mărginaș unde se petrecuse o infracțiune mai puțin obișnuită: soțul Deac Anton își surprinsese soția Deac Jana cu ibovnicul Tăut Popic Mircea în exercitiul funcțiunii în pat; ibovnicul, gol pușcă și speriat, încercase să sară pe fereastră, dar fusese împiedicat de soțul înșelat și furios, care apucase să ia un cuțit de tăiat pâine, din bucătărie, și să îi taie mădularul vinovat. În cadrul Miliției române nu i se putea spune mădularului nici pulă, nici tirbușon, trompă sau altcumva, ci doar mădular sau, eventual, chestie. În cazul de față însă, avea să primească un nume și mai oficial, după ce respectivul mădular fusese nu doar tăiat, ci și aruncat de soțul înșelat în Canalul Morii – care curgea leneș și mlăștinos prin cartierul mărginaș – cu nădejdea să fie mâncat de șobolani.

Jipa luă cu el o echipă de intervenție din cinci oameni, ca să caute corpul delict. Căci așa se numea mădularul tăiat în acest caz: corp delict. Tăut Popic Mircea, ale cărui răgete se auziră cale de câteva blocuri de locuințe, deja îl reclamase telefonic pe soțul Deac Anton, după care fusese luat cu ambulanța și dus degrabă la spital, la Urgențe. Iar acum locotenentul Jipa și echipa sa de intervenție trebuia

să găsească neapărat corpul delict. Era, firește, o situație neobișnuită. Familia Deac locuia într-o garsonieră la etajul întâi al unui bloc de muncitori la Uzina electrică: bucătăria era răvășită, iar camera era plină, pe jos, de sânge în picături groase, cleioase, unele bulbucate, altele pe jumătate strivite. Soția Deac Jana apucase să pună pe ea un capot scămos, iar soțul Deac Anton rămăsese cu privirea fixă în tavan, așezat pe un scaun.

Locotenentul Jipa pricepu pe dată că trebuia să acționeze cu repeziciune: unul din subalternii săi rămase să discute cu soții Deac, atât cât era posibil lucrul acesta, iar el și restul echipei urma să caute degrabă corpul delict în Canalul Morii. Prin stația din dubă, Jipa sună la Sanepid și solicită încă o echipă de oameni, fiind vorba de un caz de forță majoră, întrucât corpul delict nu era unul ca oricare. La Urgențe, medicii îl mențineau în viață pe Tăut Popic Mircea, până când milițienii aveau să găsească respectivul corp delict, care trebuia cusut chirurgical la locul lui, dacă s-ar mai fi potrivit. Fiindcă, dacă era ciuntit prea tare, poate nu s-ar fi potrivit.

Al naibii, zise locotenentul Jipa, ieșind din garsonieră cu oamenii săi. O să căutăm acu' în caru' cu fân, ciotu' dracului. Milițienii râseră, deși niciunul dintre ei nu ar fi vrut să fie în locul lui Tăut Popic Mircea. Până nu găsim dovada, soțul tăietor de mădular și măcelar nu-i vinovat, le zise Jipa. N-aș vrea să fiu nici în locu' lui, fiindcă îi înțeleg situația, avea tot dreptu' să fie mânios. O să facă închisoare pentru o pulă tăiată, pardon, corp delict. Hai, băieți, să căutăm corpu' delict. Un ziarist băgăreț aflase deja de întâmplare, fiindcă avea pilă la Miliție, și acum se vânzolea prin preajmă. De-acu' băieți, doar corp delict îi zicem chestiei ăleia

tăiate, le porunci locotenentul Jipa. S-a-nțeleș? Să trăiți, dom' locotenent, răspunseră șmecherește oamenii lui Jipa.

Între timp sosiseră și sanepizii, cu un fel de halate de infirmieri și mănuși de cauciuc, ba chiar și cu niște costume de semi-scafandri. Aveau cu ei o dubă-container, dotată cu un tub de aspirat pe care îl aruncară în Canalul Morii din dreptul blocului de garsoniere. Mai exact, îl înfipseră acolo. Și aspirară, și scotociră, dar nimic. Doi din ei intrară și în Canal și, din când în când, se scufundară în apa mlăștinoasă. Ciotu' nu voia să iasă la suprafață sau fusese deja consumat de șobolani. Fără corp delict, băieți, le zise Jipa oamenilor săi, nu există dovada de caz, nu există carevasăzică nici vinovat, nici judecată. Tre' să stăm aici până găsim corpu' delict. Altfel reclamantu' rămâne și fără chestia lui de bărbat, și fără să fie pedepsit tăietoru' chestiei.

Stătură toată noaptea și ziua căutând corpul delict, lucrând cu schimbul: unii mâncau la un bufet din preajmă conserve cu costiță, puse la dispoziție de bufetierul care-l cunoștea pe Jipa, în timp ce restul căutau în Canalul Morii. Dar de găsit n-au găsit până la urmă nimic. Însă nici medicii de la Urgențe nu mai puteau să aștepte: așa că îl cusură pe Tăut Popic Mircea așa cum putură.

Na, își zise locotenentul Jipa, acu' că s-a terminat, măcar putem să-i spunem iar chestiei așa cum îi spuneam și înainte, adică pulă. Măcar asta e voie în Republica Socialistă România.

Ciuciu

Ciuciu chema pe el, născut fără noroc, orfănel era el, Ciuciu, venea numele nu ştiu cum şi de unde, porecla un alt orfănel i-o dăduse cândva, casa de copii acolo crescuse până la zece ani, fugise apoi cu încă doi băieţi, pe stradă cerşiseră, într-o casă părăsită dormeau, nişte zdrenţe aveau cu care se înveleau, gunoaie mâncau, scormoneau prin gunoaie ori de mâncare le mai dădeau bătrâne şi bătrâni, după ce îi certau bine de tot, Ciuciu nu ştia mai mult de atât, Ciuciu se apucase de furtişag la câteva zile după ce fugise de la orfelinat, inhăţa ce apuca, adică de pe tarabe ce găsea, Ciuciu ştia să numere până la o sută, dar nu ştia să citească, Ciuciu era însă bun la sufletel, se juca cu toate pisicile şi cu toţi căţei, la o biserică a ajuns aşa într-o zi cu aliaţi doi şi acolo au rămas, scânceau şi se gudurau şi bănuţi primeau şi ceva de mâncare, duminica cel mai bine era, de pârât i-a pârât cineva şi într-o altă duminică a venit Miliţia, o dubă cu patru oameni în uniformă şi chipie care i-au bătut în dubă, i-au ciomăgit, să nu mai fure, să nu mai fugă, Ciuciu simţea la cap durere mare, Ciuciu orfănel, de lovit îl lovise şi el cu piciorul pe unul din oamenii ăia, şi atunci o încasase, dar până la urmă îl muşcase de mână pe omul bătăuş şi aşa izbutise să fugă, Ciuciu singur călătorise apoi cu trenuri de noapte, în Gara de Nord auzise că era bine, că erau şi alţii ca

el, Ciuciu singur nu mai voia să fie, ci cu alți Ciuciu, doi, trei, patru, până la o sută de Ciuciu, aici găsise copilașii, dar erau și copii mai mari, mai răi, cu bube pe față, copii cu bricege, milițienii iama dădeau și pe-aici uneori, milițienii se vorbeau cu copiii mai mari cu bube pe față, îl mai băteau pe câte unul, îl mai ciomăgeau, dar și între ei se mai băteau ori chiar se schilodeau, apoi adormeau în pâlcuri seara, prin parcuri, în gară, prin stațiile de metrou sau în Gara de Nord, printre șine, la adăpostul vagoanelor părăsite, când a venit iarna, ca să nu le fie frig, copiii mari i-au învățat pe copiii mici să-și bage capul într-o pungă cu oțet sau cu miros de vopsea, lui Ciuciu îi plăcea să își bage capul într-o pungă din aia, era bine acolo, și era cald și nu îi mai era foame și visa cu soare, uneori se vedea într-o barcă ajungând pe o insulă cu banane și portocale, din astea nu mâncase niciodată, dar auzise de ele, copiii mari ziceau că bananele și portocalele se găseau în rai, în burta lui Dumnezeu, dar Ciuciu credea doar în barca aia cu care ar fi ajuns pe insulă într-o zi cu soare, Ciuciu știa și că pe insulă se găsesc magazine cu ciocolată, dacă ar fi crezut în Dumnezeu doar așa ar fi vrut să fie Āla, un om din ciocolată, din care Ciuciu să mănânce toată viața ca să se sature, mai întâi urechile să i le mănânce, apoi ochii și gura, apoi tot capul și numai după ce îl va fi lăsat fără cap pe Āla de ciocolată, numai atunci să se apuce să-i mănânce mâinile, și picioarele, și inima, și toate celelalte, cu banane, și portocale, și ciocolată Ciuciu ar fi putut ajunge să trăiască și o sută de ani, și ar fi putut trăi pe insula aia chiar și singur, fără alți copilași, până să ajungă pe insulă însă Ciuciu stătea toată ziua cu capul într-o pungă, îi ajungea și asta, o pungă din aia cu miros iute, ca o căciulă

de blană, era bine acolo, îl frigea capul și îl dureau ochii și îi venea să se scarpine și să se zgârie pe față și totuși era biiiiiine, mult mai bine ca la casa de copii, era foaaaarte biiine, Ciuciu cheamă pe el, pe tine cum?

Călin

Urca o scară din cuțite, pur și simplu urca o scară din cuțite, așa a ieșit învârtelit din vis în dimineața aceea fără zăpadă, deși era deja iarnă sau ar fi trebuit să fie. Parcă era un făcut ca el să se fi născut în țara asta de specimene moi, în țara asta de mămăligă cu brâ' cu la', cum i se spunea prescurtat. Brânză, lapte, ehei, nici nu se mai găsea de vânzare prin magazine așa ceva. Atunci cum să fie o țară din brânză și lapte? România era un rahat cu ochi, asta era, ca și locuitorii ei. Își amintea de scara din cuțite. Urcase pe ea, fără să fi ajuns undeva.

Se trezise cu un gust sălciiu, băuse cafeaua cu năut, care scrâșnea între dinți. N-avea chef să se ducă nicăieri, nici să dea o tură prin oraș, prin librării, ca de obicei. Și totuși, ceva îl îmboldea să plece, să iasă. Să iasă din conserva de bloc, din borcan, să nu mai fie șobolan, nici murătură. Îi spuse maică-sii că iese puțin, neavând de unde să știe nici unul, nici altul că vorbeau și se priveau pentru ultima dată. Vii de tot încă. Tov Bâlbă chemase astăzi oamenii la miting, ca să-i ațâțe împotriva bănățenilor ăloră de se răzvrătiseră. Ar trebui să mă strecor printre securiști și să fac ceva acolo, orice, nu știu ce, își zise Călin. Să nu fiu șobolan. De fapt, șobolanii sunt șireți și deștepți, așa că eu nu pot fi șobolan. Sunt o legumă,

eventual. Călin Mămăligă, așa ar trebui să mă cheme. Călin Netotul.

O luă spre stația de metrou, târșându-și picioarele ca un olog. Boala românilor asta e, ologeala mentală și morală, o boală mortală, nu glumă, frate! Apoi începu să îl imite în gând pe Bâlbă: tovalăăăăși, dlagi, hâc, tovalăăăăși, să constluim, hâc, socialismul avansat și societatea multilatela dezvoltată. Dădea din mâini ca un teleghidat și parcă dansa pe sârmă, așteptând să vină metroul, viermele ăla împuțit, trenul ăla subteran, soios. Eu mă bâlbâi, tu te bâlbâi, noi ne bâlbâim. Stima noastră și mândlia, Bâlbășescu – Lomânia. Ar fi avut chef să fumeze o țigară de proletar sictirit, dar în stațiile de metrou era interzis.

Studentule, se auzi el apoi strigat brusc, dă și mie o țegară, una mică, hai, dă la Tetea', să o fumez când ies la aerul curățel al scumpei noastre patrii. Era unul din vecinii din bloc, muncitor nenorocit, cu patru plozi la activ, mergea la mitingul lui Bâlbă. 'Tu-i mama ei de viață, îi zise vecinul după ce Călin îi dădu țigara cerută, iar Tetea' o băgă în buzunar ca pe un dar prețios. Robotești ca un animal de povară și apoi pe nepusă masă îți vine timpul să mori. Avea o mutră de bursuc învechit vecinul ăla. Ce mai zici, studentule? Nimic, spuse Călin. Mă duc prin oraș. Eu mă duc, he, he, la mitingu' lu' pește, la înjurat pușlamale, știi tu care, ălea de la marginea țării ăsteia nenorocite. Călin nu zise nimic. Da' văd că nu îți arde de povești, adăugă vecinul. Atuncea, haide, bre, să luăm trenu' ăsta de subterană și-apoi să ne fumăm țegara în pace și prietenie.

După ce urcară la aer, și-o fumară, lăsară metroul soios în mâțele puțitoare a petrol și naftalină ale betonului. Apoi fiecare o luă spre altă ușă a iadului de împrumut. De fapt, nici

unul din ei nu avea chef de vorbă ori de șagă, chiar dacă refrenul la ordinea zilei și pe bune era 'tu-i mama mă-sii de viață! Țsta măcar nu-i șobolan, dar nici legumă, își zise în gând Călin și, simultan, continuă să îl imite pe Bâlbă. Se învârti prin oraș ca un rahat prin căldare, habar nu avea ce să facă. Se tot gândea la scara aia din cuțite pe care o visase și pe care urcase fără să se taie la tălpi, fiindcă așa se petreceau lucrurile în vis. Chiar dacă ești rănit, nu curge sânge.

Orașul vuia ca un avion cu reacție: Călin îi recunoscuse ușor pe securiștii care se fofilau printre trecători. Or fi fiind și ăștia doar niște slujbași, dar au ochi de șobolani și atacă doar în haită. Nu-s proști deloc. Fuma sprijinit de zidul clădirii Universității, așteptând să întâlnească vreun cunoscut, pe oricine, un suflet de om. Prieteni nu prea avea, doar cunoscuți. Nici iubită nu avea, nu prea le avea cu fetele, nici ce să le spună, nu știa cum să le atingă. Femeile erau ca niște obiecte de porțelan, le spargi oricum din greșeală, așa că lasă-le în amarul lor, decât să suferi, mai bine să nu ai de-a face cu ele. La nouășpe ani, cât avea el, ce să facă, pe lumea asta, cu femeile? Poate mai încolo.

Cu maică-sa se înțelegea doar fiindcă se obișnuiseră unul cu altul. De când murise taică-su, vrând-nevrând se obișnuise cu maică-sa, cu felul ei molatec, și suferind, și ațos de a fi. Că doar era singurul ei fiu și, de aceea, nu putea să-și îngăduie să fie un fiu risipitor. Dar îi venea uneori să plece de tot, să lase lumea. Dar unde naiba să plece? Țara asta ca un tavan care îi cădea peste cap. Țara asta smolită de mizerie.

Era student și lucrul cu pricina îi asigura oarecare demnitate, o minimă demnitate de

știutor de carte, dar nu mai mult de atât. Se întrezărise stingher în vitrinele magazinelor, era subțiratic, cu părul până pe umeri, în lațe, cum îl certase maică-sa. Ăștia o să te aresteze pentru că ești lăptos. Era în blugi, cu un tricou gros cu mâneci lungi și cu o geacă de fâș. România e o țară fictivă, își zicea Călin în gând, când, brusc, un zgomot surd, prelungit de fuga trecătorilor și de țipete, îl scoase din letargie.

Tineri pletosi ca și el veneau fugind spre Piața Universității. Strigau împotriva lui Bâlbă și dădeau din mâini ca niște păpuși stricate. S-a spart mitingul, i-a aruncat vorba în față cineva care alerga, zărindu-i mutra curioasă. S-a spart buba și oamenii au fugit de acolo și au venit aici ca să facă baricade. A-nceput revoluția, a strigat o femeie cu hainele strâmbe pe ea. Călin s-a dezmeticit atunci, de parcă ar fi auzit pentru întâia dată cuvinte. În sfârșit știa ce avea de făcut pe lumea asta. Căută să intre în vorbă cu alții asemenea lui, poate că erau studenți, poate că nu, ce mai conta, la naiba, chestiile astea nu mai erau valabile.

Începură, deocamdată în grupuri tăcute și nervoase, să ridice baricade din te miri ce. Din automobile staționate în zonă, din barăci și tarabe desfăcute în bucăți de lemn și tablă. Steagurile zăceau pe asfalt de parcă ar fi fost violate și atunci Călin pricepu într-o clipită că trebuie folosite cumva. Se apucă să sfâșie stema cu mâna, de parcă ar fi cotrobăit în burta cuiva. He, he, ar fi zis vecinul, dacă s-ar fi găsit prin preajmă, asta-i burta patriei, cum altfel!? Burta stâlcită și smotocită a patriei noastre. Pântecul ei ferfeniță de avorturi. Călin smulse stemele de la cele câteva steaguri aflate în preajmă. Apoi munci cot la cot cu ceilalți pentru a ridica granița, limita între ei și ceilalți. Noi și voi. Ei și ceilalți. Eu și tu.

Îi privea uneori cu coada ochiului pe cei lângă care era rebel: tineri și maturi, unii chiar adolescenți, care nu prea vorbeau, fiindcă toți păreau să știe ceva. Se găseau acolo, în mod firesc, și câțiva sentimentali, fragilizați de ceea ce se întâmpla. Și atunci Călin se întrebă dacă așa arăta curajul. O tăcere întreruptă de gâfăituri din pricina emoției că s-ar putea schimba ceva într-o țară de mămăligă cu brâ' cu la'?

După ce au înjghebat baricadele, granițele acelea delicate și mohorâte, s-au pus pe așteptat. Nu era frig, nu le era foame, nici sete. S-au pus pe strigat: Jos cu toate, cu Bâlbă, comunismul, Securitatea, Partidul, Miliția, foamea, frigul, frica. Jos! Pe margine îi priveau destui curioși, ba chiar și oameni care lăcrimau puțințel, erau și lichele, și nemernici o grămadă, dar cui îi mai păsa! Apoi au început să vorbească între ei, să știe care cine este, de unde vine. Călin le-a spus că-i student și atâta tot. Dar erau acolo elevi de liceu, și niscaiva muncitori, și niște ingineri, și alți studenți, și profesori, era și un popă care spunea rugăciuni. Deși nu era îmbrăcat popește. Erau și niște vânzătoare, niște funcționari. Majoritatea pe la treizeci de ani. Înstrăinați de lume și totuși voind să se deschidă către lume, cu tremur.

Nu putem să lăsăm țara de izbeliște, i-au măcelărit pe puștii ăia la Timișoara, zicea tare un bărbat înalt, cu ochelari. Trebuia să se întâmple ceva și în căcatul ăsta de capitală. Aveau ochii înfrigurați, le era puțină frică, dar curajul înseamnă și oarecare frică, altfel nu e curaj sută la sută. Apoi, fără să înțeleagă cum și de ce, Călin se cățără pe un stâlp de iluminat și începu să strige Jos comunismul, deși suna tare caraghios. Stâlpnicul fu urmat imediat de câteva voci care începură să cânte fals *Deșteaptă-te române!* Nu prea mai știau să

cânte și nu își mai aduceau aminte cuvintele. O muzică vagă și corcită de marmeladă ieșea din gurile lor, de parcă ar fi avut corzile vocale zgribulite. Și au tot cântat și au stat strânși unii în alții ca o pastă amorfă sau, dimpotrivă, s-au mișcat, au alergat dintr-un colț în altul ca să vadă ce se mai întâmplă. Cândva trebuiau să vină și ceilalți ca să-i omoare. Oamenii lui Bâlbă se cuveneau să apară de undeva, de la mama dracului, îmbrăcați gros, cu pistoale nou-nouțe ori măcar cu mitraliere. Ca în desenele animate. Pac-pac-pac. Dintre cei de pe margine au început să vină oameni care își făceau curaj și intrau în cerc. Alții dădeau din cap, amuțiți, iar alții stăteau cu capul în pământ. Legumele sunt multe pe lumea asta. Și buruienile.

Apoi au auzit cauciucurile scrâșnind pe bulevard în viteză și au văzut cum unul din camioane a intrat în mulțime, pentru că s-a auzit carnea sfârtecătă, pârâind. Trupurile lovite erau stâlcite și moi acum. Au început iar să strige, pentru că strigătul îi făcea să se simtă cât de cât împreună și nepărăsiți de Dumnezeu. Și au strigat până au răgușit. Apoi au venit oamenii aceia în uniformă, cu scuturi și bastoane. Cu creierele curățate și șlefuite. Unii se uitau totuși în pământ și refuzau să îi privească în ochi. Apoi s-a lăsat întunericul, nu unul ca-n cur, cum spunea nu știu cine, oricum un tip celebru, ci un întuneric obișnuit, oarecare. Și atunci soldații de plumb sau ce naiba erau s-au pus să tragă în sfârșit în rafale scurte.

Călin ar mai fi vrut să fie stâlpnic o dată, să se mai cațăre și să strige ce avea de strigat, oricât ar fi fost de caraghios. Era convins că dacă glasurile lor s-ar mai fi regăsit măcar o

singură dată în acea pastă de adevăr, ar fi putut să se salveze. Ar mai fi vrut și să fumeze o țigară sau măcar s-o mestece. Dar nu mai era timp. Deja îi strânseseră ca pe găini și rațe, înconjurându-i pe cei care rămăseseră nerăniți și pe picioarele lor. Doar gura de metrou mai era încă neocupată de soldați. Împreună cu câțiva alți rebeli răvășiți, cărându-i pe alții în spinare, Călin o porni și el spre fosta gură a iadului, care ar fi putut deveni salvatoare.

I se păru că-l zărește pe vecinul cu 'tu-i mama ei de viață. Dar când să coboare pe scările rulante ale metroului, se simți pârlit între coaste, de parcă ar fi fost mușcat de ceva zimțat și mic, de un pește piranha. Roșu toreador. Era un sânge roșu toreador care îi umpluse gura. Lupta cu taurul, corida, nu văzuse niciodată o coridă, deși dorise de când era copil să vadă una. Lupta cu taurul negru. Și el era acum înăuntrul unei coride: se văzu de undeva de sus, de la galeria unui stadion, în mijlocul arenei, luptându-se cu taurul.

Semăna cu Sfântul Gheorghe ucigând balaurul. Sfântul Gheorghe era protectorul lui, patronul lui de nume, cum de uitase de el? De auzit nu mai auzea nimic, urechile erau vătuite și înmuiate. Sfântul Gheorghe i se arătă într-un întuneric cețos, la capătul unui tunel de metrou. Apoi Călin și-a dorit pur și simplu ca scara din cuțite pe care urcase dis-de-dimineată în vis să se ivească de undeva. Dar de unde? Scara nu mai venea. Scara ale cărei cuțite nu îl tăia-seră. Nici măcar o frânghie din cer nu avea la îndemână. Nimic. Lupta cu taurul. Sfântul Gheorghe. Hotărât lucru, murise. Ba chiar era mort de-a binelea.

Coana

Coana Leana era nevasta președintelui Republicii, adică prima doamnă a țării, dar lumea nu îi mai spunea de multă vreme pe nume. Era cunoscută doar cu titlul de Coana. Și-ar fi dorit să fie o Jackie Kennedy, dar nu arăta apetisant, așa că nu avea nici cea mai mică șansă. Apoi nu știa să se îmbrace: rochiile stăteau pe ea ca pe o capră. Când vorbea, de altfel, mai degrabă behăia, deși o învățaseră să vorbească îndeajuns de corect, cu un logoped răbdător și bine plătit. În școala generală rămăsese repentă de nu știu câte ori.

Indiferent însă de cum arăta și de cum vorbea, indiferent de rochiile și bijuteriile ei, Coana avea o singură obsesie: să o imite pe regina Angliei, pe Elisabeta. Tunsura ei era ca a reginei Angliei, își ținea mâinile în poală, studioasă, ca regina Elisabeta, zâmbea atotștiutoare, dar misterioasă precum regina Angliei. România putea fi o Anglie intrată la apă, mai puțin scortoasă, mai haimana. Dar ea, Coana, trebuia să fie neapărat precum regina Elisabeta.

Firește, regele ei de țară înghesuită făcea mai mult decât o ceapă degerată, era un conducător care bolea după titluri, era președinte, tovarăș, cârmaci. Nu semăna nici cu tigrul-piticot de Stalin, nici cu rotofeiul Mao Tsedun. Nu avea nici barba sârmoasă a lui Fidel Castro. Nu semăna nici măcar cu Lenin, fiindcă nu avea chelia triumfătoare și iluminată a acestuia.

Dar nici nu era nevoie de așa ceva. Era esențial doar ca ea să fie sau să devină Elisabeta sau măcar Lizaveta de România.

Președintele, soțul ei tovarăș, nu știa și nu presimțise ambiția de jucărie a Coanei. Președintele avea, ce-i drept, un sceptru strașnic, astfel că inclusiv un pictor faimos pe care îl chema Salvator, ba nu, Salvador, îl felicitase cu frenezie atunci când Conducătorul se auto-înscăunase. Căci nicăieri în lume nu se mai văzuse așa ceva, un președinte comunist cu sceptru monarhic. Iar lui Salvator ăsta îi lăsase gura apă asemenea ispravă. Așa că nu era cu nimic mai prejos ca respectiva consoartă a Președintelui, Coana adică, să râvnească a semăna cu regina Angliei. De-abia așa ar fi alcătuit împreună cu tovarășul Conducător un cuplu triumfal și genial.

I-ar fi plăcut să fie fotografiați împreună: el cu sceptrul pentru care fusese felicitat de pictorul ăla numit Salvator-Salvador, iar ea, Coana, cu șal de hermină peste o rochie imperială cu briliante la gât, șezând în fața Președintelui, așa cum se fotografiază regii și reginele pentru afișele publicitare. Elena de București și Muntenia, Hélène de Roumanie, Helen of the Balkans, eventual Elenka de Șoșesko. Coana îi silise pe traducători să îi preschimbe numele într-o chestie aristocratică, cu petigri, cum zicea ea, stâlcind cuvântul acela care i-ar fi acordat anvergura dorită. Pusese slugile, și avea har domnului destule servitoare prin reședințele prezidențiale, să înregistreze pronunția corectă pentru acele titluri în franceză și engleză. Le asculta ca pe niște lucruri arvunate, care aveau șansa să devină legende.

Știa că poporul îi spunea Coana, fiindcă era vicleană. Coana i se spune doar unei vulpi bătrâne și trecute prin multe. Iar o astfel de

vulpe nu putea fi înșelată de nimic. O astfel de vulpe avea blana maro-roșcat, avea blana stufoasă și făloasă. Coana visa destul de des vulpi, așa că nu se temea de ele și nici de ceea ce i-ar fi putut aduce vulpile în viitor. Ca și vulpilor, și ei îi plăcea să molfăie carne de pui de găină. Iar când o machiau pe îndelete, pregătind-o pentru vreo ieșire în arena publică sau pentru vreun congres ori deplasare în străinătate, după ce îi puneă pe machiori să o facă să semene cu regina Angliei, al doilea lucru pe care îl pretindea era ca machiorii să o pudreze și să o rimeleze și să o rujeze astfel încât să semene cu o vulpe. Îi plăceau animalele astea care furau găini, se simțea în siguranță gândindu-se la vulpi.

Dar Coana mai avea o poftă: să se plimbe prin capitala țării cu o caleașcă regală. Vremurile caleștilor trecuseră, spre nenorocul ei, iar mercedesurile sau limuzinele, oricât ar fi fost de elegante, erau nesatisfăcătoare pentru dorința ascunsă a Coanei. Ea nu voia decât o caleașcă aurită, sculptată abundant, cu fotolii de catifea, în care să zacă legănată de tropotul cailor albi, întotdeauna albi, căci numai astfel de cai putea avea o regină.

De când fusese cu Președintele în Coreea, într-o vizită tovarășească, Coana mai avea o poftă: ca poporul să fie strâns cu mic cu mare pe un stadion, unde trupurile dresate și antrenate ale poporului să alcătuiască, văzute de sus, dintr-un elicopter prezidențial, chipul ei asemănător cu al reginei englezești. Iar chipul ei să se miște ca marea, să fie plutitor și fre-mătător. Și toți să o adore și să o implore. Apoi, în delirul poporului, Coana s-ar fi plimbat în caleașca ei printre atleții care îi făcuseră chipul mișcător. Ar fi străbătut stadionul zi și noapte, fiindcă s-ar fi simțit preaiubită, admirată și mai dihai ca regina Elisabeta.

Dacă peste toate astea, seara ar fi putut urmări pe circuitul prezidențial al televiziunii și câteva episoade din serialul *Colombo*, viața ar fi fost cu adevărat minunată. Îi plăcea de actorul ăla cu ochi de sticlă, pe care îl chema Petre Falcă sau cam așa ceva. Îi plăcea cum găsea el criminalii și îi prindea în capcană. Tare ar fi vrut să fi jucat și ea într-un film cu numitul Petre Falcă, să fi fost partenera lui la prinderea bandiților.

Dar nimic din toate acestea nu s-a întâmplat, deși o parte dintre ele s-au petrecut totuși, vrând-nevrând, pentru că așa sunt ocolișurile și răsucelile istoriei. Întrucât, în dimineața în care Coana Leana avu acest vis concentrat cu toată viața-i desfășurată în imagini concise și flatante, ea fu pusă la zid și împușcată alături de Președintele consort. Ciuruită. Maica poporului fusese împușcată cât ai zice pește. Din gura ei se revărsa șuvoi de sânge clăbucit de ambiție și bătrânețe. Din punctul ăsta de vedere, degeaba mai poftea Coana să semene cu regina Elisabeta. Ioc trăsură, ioc hermină, ioc imperiu.

Iunian

Moașă-sa pe gheață de revoluție, o bag în pizda mă-sii, acum i-a trebuit să vină! Așa protesta cu vehemență de unul singur ghegeneralul Iunian la cele ce se petreceau sub ochii lui, ieșite din țâțâni și nemaiputând fi controlate din biroul cu vreo zece telefoane de ebonită de la care dădea ordine încolo și înapoi. Moașă-sa pe gheață și curva dracului. Îi plăcea să i se spună Ghegeneralul, cu acea literă h în plus, care sporea respectul subordonaților față de el și care îl făcea să se simtă ca într-un război vechi de când lumea. Dar în curând respectul avea să se ducă în pizda mă-sii, fiindcă, iată, venise pe nepusă masă revoluția.

Iunian știa că trebuia să își stăpânească furia și vorbele explodate, să se calmeze, cel puțin în aparență, în fața subordonaților, dar și a nou-veniților care erau pe cale să ajungă la Putere, dacă nu cumva și ajunseseră deja. Era Ghegeneral și trebuia să fie impecabil. Știa că epoca lui Șoșon – așa îi spunea el lui Ceaușescu – dusă era pe pustie. Gata, se încheiase cu Președintele și Coana. Șoșonii. Împușcați, ciuruiți. La zid, ca și câinii. Ei și? Toată lumea crapă într-o bună zi. Așa că își puse pe chip o mască impasibilă, de parcă și-ar fi turnat singur ceară mortuară pe piele, fără să țipe din pricina arsurilor.

În spatele ochelarilor fumurii, ochii lui se făcuseră de viezure. Dar dacă avea să îi vină

și lui rândul? Gheneralul Iunian, da, Gheneralul. Era, trebuia să fie o eminență cenușie a evenimentelor. Tovarășul Secretar General Șoșon crăpase. Nevastă-sa la fel. Poate că nici mormânt nu vor avea. Și ce dacă? Oricum toți vom mirosi cândva viorea de la rădăcini, așa suna vorba pe care și-o aminti în ciudat acum. Iunian, gheneral în rezervă, probabil aveau să-l treacă în rezervă nou-venițiiăștia din decembrie. Doar dacă nu va face vreun lucru iscusit în favoarea lor. O găselniță. El, Gheneralul. Iunian iscusitul și eminența cenușie.

Își șterse ochelarii cu rame groase, simțindu-și ochii scoși, ca de orb. Vasăzică așa, Președintele Șoșon a crăpat, nenorocitul. Costumul îi era boțit de câte ceasuri stătuse nedormit acolo în biroul acela unde zăceau și luceau ca niște oracole cele zece telefoane de ebonită. Tabloul lui de comandă. Privi telefoanele, așteptând de la ele o soluție, un declic. Și atunci, da, îi veni ideea aceea cumplită și vicleană: doar fostul prezident, chiar el, vorbise, pe când la Timișoara popa cel ungur pornise mulțimile, despre acțiuni teroriste. Iar fratele lui Șoșon, colonel pe pile, pălăvrăgise prin garnizoanele în care mersese în inspecție despre vreo două mii de indivizi care vor comite fapte anti-tot pe teritoriul țării. Anti-toțiiăștia nu existau, dar putea fi inventați. Nou-veniții, foști activiști de partid exilați de Șoșon, pomeniseră și ei, la un moment dat, însă fără tragere de inimă, de posibili teroriști.

Evrika! Firește, teroriști, asta trebuia să inventeze Iunian cel iscusit! Silabisi cu voluptate: te-ro-riști. Fideli de-ai lui Șoșon! Nu neapărat. Iunian se cuvenea să creeze un fenomen terorist, dar nu o chestie simplă, de trei lulele, trei surcele, ci chiar un fenomen. Și ce dacă președintele crăpase, fideliului măcelăreau

populația, iar ghegeneralul Iunian avea să fie salvatorul. He, he! Teroriști, îngeri ai morții, antrenati în buncăre, târându-se pe burtă prin rețele subterane, dotați cu armament sofisticat. Trebuia să facă niște diversioniști din ei, profitând de faptul că civilii primiseră arme și trăgeau unii în alții ca idioții. Diversioniști și contrarevoluționari, ah, cât îi plăcea lui Iunian acest ultim cuvânt. Îl știa din tinerețile lui comuniste.

Dar gata cu vorbele în pripă, gata cu exaltările și nervii, gata. Calm, inteligență, impetuositate, hai, Iunian, tu ești șeful suprem acum. Eminența cenușie. Că doar nu puteau fi extraterestri teroriștii ăștia. Luă o foaie de hârtie și notă pe ea variantele posibile.

Unu: teroriștii erau exclusiv securiști, loiali lui Șoșon, întrucât credeau trup și suflet în naționalismul fostului dictator. Ptiu, nu mergea sau mergea doar parțial, funcționa doar pentru o parte a populației. Iunian știa că mulți dintre securiști erau ei înșiși speriați de ceea ce se întâmpla sub ochii lor, erau înfricoșați de pizda mă-sii de revoluție. Și nu voiau defel să iasă în evidență, se săturaseră să fie țapii ispășitori ai mofturilor lui Șoșon. Doi: să facă din „ieniceri“, din orfanii recrutați de prin orfelinate și crescuți pe lângă trupele de Securitate, să facă din ei contrarevoluționarii cu pricina? Hmmm, de ce nu? Creiere spălate și kamikaze! Trei: Să nu fie băștinași, ci teroriști arabi, cel mai bine ar fi libieni sau palestinieni. Trăitori în România, în chip camuflat, ca studenți mediciniști care freacă menta. Mai vedem. Aștia aruncaseră în aer destule avioane și ambasade. Patru: să fie străini, firește, dar nu arabi, ci ruși sau maghiari, vecinii noștri al naibii de dragi, hai sictir! Că tot o porni popa din Timișoara cu răzmerița. Doamne miluiește,

popa prinde pește, vorba ceea. Românii erau alergici la ruși, asta în mod sigur. La unguri, așa și-așa. În '56, mulți românași prinseseră drag de unguri și de revolta lor anticomunistă, așa încât cu ungurii nu era sigur c-o să meargă ca uns pe roate. Cinci: dar dacă diversioniștii ori contrarevoluționarii ăștia ar fi fost niște lunetiști izolați, de capul lor, niște franctirori zurlii, care nu mai ascultau de niciun ordin, de nimeni? Mama lor de nenorociți! Nah, era prea riscant, o asemenea teorie nu putea să funcționeze cu impact în rândul maselor. Cine ar fi crezut baliverna asta? Șase: să-i facă să provină din deținuți de drept comun, kilări și alte pramatii ori belele de felul ăsta, lăsați liberi, în luna decembrie, de prin închisori, ca să bântuie pe unde vrea pipota lor și să facă ce vrea mușchii lor! Nah, nici chestia asta nu ar fi fost credibilă. Iunian, fii ghenial, te rog, respectă-ți inteligența, ai grijă, că emiți prostioare. Șapte: să fie indivizi din trupele speciale de luptă antitero, roboțerii, cum erau porecliți în interiorul sistemului, ăia cu cagule, arătoși băieți, nu-i vorbă, musculoși, înalți ca bradul, cu picioarele ca niște bomfaiere. Poate că asta-i soluția. Vor fi fiind zarurile aruncate deja și nu știu eu? Opt: nu e musai să fie securiști sau tipi înrudiți cu ei, așa că de ce nu ar putea fi membri din aripa specială a glorioasei Armate Române. Le-ar coace-o mahărilor din Armată, să se învețe minte!

Iunian făcu ferfeniță foaia pe care scrisese, apoi confecționează niște cocoloașe din cele opt variante ale identității presupușilor teroriști și se jucă cu ele ca un circar. Alabalaportocala. Ghici ghicitoarea mea! Care variantă să rămână? Care-i cea mai veridică și pragmatică? Care era soluția trăsnet? Și atunci, da, chiar atunci, în timp ce se juca la întâmplare cu cocoloașele,

pricepu străfulgerat: nu era nevoie ca teroriștii să aibă o identitate ori să existe în carne și oase, era de-ajuns doar să declanșeze psihoza în privința lor și să-i folosească abil ca presiune psihologică asupra populației, dar și asupra nou-veniților, activiștii ăștia de rangul doi, cu fumuri și damfuri. Căcănarii ăștia care puseseră mâna pe Putere. Chelboșii, băloșii, putorile.

Da, asta era teoria a noua, revelația lui, iluminarea. Nu te înfuria, Iunian, fii calm, băiete. Tu ești șeful. Dacă oamenii mor încă în stradă cu nemiluita, asta fiindcă gloanțele ricoșează, au loc erori de tactică și neglijențe, iar accidente sunt întotdeauna fatale. Destinul, ce să-i faci! În orice război și în orice revoluție se trage și aiurea.

Telefoanele de ebonită îl priveau ca niște ochi de sfinx. Zece sfînșii mititei. Așa ar fi trebuit să se numească romanul Agathe Christie. Era fan al faimoasei scriitoare de romane polițiste. Deșteaptă foc tipa! De la ea învățase Iunian cum să gândească logic. Cum să nu se piardă cu firea. Toată chestia era că avea nevoie nu doar de cadavre de civili și soldăței care apărau așa-zisa revoluție, ci și de cadavre de presupuși teroriști. Or, asta era mai greu de obținut: dar nimic nu-i imposibil pe lumea asta.

Privi țintit telefoanele de ebonită și îl ridică pe cel pe care scria șase. Alo, zise el, ascultă comanda mea, trimite la aeroportul din capitală un autobuz cu soldați din trupele de Securitate, întrucât s-au anunțat focuri răzlețe și diversioniste pe acolo. S-a înțeles? Apoi ridică telefonul numărul doi. Alo, zise Iunian, fii atent la aeroport, am fost informat că un autobuz cu teroriști se îndreaptă către voi ca să distrugă sala de operațiuni mobile și de comandă.

Trageți fără avertisment. Apoi ridică telefonul numărul zece. Alo, vezi că se îndreaptă spre clădirea Ministerului Apărării un tanc în care se află un comando experimentat de teroriști. DISTRUGEȚI tancul pe loc. Apoi ridică telefonul numărul unu. Alo, fă bine și trimite un tanc la Ministerul Apărării, cei de acolo spun că sunt atacați cu o supermitralieră de pe acoperișul clădirii din față. Apoi ridică telefonul numărul trei. Alo, trimite niște oameni la Spitalul Central, cei de acolo spun că le-au fost livrați drept răniți niște teroriști drogați care nu vorbesc românește. Îi arestați și supravegheați, iar dacă vreunul încearcă să evadeze, îi împușcați. Apoi ridică telefonul numărul cinci. Alo, vă vorbește Comandantul-Şef al apărării capitalei, grijă mare, fiindcă în Spitalul Central s-au strecurat niște teroriști răniți, care pretind că sunt revoluționari. Injectați-le droguri, ca să nu evadeze și să nu poată vorbi cu ceilalți răniți.

Iunian nu mai ridică și celelalte telefoane, era de-ajuns. Făcuse ce trebuia. Magistral. De-acum nu mai puteau să-l mazilească, nu mai puteau să-i facă nimic. Într-adevăr, era și devenise creierul pizdei mă-sii de revoluții române.

Iasmin

În dimineața aceea, Iasmin visă, fără nici o noimă, toate jocurile pe care le practicasese în copilărie și adolescență și în care el fusese campion: țară-țară-vrem-ostași, partizani, lap-tenis, fotbal, rugby, box, baschet etc. Maică-sa îi dăduse numele Iasmin de la nu știu ce personaj siropos din filmele indiene, la care femeile boceau, odinioară, pe rupte. Iar taică-su, care fusese un țăran fără școală, ce nu se pricepea decât la cum să lucreze pământul și care, mai apoi, alungat la oraș, muncise pe brânci până dăduse ortul popii la o fabrică de rulmenți, își dădu consimțământul pentru numele cel ciudat. Dar, cum Iasmin nu își suferise niciodată numele, prefera să i se spună Campionul, mai exact, adora să i se spună în spaniolă – El Campeón.

Maică-sa îi explicase, în adolescență, că Iasmin era un nume special, neobișnuit în România, un nume de bărbat ca o floare de iasomie. Dar lui Iasmin nu îi plăcuse explicația. Așa că mai totdeauna le dădea un ghiont ori chiar îi plesnea binișor pe băieții care îl strigau astfel pe nume. Devenise bătăuș inclusiv la școală, ca să le arate că el este un Campion, și nu Iasmin fătălăul. Nu suporta să-și audă numele nici când era strigat în catalog, dar pe profesori nu putea să îi ia la bătaie ca pe puștii de vârsta lui. Ideea de a ajunge cândva

campion așa se ivi în el, din pricina numelui nedorit.

Ca adolescent nu fusese corpulent, deși era înalt și bine făcut, și de fapt nici nu voia să fie un bărbat masiv, de categorie grea: el râvnea doar să își lucreze în așa fel corpul încât să fie recunoscut de ceilalți ca The Champion, El Campeón; accepta să i se spună campion și în limba engleză, suna la fel de bine și promițător. Inclusiv la cei douăzeci și cinci de ani ai săi, cât avea acum, poseda câteva tricouri cu Arnold Schwarzenegger în rolul lui Conan barbarul și mai multe berete de curse automobilistice, plus o geacă specială de pilot de avion, precum Tom Cruise în *Top Gun*. Pe toate le cumpăraseră de pe piața neagră, unde vindeau te miri ce o puzderie de polonezi și unguri și alte neamuri de izbeliște în comunism. Le achiziționaseră după ce văzuse filmele cu pricina în diferite subso-luri clandestine unde se proiectau la video. Supremația lui Iasmin așa a fost conservată mulți ani: prin felul său bătauș de a fi, care îl impunea în fața celorlalți și care îl legăna și pe el în iluzia că e un Campion. Începuse să facă baschet profesionist, pe la zece ani, apoi trecuse puțin și prin box, apoi prin fotbal. În cele din urmă nu se oprise la ceva anume, dar corpul său devenise bine legat.

La facultate nu intrase, dar nici nu îl interesa. Ce să tot învețe? O vreme a fost comis-voiajor pentru o întreprindere de mobilă, unde se ocupa cu difuzarea prospectelor pe piață. Apoi a fost, un răstimp, poștaş, pentru că îi plăcea să se miște și să cunoască lume. Apoi s-a angajat la un atelier de reparații auto și aici a rămas. Cum poza încă în El Campeón, ceilalți bărbați, fie că erau de vârsta lui, fie că erau mai bătrâni, nu îl agreau în mod special, dar nici nu îl evitau.

În schimb, cu femeile Iasmin se înțelegea perfect: făcea sex cinstit, le iubea puțin, în felul său, pe toate, una câte una, și ele îl iubeau pe el la fel de cinstit și puțin, așa că totul era OK. Se simțea bine cu ele, întrucât putea vorbi cu femeile, ele îl ascultau senine, indiferent ce le povestea, de parcă Iasmin ar fi fost ziarul de dimineață și de seară în același timp. Se parcurgeau reciproc, el pe ele, cu plăcere și posesivitate dorită de toată lumea, iar ele pe el, cu simțământul că acest bărbat presupus a fi Campion chiar era un campion. În plus, ele, femeile, puteau să facă și pe mămicile cu Iasmin, ceea ce era adorabil: accepta, uneori, să se joace cu femeile sale de-a mama și de-a tata, doar așa, ca să se distreze. Și lucrul acesta era acceptabil: pentru că Iasmin avea succes atât la femeile de vârsta lui, cât și la unele cu zece ori chiar cu douăzeci de ani mai mari ca el. Nu le schimba ca pe niște haine, dimpotrivă, se simțea legat de fiecare dintre ele. Iar dacă se despărțea de una sau de alta, aceasta doar fiindcă femeia cu pricina dorea acest lucru.

Adevărul este că Iasmin și-ar fi dorit să fie măcar un Alexandru Macedon ori un Napoleon de împrumut, numai bun de buzunar. Sau măcar un Zorro regățean ori un D'Artagnan dâmbovițean. Știa sigur că se născuse în vremuri greșite, că timpul lui fusese altul, că ar fi trebuit să aibă parte de bătălii glorioase, de scene eroice, de camaraderii războinice, de aventuri misterioase. Dar nu, ca un făcut, el se născuse tocmai în comunism și tocmai în România, unde nimic, pe sfânta lume, nu era strălucitor, unde totul era cenușiu și păstos. Iasmin nu protesta fățiș împotriva regimului, pentru că știa cum lucrează Securitatea și ce se poate întâmpla. De altfel, se aruncase val-vârtej în relațiile sale calmante și proteguitoare

cu femeile exact ca să nu se gândească la lumea în care trăia. Prefera să fie sărac, singur și răsfățat de femei, ca să uite de tot. Femeile erau cauciucurile lui duble cu care rula în viață. Sau aripile lui de avion cu reacție. Sau mingile sale de fotbalist.

Cam așa stăteau lucrurile cu Iasmin atunci când, în decembrie 1989, începu vânzoleala revoluționară prin țară. Firește, Iasmin reacționă ca un taur fericit că se schimbă ceva în patria de nechezol și marmeladă, dar aceasta nu a fost decât reacția lui teoretică. Practic, atât în 21, cât și în 22 decembrie, când lumea murea și striga și iar murea, Iasmin stătu zgribulit în casă. El Campeón avea un fel de stinghereală, pentru că, nu știu cum, îi era frică. Da, îi era frică de moarte, asta era ceea ce descoperise The Champion în acele zile stând în casă, aflând de la unii și alții că oamenii sunt uciși pe străzi, că unii au un curaj nebun, de nu cumva dement, că lumea a luat-o razna, dar că această raznă este sănătoasă, slavă Domnului că se întâmpla ceva și în România. În 23 decembrie dimineața, după ce Iasmin auzi primele zvonuri despre teroriști, el se dezmetici din letargie și în sfârșit hotărî să iasă din casă și să facă ceva.

Simțea acum că poate să-și domine spaima din măruntaie, că e liber în inimă, că mintea i se limpezise de năclăială. Și unde altundeva să se ducă decât la Televiziune, acolo era bătălia cea mare! În sfârșit putea să fie puțin și Alexandru Macedon, și Napoleon, și Zorro, poate chiar și Arnold Schwarzenegger corcit cu Tom Cruise! În sfârșit venise clipa decisivă ca să demonstreze dacă este sau nu un Campion. De aceea îmbracă un tricou cu Schwarzenegger, își puse o vestă de camuflaj și geaca imitație

Top Gun, precum și o beretă de automobilist și ieși aproape triumfător din casă.

O luă agale spre Televiziune, întâlnind pe drum oameni care fabricau cocteiluri Molotov. Se opri și se apucă să ajute și el, știind că astfel doar își face curaj pentru lucruri mai importante, care cu siguranță vor veni. Căci erau, nu-i așa, vremurile lui triumfătoare, care sosiseră în sfârșit. Strecurat într-un grup de bărbați care lucrau la rezezeală cocteiluri Molotov, nu se știa prea bine pentru ce și pentru cine, Iasmin se deplasă cu o parte dintre aceștia și mai aproape de Televiziune, de unde se auzeau zgomote de tun și mitralieră. Bărbații din grup începuseră să vorbească despre teroriști în fel și chip: ba că erau orfani crescuți de dictator și instruiți să moară pentru el, ucigând orice le ieșea în cale, ba că erau arabi cu mentalitate de kamikaze, sau spioni sovietici și maghiari la un loc, sau securiști imputați, sau lunetiști de capul lor, fără niciun șef. Iasmin se gândi atunci la Rambo și la Sylvester Stallone. Tipul ăsta nu îi plăcuse niciodată, și nici Rambo, personajul, fiindcă era tot un fel de film din ăla indian la care plânsese maică-sa în tinerețe.

Îi auzi pe bărbații din grup spunând și că poate teroriștii fuseseră parașutați din străinătate, dar din care drac de străinătate din moment ce toată lumea era acum cu ochii pe România, știindu-se că dictatura a căzut într-o uriașă baltă de sânge? Sau că teroriștii răspândeau niște gaze chimice care paralizau voința adversarilor. Sau că aveau tatuată pe piept efigia dictatorului ori aveau în buzunare cartea de vizită a acestuia, cu caractere aurite. Sau că se antrenaseră pe deținuți de drept comun, folosindu-i ca ținte vii. Că ucideau fără nicio ezitare, pentru că erau drogați, cu

buzunarele pline de pastile. Că aceia care fuseseră deja prinși declarau că-s supermeni și că meseria lor e moartea.

Iasmin zâmbi pentru prima dată de când începuse revoluția. Zâmbi, pentru că pricepu că mintea omului e plină de baliverne și poate fi întoarsă cu susul în jos, ușor de tot, cât ai zice pește. Și el, care pornise la bătălie cu gândul că în sfârșit putea fi, la scară redusă, un Alexandru cel Mare, sau un Napoleon, sau un hai sictir! Zâmbi pentru a treia oară și spaima de moarte îi trecu pentru totdeauna. Îi abandona pe bărbații aceia și se duse de unul singur la Televiziune. Se prezentă la un locotenent isteț, care îl luă imediat sub oblăduire, dându-i pe mână o mitralieră și trimițându-l să facă parte din patrula de control la intrarea în Televiziune. Aici Iasmin nu a fost să fie niciunul din personajele grandioase care îi marcaseră copilăria și adolescența, dar a fost, probabil, cel mai consecvent apărător al instituției cu pricina: viclean ca șarpele, curat ca porumbelul, deștept ca leopardul, cum se zice, parcă, în evanghelii. Pentru că intrarea în Televiziune a fost apărută mai dihai ca poarta Moscovei, sau a Romei, sau a Constantinopolului! Orice fel de asediu al unei fortărețe nu își putea găsi un apărător mai dibace decât Iasmin.

Aici a stat el două zile și două nopți, până când un glonte rătăcit îl atinse în umăr. Locotenentul cel isteț îl consolă imediat – băiete, e o nimica toată, la spital cu tine și să ne vedem sănătoși după ce se termină totul! O mașină a Salvării aflată în preajmă îl încarcă pe Iasmin, alături de alți răniți, ba era chiar și un mort cu ei în mașină, și îi duse pe toți la Spitalul de urgență. Într-adevăr, rana lui Iasmin era ușoară și medicii îl declarară, după ce operația a fost izbutită, în afara oricărui pericol. Îl puseră

într-o rezervă și apoi îl lăsară baltă, pentru că aveau cazuri mai grave și o puzderie de oameni care se zbăteau între viață și moarte.

În prima zi, Iasmin a fost tratat cu simpatie și tandrețe. Apoi interveni ceva: din pricina unei bruște dureri în umăr, la locul împușcării, una dintre asistente îi dădu mai multe injecții calmante, iar una dintre aceste injecții avu darul să producă ravagiul cel mai nedorit cu putință. Pentru că Iasmin începu să aiureze, deși corpul lui se vindeca, era limpede, dar sub doza mărită a calmantului el începu să aiureze și să rostească formula magică atât de râvnită din copilărie. Bolborosea în continuu El Campeón, El Campeón, El Campeón. Una dintre asistente se sperie de-a binelea și, de unde i-o fi venit ideea nu se știe și nici nu s-a aflat vreodată, dar în orice caz ea declară că probabil Iasmin era sirian. Așa că Iasmin deveni, brusc, Sirianul. Așa îl porecliră pe loc. Era absurd, firește, măcar pentru faptul că până acum teroriștii erau bănuți a fi exclusiv palestinieni, iranieni, libieni. Dar nu sirieni.

Ce mai tura-vura, Sirianul fu legat de pat, nu i se mai administrară medicamente, ba chemară de la Televiziune chiar și un cameraman să îl filmeze pe presupusul terorist care bolborosea ceva în spaniolă, dar putea fi, la urma urmei, și arabă, de ce nu? Cameramanului i se păru, o clipă, că recunoaște în Sirian pe un tânăr care apăraseră instituția acum câteva zile, dar nu îndrăzni să spună nimic. Deci îl filmară, apoi chemară și pe cineva de la Armată ca să îl interogheze pe Sirian, dar interogatoriul se dovedea a fi doar o bolboroseală, apoi îl păzirea cu gardieni la ușa, ca să nu zboare cumva, nu de alta, dar teroriștii puteau fi inclusiv fachiri, chiar dacă escroci. Medicamente nu îi mai dădură. Îi controlară hainele suspecte, tricoul

cu Arnold Schwarzenegger, geaca Top Gun și tot așa.

Iasmin se deșteaptă din somnul lui cleios și încet, dar sigur, pricepu situația în care se găsea. Dar degeaba vorbi el cât se poate de curat românește, degeaba se rugă să fie verificat, degeaba încercă să limpezească lucrurile cu ofițerul trimis de Armată încă o dată ca să-l interogheze, degeaba. Nimeni nu-l mai credea, toți îl bănuiau că fusese antrenat să învețe românește, dar că efectul medicamentelor îl dăduse de gol. Așa că de la un punct, Iasmin Sirianul începu să râdă ca un nebun, fiindcă numai asta îi mai rămăsese de făcut. Și începu să participe și să joace în rolul idiot care îi fusese repartizat, fără să știe de ce. Începu să stâlcească limba română și să admită că ar putea fi arab, că doar de aceea îl cheamă Iasmin. Că tatăl său fusese student străin, că se căsătorise cu maică-sa de nevoie și că, emigrant în România, fusese preluat de trupele de Securitate și instruit într-un loc neștiut. Că acest tată sirian îl crescuse ca pe un soldat-kamikaze – iată, el folosi, cu acest prilej, cuvântul pe care îl utilizaseră și revoluționarii care confecționau cocteiluri Molotov. Era o harababură, dar Iasmin miza pe această harababură, ca să-i facă pe ceilalți să devină rezonabili.

Apoi, într-una din seri, când în sfârșit asistentă care îl denunțase că ar fi terorist se dumiri că bărbatul acela ar putea fi smintit de oboseală și întru totul nevinovat, într-una din seri Iasmin zis Sirianul făcu brusc, fără nicio explicație, stop cardiac. Îl depuseră la Morga Centrală, în pijamaua de spital cu care era pe el, printre alte cadavre, multe murdare de sânge, împușcate fiind în vreo parte a trupului ori în cap. Atâta doar că pe trupul lui Iasmin, ca nu cumva acesta să fie confundat cu cele ale

revoluționarilor, martirilor și eroilor, cineva din spital, poate un doctor, poate o asistentă, poate șoferul Salvării ori portarul ori cine mai știe cine, scrisese cu un creion chimic: TERORIST. Cămașa de la pijamaua de spital fusese intenționat descheiată, astfel încât scrisul acela tremurat și violet să fie zărit pe pieptul lui Iasmin. TERORIST.

Ilișoi

La mitingurile dinainte să fie înscăunat ca președinte al țării, după ce revoluția se încheiase, Ilișoi adorase răspunsurile scandate pe care le primea de la mulțimile zeloase și captivate de zâmbetul lui protector: Ilișoi apare, soarele răsare! Știa însă că trebuie oricum să fie vigilent, foarte vigilent. Tăticul trebuia să devină Tată, să tune și fulgere. Discursul lui trebuia să fie ferm și neîndurător. De marmură. Fiindcă unii golănoi de studenți încă îl mai șicanau prin piețele capitalei. Așa că Ilișoi porunci Poliției șo pe ei! Mai apoi Poliția fusese lăudată fiindcă sădise flori și dezinfectase cu clor și apă perimetrele infectate de ereticii ăia. Apoi Ilișoi hotărî ca polițiștii să primească de la populația izbăvită de huligănimă studențească, deh, ce să primească? Țigări și flori, așa era cel mai bine.

Totuși, repede, repede, tot mai trebuiau inventați indivizi beți, dotați cu cuțite și sticle incendiare, care să-i agreseze pe polițiști. Era musai să apară în scenariul încercării de lovitură de stat și figura regelui, bâlbâitul ăla deșirat și lungan, care se tot agita și făcea forfotă acum, după ce căzuse comunismul. Și era musai să fie șterpelite actele de identitate ale greviștilor foamei racolați dintre golănoi, căci Ilișoi încă nu știa ce se va întâmpla cu aceștia, prea îl enervaseră cu mutrele lor pletoase de vagabonzi. Trebuia fluturat neapărat pericolul

războiului civil și mai ales trebuia întrerupt meciul de fotbal programat la televizor. Seara, când toată lumea era acasă și avea chef de TV. Mai trebuiau inventați, din nou, teroriștii – ehei, ce folositori fuseseră în decembrie, drăgălașii de ei! Discursul final către popor al noului domn prezident trebuia să fie însă împăciuitoare, ca să-i lămurească inclusiv pe cei căsăpiți și cotonogiți.

De un singur lucru mai avea nevoie Ilișoi: de armata lui personală, de niște voinici prezidențiali. Oare din cine să fie făcută armata lui? Destul de repede însă, surâsul îi reveni pe buze: soldățeii lui de plumb din Valea Jiului! După ce se îmbracă și o luă spre birou, Ilișoi le ordonă gărzilor de corp să îi cumpere de urgență, de la magazinul Bucuria Copiilor, mai multe jocuri cu soldați de plumb. Iar când acestea sosiră într-o dubă care achiziționase toate garniturile aflate în magazin, Ilișoi amână ședințele până la prânz și se închise în sala de bal de la palatul Cotroceni ca să rânduiască în poziție de luptă soldățeii de plumb. Soldățeii lui din mină, chemați în capitală, trebuiau lăsați să facă exact ce vor. Dii, călușilor, hai la tata, dii, vă dau niște zahăr candel! Vă dau băuturistică, niște bănuți, tot ce vreți. Vă dau ceasuri și țigări: parc-ați fi rușii la sfârșitul războiului cu nemții! Hai, la tătica! Dar toate astea se petrecuseră ieri, iar acum era azi.

Noul Prezident sforăia dis-de-dimineată ca un bunic de treabă în patul de la Cotroceni. Sforăia și visa. Stătea la un birou uriaș, plin cu telefoane, de unde avea legătură directă cu Lenin, Stalin și Ceaușescu. Trei butoane roșii pentru Lenin, două pentru Stalin, unul pentru Ceaușescu. Butoanele galbene erau pentru americani: putea vorbi direct cu Roosevelt, Kennedy și Nixon. Apoi erau butoanele perestroika:

unul albastru pentru Gorbaciov, altul verde pentru Reagan. Și mai era un buton violet. Ilișoi nu știa unde făcea legătura acel fir, așa că formă numărul zero, doar zero, și pe nepusă masă auzi glasul lui Dumnezeu.

De groază, Ilișoi se făcu mic de tot și chițăi ca un șoricel. Cu Dumnezeu nu puteai să vorbești la telefon. Era interzis. Cu Dumnezeu nu puteai să te tocmești. Mai ales dacă nu credeai în el. Ilișoi mergea în ultima vreme la biserică, ba la Cimitirul Eroilor, ba la sfințiri de biserici, ba chiar își făcea cruce, dar un telefon direct cu Dumnezeu știa și el că nu avea dreptul să aibă. Trânti repede telefonul în furcă. Nu avea chef să îl audă pe Dumnezeu. Apoi cine știe în ce limbă vorbea Dumnezeu. Și cine știe ce glas avea Dumnezeu. Dacă atâta vreme nu dorise să-l vadă pe Dumnezeu, de ce naiba să îl audă? Barbă-Albă, sau Barbă-Neagră, sau Barbă-Albastră, sau Barbă-Roșie asta.

Așa că Ilișoi începu să apese pe toate celelalte butoane, la grămadă, ca să fie sigur că va fi lăsat în pace de Dumnezeu. Și în urechile lui, vocea lui Lenin căpătă inflexiunile vocii lui Nixon, vocea lui Ceaușescu semănă cu cea a lui Kennedy și toate vocile se amestecară într-o pastă sonoră uriașă, ca pe stadioanele unde se mărșăluia de 1 mai și de 23 august. Ce-i drept, auzi ceva mai distinct vocea lui Stalin, flancată de mustața faimoasă de tigru a acestuia, și brusc își dădu seama că rămăsese copilul fermecat de această voce, pe care o auzise întâia dată la un radio hârbuit, dar care-i păruse a fi vocea unui om ce putea să facă orice. Apoi vocea lui Stalin se stinse și ea, căci inclusiv Stalin fusese muritor. În plus, Ilișoi nu-l iubise pe Stalin. El fusese totdeauna un soi de bulldog, iar Ilișoi prefera pekinezii. Lenin, de pildă, era un pekinez de

talie mondială, *number one*, un pekinez omnipotent și omniscient. Iar aceste două cuvinte îi plăceau la nebunie lui Ilișoi. Așa voia să fie și el: omnipotent și omniscient.

Noul prezident visător îmbrățișă toate butoanele și ridică telefonul din furcă, astfel încât să audă zgomotul acela vid, linear, de număr neformat. Probabil că acesta era zgomotul neantului. Apoi, exact pe dos, apăsă pe toate butoanele, într-o hărmălaie și nebunie a degetelor lipicioase și voluntare. Știa care era efectul acestui fel de a apăsa pe butoane: telefonul se strica definitiv, devenea o mașinărie nefuncționabilă, astfel că niciun număr nu mai putea răspunde la apelurile făcute de Ilișoi. Nici chiar Dumnezeu nu îl mai putea suna pe noul domn prezident. Era perfect. În pijama, apăsând butoanele de pe panoul de comandă, Ilișoi, încă sforăind ca un bătrân sănătos, se trezi. Era o nouă zi.

Andrei

Într-o vale cu pajiști, cu fermieri bonomi, s-au strâns cândva o puzderie de pletosi, bărboși și fete cu rochii largi ori blugi strânși pe solduri. S-au strâns să cânte, și să fumeze, și să trăiască vreo trei zile la îngrămădeală. Și erau legați la frunte cu niște eșarfe, și-aveau dinți frumoși de tinerețe, și făceau sex lejer, fără inhibiții. Și cu toții sorbeau vajnic din cutii de bere și dormeau în corturi și mașini, și-aveau chitări, și erau îmbrăcați fisticuiu, și-aveau și prunci cu ei, și băști, pălării, ochelari, și buze proaspete, iubărețe, și bărbi îmbârligate, iar fetele aveau zorzoane și împletituri în păr, la încheietura mâinii, la glezne. Even God Loves America. Și n-aveau rușine, și dansau ca niște șamani ori ca niște păsări flamingo bete, deși erau oameni, bărbați, femei, fete, băieți, copilași și cântăreți. Și de era noapte ori zi aproape totuna era, și-aveau pene la pălării, și degetele îngălbenite de tutun. Luna era semilună la Woodstock, albastru hippiot, Peace and Love, locuitorii îi vedeau ca pe o veselă armată invadatoare, erau ciudați și își spuneau cu voioșie Freaks. Iar ce se străvedea prin ei, indiferent de gusturile, banii și ticurile lor, era frumusețea, de necrezut, prin ochelarii oranj se vedea oranj, iar prin cei violacei se vedea violaceu. Orașele mari dispăruseră ca să îngăduie această pajiște rock, era ca și cum s-ar fi luat pulsul sonor al Americii călare pe ogari cenușii.

Fetele aveau inele mari pe degete, chiar și bărbații bărboși aveau, apoi pantaloni cu modele orientale, și mirosuri de Marijuana, și sandalele aproape romane, și ritmul bătut cu tălpile pe scena înaltă de doi metri, unele unghii erau mai mari ca de obicei, ca să apese sănătos corzile chitării, răgușeli, subțirimi, fiecare cânta cât îl ținea gura, troli și spiriduși în pijamale psihedelice, veste din piele de vacă pe piele de om, și orga electronică gădilind la încheieturi, și câini slăbănogi, dar simpatici veniți cu stăpânii și stăpânele, și câte-un măscărici cu megafon, și mașinile Salvării pentru cei care leșinau de epuizare, și semnul V între degete, ca două cornițe voioase de melc, și microbuze, și rulote, și Poliția, He loves me – He loves me not, mai-muțici concentrate pe muzica făcută-n viteză îndestulătoare, Mother Fucker, sindicalști naivi, Swing Lord Sweet Chariot Comin' For To Carry Me Home, sărituri în aer, See Me Feel Me Touch Me Heal Me.

Geci cu franjuri lungi și ciucuri, un fluture metalic pe piept sau un scarabeu pe lăntișor, chitările rotindu-se ca moriștile, ba și cruci la gât, tobele bubuind cu microfonul aruncat în aer și chitara ruptă-n bucăți pe scenă ori azvârlită publicului, tuleiele și baticurile de prerie, cămăși de cowboy și outsiders, fără machiaj, fără ruj, părinți care cred că ai lor copii vor merge în iad și adolescenți care cred că părinții lor oricum nu vor ajunge în rai decât aiurea, și vorbe în vânt, și toți nevoind altceva decât să fie ei înșiși, fără nevroze, ajunge o pereche de bluejeans, câteva tricouri și un pulovăr, și lâna facială a unui guru care îl pomenește pe Mahatma Gandhi, America is becoming the Whole, și rock-n-rollul de întreținere, și yoga învățată la botul calului flower-power, de la șira spinării pornește totul, Earth, Light, Water,

Wind and Fire, și Mr. Cocker ca un paralytic transpirat mimând a fi o chitară cu What do I do în pantofi din steagul patriei, with a little help from my friends, would you believe in a love of a saint?

Și au venit norii, vântul, ploaia, dar bărbosii și fetele tot n-au plecat de pe pajiște, făpturile s-au acoperit cu pungi să se ferească de umezeală, și strigătul lor de luptă, No Rain, și fetele-ciuperici fără sutiene de baie, ba unii au rămas chiar goi-puşcă, dar cu ochelarii pe nas, era o veselie a umezelii, a mersului fără pantaloni și pantofi, apoi concursurile de lunecuș în nămol, și tribul hippioților bătând darabana în cutiile de conserve și dansând în semitransă zglobie, și resturi de mâncare, și cutiile de bere ca niște țâșnitori, și tihna jucăușă a pletosilor, Your love is on a rainbow, You are mine, I am yours, We are what we are, I go home to see my babe în ritmuri dementiale.

Părinții se temeau că Woodstock va deveni zonă calamitată, dar n-a fost așa, polițiștii au adus medicamente și apă, elicopterele au plutit doar ca să-i ajute pe cei de pe pământ, nimeni n-a vrut să-i evacueze ori să-i alunge. One, two, three, What are we fighting for, Don't ask me I don't give a damn, Next stop is Vietnam, And it's five, six, seven, Open up the pearly gates, Well ain't no time to wonder why, Whoopee we're all gonna die se cânta pe înțelesul tuturor. Da, a fost și rahat și halleluiah, igienă și full of shit, trupuri curățindu-se în lac în timp ce Santana ajungea prin chitara electrică la un orgasm în toată regula, și Janis Joplin cu răgușeala ei aproape căptușindu-i părul, wanna take it higher? Dormind pe pături, pe mese, pe capota mașinilor, pe iarbă, portable chemical toilets și vidanjorii maturi cu zâmbetul încrucișat, și-apoi Purple Haze cu Jimi Hendrix,

mormanele de gunoi rămase după, dar ce mai conta era doar muzica uriașă, imensă.

*
* *

La douăzeci de ani de la Woodstock, revoluția din decembrie lăsase în urmă în România fotografiile unor morți tineri, dezbrăcați și schilodiți, așezați în coșciuge improvizate, în niște lăzi. Imaginea aceasta obseda, fiindcă era incandescentă. Nu fusese revoluția cuiva anume și tocmai de aceea morții aceia tulburau cu lumina lor stinsă brusc și brutal. Nu te puteai desparti de ei decât închegând, printre franjuri, zorzoane și alte substanțe volatile, imaginea triumfală, confectionat regală, a unei țări pe cale de a se naște din nou. Doar ea, această țară totuși legitimă, prin viața ei și prin intensitate, doar ea putea să se pună împotriva morții care tulbura prin pieriții din decembrie. Sălașul acestor tineri morți și sălașul țării nu erau diferite, ci se completau printr-o logică șlefuită cu un cuțit de măcelar. Erau morții revoluției niște fapte care nu știuseră că posedă stigmat și trupuri pieritoare, și era sărmana țară, o falsă stigmatizată? Amestecul era coroziv. Dar cum să te desparti, pe de o parte de ceva ce s-a încheiat cu multă vreme în urmă, iar pe de altă parte de ceva ce nici nu a început, dar s-ar putea să fie pe cale să înceapă?

Andrei o luase agale, ca în fiecare dimineață de vreo patruzeci de zile încoace, înspre Piața Universității, unde golanii strigau până răgușeau Noi de-aicea nu plecăm, nu plecăm acasă, până nu vom câștiga libertatea noastră. Devenise aproape un blazon de conte să fii golan. Băuse o cafea scurtă, își scuturase părul, își adusese aminte că e matematician sau că asta

voia să fie, fiindcă deocamdată era doar student, și o pornise în Piața U, cum îi plăcea să o poreclească.

Era yoghin, făcea de vreo șapte ani așa ceva, era și hippiot, atât cât puteai fi în România, fantaza abundant cu Woodstock '69, nu era fan Hendrix, nici Joplin, ci mai degrabă fan Ten Years After și The Who. Fredona cu voluptate I'm going home și See Me Feel Me Touch Me Heal Me, și asta chiar în metrou, în drum spre Piața U. Era bine aici, fiindcă nu îi mai era frică, chiar dacă nu știa de cine și de ce ar mai fi trebuit să îi fie frică.

Andrei ieșise în Piața U și în decembrie, și izbutise să supraviețuiască în timpul revoluției. Nu fusese erou, nici martir, și zicea bogdaproste că nu ajunsese așa ceva. Fusese pur și simplu acolo și strigase alături de ceilalți către trupele de scutieri, dar apoi reușise să scape ascuns în gura de metrou. Stătuse o noapte întreagă ciucit într-o nișă de pe linia de metrou, cu genunchii la gură ca un fetus. Se trăgea și acum de păr, amintindu-și cum îi dăduse sângele pe nas de groază că nimic nu se va schimba în România, chiar dacă acolo, în Piața U, se murise pe rupte, și nu oricum, ci în mizerie. Un soi de spaimă de arici îi rămăsese ghemuită în ficat din noaptea aceea, iar spaima de odinioară se descovriga din el doar aici, în Piața U, alături de golani de tot felul.

Intra ca într-o stare de transă atunci când călca în cercul uriaș al Pieței U, Kilometrul Zero, Golania ori indiferent cum altfel i s-ar mai fi spus. Frica ucide sufletele, nu vrem la putere, dar nici la galere. Păcat, păcat, de sângele vărsat! Vom muri și vom fi liberi! Îi trecuse, o clipită, prin minte să devină grevist al foamei: cu yoga lui practică de câțiva ani încoace ar fi fost destul de ușor să reziste, dar

Golania nu avea nevoie de o păcăleală, ci de trupuri care să simtă durerea. Renunțase să fie grevist al foamei, ca să nu îi amăgească pe ceilalți, dar obișnuia în fiecare zi să stea printre ei, ca un soi de paj dotat cu apă pentru orice eventualitate.

În toată perioada mitingului-maraton nu visase mutra noului președinte al țării. Nici pe a lui Ceașcă. Visase întretăiat, în schimb, chipurile altor tineri cu figuri emaciate de strigoi, înverzite ca smaraldele. La marginea Pieței U se strânsese o spumă precară de Curte a Miracolelor, cu bișnițari, țigani amatori de negoț ieftin și facil, țate dubioase, erau și destui gură-cască, apoi mulți bătrâni care se holbau la tinerii aceia, nepricepând ce vor. Dar în amurg era cel mai bine: atunci ședeau cu toții pe asfalt, pe cartoane ori ziare, și ascultau ce avea de spus fiecare la megafonul din Balconul Universității, ascultau cântece și poezii de trupă, era desuet, firește, acest mic parlament improvizat al noii României, dacă țara asta era într-adevăr nouă sau era de fapt tot cea veche, năpârlită și jigărita. Traficul rutier era blocat și asta îi scotea din sărite pe polițiști, pe primar, pe noul președinte. Degeaba se striga acolo Libertate te iubim, ori învingem, ori murim, până nu mai rămânea decât o răgușeală năclăită de aburul atâtor respirații la unison, atâțate de patos și de râvna ca altceva să se întâmple în România.

Cu mintea lui de matematician zburlit, Andrei încerca să priceapă ce era țara lui acum, cât era țara lui acum și a cui era. Chiar așa, a cui era? Ce mai era o țară? Un gunoi sau un potir? Un rest de corp după un accident feroviar sau o stare de bravură interzisă? Ce era țara? O partidă de sex, un simțământ inefabil, o veselie și o tristețe neînțelese? O stare de criză? Ce era și ce nu era o țară? Un steag găurit, un

animal rănit? O nădejde pe jumătate pierdută, un anotimp corcit, un pat de spital, ferfenițit de folosință? Ținutul lui lasă-mă-să-te-las și al degetelor care pocnesc sprinten, poruncind ceva trecător? Există o intimitate înțeleștată, o tristețe de pământ și iarbă, o tristețe de apă între un om și țara lui. Oricât de murdară, parșivă, ipocrită ar fi o țară, ea este al treilea plămân și al doilea ficat. Poți să te rupi fățiș de o țară, dar legătura cu ea continuă să funcționeze insuportabil de intens. Fiindcă simți nevoia să te întorci la ea ca la o logodnică moartă ce și-a lăsat urmele buzelor pe o ceașcă de ceai.

În Piața U, adică în Curtea Miracolelor, nu erau drogați, așa cum se zvonea, dar oamenii păreau sub asediu, hăbăuciți înăuntrul fortăreței de aer zisă Golania. Poate că pe la margini unii mai luau câte-o pastilă, dar erau doar teribiliști marcați de o frondă prost înțeleasă. Altfel Golania era destul de limpede, deși stratificată. Andrei nu voia să se gândească la felul în care ar putea veni sfârșitul Zonei. La miezul nopții, când la megafonul din Balconul Universității se rostea Tatăl Nostru, simțea că se poate duce acasă cu centura de siguranță mai bine legată de viață și de încă o noapte care avea să se scurgă. Nu ziua îl înnebunea, ci numai noaptea.

Intellectualii noii puteri cu ochelari de cal îi acuzau că vor să confecționeze din Piața U un soi de Mecca adaptată la pletosi și lumpeni, iar ziariștii cu nazuri spumegau împotriva prelinsei faune de vagabonzi, de pe zisul maidan din centrul Bucureștiului. Golanii cântau atunci, zornăind cheile, I-a sunat ceasul – cui? Comunismului, firește. Directorul unui ziar de mare tiraj străfulgera din gușa lui hipersonică: Teritoriul național al României, trebuie

să înțelegem exact acest lucru, nu se limitează nici geografic, nici simbolic la spațiul din Piața Universității, prin urmare se interzice ca aici să se strige – Noi suntem poporul! Noul președinte ales glosa pe marginea bidonvillului din Piața U și chema cetățenii de bine la instaurarea liniștii și a ordinii în țară. Jos demenții! Jos cu armatele parazitare din Piața Universității! Prim-ministrul ținea discursuri în care greviștii foamei erau acuzați că nu sunt buni români. Căci eticheta de bun român devenise monedă forte, era ca o bancnotă de o sută de dolari.

Ziariștii cu ifose o țineau una și bună cu Apocalipsul și cu neoiobăgia ocultă din Piața Universității. Libertini, iacobini, anarhiști, așa li se mai spunea golanilor bănuți de o posibilă lovitură de stat, dopați la falansterul și enclava lor cu vitamine malefice! Creiere diabolice erau văzute dereticând prin mintea protestatarilor, ca jocuri masonice ducând la operațiuni de gherilă socială. Au fost scornite chiar și arderi publice de cărți, doar fasciștii și comuniștii așa făceau, *n'est-ce pas?* erau piromani și trădători de țară.

S-a pus, oficial, și o întrebare supărată foc: de ce portretul lui Eminescu a fost spânzurat de Balconul Universității? Studenții au explicat degeaba că portretul nu a fost spânzurat, ci expus. Ba nu, a fost SPÂNZURAT. Așa ziceau vânoasele voci oficiale. Pe Eminescu l-au spânzurat aventurierii, șomerii, mitingiștii, infractorii, tâlharii, spărgătorii de mașini și demenții! Acolo se instaurase un Triumf al Bermudelor! Acolo se găseau anticreștinii acestei țări! Supraereticul Andrei mustăcea șugubăț, gândindu-se la toate idioțeniile care se spuneau despre Piața U.

În schimb, adevărate acolo erau strigătele simple și răgușite. Vrem dreptate, nu Securitate! Nu mai vrem comuniști, securiști și activiști! Ne credeți numai când murim? Suntem golani de 45 de ani! Pe clădirea Universității era atârnată o pancartă uriașă pe care scria Facultate de Golani. Nu există comunism cu față umană, ci doar comunism cu dinții spărți. Era Zona. Se cânta, se discuta aprins, se făceau inclusiv acrobații, existau și altercații, dar așa era și firesc să fie. Era un happening și o fiestă. Maica Tereza avea și ea mesageri în Golania. Niște călugărițe aduseseră o icoană care fusese aplicată ca un leucoplast pe Balconul Universității.

Ziua, Zona era mai golașă, pirpirie și chiar dezolantă, dar în amurg ea devenea o agora și o celebrare. Ați mințit poporul cu televizorul! La palatul Cotroceni cântă cucuveaua, Ilișoiul și ai săi și-au găsit beleaua! Acolo, în Zonă, era locul sfințit de morții din decembrie. Violeta, o grevistă a foamei, spusese răspicat: refuz să mai mănânc ceva, dar refuz și să plec în altă țară, prefer să mor aici. De ce? Fiindcă aici, acolo, muriseră și alții înainte. Români, ne credeți numai când murim? Părinți, ne-ați vândut comunismului, strigaseră elevii pe străzile Bucureștiului tropotind. Călugărițe venite de aiurea țineau aprinse lumânările la altarele improvizate în Piața U pentru cei morți în revoluția din decembrie.

Dar în dimineața aceea în care Andrei ajunsese în buricul Capitalei, acolo era vraște. Corturile în care se găseau greviștii foamei erau smulse, pancartele și baricadele de izolare ale Zonei fuseseră distruse, picior de golan protestatar nu se mai zărea. Pe jos era sânge clisos și apă de la furtunurile care spălau urmele

dezastrului ce avusese loc. Polițiștii mișunau parcă după păduchi, nu se auzeau decât strigăte: Intrați cu bastoanele în ei, Despicați-i în patru! Tăbăciți-i! Portretul lui Eminescu, din Balconul Universității, era aruncat pe jos, iar icoana adusă de călugărițe fusese arestată, după cum se lăudau niște voci în uniformă.

Mai întâi Andrei fu percheziționat de polițiști, ca aceștia să vadă dacă nu are manifeste, muniție sau droguri. N-au găsit nimic. Și atunci l-au întrebat dacă e student. Nu apucă să dea din cap, pentru că l-au și pocnit peste față. E bărbos, exclamă unul din indivizi. Și are ochelari. Și blugi. Și un tricou negru pe care era imprimată o broască-țestoasă. Cea din urmă pur și simplu îi scoase din sărite pe polițiști. Umbli cu broaște pe tine, ca să îți bați joc de noi, haida-de, și îl pocniră în așa fel încât ochelarii lui Andrei zburară hăt departe, la naiba-n praznic. Nenoroc, ceasul rău, e zi de treisprezece, iunie postcomunism, 1990, mai apucă să își zică Andrei, înainte să îl înhațe de tot. Se lăsă tăbăcit, fiindcă nu avea încotro: orice ar fi spus nu ar fi fost în regulă, ci doar folosit împotrivă.

Până la urmă îl înghesuiră într-o dubă care staționa, păzită, la una din marginile Pieței U. Înăuntru, recunoscui câțiva greviști ai foamei loviți rău cu bocancii și bastoanele. Aveau capetele sparte și buzele rupte. De la epoca de aur la epoca de piatră. Soldați, soldați, pe cine apărați? Și voi sunteți români! Sângele lui Andrei nu curgea, deși trupul lui fusese lovit. Pur și simplu sângele lui refuza să curgă deocamdată. Se uită la ceilalți din dubă: se văicăreau, dar păreau să respire cu toții, erau vii. Să rămâneți vii, auziți, le suflă atunci Andrei în urechi precum un vânticel de primăvară.

Ei, drace! Mai mult nu apucă să spună acolo, pentru că duba se puse în mișcare și un polițist se urcă să îi păzească pe ciomăgiți. Să vă văd acum jucând în lagărul de la Măgurele, le trânti polițistul celor care viermuiau pe jos. Acolo e de voi, mitingiștilor! Atunci Andrei, lovit el însuși mult mai tare decât își închipuia și simțea, leșină pur și simplu. Și poate că acesta a fost să fie norocul lui. Pentru că atunci când s-a trezit era deja la Măgurele, dar nu în odaia celor anchetați și măcelăriți, ci într-una în care pe jos erau mai degrabă oameni morți. Aceștia erau muți. Să nu vă lăsați tocmai acum, le suflă Andrei de cum își reveni, dar cele câteva corpuri nu îi răspunseră.

Prin pereți se auzea, în schimb, o voce groasă: băi, huligan fascistoid, ce făceai tu în centrul capitalei? Zi, derbedeule! Te drogai și regulai curve? Și strigai împotriva președintelui nostru ales? Păi, poporul l-a ales, derbedeule! Loviturile cu bâta, cablul sau cureaua sunau ca un marș, rap-rap-rap, și atunci, pentru întâia dată lui Andrei i se făcu rău de-a binelea. Pereții deveniseră parcă niște țesuturi vii. Îi venea să vomeze. Încercă să-și strângă picioarele și să se ghemuiască precum în noaptea de 21 decembrie, când stătuse covrig în nișa din gura de metrou unde se ascunsese, dar îl durea stomacul prea tare, ca și cum ar fi fost rupt în fâșii și cineva ar fi turnat acid peste el. Habar nu avea cât zăcu astfel, ascultând prin pereți felul în care un fel de oameni îi băteau de moarte pe alt fel de oameni. Rrrrrromâni.

Apoi, la un moment dat, ușa se deschise și pe ea intră un bărbat tânăr, în uniformă. Andrei nu făcu nicio mișcare, dar apoi curiozitatea îl făcu să renunțe la camuflaj. Ridică atât cât putu capul și îl privi în ochi pe cel care intrase. Acesta rămase cu gura căscată și apropié ușa

cu precauție. Vasăzică tu nu ești mort, îi zise polițistul acela tânăr. Nu sunt mort deloc, îi răspunse Andrei. Celălalt zâmbi încurcat. Se priviră așa cum se privesc, într-un război pe care nu îl înțeleg, franțuzul și neamțul, rusul și neamțul, americanul și neamțul, americanul și japonezul sau românul și românul. Ascultă la mine, îi zise presupusul om al ordinii, după ce ezită o clipă, să te prefaci că ești mort, că va fi mai bine așa. Ești student? îl chestionă el curios. Antistudent, îi răspunse Andrei. Nu fă glume proaste, îl sfătui tinerelul. Te mai întreb încă o dată: ești student? Da, zise de data asta Andrei. Apoi tăcură împreună o vreme. Uite ce-i, să faci așa cum zic, să te prefaci că ești mort. Dacă te trec nevoile, le faci pe tine, să nu ceri să te scoată afară, că te omoarăăștia dacă își dau seama că ești viu, ai priceput? Andrei îl privi de-abia acum la rândul lui, ciudat. Să nu mă bagi la apă, îi mai zise polițistul. Mai tăcură puțin împreună, apoi tinerelul ieși, după ce se uită lung la el. După ce acesta plecă și se îndepărtă, Andrei îl auzi strigând cuiva de dincolo de ușă: aici toți sunt morți, îi putem evacua mai încolo.

Andrei zăcu vreme îndelungată în odaia aceia cu morții. Aceștia nu miroseau, deși era cald, așa că el tot nădăjduia că nu vor fi fiind morți de tot. Când își reveni puțin, se târî la fiecare dintre oamenii aceia, erau patru bărbați, dar niciunul nu mai avea suflare. Erau desfigurați. Toți fuseseră loviți în cap. Încetșor de tot, Andrei începu să le cânte sau mai exact să-i descânte cu muzici din Piața U. Apoi se puse să le vorbească. Apoi își făcu nevoile pe el. Asculta sfatul tinerelului care nu-l turnase, deși nu pricepuse de ce acesta nu îl trădase. Își făcu nevoile pe el și se simți împruțit, murdar,

soios. Urina îl îmbibase ca pe un burete. Era, devenise un burete de urină. Studentul Andrei. Sau doar Studentul. Putea a urină și rahat. Făcuse și de frică pe el, șezând cu morții aceia cărora le cânta încetișor și le vorbea. Nu pricepea cum de nu-l aude nimeni, cum de nu vin să-l omoare și pe el. Se apucă să se tragă de păr. Rrrrrromânia. Țara lui. Țara lor. Nu știu exact ce este o țară. Și, poate, nu voi ști niciodată.

Apoi, într-un foarte târziu, Andrei cel hămesit, rău mirositor, nedormit văzu cum ușa se deschide din nou. De data asta intrară niște tipi la costum pe care îi recunoscă imediat. Erau anchetatorii. Se ridică imediat în capul oaselor și le spuse: eu sunt student. Oamenii aceia făcură fețe-fețe și se uitară unii la alții. Da, nu sunt mort, zise Andrei. Dar sunt pișat și căcat pe mine. Și am stat aici cu morții ăștia. Anchetatorii se dezmeticiră și îl întrebară cum îl cheamă. Își spuse numele cu claritate, apoi adresa, facultatea, numele tatălui, al mamei și tot așa. Anchetatorii pricepură că nu puteau să-l mai omoare pur și simplu, chiar dacă Andrei stătuse în odaie cu morții ăia, chiar dacă el auzise ce auzise prin pereți. Atunci chemară un medic, nu mai aveau încotro. Andrei află astfel că trecuseră două zile de când fusese adus și aruncat în odaia aceea. Două zile stătuse între cei morți, doar cu ei.

Afară, după ce li se dădu mai multora drumul, erau câteva zeci de oameni schilodiți și amuțiți, întâlni niște fete învinețite, cu hainele ferfenițite și speriate ca vrăbiile. Ce v-au făcut? Au tăbărit niște mineri care ne-au zis că suntem curve. Ne-au rupt fustele și bluzele, ne-au luat cerceii, inelele și ceasurile. Unii aveau mânuși de box și bâte.

Și uite-așa ortacii au ajuns în sfârșit guerrilleros, își spuse Andrei. Vânătorii de oameni. Moarte intelectualilor! Asta s-a strigat în centrul capitalei în zilele cât Andrei stătuse cu morții cei patru. Caporalii lui Ilișoi. Democrația bătei. Polițiștii arestaseră icoana din Piața U, iar ortacii se pișaseră pe cărțile din Facultatea de Golani. Zona. Kilometrul Zero. Amin.

Pâlcu

Pâlcu făcuse patru clase primare, știa să numere și să citească, mai mult pe silabe decât rostind cuvintele întregi. I-ar fi plăcut școala, dar era mai tot timpul obosit de cât trebăluia acasă: cel mai mult îi plăcea să deseneze, dar cu desenul ce naiba să faci în viață? Așa că renunță de bunăvoie la școală, mai ales că taică-su murise devreme, frații, încă două odrasle cu muci, erau mai mici ca el, iar maică-sa era și ofticoasă pe deasupra.

În Jiu se născuse și aici avea să rămână toată viața, așa îi fusese scris. Așa că se făcu și el ca toți bărbații din zonă ce altceva decât miner! Începu pe la cincisprezece ani, după ce fratele cel mai mic împlini zece ani, ca să se descurce singur prin casă cu ălălalt, de două-pe ani, când maică-sa era plecată la cantina minelor unde lucra ca bucătăreasă. Măcar nu duceau lipsă de mâncare, fiindcă aveau în fiecare zi o zeamă și niște ciolan cu cartofi, pe-o măsea.

Apoi, pe la optâșpe ani, Pâlcu se însură cu fata balcâză a altei bucătărese, colegă cu maică-sa, o fată de treabă, nu-i vorbă. Mai departe viața trecu în felul ei obișnuit: Pâlcu îi făcu nevestei, la rându-i, vreo trei plozi de crescut. În fiecare zi intra și ieșea din aceeași mină, din aceeași hrubă, de îi venea să își ia lumea-n cap. Dar unde să se ducă? Și ce să

se facă, Doamne, cu nevasta și plozii ăia neno-rociți? Că îi venea să se spânzure.

În comunism mai mersese cum mersese, dar acum, cu schimbarea cea mare din decembrie, deși o vreme nădărduse în ceva mai tra-inic, tot cu hruba rămăsese. Și atunci se ivi pentru Pâlcu prilejul să se ia la trântă cu viața sa și cu a altora. După marea schimbare, mine-rii, deși săraci, erau tare iubiți de noul preșe-dinte. Pâlcu ar fi vrut să devină bodyguard, era la modă cuvântul ăsta, al noului președinte, aiaiai, cât și-ar mai fi dorit. Bo-dy-guard. Îl adora pe Ilișoi, fiindcă era om bun și vorbea pe-nțelesul tuturor, așa simțea Pâlcu. Ilișoi îi chemase pe mineri de câteva ori la București, ca să apere orașul de niște derbedei de stu-denți. La început, Pâlcu se mirase că studenții, despre care se spunea că sunt deștepți, nu îl iubesc pe noul președinte al țării. Or fi proști totuși studenții ăștia? Apoi își zise că nu mai trebuie să se mire de treaba studenților, ci să își vadă de visul lui fierbinte de a ajunge body-guardul lui Ilișoi. Și iată că prilejul se ivi.

Încă din iarnă, Pâlcu voise să ajungă la București, alături de ceilalți ortaci, dar nevastă-sa nu îl lăsase. Stai pe fundul tău, îi spusese ea. Acum însă, era a treia oară când noul preșe-dinte îi chema, în plus, studenții ăia dăduseră foc la ceva clădiri din oraș, stricaseră niște grădini prin centru ori spărseseră vitrinele unor magazine, așa că trebuia să se ducă, era musai. Nevasta încercase din nou să-l oprească din drum, dar de data asta Pâlcu o plesni peste bot. Tacă-ți fleanca, îi zise el, vorbindu-i ca niciodată, mă duc și cu asta basta. Auzi, toc-mai nevastă-sa să încerce să-i strice visul lui să ajungă bodyguard!

Pe drumul cu trenul, întrucât noul preșe-dinte îi aștepta bucuros la București, Pâlcu

bău alături de ortaci din vodca pusă la dispoziție pentru toți. Îi părea rău că o plesnise pe nevastă, dar ce mai putea să facă acum? Telefon nu avea acasă, ca să o sune. Iar de întors în Jiu, fără să fi încercat să ajungă bodyguard, nici pomeneală! Tot pe drum citi ziarele trimise de noul domn președinte, astfel încât minerii să se documenteze și să știe împotriva cui vor lupta. Studenții ăștia vor să distrugă țara, se gândi Pâlcu îmbâcsit de nedumeriri, sau sunt înghionțiți de altcineva să facă asta. Trebuie puși cu botul pe labe.

În ziare, Pâlcu citi despre noile bestii legionare și fasciste, iar atâta știa și el, că fasciștii fuseseră bestii. Studenții nu mai erau studenți, ci extremiști, aiaia, îi plăcea cuvântul ăsta lui Pâlcu, da, extremiști care trebuiau demascați. A demasca nu era prea clar ce înseamnă, dar Pâlcu se gândi că înseamnă ceva bun și cinstit. Precum noul președinte. În buzunarele studenților fuseseră găsite seringi pentru droguri, dolari și acte false. Studenții umblau cu pașapoarte false, fiindcă, scria în ziar, voiseră să transforme țara într-o Palestină a Balcanilor. Cum adică? se miră Pâlcu. Ce Palestină? Sau într-un nou Liban? Pâlcu nu prea le avea cu geografia, așa că își închipui și el pe unde va fi fiind Libanul. Măcar de Palestina mai auzise, fiindcă multe chestii din Biblie se petreceau în Palestina.

Apoi, brusc, îi trecu altceva prin minte: dar dacă studenții erau țigani? Întrebă pe cineva din compartiment cu el, un alt ortac pe care îl cunoștea, dar acesta dădu din umeri, fiindcă nu știa de ce se duc la București. Păi, nu ne-a chemat noul președinte în ajutor, fiindcă-i fac zile rele studenții? Habar n-am, îi răspunse sec celălalt, și nici nu mă interesează. Ce vreau io e să ajung la Hotel Intercontinental și să mă

plimb prin centru, asta-i tot. Pâlcu încercă să-l lămurească pe ortac că doar minerii vor putea asigura liniștea și ordinea în capitală, pentru toți cetățenii țării. Dar celălalt i-o reteză scurt: știi ceva? Mă doare-n spiț de toate astea. Io nu vreau decât să fiu la Intercontinental, să beau un viski și să fumez un Kent și poate pun mâna și ciupesc și-o puicuță și gata, îs fericit.

Pâlcu îl lăasă în plata domnului pe ortac și citi mai departe din ziare, și tare îi plăcu ce citi. Căci scria acolo că ei, minerii, sunt aducători de lumină și eliberatori. Iar noul președinte explica foarte clar: Trebuie ridicat gradul de combativitate al românilor! Și atunci Pâlcu se gândi cât se poate de serios: ce-ar fi să se înființeze o poliție a minerilor care să se ocupe doar cu apărarea președintelui Ilișoi? Grozav! Dar hai să mai citească din ziare, mai învăța și el cuvinte noi.

Scria acolo că studenții alcătuiau falange fascizante. Pâlcu nu înțelegea cuvintele acelea, deși pricepu că fascizante venea de la fasciști, dar plescăi mulțumit, auzindu-le cum sună, cum zornăie în ureche. Așa că rostea de unul singur, silabisind cuminte, ca un învățăcel: fa-lan-ge fas-ci-zan-te. Mai scria că studenții încurajează asasinatul politic și că sunt profanatori ai centrului capitalei, unde se murise eroic în decembrie. Pro-fa-na-tori ai capitalei. Că Partidul Național Țărănesc și cel Liberal subvenționaseră teroarea neofascistă. A sub-ven-ți-o-na te-roa-rea neo-fas-cis-tă. Că studenții erau mercenari și vandali. Aiaiai, ce grozav suna! Opriți extrema dreaptă, dar nu cu vorbe și invitații la ședințe! Așa îmbia zor nevoie mare un ziarist pe care Pâlcu ținea să-l asculte întru totul. Pentru că ziariștii sunt deștepți, știu ei de ce scriu ce scriu în ziare, nu-i așa? Doar de aceea sunt ziariști.

Recrudescenta zvasticii, ah, Pâlcu silabisi ca un școlar: re-cru-des-cen-ța zvas-ti-cii. Bravo, băiete! Dacă vei ajunge bodyguard, trebuie să știi pe de rost cuvintele astea folosite! Fuseseră identificați Goebelșii din statul-major al rebeliunii neolegionare din Piața Universității. Aiaia, devenise prea greu: Goebelșii, cine erau Goebelșii? Ce nume era asta? Pâlcu rămăsese cu gura căscată. O fi fost vreun tâlhar, ce mai tura-vura, își dădu el cu presupusul. Sau un personaj din Biblie, că numai acolo sunt nume din astea complicate. Ortacii erau niște cruciați care veneau din neguri și adâncuri. Cru-ci-ați, silabisi Pâlcu. Ei trebuiau să-i stârpească pe eretici. E-re-tici. Erau oameni cu exercițiul cotidian și fierbinte al solidarității. Erau fiii pământului. Cinste lor, cinste lor, minerilor! Erau adevărații străjeri ai capitalei. Forța lămpașelor! Grozav.

Citi apoi despre niște studenți care cică lăsaseră desenată zvastica pe trupul unei fete batjocorite. Mama lor de bandiți, se mânia atunci Pâlcu. Fata, de bună seamă, nu era studentă. Era o fată simplă din popor. Pâlcu simți atunci exact înăuntrul lui atât conștiința muncitorească de ortac, cât și patriotismul său pentru noile valori ale democrației românești. Cine să oprească extrema dreaptă? Poporul s-o oprească, explica același ziarist. În sfârșit, în tot timpul drumului cu trenul, Pâlcu citi ziarele cu sete, căci nu mai citise de ani de zile nimic. Citi cât pentru o viață de om.

Apoi trenul ajunsese la București, unde ortacii erau așteptați de gărzi și călăuze cu megafoane. Ilișoi, hai, nu ceda, Valea Jiului e-a ta! Ilișoi, tu dacă vrei, te scăpăm de derbedei! Ilișoi, tu să fii tare, cum a fost Ștefan cel Mare! Ilișoi, tu nu ceda, muncitorii toți te vrea! Țara lui Eminescu a votat cu Ilișoi! Noi muncim, nu

gândim! Bravo. Încă o dată: Noi muncim, nu gândim! Dacă e studenți, ei crede că e mai deștepti ca noi? În drum spre centrul Bucureștiului, cetățence mature îi aplaudau pe mineri, unele le pupară chiar și mâinile, apoi bărbații cu mutre cenușii primiră flori, țigări, ba chiar și câte o băuturică pentru oboseala lor. Urechile lui Pâlcu vuiau: cetățencele acestea îi așteptaseră cu mare dragoste pe ortaci, aceștia erau balsamul lor, ah, bal-sam, silabisi Pâlcu în gând. Erau pansament pe rană, mii de inimi tresăriseră la venirea minerilor, erau salvatorii revoluției și făptuiau o splendidă lecție de etică și civism. Aiaiai, cuvintele acestea din urmă erau grozave!

Pieptul lui Pâlcu plesnea de mândrie. Fără noi nu se poate hotărî nimic, și noi nu admitem anarhia, zise la megafon unul din liderii cârlionțați ai ortacilor, care, ziceau unii, semăna puțin cu Eminescu. Spre Piața Universității, să facem ordine, să facem liniște, îi chemă la arme liderul cu pricina. Li-der, de reținut. Lider și bodyguard. Pâlcu se ținu strâns între ceilalți ortaci, pășind în rând cu ei spre Piața Universității. Era curios să vadă centrul Bucureștiului, Hotelul Intercontinental, Universitatea, toate locurile acelea supreme, da, supreme, învățase și acest cuvânt nou, pe care nu le zărise decât la televizor. Și odată ajuns acolo, Pâlcu se simți chiar buricul pământului.

Ortacii începuseră deja să prindă derbedei și vagabonzi din aceia despre care citise el în ziare că îi fac zile fripte președintelui Ilișoi. Îi prindeau, îi gâbjeau și îi burdușeau cu lovituri cu ciomagul și cu ranga. Fără să priceapă prea bine de ce, Pâlcu simți nevoia urgentă să facă și el acest lucru: așa că se repezi într-un grup de ortaci care aveau în mijloc un student din ăla sau ce-o fi fost și începu să-l lovească cu

sete în cap. Capul era vinovat, de acolo venea răul, capul gândea nepotrivit, capul era tâlhar, bestie legionară, zvastică, Goebbels! Creierul ăla era vinovat.

Pâlcu uită de el câtă vreme îl tot lovi pe băiatul acela, al cărui chip nici măcar nu încercă să îl zărească, pentru că nu îl interesa asta. După o vreme, fu tras de ceilalți ortaci și scos din cerc. Apoi simți între degete ceva vâscos. Duse mâna la gură și linse: avea gust sărat și era lipicios. Se uită mai bine: era sânge. Dar nu era sângele lui, deși îl durea mâna. Îl durea mâna de cât lovise. Ceilalți îl priveau. De ce-ai dat atâta, mă?! îi zise unul din ortaci. Că l-ai omorât. Nu știa nici el de ce. Și atunci Pâlcu se gândi iar la cuvântul acela care însemna totul pentru el: bodyguard. Mai avea el, oare, să ajungă bodyguardul noului președinte, al lui Ilișoi? Nu pentru asta venise la București?

Petru

Era anul 2000, Apocalipsa fusese vestită inclusiv în sistemele planetare subpământene, când Petru pricepu că nu mai există ideea de conștiință. Aceasta fusese înlocuită de o cutie sferică, prevăzută cu butoane pentru toate simțămintele și gândurile posibile. Fiecare buton avea o culoare intensă, înconjurată de un cerc violet. Echipa de topografi cu care se afla Petru plonjase cu o turbină uriașă cu bot de submarin între straturile de pământ, pentru că doar sub pământ Apocalipsa ori Apocalipsele, căci erau mai multe, nu ar fi putut să ajungă. În aer și deasupra pământului totul urma să se pulverizeze. Dar acolo, în Subboreea, se mai putea trăi cu mijloace minime, fiindcă în Subboreea nu exista căință. Tot ceea ce la suprafața pământului însemna pietate, milă, căință, aici, sub pământ, era vid, fără vreo remușcare ori frustrare. Dar tot sub pământ mai pierise ceva fragil și esențial, și anume arta fantastică. Petru nu era împăcat cu această absență, deși instinctul realității nu i se mai părea a fi blamabil ori iremediabil, ci acceptabil.

— Vei sfârși prin a fi un realist de gradul zero, îi spunea adjunctul său, Kyoyto, un japonez care se reciclase, odinioară, la europenitate. Până la urmă vei face din realitate chiar un cocon.

— Dacă voi fi într-adevăr un realist de gradul zero, atunci nu va mai exista extrema numită

alteritate ori ireal. Totul va fi egal și inexplicabil, replică Petru.

— Te-am visat, adăugă Kyoyto, înmormântat fără onoruri într-un tumul pe care crescuse un copac cu rodii. Numai că tumulul era răsturnat.

— E de mirare că mai visezi atâta vreme cât în Subboreea visul e detestat și repudiat, fiindcă riscă să infecteze realitatea. Dar nu de vis sunt eu captivat acum, recunosc Petru, ci de felul în care să fac dintr-o energie umană o energie goală, vidată de orice, și de bine, și de rău.

— Nietzsche a făcut lucrul acesta cu mult înaintea ta. Ar trebui să te rușinezi la picioarele lui și să îl omagiezi, râse Kyoyto.

— Îi voi onora creierul, dacă aș ști că acesta a fost prezervat în gigabiții unui computer-clonă, care să-l conțină. Iar acestui computer îi voi spune Nietzschegap, dacă va fi minuscul cât o unghie de om.

Dialogul lor era fără rost, întrucât Subboreea nu se dorea a fi o societate a viitorului, ci una a trecutului alternativ. De ce să faci din viitor ceva palpabil, când mult mai tangibil era să faci din trecut o alternativă la prezent ori viitor. Petru se gândea stăruitor la asta, chiar dacă riscul era ca rata mortalității să crească, întrucât prea puțini indivizi râvneau să facă din trecut o formă de imemie. Petru miza, însă, pe capacitatea de seducție a acestui trecut reciclat, chiar și în cazul în care acesta fusese un trecut sumbru. Cinismul lui se vădea a fi charismatic, iar Petru nu avea convulsii, fiindcă se simțea embrion. Viitorul se găsea în trecutul alternativ.

Petru găsisese calea de a ajunge la trecutul alternativ prin inducerea stării de șoc. Nu era nevoie de o lobotomizare cu șocuri electrice ori de ingerarea abuzivă de stupefiante, era de-ajuns să îți limba îndoită și să apeși toate butoanele

cutiei sferice căreia i se spunea *Lethe*. Subboreenii ar fi fost determinați în cele din urmă să ceară ei singuri să fie supuși unei stări de șoc, pentru a plonja în trecutul alternativ. Era ca la biliard, numai că locul de lovit bila și de aruncat bila în tunel era creierul. Iar creierul se afla sub limba îndoită.

La suprafața pământului, secta Călugărilor izbutise să ocupe toate teritoriile și edificiile care încă nu arseseră. Călugării nu aveau rase, ci uniforme ofițerești și cizme, fiindcă alcătuiau o armată de secesiune care exact acest lucru și-l propusese: să-i alunge în Subboreea pe cei goi, fără căință, fără remușcări. Secta folosea un îndrumar militar religios numit Camera Obscura; fiecare călugăr avea ca însoțitor un animal anume gândit pentru amușinarea indivizilor fără căință. Era un animal corcit dintr-o vulpe și un dihor, căruia i se spunea *lehp*.

Petru nu regreta fuga sa de la suprafață, deși, atunci când venise pe lume, șansele ar fi fost mai degrabă să ajungă călugăr. În Subboreea nu existau excremente și deșeuri, pentru că oamenii erau goi și se hrăneau minimal doar cu semințe uscate, așa încât ei nu mai produceau nimic prin partea inferioară a corpului lor. Adică nu mai produceau ceea ce de obicei produc indivizii care se hrănesc.

Petru își dădu părul de pe frunte, cu o atingere lejeră, ieșind astfel din ficțiunea pe care tocmai o gestase și scuturându-se de fantasmagorii. Îl dureau ochii de cât citise dintr-un compendiu pierdut și regăsit de istoria religiilor. Era ca un scafandru masochist care ținea morțiș să rămână pe fundul oceanului, vreme îndelungată, chiar dacă respirația îi era periclitată. Își răsese barba, ca să nu mai semene cu magistrul său *Helian*, tocmai fiindcă voia

să evite eticheta tată-fiu care fusese pusă asupra relației lor. Îl moștenise la universitate pe magistrul, iar americanii, după ce îl bănuiseră de obediența de ucenic, îl adoptaseră în cele din urmă în sistem, ca pe un prinț.

Cu mintea pe de o parte capturată de Subboreea, *Camera Obscura*, călugări și toate celelalte accesorii fanteziste, iar pe de altă parte orientată spre prestația sa în fața studenților care îl mitraliau cu întrebări și dileme, Petru o luă spre closetul din clădire. Poate că dacă ar fi trăit în alte timpuri, ar fi fost necromant, chiar dacă maestrul Leonardo disprețuia astfel de lucruri. Capul îi era umflat și de scârba pe care o avea că fosta sa țară, din care fugise în vremea unui regim comunist de pomină, avea neșansa de a fi blocată în ideologia de stânga, din pricina liderilor ei unși cu toate unsorile, sovietizați mental și sufletește. Poporul lui, sărmanul, fusese în cele din urmă lobotomizat și dresat, chiar dacă se petrecuse cu foc și pară o revoluție anticomunistă. Petru știa, simțea și credea că singura figura aptă să scoată țara din primitivism și nechibzuință, din trivialitate și mizerie, ar fi fost Regele. Fostul Rege, dar, de fapt, Regele de Inimă Roșie.

Deschise ușa care dădea spre micul hol cu mai multe closete, unde se găseau, curate și bine mirositoare, chiuvetele și săpunul lichid. Alese să intre în primul closet, deși toate erau libere și goale. Și atunci simți cum creierul i se fărâmițează bucăți-bucățele. Pe loc, fără nicio amintire, fără vreun alt sens, Petru muri, fără să știe că moare și de ce. Dar morții cu morții să fie și să rămână. Iar viii cu viii.

La urma urmei cine era individu' ăsta cu nasu' pe sus, Petru nu știa cum? Ba știu cum, Petru Vlaia. Măcar despre Helian, maestrul lui Vlaia, se știa că fusese în India, la vaci sfinte și la preoți cu turban. Petru ăsta știa limbi interzise, sacrinta sau sastrita, mă rog, și ce dacă știa? Mă rog. Dar după ce scandalu' din decembrie se produsese și nea Ceașcă murise, de ce se găsisese ăsta, Petru Vlaia, să bage bețe-n roate, să zică de rege că e ceva de capu' lui, să dea din gură, să melițeze, să facă fițe, să facă pe deșteptu'. Apoi avea ce avea Petru Vlaia de se amesteca în chestii negre, cu scorneli și bolboroseli, de i se zicea Faust sau cam așa ceva, ei, drace! Un personaj, ceva de genu ăsta.

Pe el, pe Lie, ai lui îl învățaseră să asculte de cei puternici, iar el ascultase până ajunsese de bunăvoie în Miliție, apoi trecuse la Securitate și nu-i părea rău, se simțea om ajuns Lie, îi controla pe alții, îi muștruluia, îi mai și pocnea, era viață, nu glumă. Apoi, la o anchetă, îl omorâse pe unul încăpățânat, fiindcă se enervase și scosese, fără să se gândească, pistolul și îi zburase ăluia creierii, că prea își bătuse joc de el tipu', tot ceva profesor sau pe aproape. Atunci fusese și el muștruluit rău de tot, dar apoi șefii se mai gândiseră și nu-l înfundaseră, ci îi dăduseră, când și când, slujba să mai zboare creierii unu-altuia, dacă tot o făcuse o dată. Dar pe ascuns. Iar acum îi venise rândul lu' ăsta, Petru Vlaia, hăt în America.

Lie știa că trebuie să fie atent și șmecher, nu poți zbura creierii oricui doar așa, pe nepusă masă, chiar dacă așa își începuse el meseria de kilăr. Îi plăcea grozav cuvântul ăsta, așa

cum îi plăceau filmele cu gangsteri. Kilâr suna super, al dracului de bine. Totuși, aici, în America, lucrurile se cuveneau a fi pregătite, aranjate cu prudență. Lie știa americana binișor, nu era niciun fâs, la americani, fiindcă aici se găseau inși din toate colțurile lumii și fiecare vorbea așa cum poftea. Lie putea fi ușor luat drept chelner ori recepționar la hotel, care se-nvârtea și el prin universitate în doru' lelii.

Așa că merse mai întâi incognito, ce super cuvânt, la niște ore de-ale lui Vlaia, dar nu se duse oricum, ci cu mustața vopsită și cu o perucă, ba și cu ochelari falși. Nu avea el ce să priceapă din vorbăria de profesor a lui Vlaia, de aceea se duse doar să vadă care-i atmosfera, ce zic studenții, poate o să prindă ceva din zbor. De altfel, Lie le spuse ălora, studenților, că îl cheamă Elijah, fiindcă învățase să-și zică așa. Măcar atâta știa și el că Ilie, de unde venea numele lui de Lie, fusese profet, iar Elijah suna chiar ca un profet american.

Nu era prea fericit de chestia asta cu împușcătura și era prima dată când se temea pentru pielea lui. Una era să zbori creieri în țara ta, și alta să o faci în America. Dar măcar, aici, semăna cu Al Capone. La urma urmei ar fi fost destule alte metode, de pildă, niște otravă în mâncare, fiindcă profesorul ăsta, Vlaia, bea mult lapte. Ori o împunsătură ușoară cu o umbrelă în coapsă, doar o atingere mică și rea. Chestia asta o știa de la bulgari. Sau mai putea fi o bombiță într-o carte, dacă tot citea Vlaia până îi crăpau ochii. Dar șefii lui aleseseră să fie o împușcătură în căpătână, așa că Lie trebuia să se țină de program. Numele lui de Kiler american era Elijah și îi plăcea.

Lie intră în vorbă cu un student urâțel, cu bube pe față, care îl tot boicota de la depărtare

pe Vlaia și care nu pricepea în ruptul capului de ce Helian îl lăsase moștenitor pe zisul Petru, nu doar la universitate, dar și în ce privește manuscritele. Noah, așa îl chema pe studentul ăsta nemulțumit. Noah îl urmărise pe Vlaia cu de-amănuntul, așa că Lie află o grămadă de lucruri. Noah îl bănuia pe Vlaia de vrăjitorie neagră, ba chiar știa că Petru Vlaia e amestecat în niște grupuri dubioase. Dar toate chestiile îl lăsau rece pe Lie: el era interesat doar de profilul omului pe care trebuia să îl împuște, nu de idiotenii, fiindcă avea o slujbă de dus la capăt. Cine naiba mai credea în chestii legate de diavol? Nici măcar babele din câmpia românească!

Noah îi folosi lui Lie doar cât să-și dea seama că Petru Vlaia era privit cu suspiciune de o parte din studenții săi, chiar dacă o altă parte dintre ei erau fascinați de el, văzându-l ca pe un magician din altă lume, coborât pe pământ. Lie își studie victima cu răceală, dar și cu interesul necesar pentru cobaiul care trebuia să fie Vlaia. Acesta era îndeajuns de nechibzuit încât să fie eliminat rapid. Totuși, Lie voia să îl studieze pe îndelete. Cercetă comportamentul lui Petru Vlaia vreme de o lună, ca să se obișnuiască măcar pe fugă cu reacțiile viitoarei sale victime.

Apoi, într-o zi, Lie autonumit Elijah The Lonely Killer, se hotărî să îl împuște și basta, îl presau deja și șefii săi, voia și el să se întoarcă acasă, în țară. Și apoi nu avea niciun chef să înceapă să îi placă de victima sa, fiindcă răceala față de Petru Vlaia începuse să i se topească. Nu îi era milă, dar nu mai simțea nici indiferență deplină față de Vlaia. Și nu avea nicio poftă să îi fie simpatic profesorul ăsta, cu ochelarii lui de conțopist, cu hainele lui de puștan.

În dimineața cu pricina, Lie nu mănăcă nimic, știa că trebuie să aibă stomacul gol ca să nu îi fie greață de sânge și de creieri, fiindcă împușcătura era musai să fie în cap. Elijah The Lonely Killer avu noroc: în ziua aceea era vânzoleală prin universitate, așa că nimeni nu îl băgă în seamă, nici măcar Noah, iar Lie se luă pe urma lui Vlaia, știind că acesta avea să meargă la veceu, fiindcă deja îi cunoștea traseul. Voia să sfârșească repede treaba, nu avea vreme de detalii, așa că păși pe labelle lui de pisică în spatele lui Petru Vlaia și, după ce acesta intră în sala cu chiuvete și closete, Lie zis Elijah îl împușcă.

Într-adevăr, făcuse bine că nu mănecase nimic dimineața, fiindcă nu simți nimic, absolut nimic, la vederea sângelui și a creierilor.

The Great Grey

Era bine să regulezi dis-de-dimineată. Era sănătos și vârtos. Ca și cum nu ai face-o cu o femeie, ci taman cu țara ta. Poți să-i spui și partidă de sex, așa ar vorbi de fapt un senator în fața publicului. Dar The Great Grey vrea să fie sincer și deschis. Totuși, în fața altor colegi senatori, la mezelicuri și șampanie, ar fi declarat că e bine să penetrezi dis-de-dimineată. Sânnii de vacă voioasă ai nevestei, ugere supurând uimire și plăcere, și The Great Grey atârându-se de ele ca un vițel fericit. Oooo, era bine de tot! Femela ca o patrie și patria, așijderea, ca o femelă. Bărbatul care se trezește bărbat de la începutul zilei, cu pula înfiptă ca un steag de învingător pe clădirea Parlamentului. Surla și trâmbițe, sunați oșteni ai țării, The Great Grey a fost, va fi și este un mare bărbat al țării!

Reclamă de publicitate: o țară și un bărbat, pentru The Great Grey avem la dispoziție mașina de votat și de aclamat. Great Grey, Great Grey, ești al nostru boss berbant! Șarmant, itinerant, hop și-așa, Great Grey, fante de Levant! Se simțea omnipotent și elocvent, discursurile lui erau sonore până la asurzire, limba lui era ascuțită cu un briceag și neținută în frâu. Great Grey, senator berbant! Se îmbrăca mereu în gri lucios, fiindcă trebuia să fie salvatorul patriei, al țării-mumă. Ce era aceea PATRIE cu majuscule, niciodată cu minuscule? Cuvânt ca naiba

de greu. Patrie de scârnă și de zahăr candel. Partidul, Ceaușescu, Româniaaaa!

Fredonase cu exaltare Partidul, Ceaușescu, Româniaaaa, în junețea sa de animal cu jugulara zbătându-se ca să iasă în față, să fie vizibil, să fie decorat. Pupincurist. O, nu, lui nu i se potrivea cuvântul acesta, el fusese pur și simplu patriot. Rima cu idiot, ziceau clevetitorii. Pupincurpatriot. Pupincuridiot. Ca să pene-trezi bine, nu trebuie să te gândești la lucruri din astea din trecut. Haine vechi, țoale rupte. El era acum The Great Grey. Își luase porecla de la un rechin celebru, solitar, frumosul rechin, uriașul rechin, monstrul pur, care sfârtecăse nici mai mult nici mai puțin decât o barcă de croazieră, un vaporeș, cu tot cu turiști. Avea dinții ca niște fierăstraie mărite cu lupa. Și ochi de mort și de viu la un loc.

Partidul, Ceaușescu, Româniaaaa! Trei aaa, în România, lungirea literei finale, ca o coadă de cometă. Sau precum coada rechinului adorat. Great Grey, el era Rechinul, era animalul acela de temut, cu gura uriașă. Senatorul care avea vocea numai bună pentru a deveni primul bărbat al țării. Pupincuristul de odinioară, arhanghelul râvnit de azi. Superratiunea parlamentară a țării, salvarea pământului-mumă, singurul Mesia pe un cal pur-sânge, o, nu, călăre eventual pe rechinul său monstruos peste toate femeile României. Intrând în Parlament cu lauri. Ave Cezar!

Mesia de mucava cu miros de sarmale și mititei, vorbind mulțimilor frenetice și adula-toare. El era adevăratul fiu al lui Ceaușescu, bastardul lui ales, fiul rechinului. Limba lui știe să spurce ca nimeni alta, limba lui era aproape un organ sexual. Era mândru de limba lui nedespicăta, întotdeauna intactă. Își pusese dinți noi de senator perfect. Pronunță cu tărie

și acuratețe. Great Grey, Partidul, Ceaușescu, Româniaaaa! Pupincuristul cel tânăr și exaltat odinioară, acum senatorul în gri lucios, călare pe rechinul său admirat. Penetrând cu spor de bărbat din Bucur-Obor. O partidă de sex dis-de-dimineată pentru România. O partidă sănătoasă de sex pentru patria-mumă. Partidul, Ceaușescu, Româniaaaa! Jos comunismul! Nevermore. O, nu, niciodată nu ar putea guița așa ceva. Nici cotcodăci. Dar guițatul i se potrivește cel mai bine.

Ceaușescu fusese rechinul-tată, strămoșul de aur. Pe cărarea anevoioasă lăsată de marele cârmaci pășea el acum. Senator în costum gri Giorgio Armani. Își răsese tot părul de pe corp ca să semene cu rechinul său favorit. Era fiul rechinului și bastardul lui Ceaușescu. România șerpuia înăuntrul lui ca un firisor de salivă, iar el avea dinți noi de senator. Își antrenase limba în oglindă: sus, jos, stânga, dreapta, cu limba înainte, marș. Trebuia să-i vorbească plebei. Cu limba înainte, marș. Se închipuia pe un stadion, violând cu vorbele mulțimile zărite cu coada ochiului.

Poporul care îl aclama în delir, cu stegulețe furibunde, confetti și baloane colorate ori poate chiar cu zmeie de zvâcnit în bătaia vântului. Zmeie care aveau chipul lui, pomeții, urechile, burta lui. Avea dantură nouă, curățată cu cea mai sticloasă pastă de dinți Aquafresh. Oglinda îi arăta o limbă vânoasă și încărcată, de vorbitor iscusit. Și-o antrenase ca pe un sex și ca pe un soldat în al nu știu câtelea război mondial. The Great Grey.

Șahistul

Cineva mi-a povestit că moartea ia uneori înfățișarea unui maestru șahist, care umblă îmbrăcat în zdrențe prin aeroporturi și gări, îmbiind călătorii să joace șah. L-am zărit și eu, o singură dată în viața mea, într-o gară. Era îmbrăcat în niște bermude jechoase, cu tricou și șlapi, iar când se oprea în fața ta îți făcea semn să te măsoari cu el, adică se lovea cu pumnul în piept. Nu insista dacă îl refuzai și nu aveai chef să joci măcar o partidă. Cât despre tabla de șah, era și ea veche și murdară, ba chiar soioasă. Nu avea câteva sute de ani, ci doar vreo câteva zeci, semn că maestrului i se furase, poate, tabla de șah cu oarecare vreme în urmă, silindu-l să-și cumpere una pe măsura vremurilor în care trăia. Ehei, dar asta este doar un fel de încheiere pentru ceea ce a fost până acum scris și rostit. Cred că e sfârșitul unei povești pe care am amânat-o de prea multă vreme și pe care m-am apucat, mai întâi, să o scriu cu neliniște, până să pricep că povestea ori mai degrabă poveștile se găseau în mine, adunate de mulți ani, puse la macerat, ca strugurii pentru coniac. Așa că m-am golit acum de ele, de povești, iar poveștile acestea au intrat în alții, care, și ei, de vor putea și de vor vrea, să le rostească mai departe.

Precizare

Pentru redactarea unor capitole din acest roman am folosit, ca documentare, cărți și mărturii pe care se cuvine să le menționez.

Pentru capitolul despre Lucreția am folosit detalii oferite chiar de fosta fugară în munți în cartea *Suferința nu se dă la frați...*, unde Lucreția Jurj a fost intervievată de istoricii Cornel Jurju și Cosmin Budeancă.

Pentru redactarea capitolului despre deportare am utilizat mărturia orală a lui András Visky, la care am avut acces constant și prietenesc de câțiva ani încoace.

Pentru capitolul despre Pintilie Bodnarenco am utilizat diferite documente interne ale Securității, prezente în cartea lui Marius Oprea *Banalitatea răului. O istorie a Securității în documente (1949-1989)*.

Pentru capitolul despre profesorul Mărgineanu am folosit documente prezente în cartea îngrijită de Cristina Anisescu, *Nicolae Mărgineanu. Un psiholog în temnițele comuniste* și, de asemenea, alte documente inedite din dosarul de urmărire al profesorului, care astăzi se găsesc în posesia familiei Daniela și Cornel Țăranu, cu care, de mulți ani încoace, am un dialog aparte legat de viața profesorului, înainte și după detenția sa pe motive politice.

Pentru redactarea capitolului despre Nicolae Ceaușescu am folosit cartea lui Liviu Malița (conținând stenogramele a patru întâlniri dintre Ceaușescu și scriitori, între 1971 și 1975) *Ceaușescu, critic literar*.

Pentru capitolul despre bunicul meu patern, Vasile Cesereanu, am folosit (păstrând ortografia epocii, greșelile de dactilografiere etc.) documente găsite în dosarul său de urmărire (pe parcursul a peste douăzeci de ani), preluate de la CNSAS.

Pentru diferite alte capitole din roman am consultat fragmente din memorialistica închisorilor comuniste din România, mărturii legate de istoria mănăstirii Vladimirești, viața lui Arsenie Boca, represiunea psihiatrică din România comunistă, variate cărți legate de culisele revoluției din decembrie 1989.

Pentru alte segmente din roman am consultat ziarele *Scânteia* (1944-1950), *Adevărul*, *Azi*, *Dimineața* și *România liberă* (1990).

Pentru povestirea de la început, m-am inspirat din snoava „Sfârșitul lumii și cei 30 de ani ai diavolului“, prezentă în antologia realizată de Elena Niculiță-Voronca, *Datinele și credințele poporului român*.

*

Le mulțumesc foștilor mei studenți de la Jurnalism și de la Litere, care m-au convins și încurajat să încep acest roman în urmă cu un deceniu.

Cuprins

Poveste	5
Lucreția	8
Tinu	19
Driș	25
Pantiușa	30
Maica Arsenia	37
Leontin	45
Hambu	51
Alexandru	58
Padre Basilio	65
Iubiții	82
Dănuț	86
Valeriu	94
Madam Zlătescu	101
Anda	112
Johann	123
Onac	129
Șoșescu	137
Silvestru	146
Șoimuleții	151
Roby	157
Domnul Ionescu	164
Săndița și Lilica	170
Miliția română: rubrica Fapt Divers	174
Ciuciu	177

Călin	180
Coana	187
Iunian	191
Iasmin	197
Ilișoi	206
Andrei	210
Pâlcu	224
Petru	231
The Great Grey	239
Șahistul	242
<i>Precizare</i>	243

În colecția TOP 10+

au apărut:

200. Gellu Naum, *Zenobia*
201. Jeffrey Eugenides, *Middlesex*
202. Vasili Grossman, *Panta rhei*
203. Matei Vișniec, *Cafeneaua Pas-Parol*
204. Harper Lee, ...*Să ucizi o pasăre cântătoare*
205. Anna Gavalda, *Împreună*
206. Marcel Proust, *Sfârșitul geloziei și alte povestiri*
207. Haruki Murakami, *Iubita mea*, Sputnik
208. Chuck Palahniuk, *Bântuiții*
209. Kenzaburō Ōe, *17*
210. Alexandru Ecovoiu, *Saludos*
211. Haruki Murakami, *La sud de graniță, la vest de soare*
212. Irvine Welsh, *Porno*
213. Joseph Heller, *Catch-22*
214. Bernhard Schlink, *Evadări din iubire*
215. Margaret Atwood, *Asasinul orb*
216. Amin Maalouf, *Scările Levantului*
217. Yann Martel, *Viața lui Pi*
218. Octavian Paler, *Viața pe un peron*
219. Bret Easton Ellis, *American Psycho*
220. Kenzaburō Ōe, *J. Ființa sexuală*
221. Willa Cather, *Ántonia mea*
222. Anna Galvada, *O iubeam*
223. F. Scott Fitzgerald, *Strania poveste a lui Benjamin Button și alte întâmplări din epoca jazzului*
224. Irvine Welsh, *Trainspotting*
225. Cătălin Dorian Florescu, *Maseurul orb*
226. Sadegh Hedayat, *Îngropat de viu*
227. Adrian Schiop, *Soldații. Poveste din Ferentari*
228. Philip Ó Ceallaigh, *Însemnări dintr-un bordel turcesc*
229. Ian McEwan, *Mângâieri străine*
230. Eowyn Ivey, *Copila de zăpadă*
231. José Saramago, *Cain*
232. Roger Vercel, *Căpitanul Conan*
233. Chuck Palahniuk, *Jurnal*
234. Guy de Maupassant, *Văduvioarele și alte proze poznașe*
235. Ștefan Agopian, *Tobit*
236. Alberto Vázquez-Figueroa, *Tuareg*
237. Philippa Gregory, *Moștenirea Boleyn*
238. Daniel Pennac, *Dictatorul și hamacul*

239. A.P. Cehov, *Stepa și alte povestiri*
240. David Grossman, *Până la capătul pământului*
241. Matei Vișniec, *Negustorul de începuturi de roman*
242. Amin Maalouf, *Samarkand*
243. Shan Sa, *Împărăteasa*
244. Sam Savage, *Firmin. Aventurile unei vieți subterane*
245. Haruki Murakami, *Salcia oarbă, fata adormită*
246. Irvine Welsh, *Jeg*
247. Andrei Makine, *Pământul și cerul lui Jacques Dorme*
248. Orhan Pamuk, *Mă numesc Roșu*
249. Ian McEwan, *Sâmbătă*
250. F.M. Dostoievski, *Nopti albe • Soțul etern*
251. Graham Greene, *Omul nostru din Havana*
252. Ilf și Petrov, *Vițelul de aur*
253. Radu Mares, *Când ne vom întoarce*
254. Orhan Pamuk, *Muzeul inocenței*
255. Leonard Cohen, *Frumoșii învinși*
256. Elif Shafak, *Lapte negru*
257. Ruxandra Cesereanu, *Un singur cer deasupra lor*

în pregătire:

Ian McEwan, *Câinii negri*

Octavian Paler, *Un om norocos*

www.polirom.ro

Coperta: Carmen Parii

Tehnoredactor: Gabriela Ghețău

Bun de tipar: februarie 2015. Apărut: 2015

Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. BOX 266
700506, Iași, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

Tiparul executat la S.C. LUMINA TIPO s.r.l.
str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, București
Tel./Fax: 211.32.60, 212.29.27, E-mail: office@luminatipo.com

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR UNIREA